

**WÓJT GMINY MĘDRZECHÓW
RADA GMINY MĘDRZECHÓW**

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MĘDRZECHÓW

---

na lata 2012 – 2025

MĘDRZECHÓW 2012

Spis treści

1. Podstawy Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów	7
1.2. Metodyka prac nad Strategią	9
2. Diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Mędrzechów	11
2.1. Położenie Gminy Mędrzechów	11
2.2. Rys historyczny	16
2.3. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne	20
2.3.1. Środowisko przyrodnicze	20
2.3.2. Surowce mineralne	21
2.3.3. Świat roślinny	23
2.3.4. Świat zwierzęcy	25
2.3.5. Klimat	26
2.3.6. Gleby	26
2.3.7. Jakość powietrza	28
2.4. Demografia	29
2.5. Infrastruktura techniczna	36
2.5.1. Transport	36
2.5.2. Gospodarka wodna	39
2.5.3. Gospodarka ściekowa	46
2.5.4. Gospodarka odpadami	47
2.5.5. Sieć energetyczna	50
2.5.6. Zaopatrzenie w gaz	51
2.5.7. Zaopatrzenie w ciepło	51
2.5.8. Telekomunikacja	51
2.6. Gospodarka	52
2.7. Rolnictwo	59
2.8. Sfera społeczna	70
2.8.1. Służba zdrowia	70
2.8.2. Pomoc społeczna	72
2.8.3. Oświata	78
2.8.4. Sport	84
2.8.5. Kultura	85
2.8.6. Zasoby dziedzictwa kulturowego i walory krajobrazowe	89

2.8.7. Bezpieczeństwo publiczne.....	93
2.8.8 Bezrobocie.....	97
2.8.9. Gospodarka mieszkaniowa.....	104
2.9. Budżet gminy.....	106
3. Zidentyfikowane problemy.....	110
3.1.1. Problemy zidentyfikowane w obszarze - rolnictwo.....	110
3.1.2. Problemy zidentyfikowane w obszarze - przedsiębiorczość.....	112
3.1.3. Problemy zidentyfikowane w obszarze - rozwój mieszkańców.....	113
3.1.4. Problemy zidentyfikowane w obszarze - infrastruktura społeczna.....	115
3.1.5. Problemy zidentyfikowane w obszarze - infrastruktura techniczna i ochrona środowiska naturalnego.....	118
3.1.6. Problemy zidentyfikowane w obszarze rekreacja, kultura, sport oraz promocja gminy.....	125
4. Analiza SWOT.....	127
5. Zgodność z dokumentami wyższego rzędu dotyczącymi rozwoju społeczno – gospodarczego i przestrzennego.....	134
5.1. Zgodność z Narodowym Planem Rozwoju.....	134
5.2. Zgodność z Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego.....	135
5.3. Zgodność z Narodową Strategią Spójności (Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013 wspierającymi wzrost gospodarczy i zatrudnienie).....	136
5.4. Zgodność z Projektem Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013.....	137
5.5. Zgodność ze Strategią Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016.....	138
5.6. Zgodność z Krajowym Programem Rozwoju Wsi.....	139
5.7. Zgodność z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013	140
5.8. Zgodność z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki na lata 2007-2013.....	142
5.9. Zgodność z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko.....	143
5.10. Zgodność z Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka.....	144
5.11. Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013.....	145
5.12. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007- 2013.....	147
5.13. Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.....	150
5.14. Zgodność z Programem Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2005-2012.....	151

5.15. Zgodność z Małopolskim Programem Ochrony Zdrowia na lata 2006-2013 ..	152
5.16. Zgodność z Małopolskim Programem Polityki Prorodzinnej na lata 2004-2007	153
5.17. Zgodność z Małopolską Strategią Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013.....	153
5.18. Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Dąbrowskiego.....	154
5.19. Zgodność z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Tarnowskiego na lata 2004-2013	156
5.20. Zgodność z Programem Ochrony Środowiska Powiatu Tarnowskiego	156
5.21. Zgodność z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych, Integracji i Polityki Społecznej na lata 2004-2008	158
5.22. Zgodność ze Strategią Rozwoju Gospodarczego Gminy Mędrzechów na lata 1999-2015	159
5.23. Uwzględnienie polityki równych szans.....	159
6. Założenia Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów.....	160
6.1. Cel Strategii	160
6.2. Misja gminy.....	161
6.3. Cele Strategiczne	162
6.1. Obszar I: ROLNICTWO I PRZETWÓRSTWO ROLNE.....	163
I.1. Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych na Jednolitym Rynku Unii Europejskiej. 163	
I.2. Rozwój przetwórstwa i wspieranie inicjatyw wspólnego gospodarowania.....	164
I.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników.....	165
I.4. Zagospodarowanie przestrzeni rolniczej gminy.	166
6.2. Obszar II: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	166
II.1. Wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.	166
II.2. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy.....	168
II.3. Łagodzenie skutków bezrobocia.	168
6.3. Obszar III : ZASOBY LUDZKIE, SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA	169
III.1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji... 169	
III.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców gminy.	170
6.4. Obszar IV : INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	171
IV.1. System pomocy społecznej chroniący potrzebujących mieszkańców gminy.....	171
IV.2. Wysokiej jakości usługi w zakresie ochrony zdrowia.	172
IV.3. Powszechny dostęp do sportu i rekreacji na terenie gminy.	173
IV.4. Przejrzysta, przyjazna administracja.....	173
IV.5. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.....	174
6.5. Obszar V : INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	175
V.1. Wysoka jakość wody oraz racjonalne jej wykorzystanie.....	175
V.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy.....	175

V.3. Rozwiązanie problemów gospodarki odpadami komunalnymi.	176
V.4. Racjonalna gospodarka energetyczna.	176
V.5. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy.	177
V.7. Ochrona przyrody oraz edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.	178
6.6. Obszar VI : REKREACJA, KULTURA, SPORT ORAZ PROMOCJA GMINY	179
VI.1. Ochrona dóbr kulturalnych gminy i odnowa wsi.....	179
VI.2. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i wypoczynkowej.....	180
VI.3. Rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz wspieranie rozwoju turystyki weekendowej.....	181
VI.4. System promocji gminy	181
7. Zestawienie planowanych działań strategicznych na obszarze gminy Mędrzechów w latach 2012-2025	183
8. Plan finansowy realizacji zadań priorytetowych na lata 2010-2025.....	1945
8.1. Źródła finansowania zadań priorytetowych Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów w latach 2012-2025	198
9. System wdrażania, monitoring, ewaluacja, <i>public relations</i> Strategii Gminy Mędrzechów	198
9.1. Wyznaczenie zespołu do realizacji zadań	198
9.2. System wdrażania Strategii	198
9.3. Sposoby monitorowania i oceny Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów	199
9.4. <i>Public Relations</i> Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów	201
10. Bibliografia.....	203

1. Podstawy Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów

1.1. Wprowadzenie

Konieczność coraz lepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców gminy oraz ograniczoność środków finansowych będących w dyspozycji władz samorządowych wymaga racjonalnego podejmowania decyzji o sposobie i kierunkach ich wydatkowania. Z tego też powodu proces zarządzania rozwojem gminy musi mieć aktywny, kierunkowy charakter i być nastawiony na kreowanie jej przyszłości. Powinien więc być oparty na tzw. podejściu długookresowym, w którym działania średniookresowe i bieżące wynikać winny z ustaleń o charakterze perspektywicznym. Podstawą do tego typu działań jest strategia rozwoju gminy. Strategia rozwoju gminy to długookresowy (perspektywiczny) plan działania, określający strategiczne cele rozwoju oraz przyjmujący takie kierunki i priorytety działania (cele operacyjne i zadania realizacyjne), a także alokację środków finansowych), które są niezbędne dla realizacji przyjętych celów i zadań. Ogólne biorąc, strategia rozwoju gminy odpowiada na podstawowe pytanie: co musimy zrobić, aby funkcjonować i rozwijać się w przyszłości w celu optymalnego zaspokojenia zbiorowych potrzeb mieszkańców.

Proces formułowania strategii nie może być oderwany od konkretnej rzeczywistości. Trzeba dokonać więc wyboru "najpilniejszych z pilnych" celów i zadań. Proces ten winien doprowadzić do wyboru najważniejszych i najpilniejszych - z punktu widzenia dynamizowania procesów rozwoju społeczno-gospodarczego oraz racjonalnego zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska przyrodniczego - celów oraz zadań realizacyjnych.

Strategia rozwoju jest jednym z podstawowych instrumentów zarządzania gminą, centralną osią, wokół której skupiać się muszą wszelkie działania władz samorządowych, zmierzające do jak najlepszego zaspokajania różnorodnych potrzeb mieszkańców oraz stymulowania rozwoju gospodarczego. Wymogi tak rozumianego procesu zarządzania gminą spełnia zarządzanie strategiczne, które jest definiowane jako ukierunkowany na przyszłość proces planowania i wyboru celów rozwoju gminy oraz zadań realizacyjnych, wdrażania przyjętych postanowień, a także kontroli wykonania przyjętych ustaleń. W

zarządzaniu strategicznym podstawą jest myślenie twórcze, w którym działania średniookresowe i bieżące wynikają z ustaleń o charakterze strategicznym.

Strategia jest głównym wyznacznikiem sukcesów lub niepowodzeń rozwojowych gminy. Stanowi ona podstawę do prowadzenia przez władze samorządowe polityki rozwoju gminy w sferze społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej, przestrzennej, ekologicznej i dziedzictwa kulturowego.

Wymiernym efektem skutecznej realizacji długookresowych ustaleń strategii rozwoju jest poprawa poziomu życia mieszkańców gminy.

Konieczność sformułowania nowej Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów wynika z szeregu przesłanek, do których m.in. należą:

- o konieczność aktualizacji sformułowań zawartych w poprzednio opracowanej strategii,
- o dostosowanie strategii i kierunków rozwoju Gminy do zmieniających się warunków życia oraz społecznych potrzeb i oczekiwań w tym zakresie, a także wyzwań otoczenia,
- o ustalenie priorytetowych narzędzi, w tym akceptowanych przez podmioty życia publicznego i gospodarczego na szczeblu lokalnym zadań, istotnych dla zrealizowania zaplanowanych w strategii celów.
- o podniesienie efektywności wykorzystania unijnych środków finansowych,
- o spójność z rządowymi i regionalnymi dokumentami programowymi, w szczególności z Narodowym Planem Rozwoju, Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego, Strategią Powiatu Dąbrowskiego, Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym, Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zakres Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów, obejmuje wiodące obszary aktywności władz gminnych. Strategia skupia się na priorytetach, koncentruje się na najważniejszych zagadnieniach dla rozwoju społeczno-gospodarczego a przede wszystkim na projekcji nowej jakości życia mieszkańców Gminy. Strategia jest również podstawą do formułowania lub aktualizacji gminnych programów krótkookresowych i średniookresowych.

Ujęte w dokumencie zestawienie postulowanych kierunków działań strategicznych

jest integralną częścią *Strategii*, lecz ma charakter indykatywny, kierunkowy. Może podlegać modyfikacjom m.in. w zależności od możliwości pozyskania zewnętrznych środków na finansowanie zadań.

Wskazane w dokumencie *Strategii* zadania strategiczne nie obejmują w przeważającej większości działań bieżących i o charakterze usługowym, które to działania Gmina jest obowiązana prowadzić w każdym razie. Są one uwzględniane jedynie w tym przypadku, gdy uznano ich wyjątkowe i bezpośrednie znaczenie dla tworzenia korzystnych warunków lokalnego rozwoju, dla realizacji celów strategii.

W *Strategii*, szczególną rangę nadano sferze gospodarczej oraz sferze społecznej i wynikających z nich potrzeb mieszkańców. Horyzont czasowy opracowanej strategii obejmuje lata 2012 – 2025. Strategia rozwoju jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego, gospodarczego, ekologicznego i przestrzennego. Ustalenia zawarte w dokumencie *Strategii* należy traktować corocznie jako podstawowe wytyczne programowe przy formułowaniu projektu budżetu Gminy oraz przy formułowaniu strategii postępowania w zakresie pozyskiwania przez Gminę zewnętrznych środków pomocowych, szczególnie ze źródeł UE.

Ustalenia zawarte w dokumencie *Strategii* będą również wykorzystywane jako wskazówki do współpracy Gminy z partnerami samorządowymi, społecznymi oraz rynkowymi i – w konsekwencji - podejmowania wspólnych przedsięwzięć służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców.

W najbardziej ogólnym ujęciu *Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów* oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów w 13 - letniej perspektywie czasowej przez sterowanie rozwojem gminy.

1.2. Metodyka prac nad Strategią

Ogólna procedura konstruowania *Strategii Rozwoju Gminy* składała się z trzech etapów:

Etap I – Charakterystyka Gminy: zgromadzenie danych, informacji i ich analiza – przeprowadzenie diagnozy Gminy i charakterystyki jej zasobów.

Etap II – przeprowadzenie analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń środowiska (analiza

SWOT) lokalnego. Określenie głównych zagadnień problemowych.

Etap III - Sformułowanie celów Strategii, ich struktury oraz współzależności. Określenie listy

zadań z uwzględnieniem jednostek odpowiedzialnych za ich wdrożenie.

Przygotowanie i przedłożenie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów na lata 2012-2025” do akceptacji władzom Gminy.

Zgodnie z wytycznymi programowania regionalnego i praktykami w krajach członkowskich Unii Europejskiej, Strategia Rozwoju zawiera następujące elementy, ściśle ze sobą powiązane:

- Analizę SWOT
- Misję Gminy
- Obszary strategiczne
- Główne cele strategiczne dla poszczególnych obszarów strategicznych,
- Cele operacyjne,
- Zadania priorytetowe,
- Zasady monitorowania i oceny realizacji strategii

Władze Gminy uważają, iż proces planowania strategicznego powinien być przeprowadzany w ścisłej współpracy ze społecznością lokalną znającą doskonale potrzeby rozwojowe gminy. Dlatego też niniejszy dokument opracowany został w partnerstwie z mieszkańcami i lokalnymi liderami życia społeczno-gospodarczego. Takie podejście pozwala na wypracowanie kierunków działań zgodnych z oczekiwaniami tej społeczności i sprawia, iż mieszkańcy identyfikują się z opracowaną strategią.

Konsultacje społeczne przeprowadzone były za pomocą ankiet. Konsultacje społeczne obejmowały również przeprowadzenie sesji strategicznej z udziałem liderów lokalnej społeczności, Radnych Gminy, na której potwierdzone zostały generalne kierunki działań gminy, przy uwzględnieniu opinii mieszkańców wyrażonych w ankietach. Sesja strategiczna odbyła się w dniu 16.10.2011 r. w sali narad Urzędu Gminy, w Mędrzechowie.

Lista uczestników sesji strategicznej stanowi załącznik do niniejszego dokumentu.

2. Diagnoza obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Mędrzechów

2.1. Położenie Gminy Mędrzechów

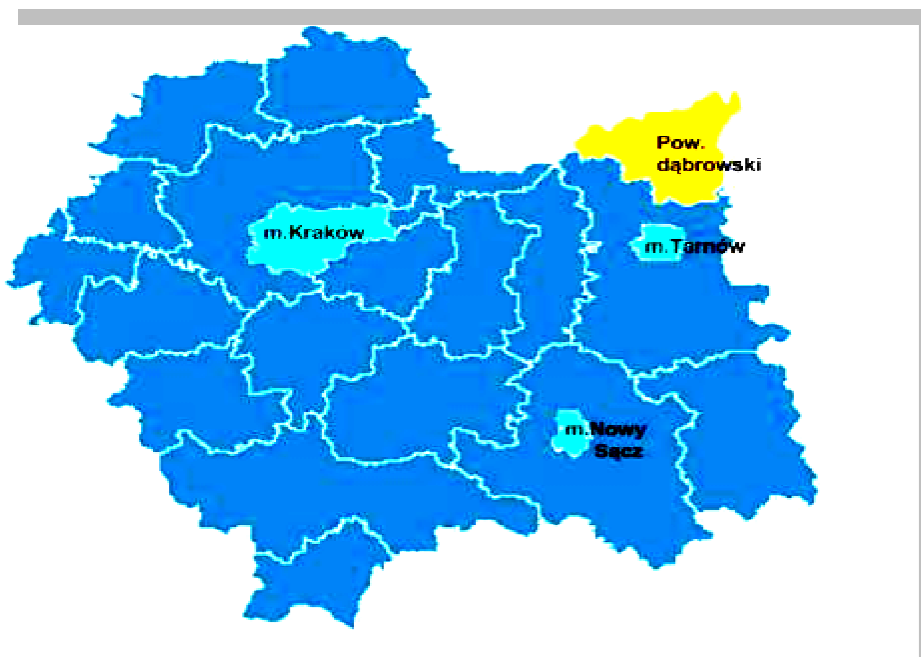
Gmina Mędrzechów położona jest w północno-wschodniej części województwa małopolskiego w powiecie dąbrowskim. Według podziału fizyczno-geograficznego położenie

gminy przedstawia się następująco: Prowincja: Podkarpacka, Makroregion: Kotlina Sand o-mierska, Mezoregion: Równina Nadwiślańska.

Gmina, od północy poprzez Wisłę graniczy z województwem świętokrzyskim i jego gminami: Nowym Korczynem i Pacanowem. Od zachodu graniczy z gminą Bolesław a od strony wschodniej z Gminą Szczucin. Od strony południowej graniczy z Gminą Olesno i Gminą Dąbrowa Tarnowska.

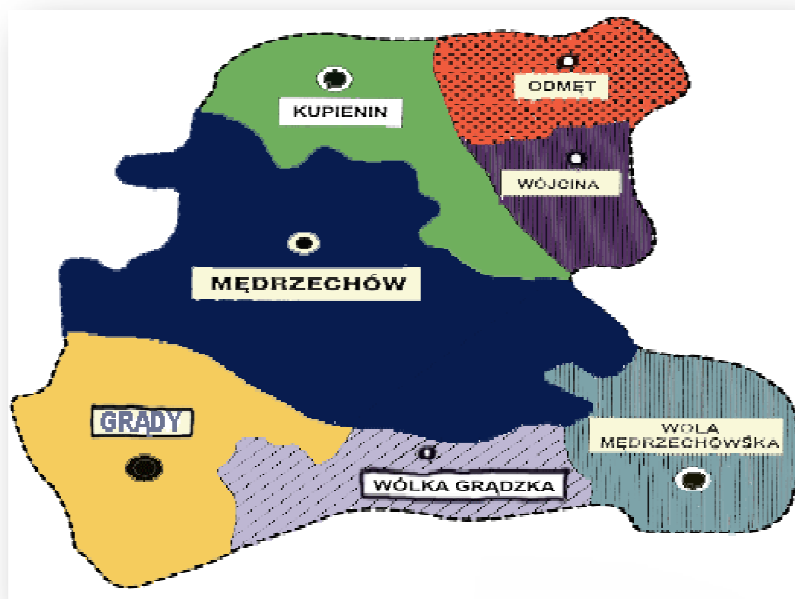
Gmina Mędrzechów na tle Województwa Małopolskiego

Powiat dąbrowski na tle Małopolski

Gmina Mędrzechów na tle Powiatu dąbrowskiego

Gmina Mędrzechów z granicami sołectw

Gmina Mędrzechów znajduje się w odległości ok. 13 km od siedziby powiatu, którym jest miasto Dąbrowa Tarnowska, 32 km od Tarnowa oraz ok. 88 km od stolicy województwa małopolskiego – Krakowa.

Ukształtowanie terenu i łagodny klimat sprzyjają rozwojowi rolnictwa w którym dominują drobne gospodarstwa rolne. Mieszkańcy utrzymują się z pracy zarobkowej i z gospodarstwa. Dominuje drobna przedsiębiorczość ograniczająca się głównie do sfery drobnego rzemiosła i usług. Gmina jest w pełni stelefonizowana, zgazyfikowana i zwodociągowana. Brak jest w gminie kanalizacji sanitarnej.

Na terenie gminy funkcjonują przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazjum. Działa Gminna Biblioteka Publiczna. Ochotnicza Straż Pożarna jest posiada strażnice w czterech miejscowościach na terenie gminy. W Kupieninie działa dom spokojnej starości.

Powierzchnia gminy Mędrzechów wynosi ok.44,4 km². Pod tym względem zalicza się do małych jednostek województwa małopolskiego a wśród gmin powiatu dąbrowskiego zajmuje 5 miejsce.

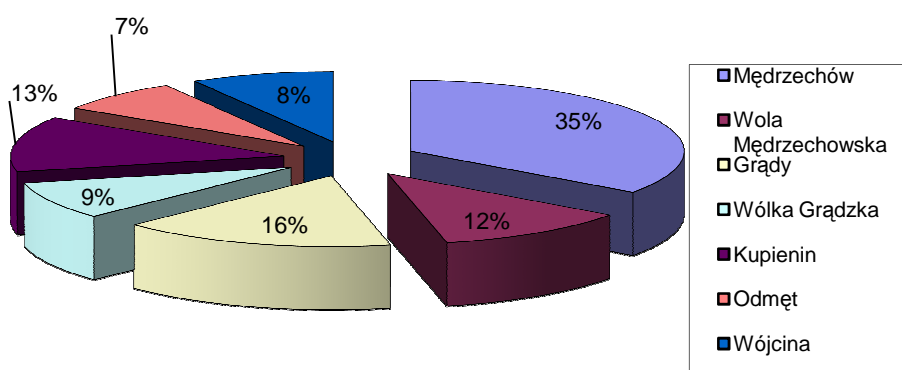
Mędrzechów to gmina wiejska, w skład której wchodzi 7 sołectw o zróżnicowanej powierzchni. Wykaz sołectw oraz wielkość ich powierzchni przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Sołectwa, powierzchnia i ludność w Gminie Mędrzechów

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia w ha	Liczba ludności
1.	Mędrzechów	1552	1334
2.	Wola Mędrzechowska	514	668
3.	Grądy	723	542
4.	Wólka Grądzka	381	210
5.	Kupienin	565	516
6.	Odmęt	330	175
7.	Wójcina	375	252
	Ogółem	4440	3697

Źródło: UG Mędrzechów, stan ludności na 31.12.2009 r.

Udział sołectw w całkowitej powierzchni Gminy przedstawiono na wykresie

Największym sołectwem w gminie jest Mędrzechów, którego powierzchnia stanowi 35% powierzchni gminy. Najmniejszym sołectwem jest Wójcina 8% powierzchni Gminy oraz Odmęt zajmujący zaledwie, bo ok. 7% powierzchni gminy.

Ludność gminy Mędrzechów, stanowi ok. 7,1 % ogólnej liczby ludności powiatu. Charakter rolniczy gminy potwierdza wysoki udział użytków rolnych w stosunku do powierzchni gruntów ogółem, który wynosi 72,5%.

Rolnictwo w gminie oparte jest na dobrej i średniej jakości gleb. Gleby klasy III i IV klasy, zajmują największy odsetek użytków rolnych (18% - kl. III i 42,9 % - kl. IV).

Gmina Mędrzechów nie posiada przemysłu. Nie mniej istnieją tutaj szanse na rozwój, zwłaszcza drobnego przemysłu związanego z rolnictwem np. przetwórstwa rolno-spożywczego. Skromny obecnie sektor usługowy, ma również szanse rozwojowe. Takie same, a nawet poważniejsze, szanse rozwojowe ma sektor związany z agroturystyką i wypoczynkiem sobotnio-niedzielnym w oparciu posiadane walory przyrodniczo-kulturowe. Stosunkowo mało zurbanizowany teren nadaje się do uprawiania, wypraw pieszych i rowerowych, oraz wykorzystania walorów do uprawiania kajakarstwa i wędkarstwa. Przez gminę Mędrzechów wiedzie jeden z atrakcyjnych szlaków turystycznych Powiśla dąbrowskiego: **Dąbrowa Tarnowska-Wola Mędrzechowska-Mędrzechów-Bolestaw-Samocice-Kanna-Mędrzechów-Delastowice-Szczucin-Matec-Radgoszcz-Lusowice** (ok.50 km).

Na terenie gminy Mędrzechów znajduje się część (290,88 ha) **Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły** posiadającego atrakcyjne walory przyrodnicze i krajobrazowe. OChKDW w gminie Mędrzechów, obejmuje części wsi; Kupienin, Mędrzechów i Odmet. **Lasy ochronne w obrębie leśnym Dąbrowa Tarnowska** o powierzchni 298,9 ha, w gminie Mędrzechów, chronione Zarządzeniem Nr 234 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 listopada 1996 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, są w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska. W Mędrzechowie znajduje **Starorzecze Wisły**, niewielki zbiornik wody o powierzchni około 5 ha. położony wśród zarośli wiklinowych, częściowo zarośnięty roślinnością szuwarową *Iridetum pseudoacori*, *Phalaridetum arundinacear* i inn. Obserwowano tu liczne gatunki ptaków wodno-błotnych m.in. czapłę siwą. W związku z tym, projektowany jest tutaj chroniony prawem użytek ekologiczny.

Omawiane tereny położone w gminie Mędrzechów, poprzez charakterystyczne zespoły krajobrazowe, osobliwości przyrody znakomicie nadają się do uprawiania krajoznawstwa. Natomiast rzeka Wisła, jak i obecność starorzecza stwarza dogodne warunki dla uprawiania wędkarstwa i kajakarstwa.

2.2. Rys historyczny

Badania archeologiczne powiatu dąbrowskiego w tym obszarze Wału Mędrzechowsko – Słupieckiego wskazują, że nie wszystkie okresy kultury są reprezentowane w odkrytym materiale archeologicznym.

W publikacjach omawia się tylko mezolit, okres neolitu i początek epoki brązu, kultury łużyckiej, okresy: późnolateński¹, wpływów rzymskich oraz wczesno-średniowieczny. Z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu na wysokości Mędrzechowa jest pojedyncze znalezisko – wydobyty z dna Wisły topór z rogu jelenia. Kultura łużycka rozwijała się na terenie Polski od r.1300- 400 p.n.e. i nie zostawiła na terenie Powiśla Dąbrowskiego zbyt wielu śladów.

Kultura łużycka rozwijała się na terenie Polski od r.1300- 400 p.n.e. i nie zostawiła na terenie Powiśla dąbrowskiego zbyt wielu śladów. Na charakterystyczny materiał natrafiono w 12 miejscowościach, między innymi w Mędrzechowie, z którego pochodzi „miecz antenowy”. Ślady kultury pierwotnej w okresie rzymskim znaleziono w Mędrzechowie również. Odkryto tu materiał ceramiczny – fragmenty naczyń toczonych na kole, co świadczy, że intensywny rozwój osadnictwa na tym terenie przypada na późny okres rzymski. Badanie okresu wczesnośredniowiecznego na terenie powiatu, przynosi odkrycie jednego grodziska, trzech osad otwartych (Bolesław, Delastowice, Jadowniki Mokre) i 18 znalezisk w tym w miejscowości Mędrzechów.

Z okresu średniowiecznego odkryto na terenie Mędrzechowa 2 stanowiska i materiał ruchomy wskazujący na funkcjonowanie tzw. osad otwartych.

Położenie i warunki geograficzne ziem rejonu Mędrzechowa zaważyły na specyfice zajmowania i zasiedlania tego terytorium przez człowieka. Należąc, w większości najpierw do kasztelani, a od XIV w. w większości do powiatu wiślickiego ciążyły one ku staremu skupieniu osadniczemu na lewym brzegu Wisły. Stamtąd też wyszły zapewne pierwsze fale osadnicze, zajmując tereny nad Wisłą i stopniowo w miarę wzrostu liczby ludności, likwidując obszar leśny, doprowadziły z czasem do zasiedlenia całego

---

¹/ **Okres późnolateński**- okres w pradziejach Europy Środkowej i Zachodniej 150/100 l. p.n.e. do pocz. I w. n.e.

terytorium. Proces ten można ująć w dwa zasadnicze etapy, tj: osadnictwo średniowieczne i nowożytnie. Etap pierwszy obejmuje czasokres od momentu pierwszych wzmianek źródłowych o istniejących osadach czyli pocz. XVw. do lat trzydziestych XVI w. Zajęte zostały w tym czasie najlepsze, najłatwiejsze do eksploatacji tereny o dobrej glebie w dolinach rzek i ich najbliższym otoczeniu. Jednocześnie coraz bardziej wydzielano lasom nowe terytoria.

Inny charakter miało osadnictwo drugiego etapu. Począwszy od połowy XVI w., stopniowo, w związku z rozwojem gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej powstaje cały szereg osad, przy czym akcja osadnicza posuwa się nie tylko kosztem dalszej likwidacji powierzchni leśnej, lecz obejmuje także tereny bezleśne w dolinach rzek dotychczas nie zajętych o gorszej często piaszczystej lub bagnistej glebie.

Z bardzo ubogich, dochowanych źródeł, można stwierdzić, iż dopiero w 1389 roku występuje nazwa **Mędrzechów**.

Mędrzechów będący początkowo wsią szlachecką (np. w 1389 r. własność Gotarda) w 1474 r. był w dzierżawie u Krzesza z Kars. Po raz pierwszy jednak wymieniony został jako królewszczyzna w 1533 roku. Mędrzechów jako wieś królewska, należał do podrzęctwa² nowokorczyńskiego.

W okresie XV – XVI wieku po zmniejszeniu się domeny monarszej, nastąpiła stabilizacja i rozwój podrzęctw. Podrzęctwo nowokorczyńskie przekształciło się w XVI w. w starostwo, którego część leżała na lewym brzegu Wisły.

Na terenie obecnego Powiatu dąbrowskiego, obok wymienianych takich wsi jak: Borusowa, Kozłów, Samocice, wymieniany jest i Mędrzechów.

W 1374 r., Mędrzechów posiadał most na Wiśle, oraz "części pól na lewym brzegu". O istnieniu tego mostu brak dalszych danych jednakże znaczenie tej miejscowości w ruchu handlowym potwierdza lustracja z 1533r., stwierdzająca, że kupcy przepędzający woły dają staroście nowokorczyńskiemu tytułem opłaty m.in. pieprz, oraz fakt, że w roku 1585 zorganizowano w położonym koło Mędrzechowa nad Wisłą w Kupieninie przewóz promowy. Kiedy wymieniony przewóz przestał działać nie wiadomo, jedynie lustracja z 1765 r. podaje, że *"bywał pod tąż wsią przewóz na Wiśle promowy dla ludzi na roboty*

2/ **Podrzęctwo** – dobra podlegające np. królowi, opactwu, rycerstwu, itp.

przechodzących z wsi starościńskich do folwarków, który... zaginął". Wisła w tym czasie była dla mieszkańców okolic Mędrzechowa przekleństwem. O zalewaniu pól i łąk wspomina Długosz i królewscy lustratorzy.

Okolo roku 1612-1615 następuje podział Starostwa nowokorczyńskiego, z którego wydzielono tzw. ekonomię wiślicką. Przekształciła się ona później w starostwo. W skład tego starostwa wchodziło 27 wsi.

W okresie 1530 – 1660 uważanym za bardzo istotny w rozwoju osadnictwa, posiadamy pierwszą z 1555 roku wzmiankę o Kupieninie, niedawno przedtem założonym bo jeszcze w roku 1556 określanym mianem nowej wsi "villa nova Kopienin" i zamieszkałym wówczas przez dwie rodziny chłopskie, a w roku 1564 już przez 6 rodzin kmiecych i 8 chaupniczych. W tym czasie w lasach koło Mędrzechowa powstaje nowa osada, wymieniona w roku 1572 jako "Glinka na novim korzeniu", tj., dzisiejsza Glinka część Mędrzechowa. Rejestr poborowy z 1577 roku wymienia Bór Grądzki. Na początku XVII wieku zostaje lokowana Wola Mędrzechowska, w 1635 Wólka Grądzka, w 1664 r., Kopacz i Jastki (dziś Jaszki część Wójciny), a około 1749 r. Podkalenie (część Mędrzechowa).

Mapa Miega z lat 1779-1782 podaje powstanie Błoni Mędrzechowskich (obecnie tzw. Zagórskie Błonie – część Mędrzechowa) i Bór Mędrzechowski. Tereny wokół wsi pokrywały lasy.

Okres 1661-1772, lata potopu szwedzkiego, nie wstrzymały na długo dalszej akcji osadniczej na tym terenie. Również sytuacja gospodarcza Mędrzechowa uległa znacznej poprawie w XVI w. Polska, w 1466 roku odzyskała po drugim pokoju toruńskim Pomorze Gdańskie, a wraz z nim ujście Wisły. Rzeka stała się głównym traktem komunikacyjnym w Polsce. Spławiano nią zboże, produkty żywnościowe i drewno na eksport. Odkrycie Ameryki podzieliło Europę na dwie części na linii Łaby. Przemysłową - zachodnią, która potrzebowała żywności (głównie zboża) i wschodnią - która mogła tą żywność dostarczać. Wzrosły ceny ziarna, a to skłoniło szlachtę do intensyfikacji produkcji. Zaczęła ona masowo zakładać folwarki pańszczyźniane, początkowo na ziemiach zajętych od sołtysów, a następnie zagospodarowując pustkowia i karczując lasy. Tak działo się również w okolicach Mędrzechowa.

Mędrzechów w XVI wieku, słynął z hodowli bydła, sprzedawanego na targach w Żabnie i Dąbrowie.

Mędrzechów należał do parafii w Bolesławiu i dopiero w 1917 roku biskup Leon Wałęga utworzył tu samodzielną ekspozyturę tej parafii.

W I połowie XIX wieku Mędrzechów wchodził w skład dóbr Potockich, należał do hr. Adama Potockiego. Posiadał on 16 wsi, m/In Mędrzechów. W XIX wieku Adam Potocki, przywódca konserwatystów krakowskich, miał znaczne posiadłości. W 1872 roku po jego śmierci majątek przejął jego syn Artur. Adam Potocki zaplanował budowę Kaplicy we wsi Mędrzechów, budując równocześnie kościół w Krzeszowicach. Te plany zrealizowała - po jego śmierci - jego żona Zofia. Tak w roku 1844 Potoccy budują w Mędrzechowie Kaplicę (dworską) pod wezwaniem NMP Niepokalanie Poczętej, aby służyła miejscowej ludności. Przez 20 lat Msze św. odprawiają kapłani z Bolesławia, a od roku 1846 - 82 stałym kapelanem jest Ks. Marcelei Zaręba. Potoccy dbali także o oświatę tutejszego ludu. Wybudowali szkołę, pomagali chcącej się uczyć młodzieży.

W 1934 roku Mędrzechów w wyniku reformy administracyjnej stał się gminą zbiorową. W skład jej wchodziło 12 gromad. W okresie międzywojennym Mędrzechów rozwijał się. Była tutaj szkoła, poczta stacja kolejowa, Kasa Stefczyka, mleczarnia, spółka sprzedająca maszyny rolnicze, cegielnia i składnica kótek rolniczych. Funkcjonowało tutaj również 6 sklepów i 5 szynków.

Tragiczną kartą historii to lata okupacji niemieckiej 1939 - 45. W dniach okupacji w różnych okolicznościach zginęło 26 parafian. Okupanci dokonali eksterminacji ok. 200 mędrzechowskich Żydów. Wielu też Mędrzechowian w tym tragicznym dla Polski czasie - zarówno mężczyzn jak i kobiet - włączyło się w ruch oporu. Za działalność w AK (Placówka „Malwina”), po wojnie, cierpieli w więzieniach PRL, inni zmuszeni zostali do ratowania się ucieczką za Ocean. Na terenie całej gminy działał ruch oporu. Powstały ugrupowania zbrojne ZWZ, AK, BCh i GL. Prowadzono tajne nauczanie kolportowano tajne pismo „Odwet”.

2.3. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

2.3.1. Środowisko przyrodnicze

Gmina Mędrzechów leży w obrębie centralnej części Zapadliska Przedkarpackiego utworzonego w trzeciorzędzie, w wyniku ruchów górotwórczych orogenezy alpejskiej.

Cechuje się monotonna prawie płaską rzeźbą terenu o charakterze jednostajnej równiny.

Wzdłuż rzeki Wisły rozciąga się wąski pas terasy zalewowej o zróżnicowanej szerokości sięgającej około 1000 m, ograniczonej sztucznymi wałami.

Niezliczona część starorzeczy wypełnionych wodą, rysuje przebieg dawnych szerokich meandrów koryta Wisły. Dominującą formą antropogeniczną w krajobrazie są wały przeciwpowodziowe Wisły. Obszar, na którym położona jest gmina Mędrzechów charakteryzuje się małym zróżnicowaniem przestrzennym (rzędne mieszczą się średnio w granicach 168 m n.p.m.) a rozległa dolina Wisły dominuje w krajobrazie. Jedynie w okolicy Mędrzechowa występują wyniosłości stanowiące krańce Garbu Szczucińskiego.

W południowej części Gminy, od wschodu ponad obszarem równin pojawiają się stare, średnie terasy Garbu Szczucińskiego. Przynależą tu również izolowane wzniesienia piaszczyste jak np. Grądy, których granice ze względu na niewielką wysokość (1-4 m) są trudne do określenia. Jako granicę garbu przyjęto zasięg występowania piasków na powierzchni terenu.

Cały obszar gminy Mędrzechów obejmuje korytarz ekologiczny rzeki Wisły o międzynarodowym znaczeniu – określony w Krajowej Sieci Ekologicznej „Ekonet Polska”, będącej integralną częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej. Korytarz wyznacza strukturę przestrzenną, umożliwiającą rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi oraz terenami przyległymi do nich. Oś korytarza stanowi *Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły* – obejmujący głównie tereny międzywala tej rzeki.

Podłoże gminy Mędrzechów budują osady reprezentujące praktycznie wszystkie okresy stratygraficzne od prekambriu do czwartorzędu z wyjątkiem kambriu i permu, występującego jedynie miejscami w postaci płatków iłowców.

Ciągłą pokrywę budują skały triasu w postaci piaskowców, mułowców, zlepieńców oraz wapieni dolomitu, margli, osiągając miąższość około 200 m. Na nich niezgodnie leżą osady jury w postaci wapieni o miąższości około 1000m. Kreda ta tworzy cienkie warstwy piaskowców, przechodzących w gruby kompleks margli. Osady miocenu w postaci iłów krakowieckich tworzą

warstwy jarosławskie osiągające miąższość około 1000 m. Osady czwartorzędowe zalegają na nierównej zerodowanej powierzchni miocenu. Miąższość tych osadów jest różna, najczęściej 10 m, miejscami jednak np. na wschód od Mędrzechowa miąższość utworów wynosi zaledwie 4,0 m. Osady starsze plejstoceńskie związane są ze zlodowaceniem południowopolskim. Są to gliny zwałowe oraz piaski, piaski zaglinione, żwiry miejscami z głazami polodowcowymi pochodzenia fluwioglacjalnego. Do utworów, które tworzyły się w ostatnim glacjale bałtyckim należą piaski wydymowe, pochodzenia eolicznego.

Miejscami spod utworów morenowych ukazują się na powierzchni utwory trzeciorzędowe w postaci płątów iłów. Osady rzeczne najmłodszego czwartorzędu – holocenu występują w dolinach rzek.

Terasa średnia doliny nie jest oddzielona od terasy niższej rędzinnej (nadzalewowej) wyraźną granicą. Zbudowana jest z piasków i żwirów z przewagą piasków. Terasa jest rozcięta miejscami rynnami erozyjnymi, wypełnionymi osadami piaszczysto-żwirowymi o złożonym profilu. Terasa średnia powstała w końcu interglacjału emskiego i w fazie wstępnej zlodowacenia bałtyckiego.

Terasa rędzinna nadzalewowa jest prawie płaska urozmaicona jedynie starorzeczami. Terasę tą budują piaski i piaski ze żwirem przykryte warstwą mad o grubości od 1-3 m. Rynny występujące w podłożu tej terasy wypełniają plejstoceńskie żwiry oraz piaski fluwioglacjalne lub fluwialne.

Terasa zalewowa rozciąga się wzdłuż koryta Wisły. Budują ją źle wysortowane piaski i piaski ze żwirem oraz wkładkami mułków.

2.3.2. Surowce mineralne

Na terenie gminy Mędrzechów stwierdzono występowanie surowców mineralnych: okruszowych w postaci piasków lub żwirów. Kruszywo drobne pochodzenia rzecznoego występuje na zachód od Mędrzechowa, pochodzenia eolicznego w Woli Mędrzechowskiej i Grądach a grube pochodzenia wolnolodowcowego w rejonie Woli Mędrzechowskiej. Kruszywa mineralne są eksploatowane okresowo „na dziko” przez miejscową ludność na potrzeby budownictwa.

W gminie udokumentowano 2 złoża surowców mineralnych:

1. *Złoże Mędrzechów I – kruszywo naturalne.*
2. *Złoże Wójcina – kruszywo naturalne*

Złoże udokumentowane na terenie gminy Mędrzechów.

L.p. złoże	Miejscowość	Nazwa złoże	Użytkownik	Rodzaj kopaliny	Zasoby geologiczne				
					A	B	C ₁	C ₂	bez kat.
a. kruszywo naturalne / ton /									
	Mędrzechów	Mędrzechów	-	utwory piaszczyste i piaszczysto-żwirowe	-	-	-	-	-
	Mędrzechów	Mędrzechów	-	utwory piaszczyste i piaszczysto-żwirowe	-	-	-	11184	-
	Świebodzin	Świebodzin	-	utwory piaszczyste i piaszczysto-żwirowe	-	-	-	-	-
	Kupienin, Delastowice	-	-	-	-	-	-	-	-
	Wójcina	Wójcina	-	żwir	-	-	1452 tys m ³	-	-
				Ogółem					
b. surowce ilaste ceramiki budowlanej – brak									
c. piaski - brak									
d. gaz ziemny - brak									

Źródło: Inwentaryzacja złóż kopaliny stałych do lokalnej produkcji materiałów budowlanych na obszarze gminy Mędrzechów, sierpień 1991

Obszary perspektywiczne na terenie gminy Mędrzechów.

L.p. obszaru	Miejscowość	Rodzaj kopaliny	Perspektywiczne zasoby zweryfikowane wstępnie		Uwagi o lokalizacji i udokumentowaniu
			pozytywnie	negatywnie	
a. kruszywo naturalne / tys. m³ /					
	Mędrzechów	piasek, żwir	11 184	-	-
		Ogółem	11 184	-	-
b. surowce ilaste ceramiki budowlanej - brak					
c. piaski / m³ /					
	Wólka Grądzka	piasek	5 000	-	-
		Ogółem	5 000	-	-

Źródło: Inwentaryzacja złóż kopaliny stałych do lokalnej produkcji materiałów budowlanych na obszarze gminy Mędrzechów, sierpień 1991

Zakłada się, że wydobycie kruszywa odbywać się będzie przy pomocy sprzętu spod lustra wody. W dniu pozostawiona będzie warstwa kruszywa dla zapewnienia dobrych warunków dla rozwoju flory i fauny wodnej. Eksploatacja nie spowoduje zmian w zasobach przyrody, natomiast nastąpi zmiana w ukształtowaniu terenu poprzez utworzenie zbiorników wodnych.

W ramach rekultywacji zakłada się je zagospodarować jako stawy do hodowli ryb. Złoże obecnie jest eksploatowane przez firmę PPH Egbud Odkrywkowy Zakład Górniczy „Wójcina” w Wójcinie.

2.3.3. Świat roślinny

Na znacznej części terenu gminy rozciąga się Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły (OChK Doliny Wisły). Obszar ten liczy 290,88 ha i obejmuje część wsi: Kupienin, Mędrzechów, Odmet. Większość powierzchni tego obszaru zajmują grunty zadrzewione (108,48 ha) oraz wody płynące (83,51 ha).

Specyfika roślinności gminy, zwłaszcza Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły, przejawia się dominacją zaroślowych formacji roślinnych, głównie wiklin nadrzecznych utworzonych przez różne gatunki wierzb wąskolistnych. Mniejszy udział mają zbiorowiska roślinności łąkowej. Część powierzchni zajmują fitocenozy związane z gruntami ornymi oraz łąki i pastwiska.

Dominujące wikliny to pionierskie zbiorowiska zaroślowe wykształcające się w zasięgu przeciętnego poziomu wody w rzece.

Warstwę krzewiastą tworzy głównie wierzba wiciowa z domieszką wierzby wikliny i wierzby trójpręcikowej. Sporadycznie trafia się wierzba krucha i olsza szara. Panującym zbiorowiskiem w dolinie Wisły był niegdyś łąg topolowo-wierzbowy. Obecnie strefa występowania tych lasów została znacznie ograniczona lub przez obwałowania oraz przez wyniszczenie łągów w celu pozyskania terenu pod użytki zielone i grunty orne.

O powszechnym w przeszłości występowaniu tego zespołu świadczą często spotykane pojedyncze okazy topoli białej i wierzb białej i kruchej.

W warstwie zielonej OChK Doliny Wisły, dominuje nawłóć późna, bardzo ekspansywna. Z innych gatunków licznie występują: jeżyna popielica, kielisznik zaroślowy, kaniańka wielka, chmiel zwyczajny pokrzywa zwyczajna, wiechlina zwyczajna, podagrycznik pospolity, mozga trzciniowata i wiele innych roślin. Starorzecza w mniejszym lub większym stopniu opanowane są przez roślinność reprezentowaną przez rzesę drobną i trójrowkową oraz spirodelę wielokorzeniową a także zespół rogatka sztywnego.

Zespoły szuwarowe reprezentują najczęściej szuwar trzcinowy, pałkowy, mannowy. Do częstych zbiorowisk należą fitocenozy, będące pod wpływem corocznych zalewów pozostawiających po sobie piaszczyste lub mułowo-błotne osady. Najpospolitszym zespołem jest Polygono-Bidentetum z przewagą wczepów i rdestów. najczęściej oczek wodnych reprezentowane są przez szuwar trzcinowy, pałkowy, mannowy, mozgowy, kosaćcowy rzadziej kropidłowo - rzepichowy, ponikłowy i strzałkowo - jeżogłówkowy. Cennym składnikiem szaty roślinnej są półnaturalne ekosystemy łąkowe.

Zbiorowiska łąk rozmieszczone są punktowo po całym terenie. Łąki wymagają odpowiedniej wilgotności, dlatego towarzyszą licznym starorzeczom i dolinie Wisły. Te występujące tutaj zbiorowiska łąkowe, posiadają bogaty florystycznie zespół łąk okresowo wilgotnych, który w okresie kwitnienia tworzy piękny kolorystycznie element krajobrazu.

Wśród zbiorowisk synantropijnych spotykane są zespoły segetalne, związane z polami ornymi. Wśród osiedli i wzdłuż linii komunikacyjnych rozwija się samorzutnie bez ingerencji człowieka roślinność synantropijna-ruderalna. Powierzchnia zajmowana przez tego typu zbiorowiska stale wzrasta kosztem rodzimej, niegdyś rozpowszechnionej roślinności wiejskich przychaci i przydroży. Zmiany te widać na polach uprawnych, gdzie znikają stare chwasty polne jak; mak polny, kąkol polny, chaber bławatek. Ich miejsce zajmują ekspansywne chwasty, głównie jednoliścienne jak miotła zbożowa. W efekcie zamiast wielobarwnych łąnów zbóż upstrzonych kwiatami maków, kąkoli i bławatków, niepodzielnie panuje jednostajna zieleń. Na polach, gdzie pojawiają się rośliny okopowe i pospolite warzywa jak: ziemniaki, buraki, cebulę, marchew i inne, występują prawie zawsze: komosa biała, rdest plamisty, rdest kolankowy, gorczyca polna, perz właściwy. W zbożach dość często spotyka się rumian polny, jasnotę różową, niezapominajkę polną, powój polny. Rośliny synantropijne mają znaczenie biocenotyczne, stanowią bazę pokarmową dla zimującego ptactwa.

2.3.4. Świat zwierzęcy

W dolinie Wisły świat zwierzęcy jest odmienny od obszarów położonych poza nią. Dominują tu gatunki związane ze środowiskiem wodnym, szukające schronienia, miejsc lęgu czy gniazdowania w najbliższym sąsiedztwie rzeki na łąkach, wyspach, skarpach brzegów rzeki, w zaroślach wikliny itp.

Mieszkańcami doliny Wisły są zwierzęta żyjące w wodzie (ryby, żaby wodne, traszki, liczne bezkręgowce) lub żywiące się zwierzętami wodnymi żerujące bezpośrednio na powierzchni toni wodnej (kaczki, grążyce, mewy, rybitwy, chruściele) lub brodzące w strefie przybrzeżnej (siewki). W zaroślach wikliny, trzcinowiskach i innej roślinności szuwarowej gniazdują „pokrzewki błotne”. W skarpach gniazdują brzegówki i zimorodki. Łąki i pola uprawne są odpowiednie dla drobnej zwierzyny łownej (zając szarak, bażant, kuropatwa). Zakrzewienia, licznie zamieszkują ptaki gniazdujące na krzewach oraz ssaki owadożerne, gryzonie i inne większe takie jak sarna, zając szarak, i inne. Oprócz stałych mieszkańców występują gatunki ptaków przelotnych. Są to głównie ptaki żyjące w biotopach – brodźce, biegusy, kuliki, gęsi, kaczki, tracie i inne.

Ichtiofaunę Wisły, zwłaszcza w starorzeczach i rozlewiskach, stanowią: leszcz, sum, krap, karaś, lin i wzdreńga. Rzekę zamieszkują także płoć, okoń, ukleja, brzana, kleń, brzanka, świnka, jelec, boleń, oraz wędrowne – węgorz i certa.

Większość zwierząt żyjących na terenie obszaru objęte jest ochroną gatunkową. Bezkręgowce, są słabo poznane. Występuje tu wiele gatunków biegaczy, trzmieli i innych gatunków.

Spośród chronionych ssaków występuje kilka gatunków owadożernych np. jeż wschodni, kret, ryjówka aksamitna i ryjówka malutka, pilchowatych – orzesznica, mięsożernych – łasica, gronostaj i inne.

Lista ptaków chronionych jest długa a w niej przeważają wróblowate oraz te związane bezpośrednio ze środowiskiem rzeczonym (np. Czapla siwa). Wymienić należy również występujące tutaj gatunki płazów, min. traszkę zwyczajną, kumaka nizinnego, ropuchę szarą, ropuchę zieloną i rzekotkę.

Aby jednak zachować, jak dotąd, środowisko o niewielkim stopniu przekształcenia, będzie to sprzyjać utrzymaniu liczebności zwierząt na tym obszarze.

2.3.5. Klimat

Klimat gminy Mędrzechów leżącej w dolinie Wisły należy do jednego najcieplejszych w Polsce. Średnia temp. roku kształtuje się na poziomie 8,2°C (w Borusowej 7,8°C), a średnie miesięcznie temp. wahają się od – 2,3°C w styczniu i 18,2°C do 17,5°C w lipcu. Okres wegetacyjny (ze średnią temp. >5°C) wzdłuż Wisły obejmuje rekordową w Polsce liczbę 225 dni. Zbliżone do tego są tendencje trwania średniej temp. >10°C (okres intensywnego rozwoju roślin) – 165 dni. Długość okresu bez przymrozków na terasach Wisły wynosi 167-170 dni.

Średnie roczne zachmurzenie kształtuje się na poziomie 64%. Roczny rozkład wiatrów (ze stacji IMGW w Borusowej) wskazuje na przewagę wiatrów zach. i półn. - zach. Charakterystyczną cechą klimatu lokalnego gminy, jest stosunkowo duży udział cisz. Dla Borusowej ilość dni z ciszami stanowi 43% dni w roku.

Średnioroczne sumy opadów atmosferycznych w dolinie Wisły kształtują się na poziomie 600-659 mm, dla Borusowej wynoszą 554 mm. Region Wisły zaliczony został do klimatu umiarkowanie wilgotnego.

2.3.6. Gleby

Obszar gminy Mędrzechów, w pasie przylegającym do rzeki Wisły, pokryty jest utworami aluwialnymi. Bliżej koryta zalega materiał lżejszy, głównie gliny średnie i pyły dalej cięższy – ilasty.

Wytworzone tutaj gleby to ułożone obok siebie mady: brunatne, czarnoziemne jak i mady początkowego stadium rozwojowego. Mady wytworzone na utworach lżejszych są glebami lepszymi i zalicza się je do I i II klasy bonitacyjnej. Te drugie kwalifikuje się jako gleby klasy IV-tej. Najlepsze warunki glebowe posiada północna – nadwiślańska część gminy, pokryta w dużej mierze glebami klasy I i II bonitacyjnej.

We wsi Odmet 68,3 % powierzchni użytków rolnych zajmują właśnie gleby tej klasy, a w Kupieninie jest to 45,9 % powierzchni. Gleby klasy III (zalegające także w międzywałach) występują na zachodnich obrzeżach gminy na granicy z gminą Mędrzechów oraz w

środkowej części wsi Grądy i Wólka Grądzka. Centrum i wschodnią część gminy pokrywają gleby bielcowe na przemian IV, V, VI klasy z dominacją tych słabszych we wsi Wola Mędrzechowska. Wzdłuż południowej granicy zalegają wąskim pasem gleby IV klasy.

Struktura klas bonitacyjnych gruntów rolniczych w gminie Mędrzechów

Klasa gleb	Pow. w ha	Udział w %
I	94,79	3,0
II	379,43	12,2
III	567,36	18,3
IV	1333,37	42,9
V	649,32	20,9
VI	85,58	2,7
Ogółem	3109,85	100,0

Źródło: UG Mędrzechów

Gleby występujące na terenie Gminy Mędrzechów, charakteryzują się wysokimi walorami przydatności rolniczej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej uwzględniający obok gleb, również przyrodnicze czynniki produkcji, jest wysoki i wynosi bowiem 74,9 pkt., przy średniej dla Polski 66,6 pkt.

Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej na terenie Powiatu dąbrowskiego.

Lp.	Powiat/gmina	Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej
		Jakości i przydatności rolniczej	Agroklimatu	Rzeźby terenu	Warunków wodnych	
1.	Bolesław	75,5	12,0	4,4	4,6	96,5
2.	Dąbrowa	40,7	13,0	3,5	2,8	60,0

	Tarnowska					
3.	Gręboszów	80,8	12,0	4,6	4,7	102,1
4.	Mędrzechów	54,4	13,0	4,3	3,2	74,9
5.	Olesno	50,5	13,0	4,1	3,5	71,1
6.	Radgoszcz	39,0	13,0	4,0	3,0	59,0
7.	Szczucin	55,6	12,0	4,3	3,2	75,1

Źródło: „Ocena stanu zanieczyszczenia gleb województwa małopolskiego metalami ciężkimi i siarką”. (1999r.)

Jak widać w tabeli powyżej, najwyższy wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej charakteryzuje gminę Gręboszów (102,1pkt.), najniższy – gminę Radgoszcz (59,0 pkt.). Na podstawie dokonanej klasyfikacji można stwierdzić, iż gminy znajdujące się w zachodniej części powiatu (gmina: Gręboszów, Bolesław, Mędrzechów, Olesno) odznaczają się lepszym wskaźnikiem rolniczej przestrzeni produkcyjnej niż pozostałe gminy, tj. gminy położone w części wschodniej powiatu (gmina: Szczucin, Dąbrowa Tarnowska, Radgoszcz).

2.3.7. Jakość powietrza

Stan czystości powietrza w obszarze gminy Mędrzechów kształtowany jest przede wszystkim przez emisję napływającą spoza terenu gminy. Na terenie gminy nie prowadzi się badań czystości powietrza atmosferycznego. Nie mniej źródłem danych jakie wykorzystano do analizy stanu zanieczyszczenia powietrza to pomiary zanieczyszczenia powietrza dokonane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 1999 roku na terenie województwa małopolskiego.

Na podstawie wyników prowadzonych badań w okolicach Mędrzechowa, stwierdzono, iż uzyskane z pomiarów wartości stężeń substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne, tj. pyłu zwieszonego, oraz dwutlenku siarki nie przekraczają wielkości normowanych w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska. Opad pyłu oraz ołowiu i kadmu w opadzie nie przekracza wartości dopuszczalnej. Należy zaznaczyć, że niewielki wzrost ilości tlenków azotu można kojarzyć ze wzrostem ruchu

samochodowego. Wzrost tlenków azotu był jednak tak niewielki, iż może mieścić się w granicach fluktuacji rocznych wyników. Tak więc:

- średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego wynosiło 18 g/m^3 , przy średniej dla województwa 20 g/m^3 i dopuszczalnej wartości 50 g/m^3 ,
- średnioroczne stężenie dwutlenku siarki wynosiło $10 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ przy średniej dla województwa $17 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ i dopuszczalnej wartości $40 \text{ }\mu\text{g/m}^3$,
- średnioroczne stężenie dwutlenku azotu wyniosło $16 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ przy średniej dla województwa $24 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ i dopuszczalnej wartości $40 \text{ }\mu\text{g/m}^3$.

Generalnie stopień zanieczyszczenia powietrza w gminie Mędrzechów należy uznać za niewielki i nie zagrażający zdrowiu i środowisku.

2.4. Demografia

W 2000 roku gminę Mędrzechów zamieszkiwało 3675 mieszkańców. Po spadku liczby ludności w 2001 roku do liczby 3643 osób, nastąpił dalszy trend spadkowy, tak iż w 2004 roku liczba ludności wyniosła 3 637 osób. W 2006 i 2008 roku obserwuje się trend wzrostowy, natomiast w roku 2009 powróciła tendencja spadkowa liczby ludności.

W rok 2010 na koniec XII liczba ludności w gminie Mędrzechów wynosiła 3 549 osób, w tym kobiet było 1793 a mężczyzn 1756. Liczba kobiet jest o 0,5 % większa niż od liczby mężczyzn, co jest zjawiskiem normalnym.

Gęstość zaludnienia w gminie Mędrzechów wynosi 82 osoby/1 km², i jest niższa od średniej dla powiatu dąbrowskiego o 19 osób/1km². To stawia gminę na 5 miejscu w powiecie pod względem gęstości zaludnienia.

Gmina Mędrzechów, jest mniej zaludniona od przeciętnego zaludnienia w kraju (122 osoby/km²) oraz w województwie małopolskim (218 osób/km²).

Zaludnienie gminy Mędrzechów na tle Powiatu dąbrowskiego w 2010 roku

Wyszczególnienie	Liczba ludności			Powierzchnia [km ²]	Gęstość zaludnienia [os/km ²]
	Ogółem	W tym Mężczyźni	W tym Kobiety		
Województwo Małopolskie	3 310 094	1 603 967	1 706 127	15 183	218
Powiat Dąbrowa Tarnowska	58 631	29 147	29 484	530	101
Gmina Bolesław	2 787	1 378	1 409	36	78
Gmina Dąbrowa Tarnowska w tym miasto	20 511 11 474	10 173 5 579	10 338 5 895	116 23	176 106
Gmina Gręboszów	3 466	1 699	1 767	49	104
Gmina Mędrzechów	3 549	1 756	1 793	44	80
Gmina Olesno	7 680	3 804	3 876	78	99
Gmina Radgoszcz	7 680	3 804	3 876	88	83
Gmina Szczucin w tym miasto	13 330 4 247	10 173 2 060	10 338 2 187	119 7	176 106

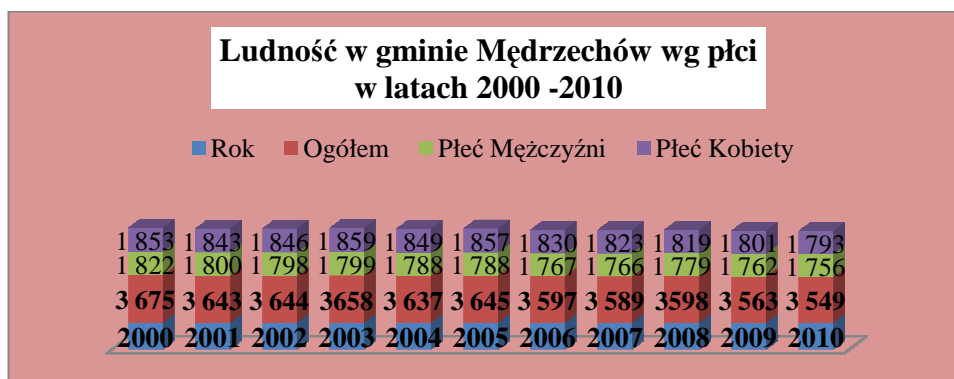
Źródło: GUS. Ludność wg płci i wieku., Główny Urząd Statystyczny 2010 r.

Liczba ludności w gminie Mędrzechów w latach 2000-2010

Rok	Ogółem	Płeć	
		Mężczyźni	Kobiety
2000	3 675	1 822	1 853
2001	3 643	1 800	1 843
2002	3 644	1 798	1 846
2003	3 658	1 799	1 859
2004	3 637	1 788	1 849
2005	3 645	1 788	1 857
2006	3 597	1 767	1 830
2007	3 589	1 766	1 823
2008	3 598	1 779	1 819
2009	3 563	1 762	1 801
2010	3 549	1 756	1 793

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, Ludność faktycznie zamieszkała w 2010 r.

Jak wynika ze statystyki, w gminie Mędrzechów na przestrzeni lat 2000 – 2010 nastąpił spadek ludności ogółem. Większy też był spadek liczby mężczyzn niż kobiet(wykres poniżej):

W analizie sytuacji demograficznej gminy istotną rolę odgrywa badanie struktury wiekowej mieszkańców. Wiek mieszkańców stanowi bowiem o sile rozwojowej gminy.

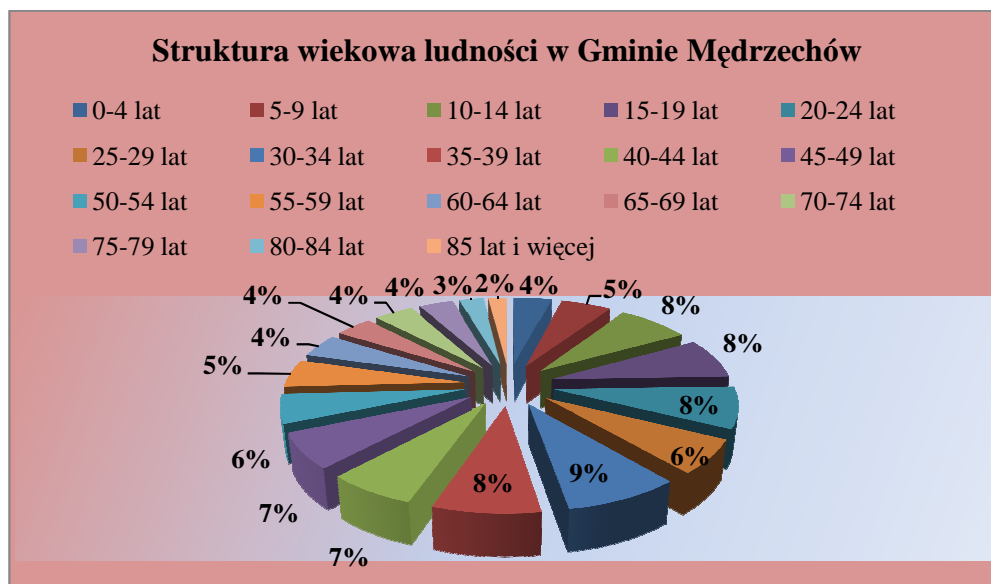
W tabeli poniżej przedstawiono strukturę wiekową mieszkańców gminy Mędrzechów.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Mędrzechów

L.p.	Przedział wiekowy	Liczba ludności		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1	0-4 lat	143	66	77
2	5-9 lat	190	93	97
3	10-14 lat	272	143	129
4	15-19 lat	273	131	142
5	20-24 lat	282	140	142
6	25-29 lat	229	127	102
7	30-34 lat	310	162	148
8	35-39 lat	287	143	144
9	40-44 lat	240	129	111
10	45-49 lat	239	129	110
11	50-54 lat	198	110	88
12	55-59 lat	188	102	86
13	60-64 lat	159	65	94
14	65-69 lat	141	58	83
15	70-74 lat	149	69	80
16	75-79 lat	128	57	71
17	80-84 lat	91	31	60
18	85 lat i więcej	70	17	53
Gmina Razem		3589	1772	1817

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, Ludność wg wieku, płci i gmin w woj. małopolskim w 2011r.

W gminie Mędrzechów, największą grupę stanowią mieszkańcy w przedziale wiekowym 30-34 lat (8,6% ogółu mieszkańców gminy) oraz 35-39 lat (7,9%), 20-24 lat (7,8%), 10-14 lat(7,5%) i 15-19 lat(7,6%). Najmniejsza grupa to mieszkańcy w podeszłym wieku 85 lat i więcej (1,9%) oraz w wieku 80-84 lat (2,5%)

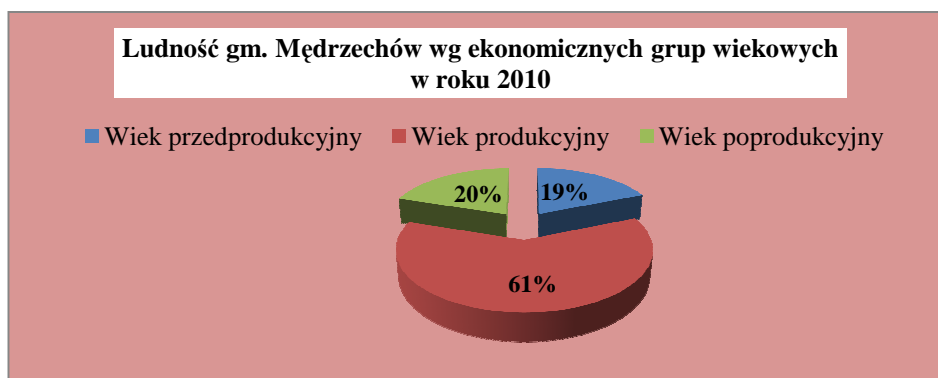

Analizując liczbę ludności gminy Mędrzechów w obszarze tzw. ekonomicznych grup wiekowych, należy stwierdzić, iż gmina posiada duży potencjał rozwojowy.

Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku w Gminie Mędrzechów w 2010 r.

Wyszczególnienie	Liczba ludności		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wiek przedprodukcyjny	686	349	337
Wiek produkcyjny	2230	1211	1019
Wiek poprodukcyjny	729	292	437
Razem Gmina	3549	1852	1697

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2010r.

Z wykresu wynika, że z ogólnej liczby ludności gminy Mędrzechów, najliczniejszy udział ma ludność w wieku produkcyjnym (61%).

Najmniej liczną grupę stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym (19%) oraz w wieku poprodukcyjnym (20%).

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że gmina posiada duży potencjał rozwojowy w przeciwnym razie, tj. brak rozwoju gospodarczego sprzyjał będzie wzrostowi bezrobocia oraz ubożeniu społeczeństwa.

Należy również mieć na uwadze to, iż wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym będzie miał wpływ na wolumen i zakres usług zdrowotnych i opiekuńczych.

Istotnym czynnikiem z punktu widzenia demografii, jest przyrost naturalny ludności.

W gminie Mędrzechów na przestrzeni lat 2004 – 2006 występował spadek urodzeń. Natomiast od roku 2007 urodzenia w gminie wzrosły, w roku 2007 – 25 urodzeń żywych, w 2008 roku – 35 urodzeń żywych. W związku z tym saldo wzrostu przyrostu naturalnego w gminie w 2008 r., po raz pierwszy od lat było dodatnie (+4).

Ruch naturalny ludności w gminie Mędrzechów w latach 2006-2010

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010
Urodzenia żywe	24	25	35	27	31
Zgony ogółem	47	35	31	63	50
Przyrost naturalny	-23	-10	+4	-36	-19

Źródło: US Kraków, UG Mędrzechów

Urodzenia żywe oraz wielkość przyrostu naturalnego w gminie Mędrzechów przedstawia tabela na stronie 33, z której wynika, iż dodatni przyrost naturalny (+4) był w roku 2008 natomiast największy spadek przyrostu naturalnego odnotowano w roku 2009 (-36).

Ruch naturalny ludności w gminie Mędrzechów w 2010 r.
na tle Powiatu dąbrowskiego

Wyszczególnienie	Mażeń stwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 1000 ludności
			ogółem	W tym niemowląt		
Powiat dąbrowski	364	583	574	4	9	0,2
Gmina Mędrzechów	29	31	31	2	-19	-5,4
Gmina Bolesław	16	20	44	-	-24	-8,3
Gmina Gręboszów	17	24	50	-	-26	-7,3
Gmina Olesno	39	66	60	1	6	0,8
Gmina Radgoszcz	44	80	73	-	7	1,0
Gmina Szczucin	81	133	130	1	3	0,2
Gmina Dąbrowa T.	138	229	167	-	62	3,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, Ruch naturalny ludności w 2010 r.

Z tabeli wynika, że gmina Mędrzechów zajmuje piąte miejsce, spośród gmin powiatu dąbrowskiego, odnośnie wielkości wskaźnika przyrostu naturalnego (-5,4). Czołową lokatę zajmują gminy: Dąbrowa Tarnowska – wskaźnik przyrostu naturalnego +3,0/1000 ludności, gmina Radgoszcz (+1,0/1000 ludności) i gmina Olesno ze wskaźnikiem przyrostu naturalnego 0,8/1000 ludności.

Istotnym miernikiem dla przebiegu procesów demograficznych jest saldo migracji stałej.

Migracje stałe i czasowe w Gminie Mędrzechów w latach 2004 - 2008

Lata	Migracje stałe			Migracje czasowe		
	napływ	odpływ	saldo	zameldowani czasowo	mieszkańcy czasowo nieobecni	saldo
2004	72	88	-16	48	35	13
2005	61	48	13	41	24	17
2006	92	67	25	27	27	0

2007	99	51	48	32	53	-21
2008	90	74	16	45	31	14

Źródło: GUS 2009, Ruch naturalny ludności

Z tabeli wynika, iż saldo migracji stałej w gminie Mędrzechów, od 2005 r. kształtuje się dodatnio. Odpływ ludności jest mniejszy od jej napływu, m/in. iż wieś stała się atrakcyjniejsza do życia, w porównaniu z głośnym i ruchliwym miastem. W gminie Mędrzechów ruch czasowy ludności ma charakter umiarkowany. Przemieszczenia ludności związane są z miejscem pracy poza gminą lub wynikają z innych przyczyn. W 2008 roku w gminie Mędrzechów saldo migracji było dodatnie i wynosiło 16 osób.

Migracje na pobyt stały, według danych statystycznych z 2009 roku w gminie Mędrzechów, kształtowały się następująco:

Migracje na pobyt stały wg typu i kierunku w gminie Mędrzechów w 2009 r.

Typ i kierunek migracji	Zameldowania	Wymeldowania
ogółem	52	35
z miast	13	-
ze wsi	32	-
z zagranicy	7	-
do miast	-	10
na wieś	-	21
za granicę	-	4

Źródło: GUS 2009, migracje wewnętrzne i zagraniczne

Z powyższej tabeli wynika, że w 2009 roku, więcej było zameldowań na pobyt stały (52 osoby) od wymeldowań na stałe (35 osób). Najwięcej w 2009 roku w gminie Mędrzechów, osiedliło się osób ze wsi (32 osoby) a wymeldowało się na pobyt stały na wieś 21osób .

Tabela 9. Prognoza demograficzna ludności w powiecie dąbrowskim do roku 2030

Ludność	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Ogółem	58 630	58 687	58 842	58 952	58 935	58 522
Mężczyźni	29 119	29 228	29 380	29 558	29 685	29 507
Kobiety	29 511	29 459	29 462	29 394	29 250	29 015

Źródło: GUS 2004, Prognoza demograficzna na lata 2005-2030

Jak wskazuje powyższa prognoza demograficzna, na obszarze powiatu dąbrowskiego w okresie 2005 – 2025 postępował będzie wzrost ogólnej liczby ludności.

2.5. Infrastruktura techniczna

2.5.1. Transport

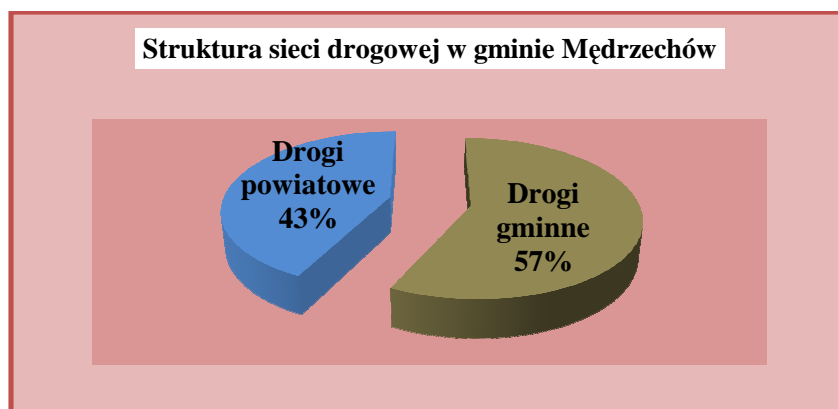
Sieć drogową na terenie gminy Mędrzechów tworzą ogólnodostępne drogi publiczne, które w nowym układzie administracyjnym kraju, ze względu na pełnione funkcje, podzielono na następujące kategorie: powiatowe i gminne. Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji samorządowej:

- dróg powiatowych – zarząd powiatu,
- dróg gminnych – gmina.

Sieć drogową w gminie Mędrzechów

Wyszczególnienie	Długość [km]
Drogi gminne	51
Drogi powiatowe	38
Razem	89

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów 2011r.

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów 2011r.

Drogi, przebiegające przez gminę Mędrzechów, to w 57% drogi gminne, a w 43% drogi powiatowe.

Drogi wojewódzkie

Przez teren gminy Mędrzechów nie przebiegają drogi wojewódzkie.

Drogi powiatowe

Do dróg powiatowych zalicza się drogi inne niż krajowe i wojewódzkie, stanowiące połączenia miast będącymi siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi: 38 km.

Wykaz dróg powiatowych przebiegających przez gminę Mędrzechów

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi
1	1303K	Zawierzbie-Kozłów-Szczucin
2	1307K	Swarzów-Mędrzechów-Delastowice
3	1325K	Skrzynka-Mędrzechów
4	1308K	Bolesław-Grady-Wola Mędrzechowska

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów 2011 r.

Drogi gminne

Do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych, dróg transportu rolnego.

Na terenie Gminy Mędrzechów istnieje 51 km dróg gminnych i lokalnych wiejskich o nawierzchni ulepszonej. Istnieją również 4 obiekty mostowe. Na ogólny stan 51 km dróg gminnych, 43 km stanowią drogi utwardzone. Na 127 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych w gminie utwardzonych jest 8 km.

Rodzaj nawierzchni i długość dróg w gminie Mędrzechów

Wyszczególnienie	Długość [km]
Drogi o nawierzchni twardej	54
Drogi o nawierzchni gruntowej ulepszonej	11
Drogi o nawierzchni gruntowej nieulepszonej	9
Razem	68

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów 2011 r.

Drogi transportu rolnego z prywatnych działek mierzą łącznie 17 km. Są to drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych.

Stan techniczny dróg w gminie, w zależności od odcinka należy ocenić jako – dobry, średni i zły. Lokalnie występują liczne spękania podłużne i poprzeczne nawierzchni oraz przełomy.

Wiele dróg na terenie gminy nie odpowiada normatywom technicznym, nie spełniają wymagań konstrukcji i nawierzchni pod ruch ciężki. Zdaniem zarządców dróg największym problemem jest brak odpowiedniej nośności i nieodpowiednie parametry dróg.

Konieczne są więc ciągłe prace inwestycyjne związane z remontami, odbudową (usuwanie skutków klęsk żywiołowych), czy bieżącymi remontami nawierzchni dróg.

Generalnie, drogi na terenie gminy Mędrzechów wymagają remontów w zakresie wymiany i uzupełnienia nawierzchni, poszerzenia pasa jezdni, budowy chodników i ciągów pieszo-rowerowych na terenach zabudowanych.

Transport publiczny

Podstawowymi środkami transportu publicznego, w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych gminy są: autobusy prywatne - linie mikrobusowe i autobusowe.

Zaliczyć do nich należy:

- linię *Mędrzechów-Dąbrowa Tarnowska-Tarnów*,
- linię *Mędrzechów-Szczucin*,
- linię *Mędrzechów-Bolesław*

Należy również zaznaczyć, że przez Mędrzechów przebiega linia kolejowa relacji *Tarnów-Szczucin*, która od wielu już lat jest nieczynna, nie jest wykorzystywana ani przewozu osobowego ani do towarowego.

2.5.2. Gospodarka wodna

Pod względem hydrograficznym powierzchnia gminy Mędrzechów należy do dużej jednostki hydrograficznej jaką jest Kotlina Sandomierska. Odznacza się znaczną retencją podłoża w dolinach rzecznych i pradolinach.

a) Wody powierzchniowe.

Obszar gminy położony jest w dorzeczu górnej Wisły i jej dopływów. Na obszarze gminy Mędrzechów sieć wód powierzchniowych tworzą:

- Wisła płynąca na odcinku 6,2 km północną granicą gminy,
- Żabnica płynąca południową granicą gminy,
- Breń przepływająca na niewielkim odcinku około 2 km przez południową część wsi Wola Mędrzechowska.

Wymienione rzeki w całości mieszczą się w wałach przeciwpowodziowych.

Poza tym obszar pocięty jest siecią licznych małych cieków wodnych i rowów, stanowiących dopływy wymienionych rzek.

W gminie brak jest większych akwenów wodnych. Na północy ciąg zbiorników wodnych stanowią wypełnione wodą starorzecza, w południowej części gminy występują małe zbiorniki wodne jak: oczka śródpolne, stawy przyzagrodowe, zbiorniki p.pożarowe.

Ocena stanu czystości wód powierzchniowych

Gmina Mędrzechów położona jest w dolinie Wisły. Ta rzeka stanowi naturalną granicę gminy od strony północnej i zachodniej.

Badania Wisły w 2003 roku wykazały iż stężenia substancji organicznych odpowiadały II klasie czystości (BZT₅, ChZT-Cr). Nasylenie tlenem wahało się od 98,5% do 95,5%. Zasolenie w 2003 r. pogorszyło się, ze względu na stężenie chlorków i substancji rozpuszczalnych. Związki biogenne ze względu na przekroczenia wskaźnika azotu azotynowego nie odpowiadały normom. Natomiast stężenia azotu azotanowego odpowiadały I klasie czystości (10.10 mg NO₃/ dcm³). Stężenia fosforu ogólnego i fosforanów odpowiadały klasie II. Czystość wód Wisły wg kryterium bakteriologicznego w 2003 roku na odcinku od ujścia Dunajca do punktu pomiarowego w Słupcu odpowiadały III klasie czystości. Ogólna ocena stanu jakości wód rzeki nie odpowiadała normom o czym zdecydowały zanieczyszczenia fizyko-chemiczne i bakteriologiczne.

Zagrożenie powodziowe

Powodzie w północno-wschodniej Małopolsce wywołują wezbrania, głównie o charakterze opadowo-rozlewnym.

Największe pod względem zasięgu katastrofalne powodzie występują w okresie letnim.

Szczególnie groźna sytuacja występuje wówczas, gdy ulewne deszcze występują jednocześnie w Karpatach i Kotlinie Sandomierskiej.

Wisła na obszarze gminy Mędrzechów podobnie jak całym Powiśle Dąbrowskim charakteryzuje się dużą zmiennością i nieregularnością przepływów w poszczególnych miesiącach i latach, małą retencją podłoża oraz dużym potencjałem powodziowym.

Obszar gminy Mędrzechów położony jest w zasięgu wody stuletniej Q_1 Wisły, co stwarza zagrożenie powodziowe dla terenu całej gminy.

Wisła posiada wały p. powodziowe, wykonane w latach 1907-1922. Obwałowania te nie stanowią jednak pełnego zabezpieczenia przyległych terenów przed powodzią, a w przypadku ich ewentualnego przerwania szerokie dno doliny narażone jest na zalanie. Tak było w 1934r., kiedy to wały w Odmęcie zostały przerwane, a wody Wisły zalały cały obszar Gminy za wyjątkiem wyniesień Garbu Szczucińskiego. Obszar gminy pozostaje więc w zasięgu katastrofalnych powodzi.

W gminie zdarzają się miejscowe podtopienia. Występują one głównie na terenach stanowiących obniżenia, w których w czasie długotrwałych lub nawalnych opadów gromadzi się woda.

Płynące przez teren gminy cieki powierzchniowe posiadają obwałowania według poniższej ewidencji:

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa wału</i>	<i>Lewy</i>	<i>Prawy</i>	<i>Razem</i>
1.	Żabnica	5,456	2,060	7,516
2.	Breńka	0,560	0,54	1,102
3.	Wisła	-	6,620	6,620
	RA □ EM	6,01	9,222	15,238

Przepompownia na odprowadzaniu wód z kanału Zyblikiewicza 2 zlokalizowana jest w ciągu prawego wału przeciwpowodziowego, jej obszar oddziaływania wynosi 3400 ha.

b) Wody podziemne

Gmina Mędrzechów położona jest w zasięgu oddziaływania Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych

(LZWP) :

- Dunajec- Wisła – Breń – Żabnica określonego przez były Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego w Tarnowie.

Wskaźnik zasobów regionalnych eksploatacyjnych tego zbiornika określono na 50 – 200 m³/d/km², co umożliwi lokalizację średnich ujęć o wydajności do 10 tys. m³/d. Brak izolującej pokrywy w stropie warstw wodonośnych zbiornika, stwarza zagrożenie skażenia jego wód.

Zasadniczym poziomem wodonośnym, stanowiącym źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy jest poziom czwartorzędowy. Obejmuje on holocenijskie utwory piaszczyste i piaszczysto-żwirowe doliny Wisły. Charakteryzuje się korzystnymi warunkami hydrogeologicznymi – miąższość utworów wodonośnych 5-20 m, łatwością infiltracji wód do warstw wodonośnych. Średni współczynnik retencji strefy aktywnej wymiany szacuje się na 1-2%, zaś tempo odnawialności wód określa się na 5-10 lat dla zbiorników położonych w dolinie Wisły.

Wahania zwierciadła wody uzależnione są głównie od warunków atmosferycznych, poziomu wody w rzekach i dopływu podziemnego z sąsiednich obszarów. Poziom wody z tej głębokości wykorzystywany jest przez wszystkich w gospodarstwach indywidualnych i dlatego okresowo może w nich występować deficyt wód.

Wody tego poziomu charakteryzują się niewielkim stopniem mineralizacji i średnią twardością. Odczyn kształtuje się w granicach 6-8 pH.

Główny poziom wodonośny obszaru gminy Mędrzechów związany jest z utworami czwartorzędowymi. Od powierzchni terenu, warstwa wodonośna izolowana jest słabo przepuszczalnymi madami rzecznyymi o zmiennej miąższości. Wyklinowanie się miejscami mad sprzyja powstawaniu „okien” hydrologicznych, ułatwiających infiltrację wód opadowych, zasilających bezpośrednio warstwę wodonośną. W obrębie mad występują sporadycznie wody zawieszane i śródglinne na głębokości 3,5-5,5 m ppt. Stabilizują się one na różnych głębokościach, gdyż mogą komunikować się z głównym poziomem czwartorzędowym poprzez przewarstwienia piaszczyste.

Warstwa wodonośna poziomu czwartorzędowego wykazuje ciągłość, a spływ wód podziemnych odbywa się w kierunku koryta Wisły. Zwierciadło wody występuje na głębokości 1-5 m, najczęściej 2–3 m. Wahania jego uzależnione są od poziomu wód w głównych rzekach, wielkości opadów atmosferycznych i dopływu podziemnego z sąsiednich obszarów. Wysokie stany wody Wisły wpływają na podniesienie zwierciadła wody często od 0,5-1,5 m zaś stany niskie powodują jego obniżenie. W ciągu roku

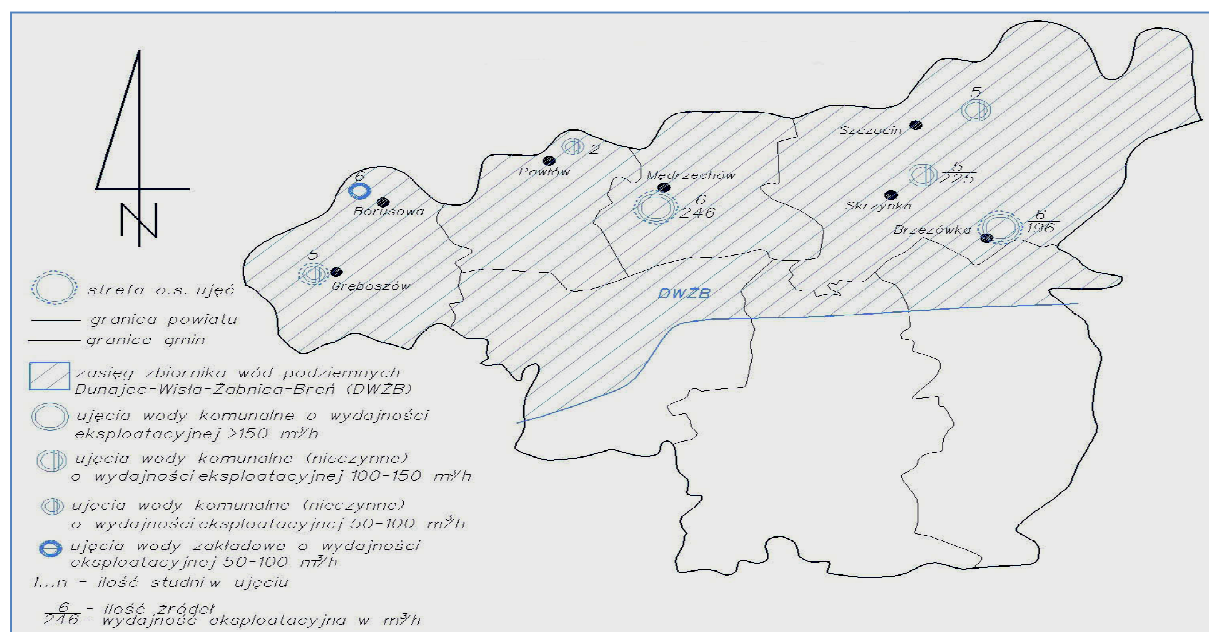
hydrologicznego poza wezbraniami wiosennymi, letnimi i sporadycznie jesiennymi, przeważa drenaż czwartorzędowego poziomu wodonośnego przez te rzeki.

Zasięg występowania wodonośnych utworów czwartorzędowych na terenie Powiatu dąbrowskiego w tym Mędrzechowa, oznaczonych symbolem **DWŻB (Dunajec-Wista-Żabnica-Breń)**, ilustruje poniższa mapa (str. 43).

Na podstawie wyniku badań hydrogeologicznych, prowadzonych na omawianym obszarze

w latach ubiegłych przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Krakowie, nie ulega wątpliwości, iż przynajmniej okresowo i bardzo zmiennie wody Żabnicy, Brenia i Wisły zasilają czwartorzędowy poziom wodonośny.

Zasięg występowania utworów wodonośnych na terenie Powiatu dąbrowskiego

c) Zaopatrzenie w wodę

Ujęcie wody wraz ze stacją uzdatniania w Mędrzechowie wykonane zostało jako inwestycja wspólna, sfinansowana przez gminy: Mędrzechów, Bolesław i Gręboszów. Według pozwolenia wodnoprawnego dopuszczalna ilość wody pobieranej z ujęcia wynosi 127 m³/h tj. 3050 m³/d.

Ujęcie składa się z sześciu studni o wydajności eksploatacyjnej wynoszącej 127 m³/h. Ujęcie eksploatowane jest przez Stację Uzdatniania Wody w Mędrzechowie. Jakość wody z ujęć czwartorzędowych dla potrzeb zaopatrzenia ludności jest niewystarczająca. Woda z omawianego ujęcia podlega więc uzdatnianiu w Stacji Uzdatniania Wody. Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie gminy Mędrzechów, wynosiła (stan na koniec 2011 r.) 100,2 km, z liczbą 858 szt. przyłączy. Z ujęcia wody w Mędrzechowie korzystają mieszkańcy trzech gmin: Mędrzechowa, Bolesławia i Gręboszowa. W gminie Mędrzechów z instalacji wodnej korzysta ok.,76% ludności. Szereg mieszkańców gminy zaopatruje się w wodę ze studni kopanych i wodociągów zagrodowych. Najczęściej są to pierwsze napotkane zwierciadła wód. Niejednokrotnie są to ujęcia mało zasobne w wodę. Woda z takich ujęć jest narażona na zanieczyszczenia ze względu na małą miąższość warstwy izolującej.

Sieć wodociągowa na terenie gminy Mędrzechów

Rok	Długość sieci wodociągowej [km]	Podłączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dam ³ /rok	
					Na 1 mieszkańca [w m ³]
2001r.	70,5	796	3440	67,6	19,6
2009r.	71,0	838	3 605	77,4	21,7
2010r.	100,2	852	3 665	81,2	22,9
2011	100,2	858	3600	84,6	23,5

Zródło: WUS Kraków, UG Mędrzechów

Zużycie wody ogółem w 2011 r. na terenie gminy Mędrzechów wynosiło 162,0 dam³/rok. Jest to zużycie roczne wody pitnej, pochodzącej z ujęcia w Mędrzechowie przez trzy gminy: Mędrzechów- zużycie 84,6 dam³/rok, Bolesław – 61,8 dam³/rok, Gręboszów – zużycie 15,6 dam³/rok.

Strukturę zużycia pobieranej w skali roku wody, z ujęcia w Mędrzechowie przedstawia tabela poniżej.

3/dam³ = 1000 m³

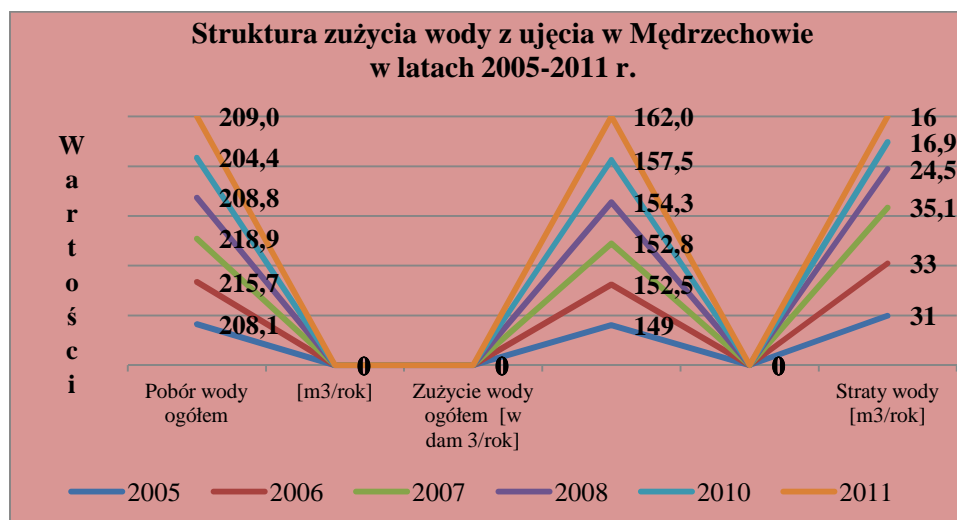
Struktura zużycia wody na terenie gminy Mędrzechów

L.p.	Wyszczególnienie Rok	2005	2006	2007	2008	2010	2011
1	Pobór wody ogółem [m ³ /rok]	208,1	215,7	218,9	208,8	204,4	209,0
2	Zużycie wody ogółem [w dam ³ /rok]	149,0	152,5	152,8	154,3	157,5	162,0
3	Straty wody [m ³ /rok]	31,0	33,0	35,1	24,5	16,9	16,0

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów

Jak wynika z powyższej tabeli, pobór roczny wody w 2011 roku wynosił 209,0 [m³/rok], zużycie wody ogółem wyniosło 162,0 dam³/rok a straty wody wyniosły 31,0 dam³/rok

- Zużycie w gospodarstwach domowych – 162,0 dam³,
- Zużycie na cele technologiczne – 31,0 dam³.
- straty – 16 dam³

Wielkość zasobów istniejącego ujęcia wody pitnej w Mędrzechowie jest wystarczająca dla zaopatrzenia w wodę wszystkich odbiorców zarówno w stanie istniejącym jak i w okresie perspektywicznym bowiem wydajność ujęcia określona jest na 246 m³/h, tj. 5904 m³/dobę.

2.5.3. Gospodarka ściekowa

Brak systemu oczyszczania ścieków terenu gminy Mędrzechów wywiera niekorzystny wpływ na środowisko naturalne w szczególności zaś na zasoby wodne. Jest również czynnikiem ograniczającym rozwój gminy. Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku stanowią 110,7 ton.

Planowane oczyszczalnie ścieków będą realizowane w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Docelowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków uwarunkowany jest istniejącymi warunkami terenowymi. Teren gminy przypisany został do jednej aglomeracji, która obejmuje cały teren Gminy.

Gmina posiada opracowaną koncepcję kanalizacji opracowaną przez Biuro Usług Projektowych mgr inż. Jacka Mierosławskiego. Koncepcja zawiera pięć rozwiązań możliwych do zastosowania na terenie gminy Mędrzechów. Po przeanalizowaniu w/w koncepcji najkorzystniejszą okazała się kanalizacja ciśnieniowo-grawitacyjna z oczyszczalnią ścieków w Kupieninie dla wsi Kupienin i części Mędrzechowa oraz nowoprojektowaną oczyszczalnią dla pozostałej części gminy.

Rozważana jest również wersja wspólnej z gminą Bolesław oczyszczalni ścieków.

Na terenach rozproszonych, dla których nieuzasadniona jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej realizowane będą oczyszczalnie przyzagrodowe.

W gminie Mędrzechów brak jest zbiorczych urządzeń oczyszczających i kanalizacyjnych. Jedyna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 30 m³/d funkcjonuje przy Domu Radosnej Starości w Kupieninie do której podłączone są dwa gospodarstwa domowe.

Ścieki sanitarne z gospodarstw domowych posiadających indywidualne instalacje kanalizacyjne, odprowadzane są do zbiorników wybieralnych, często nieszczelnych.

Gospodarstwa zagospodarowują je we własnym zakresie poprzez rozprowadzanie na przyległe tereny bądź wywóz na grunty rolne.

Częstym procederem jest odprowadzanie nieoczyszczonych lub nienależycie oczyszczonych ścieków socjalno-bytowych do lokalnych cieków wodnych lub do ziemi. Sytuacja ta stwarza potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych i środowiska glebowego. Tym samym wymaga ona zmian w kierunku scentralizowania gospodarki ściekowej w oparciu o gminną sieć kanalizacji sanitarnej.

Zorganizowany wywóz ścieków ze zbiorników wybieralnych głównie obiektów użyteczności publicznej zabezpiecza SKR Szczucin. Ścieki wywożone są do punktu zlewnego na oczyszczalni w Szczucinie.

2.5.4. Gospodarka odpadami

Aktualnie gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy Mędrzechów realizowana jest w sposób następujący :

- Podstawowym systemem usuwania odpadów z terenu gminy Mędrzechów jest odbieranie odpadów użytkowych poprzez selektywną zbiórkę (plastik, szkło, metale, tekstylia - częściowo) do worków, które dostarcza gmina. Zbiórką objęty jest teren całej gminy. System spowodował wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wykształcenie nawyków proekologicznych, w wyniku czego następuje odzysk odpadów użytkowych i ich skierowanie do powtórnego wykorzystania,
- Niewielka ilość odpadów zmieszanych wywożona jest z gospodarstw domowych poprzez firmy wywozowe, z uwagi na brak m.in. zainteresowania ze strony mieszkańców zawieraniem stosownych umów z takimi firmami. Uchwalenie przez Radę Gminy Mędrzechów „Regulaminu w sprawie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Mędrzechów” powinno zmienić ten stan.
- Znacząca część odpadów zagospodarowywana jest w gospodarstwach domowych poprzez: kompostowanie odpadów organicznych i wykorzystywanie ich jako nawóz, mineralnych do utwardzania dróg, spalanie w piecach niektórych rodzajów odpadów w celu ogrzewania pomieszczeń,
- Brak wywozu odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych,
- Brak jest planu usuwania wyrobów zawierających azbest i gospodarki tymi odpadami, pomimo dużego zainteresowania ze strony mieszkańców. Aktualnie brak możliwości uzyskiwania dotacji na ten cel,
- Padłe zwierzęta, od rolników z terenu gminy, odbiera Zakład Utylizacyjny „SARIA” Oddział Wielkanoc, a koszty są współfinansowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Na terenie gminy Mędrzechów brak instalacji do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne. Odpady objęte selektywną zbiórką odpadów z terenu gminy Mędrzechów wywożone są do wykorzystania poza obszar gminy.

Na terenie gminy Mędrzechów brak zakładów, które posiadałyby decyzję Starosty Powiatu dąbrowskiego na zbieranie i transport odpadów.

Brak również firm, które posiadałyby pozwolenie na odzysk, powtórne wykorzystanie wytwarzanych odpadów. Na teren gminy Mędrzechów nie są również przywożone odpady z innych terenów.

Od roku 1998 z terenu gminy odbierane są odpady segregowane ; tworzywa sztuczne, złom, tekstylia, szkło, od roku 2004 makulatura.

Odpady segregowane odbierane są z gospodarstw domowych jeden raz w miesiącu. Zebrane w ten sposób odpady użytkowe kierowane są do odzysku.

Ilość wysegregowanych odpadów zebranych z terenu gminy w latach 2003-2005 przedstawiono w poniższej tabeli:

Zbiórka odpadów komunalnych zmieszanych i wyselekcjonowanych z terenu gminy Mędrzechów w latach 2003 -2005:

Rok	Szkło Mg	Tworzywa sztuczne Mg	Metale Mg	Papier i Tektura	Ogółem
2003	37	12	6,5	-	55,5
2004	36	10	5	7,5	58,5
2005	37	12,0	6,5	9	64,5

Źródło: UG Mędrzechów, Plan gospodarki odpadami dla gminy Mędrzechów na lata 2006 – 2015

Brak kompleksowej obsługi gminy w zakresie odbioru wytworzonych odpadów komunalnych skutkuje powstawaniem dzikich wysypisk śmieci, często na skraju lasów, nad potokami, przy nieużytkach itp. a ilość ich jest znaczna. Proceder ten jest niepokojący z uwagi na predyspozycje do rozwoju agroturystyki i rekreacji na terenach gminy atrakcyjnych krajobrazowo i przyrodniczo.

Ilość powstających odpadów komunalnych w gminie Mędrzechów obliczono zakładając dla odpowiednich strumieni odpowiedni współczynnik nagromadzenia odpadów na mieszkańca na terenach wiejskich. Przy omawianiu konkretnych strumieni odpadów wchodzących w skład odpadów komunalnych podano przyjęte współczynniki. Na podstawie ich wartości oraz ilości mieszkańców oszacowano, że w 2005 roku wytworzono łącznie ok. 813 Mg/rok odpadów komunalnych, z czego najwięcej pochodzi z gospodarstw domowych (423Mg/rok), obiektów infrastruktury (164 Mg/rok) i odpadów budowlanych (146 Mg/rok).

Pozostałe ilości odpadów komunalnych przedstawiają się następująco:

Odpady zielone - 18 Mg/rok

Wielkogabarytowe - 55 Mg/rok

Niebezpieczne - 7 Mg/rok.

Ilość wytworzonych (koniecznych do zagospodarowania) odpadów komunalnych w gminie Mędrzechów przedstawiono w zestawieniu tabelaryczny:

Ilość i rodzaj odpadów komunalnych wytworzonych w gminie Mędrzechów.
Stan na 31.12.2005r.

	<i>mg/rok</i>
Odpady komunalne wytworzone	
Odpady z gospodarstw domowych	423
Odpady z obiektów infrastruktury	164
Odpady wielkogabarytowe	55
Odpady z budowy remontów i demontażu obiektów budowlanych	146
Odpady z terenów zielonych	18
Odpady z czyszczenia ulic i placów	0
Odpady niebezpieczne wchodzące w strumień odpadów komunalnych	7
Łącznie	813

Źródło: UG Mędrzechów, Plan gospodarki odpadami dla gminy Mędrzechów na lata 2006 - 2015

Odpady komunalne wytworzone w gospodarstwach w gminie Mędrzechów 2005 r.

<i>Strumień odpadu</i>	<i>Mg/rok</i>	<i>% wieś</i>	<i>% miasto</i>
Odpady org. pochodzenia roślinnego	55	13	32
Odpady org. poch. zwierzęcego	4	1	2
Inne odpady organiczne	8	2	2

Papier i tektura	55	13	19
Tworzywa sztuczne	55	13	14
Materiały tekstylne	13	3	4
Szkło	34	8	8
Metale	17	4	4
Odpady mineralne	42	10	5
Fracje drobne (poniżej 10 mm)	140	33	10
Łącznie	423	100	100

Źródło: Gmina Mędrzechów, Plan gospodarki odpadami dla gminy Mędrzechów na lata 2006 – 2015

W Polsce w miastach średnio wytwarza się ok. **224** kg/mieszkańca/rok odpadów komunalnych z gospodarstw domowych, natomiast wskaźnik ten dla terenów wiejskich wynosi **116** kg/mieszkańca/rok. Ilość wytworzonych odpadów komunalnych w gospodarstwach domowych w gminie Mędrzechów w 2005 roku kształtowała się na poziomie **423** Mg/rok.

Prognoza do roku 2015 (Plan Gospodarki Odpadami w gminie Mędrzechów) zakłada wzrost wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie do **927** Mg/rok (wzrost o 45,6%).

2.5.5. Sieć energetyczna

Gmina Mędrzechów jest całkowicie zelektryfikowana. Południowo-wschodną częścią gm. Mędrzechów przebiega tranzytowa linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Połaniec - Tarnów.

Gmina zasilana jest w energię elektryczną liniami średnich napięć 15kV. Za pomocą tych linii energia elektryczna doprowadzana jest do stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Ze stacji liniami kablowymi i napowietrznymi niskiego napięcia, energia elektryczna dostarczana jest bezpośrednio do małych odbiorców - zagród, obiektów usługowych, a także oświetlenia ulicznego. Linie średnich napięć łączą gm. Mędrzechów z układem energetycznym sąsiednich gmin.

2.5.6 Zaopatrzenie w gaz

Gmina Mędrzechów jest w pełni zgazyfikowana. W obszar gminy gaz doprowadzany jest gazociągiem $\varnothing$ 150 ze stacji redukcyjno-pomiarowej w Bolesławiu.

Wszystkie miejscowości Gminy są objęte siecią gazową. Długość sieci gazowej na terenie gminy Mędrzechów wynosi 296 km.

Sieć rozdzielcza gazowa w gminie ma długości 81,0 km i obejmuje swym zasięgiem wszystkie tereny zainwestowane. Mimo zgazyfikowania całej gminy, z sieci gazowej korzysta ok. 74 % gospodarstw. Gaz wykorzystywany jest głównie do celów socjalnych przez gospodarstwa domowe, natomiast w obiektach użyteczności publicznej do celów grzewczych.

2.5.7. Zaopatrzenie w ciepło

Mieszkańcy Gminy Mędrzechów zaopatrzą się w ciepło poprzez indywidualne systemy grzewcze, takie jak: kotłownie domowe, piece akumulacyjne i węglowe, gazowe, a także kotłownie przy obiektach infrastruktury społecznej.

2.5.8. Telekomunikacja

Obsługę gminy w zakresie usług telekomunikacyjnych zabezpiecza Telekomunikacja Polska S.A., a ilość jej abonentów w 1999 r. liczyła 622, co daje wskaźnik 170 abonentów na 1000 mieszkańców. Gmina została ztelefonizowana w latach 1990-1993. Aktualnie w pełni zabezpieczone są potrzeby, jak również istnieją możliwości podłączeń nowych użytkowników.

Wyszczególnienie	Pojemność numerów
Centrala telefoniczna w Mędrzechowie	750
Centrala telefoniczna w Woli Mędrzechowskiej	250

Źródło: Urząd Gminy w Mędrzechowie

Gmina objęta jest także zasięgiem telefonii bezprzewodowej sieci ERA i PLUS z anteną usytuowaną w Grądach.

Na terenie Gminy około 35% gospodarstw posiada dostęp do Internetu. Jest to najczęściej dostęp drogą radiową.

2.6. Gospodarka

Sytuacja społeczno-gospodarcza gminy Mędrzechów podlega ustawicznym przemianom. Głównym ukierunkowaniem jest rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych w branży usług i małej produkcji nieprzemysłowej. Na terenie gminy Mędrzechów na koniec roku 2010 zanotowano 118 podmiotów gospodarczych. Z ogólnej liczby firm działających na terenie gminy Mędrzechów dominującą grupą 71% były to podmioty prowadzone przez osoby fizyczne Spółdzielnie, fundacje oraz stowarzyszenia stanowiły ok. 8,0% operujących podmiotów, spółki cywilne ok.1,7%, spółki handlowe ok. 1,7 %.

Podmioty gospodarki narodowej w gminie Mędrzechów na tle Powiatu dąbrowskiego w 2010 r. wg Rejestru Regon

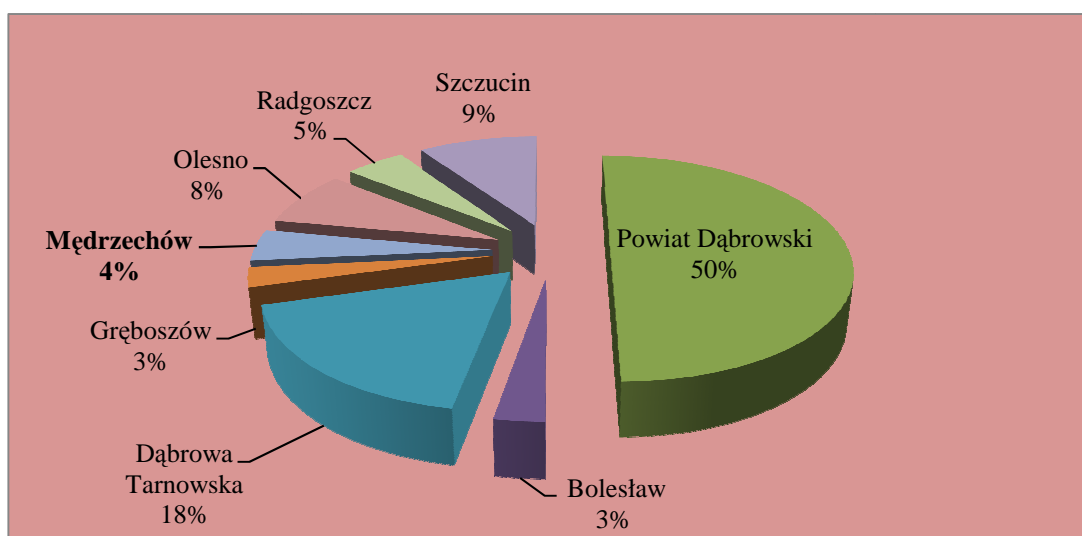
Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Z ogółem					Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				Spółki handlowe		Spółki cywilne	Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	
				razem	W tym z udziałem kapitału zagranicznego				
Powiat Dąbrowski	2929	179	2750	68	6	147	21	126	2291
Bolesław	88	10	78	-	-	4	1	12	58
Dąbrowa Tarnowska	1415	64	1351	38	4	71	11	37	1155
Gręboszów	127	10	117	1	-	5	1	12	87
Mędrzechów	118	16	102	2	-	2	-	9	84
Olesno	3bliczny38	28	310	7	1	6	2	10	272
Radgoszcz	238	17	221	5	-	6	1	15	183
Szczucin	605	34	371	15	1	53	5	25	452

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie. Podmioty Gospodarki Narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w 2011r.

W sektorze publicznym prowadziło działalność 16 podmiotów tj. 13,6 % ogólnej liczby podmiotów gospodarczych. Natomiast w sektorze prywatnym działalność gospodarczą prowadziło 86,4 % podmiotów.

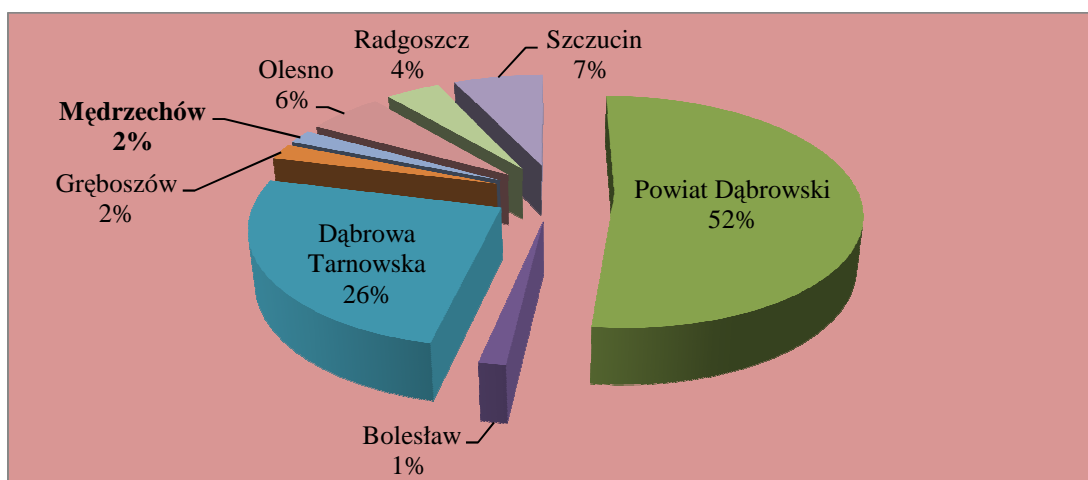
Wykresy na stronie następniej obrazują udział podmiotów gospodarczych w sektorach publicznym i prywatnym w 2010 roku w Powiecie dąbrowskim.

Udział podmiotów gospodarczych sektora *publicznego* w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w Powiatu dąbrowskiego w 2010 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2011 r.

Udział podmiotów gospodarczych sektora *prywatnego* w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w Powiatu dąbrowskiego w 2010 r.

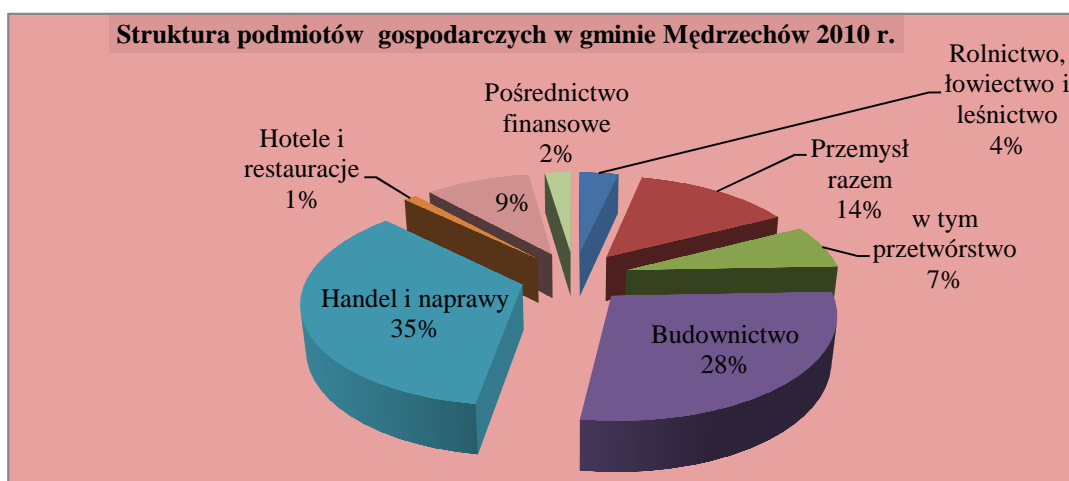
Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2011r.

Jak pokazują powyższe wykresy, największy udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, tak w sektorze publicznym jak i prywatnym w 2010 roku miała gmina Dąbrowa Tarnowska (18% sektor publiczny i 26% sektor prywatny), gmina Szczucin (sektor publiczny 9%, prywatny 7%). Gmina Mędrzechów w 2010 roku jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w powiecie wynosił był - w sektorze publicznym 4% a w sektorze prywatnym 2% . Najmniejszy udział podmiotów gospodarczych tak w sektorze *prywatnym* jak i w sektorze *publicznym* stosunku do ogólnej ich liczby w powiecie odnotowano w gminie Bolesław – 1%.

Podmioty gospodarcze gminy Mędrzechów wg wybranych sekcji
w Rejestrze Regon w 2010 r. na tle Powiatu Dąbrowskiego

Wyszczególnienie	Gmina Mędrzechów	Powiat Dąbrowski
Ogółem w tym:	118	2 929
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	3	112
Przemysł razem w tym przetwórstwo	12 6	288 266
Budownictwo	24	461
Handel i naprawy	30	930
Hotele i restauracje	1	40
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	8	172
Pośrednictwo finansowe	2	63
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	0	61

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2010r. (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa w rolnictwie), stan na 31 XII.

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2011 r.

Podmioty gospodarcze w gminie Mędrzechów, to głównie niewielkie zakłady usługowe i handlowe w większości jedno lub kilkuosobowe. Z wykresu na str.54 widać, że w gminie Mędrzechów największy jest udział pośród podmiotów gospodarczych to zajmujące się handlem i naprawami (35% ogółu wszystkich podmiotów działających na terenie gminy), 28% budownictwem oraz 14% przemysłem. Z danych statystycznych wynika, że również w pozostałych gminach Powiatu dąbrowskiego, największy udział stanowią podmioty działające w sekcji handel i naprawy. Dla Powiatu dąbrowskiego liczba tego typu podmiotów wynosi 32,7 % ogółu podmiotów. Wśród ogólnej liczby podmiotów powiatu dąbrowskiego, najwyższy odsetek podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem i naprawami jest w gminach: Dąbrowa Tarnowska (19%), Szczucin (7%), Olesno (3,7%), Radgoszcz (1,6%). Sektor handlu i napraw w powiecie dąbrowskim prezentuje największą dynamikę rozwojową.

W gminie Mędrzechów, sektor handlu i napraw stanowi 35% udział w strukturze podmiotów gospodarczych. Wysoki jest także udział podmiotów z branży budowlanej – 28%, odsetek niższy stanowią podmioty gospodarcze zajmujące się przemysłem – 14% w tym przetwórstwem 7%, transportem – 9%, rolnictwem – 4%, pośrednictwem finansowym - 2%. Dla porównania, na terenie Powiatu Dąbrowskiego najmniejszy udział w ogólnej liczbie podmiotów w 2010 roku, stanowiły podmioty działające w branży hotele i restauracje (1,3%), pośrednictwo finansowe (2,6%), rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (4,2%).

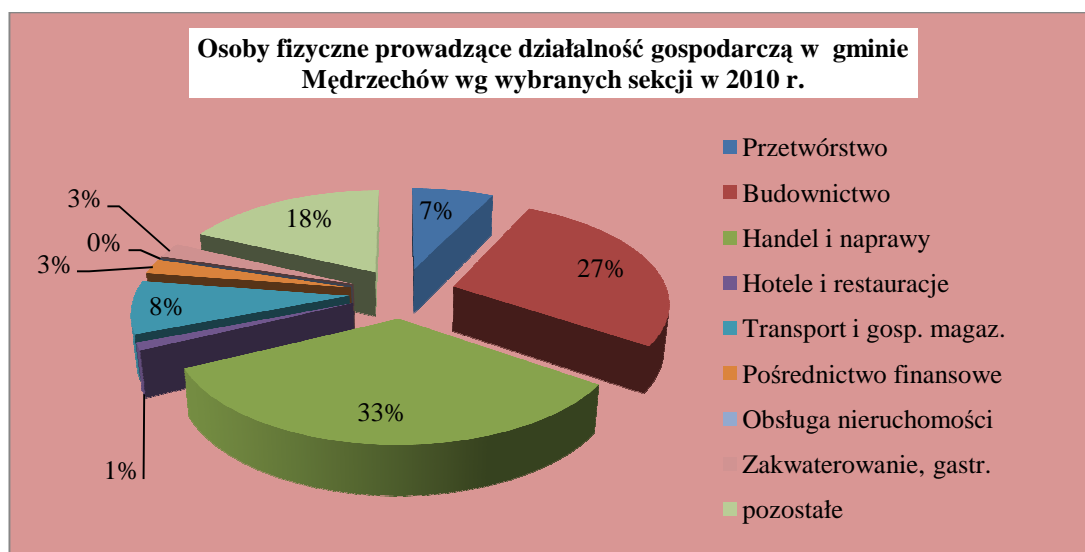
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie gminy Mędrzechów i Powiatu dąbrowskiego w 2010 r.

Wyszczególnienie	Powiat Dąbrowski	Dabrowa Tarnowska	Bolesław	Gręboszów	Mędrzechów	Olesno	Radgoszcz	Szczucin
Przetwórstwo przemysłowe	224	108	4	9	6	31	20	46
Budownictwo	442	175	18	17	23	54	53	102
Handel i naprawy	820	143	11	30	28	103	50	155
Hotele i restauracje	37	20	1	2	1	7	1	5
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	160	61	4	5	7	23	20	40

Zakwaterowanie, gastronomia	37	20	1	-	2	4	6	5
Pośrednictwo finansowe	59	31	1	-	2	4	1	15
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	17	12	1	1	-	1	1	1
Ogółem	2291	1155	58	87	84	272	183	452

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji w 2010r.

W strukturze podmiotów gospodarki narodowej gminy Mędrzechów dominuje sektor prywatny. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowią 71% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wg działów w Rejestrze Regon, przedstawia wykres poniżej. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Mędrzechów dominującą sekcją jest handel i naprawy (33%) oraz budownictwo (27%). Transport i gospodarka magazynowa stanowi 8%. Najmniej podmiotów gospodarczych na terenie gminy działa w branżach usługowych: hotele i restauracje (1%), pośrednictwo obsługa nieruchomości (2%). Na tle Powiatu dąbrowskiego, gmina Mędrzechów wraz z gminą Gręboszów plasuje się na piątym miejscu pod względem liczby osób fizycznych prowadzących własną działalność gospodarczą.

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2011 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2011 r.

Drobna przedsiębiorczość w gminie Mędrzechów jest słabo rozwinięta. Systematyczny wzrost w ostatnich latach liczby podmiotów gospodarczych, przy utrzymującym się poziomie zatrudnienia, świadczy o likwidacji większych a wchodzeniu na ich miejsce małych firm, które nie wpływają w sposób istotny na miejscowy rynek pracy. Poniższa tabela obrazuje jak kształtował się rynek pracy w 2010 roku w gminie Mędrzechów.

Rynek pracy na terenie gminy Mędrzechów w 2010 r.

Ogółem		Sektor		Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo; rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
Ogółem pracujący	w tym: kobiety	publiczny	prywatny			rynkowe	nierynkowe
169	130	121	48	2	8	12	147

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, Pracujący w 2010 r., według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Jak wynika z powyższej tabeli struktura rodzajowa podmiotów wskazuje, że większość z nich dotyczy usług rynkowych i nierynkowych, przemysłu i budownictwa.

Najliczniejszymi miejscami pracy dysponuje sektor publiczny.

Rozpatrując możliwości sprzyjające rozwojowi gminy, trzeba stwierdzić, że posiada ona sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości. Przede wszystkim przedsiębiorczości związanej z rozwojem, z takich dziedzin jak:

- drobne przetwórstwo, zwłaszcza przetwórstwo płodów rolnych (gmina dysponuje bazą surowcową, rezerwami dobrej jakościowo wody),
- sfera obsługi rolnictwa i obszarów wiejskich (jako uzupełnienie luk na miejscowym rynku usług).

Trzeba wskazać również, iż rozwój przedsiębiorczości oraz szeroko pojętych usług uwarunkowany jest działaniem władz gminy, zwłaszcza w zakresie:

- poszukiwania i pozyskiwania inwestorów z zewnątrz dla uruchamiania działalności pozarolniczej w ramach wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich,
- wyposażenia obszaru zwłaszcza w urządzenia kanalizacyjne dla podniesienia wartości i atrakcyjności jej terenów dla inwestorów.

Ważniejsze firmy działające na terenie gminy Mędrzechów:

1. Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowe „EGBUD” w Wójcinie Piechota Grzegorz w Wójcinie
/żwirownia, transport, produkcja obuwia/
2. RTM TRANS – Przedsiębiorstwo transportowe w Mędrzechowie
/przedsiębiorstwo transportu osobowego i towarowego /
3. Agro – Skład Chlastawa Ryszard w Mędrzechowie
/handel art. do produkcji rolnej , art. budowlanymi, opałem
4. Firma Handlowo – Usługowa „MELPOL” – Struziak Adam w Mędrzechowie
/firma budowlana, badania i analizy techniczne, handel
5. TRANS – HANDEL – Łosowski Kazimierz - Grądy
/firma transportowa , handel/
6. Firma Transportowa – Majka Marian - Grądy
/ firma transportowa , handel/
7. Przedsiębiorstwo Remontowo Budowlane – Rogowski Wiesław Grądy
/ usługi ogólnobudowlane/ siedziba w Odporyszowie.

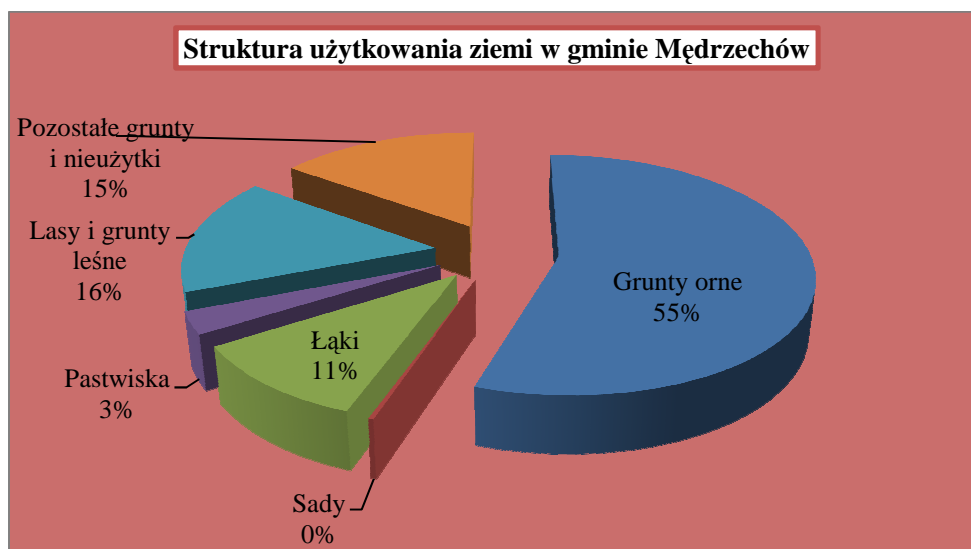
7. Rolnictwo

Powierzchnia użytków rolnych na terenie gminy Mędrzechów według GUS w 2005 r. wynosiła 5 956 ha użytków rolnych, z czego 4 761 ha stanowią grunty orne.

Struktura użytkowania ziemi w gminie Mędrzechów

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
1	Powierzchnia użytków rolnych ogółem	5 956
2	Grunty orne	4 761
3	Sady	25
4	Łąki	911
5	Pastwiska	259
6	Lasy i grunty leśne	1 372
7	Pozostałe grunty i nieużytki	1 295

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych 2005r.

Na terenie gminy Mędrzechów gleby pod względem przydatności rolniczej są bardzo zróżnicowane: Najlepsze warunki glebowe posiada północna – nadwiślańska część gminy, pokryta w dużej mierze glebami klasy I i II bonitacyjnej.

We wsi Odmet 68,3 % powierzchni użytków rolnych zajmują właśnie gleby tej klasy, a w Kupieninie jest to 45,9 % powierzchni. Gleby klasy III (zalegające także w międzywalu) występują na zachodnich obrzeżach gminy na granicy z gminą Mędrzechów oraz w środkowej części wsi Grądy i Wólka Grądzka. Centrum i wschodnią część gminy pokrywają gleby bielcowe na przemian IV, V, VI klasy z dominacją tych słabszych we wsi Wola Mędrzechowska. Wzdłuż południowej granicy zalegają wąskim pasem gleby IV klasy. W strukturze użytkowana ziemia w gminie najwięcej miejsca zajmują grunty orne – 55%. Łąki zajmują 11% powierzchni, pastwiska 3%, natomiast pozostałe grunty i nieużytki stanowią 15% zaś lasy i grunty leśne zajmują 16 % w strukturze użytkowania ziemi.

Od jakości gleb występujących na terenie gminy uzależniona jest struktura gatunkowa upraw. W strukturze zasiewów gminy Mędrzechów dominują zboża, ziemniaki, buraki cukrowe. Zboża, w strukturze upraw zajmują tutaj powierzchnię ok. 1343 ha, ziemniaki 225,3 ha, okopowe pastewne zajmują powierzchnię 60,4 ha

Powierzchnia zasiewów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych w gminie Mędrzechów w 2002 roku

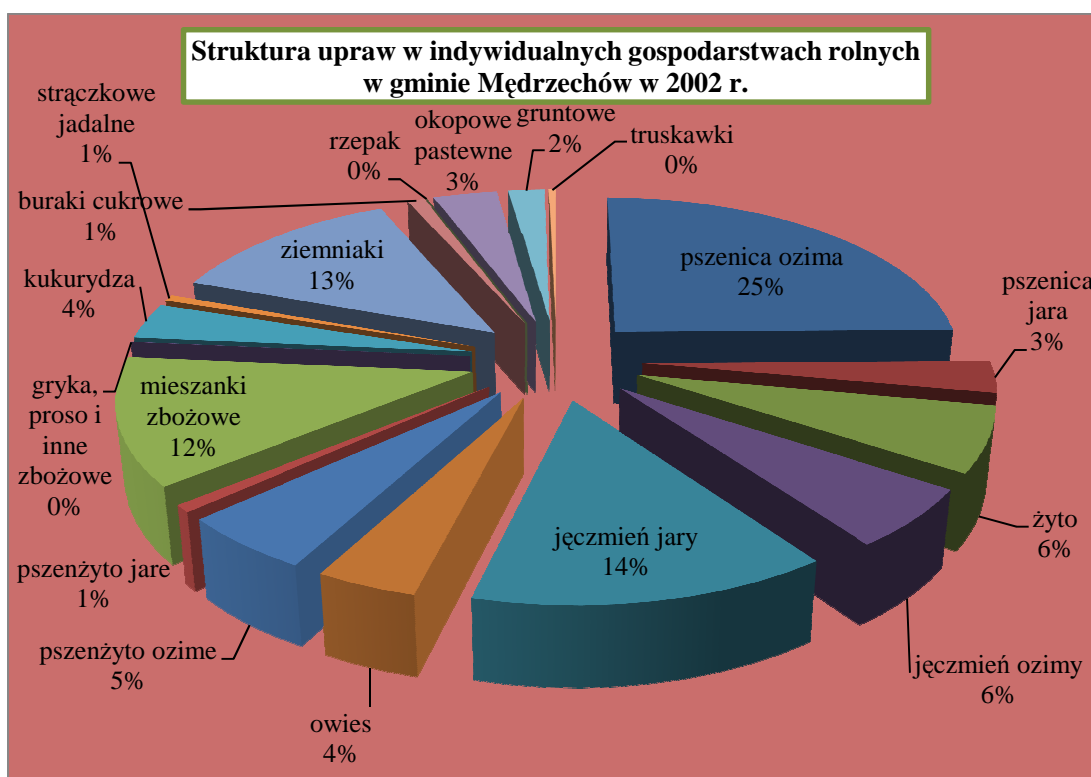
Powierzchnia i struktura zasiewów [ha]	Rok 2002
Ogółem	2025,01
pszenica ozima	435,94
pszenica jara	54,18
żyto	111,93
jęczmień ozimy	101,67
jęczmień jary	244,86
owies	69,63
pszenżyto ozime	95,16
pszenżyto jare	12,87
mieszanki zbożowe	217,14
gryka, proso i inne zbożowe	0,40
kukurydza	61,82

strączkowe jadalne	10,59
ziemniaki	225,28
buraki cukrowe	16,32
rzepak	0,00
okopowe pastewne	60,43
warzywa gruntowe	33,91
truskawki	5,76

Źródło: GUS, Powszechny Spis Rolny 2002r.

W strukturze upraw największy udział posiada pszenica ozima - 25%, jęczmień jary – 14% i mieszanki zbożowe 12%. Wśród roślin okopowych ziemniaki stanowią 13%, okopowe pastewne 3%, buraki cukrowe 1%. Kukurydza jako roślina pastewna produkowana na kiszonkę i nasiona posiada 3% udział w strukturze upraw.

Ważną pozycję zajmują w strukturze upraw warzywa – 2% powierzchni, a stworzenie możliwości ich przechowywania lub przetwarzania, przyczyniła by się do znacznego zwiększenia powierzchni uprawy warzyw na terenie gminy.

Jak widać na powyższym wykresie, średnio udział zbóż w strukturze zasiewów w gminie wynosi 68,2%, ziemniaków 11,3 %, rzepaku 1,6%, roślin przemysłowych 1,8%. Wśród zbóż dominuje pszenica, jej udział w uprawach roślin zbożowych wynosi 36,5 %.

Gmina Mędrzechów od wieków znana była z chowu zwierząt gospodarskich, zwłaszcza bydła. Stany pogłowia zwierząt gospodarskich według spisów rolnych z lat 1996 i 2002 miały przedstawiono w tabeli poniżej.

Pogłowia zwierząt gospodarskich w gosp. indywidualnych w gminie Mędrzechów

Pogłowia zwierząt gospodarskich [szt.]	1996r.	2002r.
bydło	1747	883
krowy	822	459
trzoda chlewna	2597	3017
trzoda chlewna lochy	170	242
konie	242	159
owce	30	-
kury	9530	14973
kury nioski	7888	6628
kozy	b.d.	106

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny 1996r. i 2002r.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2002 r., w porównaniu do roku 1996, ilość większości zwierząt w gospodarstwach, spadła. Na terenie gminy Mędrzechów w gospodarstwach odnotowuje się zmniejszenie pogłowia bydła, o ponad 50%. Zmniejszył się również chów koni ok. 66%. Również, co nie jest zaskoczeniem, zlikwidowany został chów owiec z powodu niskiej opłacalności i braku zapotrzebowania na eksport. Pogłowia trzody ogółem, wzrosło w stosunku do 1996 r. o 16% w tym również wzrosła liczba macior. Nastąpił również wzrost liczby kur o 37%, lecz o 16 % spadła liczba kur niosek.

W gminie Mędrzechów znajduje się ok. 2 731 gospodarstw rolnych.

Dominują tutaj gospodarstwa małe, o powierzchni do 1 ha oraz 2-5 ha. Struktura agrarna w gminie charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem gospodarstw rolnych oraz rozproszeniem produkcji, co ma wpływ nie tylko na kierunki gospodarowania ale i na organizację produkcji rolnej. Te czynniki kształtują również, strukturę osadnictwa w gminie. Istniejąca struktura powierzchniowa gospodarstw nie pozwala znacząco obniżyć

kosztów jednostkowych produkcji ani konkurować z dostawcami. Skala produkcji gospodarstw jest zbyt mała, aby wytworzyć dochód pozwalający utrzymać rodzinę. Spadek dochodów z produkcji rolniczej notowany w okresie transformacji społeczno-gospodarczej, był powodem tego, iż wciąż wzrasta odsetek ludności wiejskiej, dla której dochody z pracy we własnym gospodarstwie rolnym nie stanowią głównego źródła utrzymania. Zjawisko to można traktować jako przejaw różnorodności gospodarstw wielofunkcyjnych.

Gospodarstwa wg grup obszarowych użytków rolnych w gminie Mędrzechów

Wyszczególnienie	Gospodarstwa rolne	Gospodarstwa indywidualne
Ogółem	771	771
do 1 ha włącznie	145	145
1 - 2 ha	134	134
2 -5 ha	299	299
5-7 ha	83	83
7-10 ha	67	67
10 - 15 ha	33	33
15 - 20 ha	9	9

Źródło: GUS, Bank Danych regionalnych, wyniki Powszechnego Spisu Rolnego, 2002r

Źródło: GUS, Bank Danych regionalnych, wyniki Powszechnego Spisu Rolnego, 2002r

Z tabeli powyżej oraz wykresu można więcej przekonać się co do skali rozdrobnienia w gminie. Najwięcej bo ok. 40% ogólnej liczby gospodarstw mieści się w przedziale obszarowym do 2-5 ha, 17% stanowią gospodarstwa o powierzchni 5-7 ha, natomiast ok. 4% to gospodarstwa w przedziale 10-15 ha. Gospodarstwa o powierzchni 1-2 ha stanowią 17% ogólnej liczby gospodarstw. Są to tzw. gospodarstwa o charakterze karłowatym (poniżej 2 ha). Gospodarstwa drobne do 1ha stanowią 19,% ogólnej liczby gospodarstw, czyli mniej więcej co trzecie gospodarstwo w gminie posiada powierzchnię do 1 ha podczas gdy największe - powyżej 15 ha - stanowią ok. 1,2 %.

Z analizy struktury obszarowej gospodarstw w gminie Mędrzechów, wynika iż w większości funkcją, jaką pełnią drobne gospodarstwa jest to wytwarzanie produktów na tzw. samozaopatrzenie a nie na sprzedaż.

Podobną strukturę użytkową gospodarstw prezentują również pozostałe gminy powiatu dąbrowskiego.

Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych w gminach
Powiatu dąbrowskiego

Obszar	1 - 2 ha	2 – 5 ha	5 - 7 ha	7 – 10 ha	10 – 15 ha	15- 20 ha
Gmina						
Dąbrowa Tarnowska	1 211	1 302	214	77	22	5
Bolesław	100	200	86	55	18	10
Gręboszów	501	462	125	55	21	3
Mędrzechów	143	299	83	67	33	9
Olesno	510	410	231	40	23	4
Radgoszcz	560	949	263	108	22	2
Szczucin	1 199	1 161	246	97	31	9
Powiat dąbrowski	4 224	4 783	1248	499	170	42

Źródło: Urzędy Gmin

Gospodarstwa indywidualne w gminie Mędrzechów według rodzaju i celu produkcji

Gospodarstwa	Gospodarstwa indywidualne	Gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha
Ogółem	771	626
Nie prowadzące produkcji rolniczej	82	50
Produkujące wyłącznie na potrzeby własne	158	95
Produkujące głównie na potrzeby własne	281	236
Produkujące głównie na rynek	250	245

Źródło: GUS, Bank Danych regionalnych, wyniki Powszechnego Spisu Rolnego, 2002r.

Analizując rodzaj i cel produkcji gospodarstw indywidualnych w gminie Mędrzechów można stwierdzić, że 36% gospodarstw prowadzi produkcję głównie na potrzeby własne, 20% z nich produkuje wyłącznie na potrzeby własne, 11% gospodarstw, nie prowadzi w ogóle produkcji rolniczej a tylko 32% prowadzi produkcję głównie na rynek.

Gospodarstwa indywidualne w gminie Mędrzechów według rodzaju gospodarstwa i rodzaju działalności

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych [szt.]	%
Nie prowadzące żadnej działalności gospodarczej	81	10
Prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	660	86
Prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	0	0
Prowadzące wyłącznie działalność rolniczą i pozarolniczą	29	4
Ogółem	770	100

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny 2002

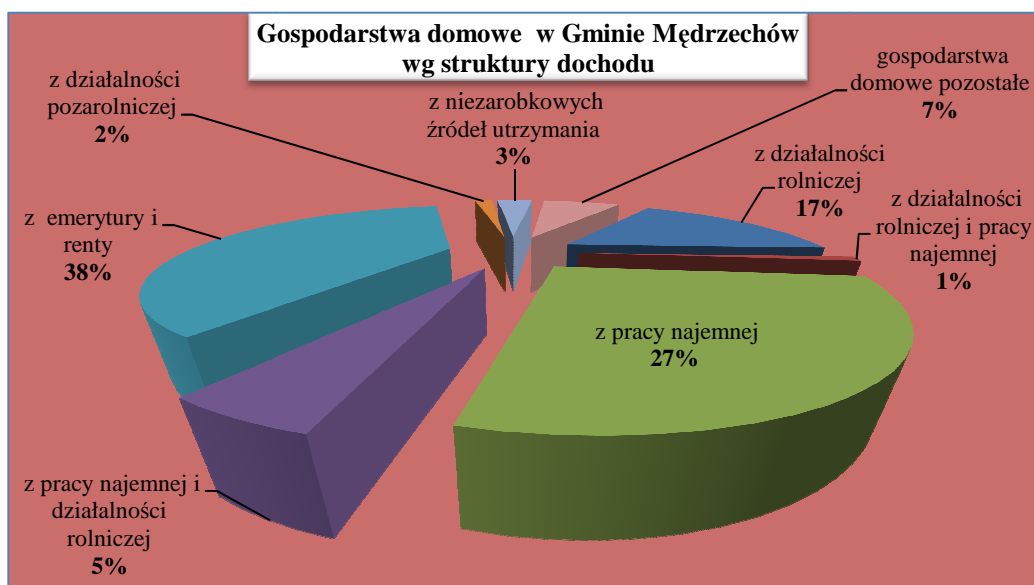

Gospodarstwa domowe według struktury dochodów
w gminie Mędrzechów

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych [szt.]
Ogółem	771
z działalności rolniczej	131
z działalności rolniczej i pracy najemnej	7
z pracy najemnej	209
z pracy najemnej i działalności rolniczej	37
z emerytury i renty	295
z działalności pozarolniczej	12
z niezarobkowych źródeł utrzymania	25
gospodarstwa domowe pozostałe	55

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny 2002

W Gminie Mędrzechów około 295 gospodarstw utrzymuje się z rent i emerytur, z działalności rolniczej dochody czerpie 131 gospodarstw a z pracy najemnej 295 gospodarstw.

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny 2002

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego, 2002r. w gminie Mędrzechów najczęściej, bo aż 38% gospodarstw utrzymuje się z rent i emerytur. 27% gospodarstw utrzymuje się z pracy najemnej. Gospodarstw, utrzymujących się z samego rolnictwa, jest około 17%.

Z pracy najemnej i działalności rolniczej utrzymuje się 5% gospodarstw domowych. Pozostałe gospodarstwa domowe utrzymują się:

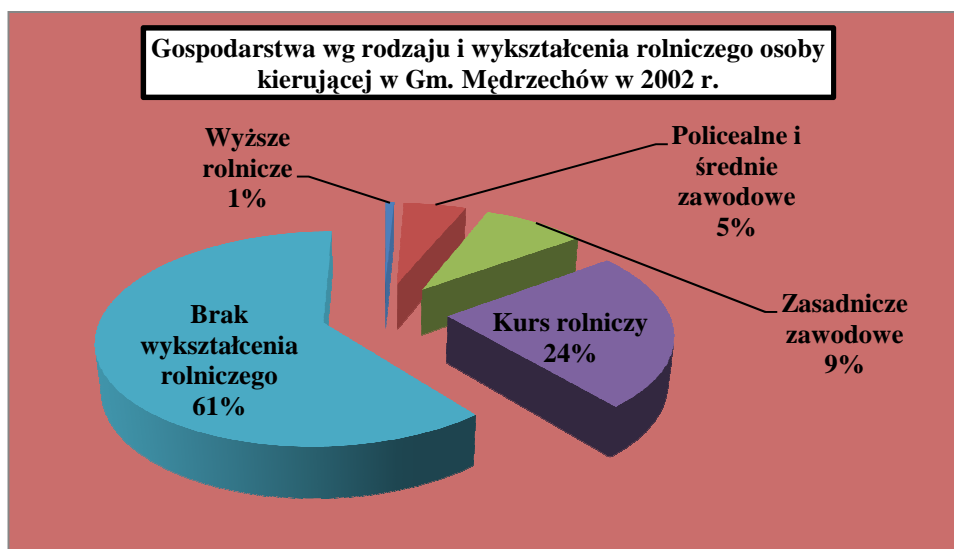
- z niezarobkowych źródeł – 3%,
- z działalności pozarolniczej – 2%,
- z działalności rolniczej i pracy najemnej – 1%,
- gospodarstwa domowe pozostałe – 7%

Ważną kwestię w działalności rolniczej na terenie gminy, stanowi stopień przygotowania zawodowego rolników. Niestety nie jest korzystny.

Według wyników Powszechnego Spisu Rolnego, 2002 r., w którym badano wykształcenie rolnicze osoby kierującej gospodarstwem, tylko 1 % gospodarzy z terenu gminy Mędrzechów posiada wykształcenie wyższe, 5 % policealne i średnie zawodowe rolnicze, 9 % zasadnicze zawodowe rolnicze. Około 24 % rolników prowadzących gospodarstwo deklarowało ukończenie kursu rolniczego. Aż 61% kierujących gospodarstwem nie posiadało wykształcenia rolniczego. Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż taka struktura wykształcenia utrudnia racjonalizację produkcji rolniczej, adaptację do warunków gospodarki rynkowej, reorientację zawodową i podejmowanie inicjatyw gospodarczych.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa wg rodzaju i wykształcenia rolniczego osoby kierującej
ogółem	688
Wyższe rolnicze	5
Policealne i średnie zawodowe	37
Zasadnicze zawodowe	61
Kurs rolniczy	166
Brak wykształcenia rolniczego	419

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny 2002r.

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych, Powszechny Spis Rolny 2002

Niekorzystna jest w gminie, struktura wiekowa rolników. Od lat obserwuje się postępujący proces starzenia się właścicieli gospodarstw rolnych. Dlatego dużą szansą rozwoju rolnictwa w gminie będzie specjalizacja oraz rozwój gospodarstw ekologicznych. Prowadzenie jednak produkcji ekologicznej, wymaga konsekwencji w działaniu oraz wiedzy w zakresie metod upraw, wzbogacania gleb itp. Potrzebny jest również system wspierania i zachęt do tworzenia gospodarstw ekologicznych oraz produkcji zdrowej żywności.

Nowoczesna i wydajna produkcja rolnicza wymaga obecnie odpowiedniej infrastruktury gospodarczej oraz ciągłego mechanizowania procesów produkcyjnych.

Jaką infrastrukturą gospodarczą dysponują gospodarstwa indywidualne w gminie zestawiono w poniższej tabeli.

Gospodarstwa indywidualne wg infrastruktury gospodarczej
w gminie Mędrzechów

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw
Dowóz wody spoza gospodarstwa	6
Sieć elektryczna 380V	597
Sieć elektryczna 220V	135
Telefon w gospodarstwie	556

Źródło: GUS, Spis Rolny 2002 r.

Jak wynika z powyższej tabeli w gminie Mędrzechów większość gospodarstw (ok. 80%) wyposażona jest w potrzebną infrastrukturę gospodarczą. Najwięcej gospodarstw - 597 posiada sieć elektryczną 380V a telefon posiada 556 gospodarstw.

Rolnicy w gminie Mędrzechów wyposażają swe gospodarstwa w maszyny rolnicze i ciągniki. Liczbę ważniejszych maszyn rolniczych oraz niektórych urządzeń w gospodarstwach rolnych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Liczba maszyn i urządzeń
Ciągniki	316	332
Samochody ciężarowe	4	5
Kombajny zbożowe	12	12
Dojarki bańkowe	38	38
Schładzarki do mleka	9	9

Źródło: GUS, Spis Rolny 2002

Zbyt produkcji rolniczej i przemysł przetwórczy

Problemy ze zbytem produktów rolnych są obecnie jednym z kluczowych w gminie. Na terenie gminy Mędrzechów nie ma stałych punktów skupu warzyw i owoców. W gminie brak jest zakładów przetwórczych.

Usługi na rzecz rolnictwa

Usługi w zakresie upraw gruntów rolnych i doradztwa rolniczego świadczą:

- Ośrodek Doradztwa Rolniczego (ODR) w Zgłobicach, terenowy doradca w Urzędzie Gminy

Rolnicy posiadający odpowiedni sprzęt, maszyny i moce przerobowe świadczą usługi przy uprawach, żniwach i zbiorach.

2.8. Sfera społeczna

2.8.1. Służba zdrowia

Ochrona zdrowia mieszkańców gminy prowadzona jest w oparciu o placówki zdrowia mieszczące się w gminie Mędrzechów. Zgłaszający się pacjenci mogą skorzystać z podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie: opieki lekarskiej ogólnej, opieki pielęgniarstwa, opieki położniczej, świadczeń medycyny szkolnej, stomatologii ogólnej, fizjoterapii ambulatoryjnej, poradni medycyny sportowej, świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych od 01.05.2010 roku.

Na terenie Gminy Mędrzechów działa *Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mędrzechowie z Ośrodkiem Zdrowia w Mędrzechowie*. W Ośrodku znajdują się następujące komórki organizacyjne:

-poradnia podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia stomatologiczna, poradnia medycyny sportowej, pracownia fizjoterapii, pracownia masażu leczniczego, pielęgniarstwo domowe, opieka długoterminowa, gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, gabinet medycyny szkolnej, punkt szczepień, gabinet zabiegowy.

Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mędrzechowie zatrudnia personel medyczny:

- Liczba lekarzy ogólnych: 2 lekarzy zatrudnionych na cały etat,
- Liczba lekarzy stomatologów: 1 osoba zatrudnionych na umowę zlecenie,
- Liczba pielęgniarek: 5 osób, w tym 3 zatrudnionych na umowę o pracę, 2 pielęgniarki zajmujące się opieką długoterminową zatrudnione na umowę o pracę,
- Położna środowiskowa zatrudniona na 1/3 etatu,
- Technik fizjoterapeuta – cały etat,
- Pielęgniarski – masażysta zatrudniony na 1/3 etatu,
- Magister rehabilitacji – umowa zlecenie.

Liczba pacjentów zadeklarowanych do lekarzy, pracujących na pełny etat wynosiła w 2010 roku 3722 osób a w roku 2011 zadeklarowanych było 3693 osoby.

Liczba pacjentów zadeklarowanych do pielęgniarek środowiskowo-rodzinnych wynosiła w 2010 roku 3506 osób a w roku 2011 zadeklarowanych było 3556 osób.

Liczba pacjentów zadeklarowanych do położnej środowiskowo-rodzinnej wynosiła w 2010 roku 1619 osób a w roku 2011 zadeklarowanych było 1614 osób.

Liczba pacjentów zadeklarowanych do pielęgniarki szkolnej wynosiła w 2010 roku 398 osób a w roku 2011 zadeklarowanych było 385 osób.

Na terenie gminy Mędrzechów funkcjonuje 1 apteka zlokalizowana w miejscowości Mędrzechów.

Na terenie gminy nie działają prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne.

Sytuacja związana z brakiem specjalistycznej opieki medycznej i diagnostycznej w niektórych dziedzinach, rekompensowana jest przez bliskość ośrodków medycznych, głównie w Dąbrowie Tarnowskiej. Ze specjalistycznej i podstawowej opieki zdrowotnej mieszkańcy mogą skorzystać w placówkach służby zdrowia i gabinetach specjalistycznych zlokalizowanych na terenie powiatu dąbrowskiego zwłaszcza w mieście Dąbrowa Tarnowska. Można wśród nich wymienić następujące placówki:

- Szpital Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej,
- ZOZ Dąbrowa Tarnowska,
- SPZOZ Przychodnia w Dąbrowie Tarnowskiej

Szpital im. Sebastiana Petrycego posiada:

Oddział Chirurgii Ogólnej (39 łóżek),

Oddział Chirurgii Urazowo – Ortopedycznej i Rehabilitacji (34 łóżka),

Oddział Położniczo – Ginekologiczny (38 łóżek),

Oddział Noworodków (22 miejsca),

Oddział Wewnętrzny (96 łóżek),

Oddział Dziecięcy (30 łóżek),

Oddział Obserwacyjno – Zakaźny (18 łóżek),

Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii (5 łóżek),

Oddział Dializ (6 łóżek)

Zakład Opiekuńczo Leczniczy (35 łóżek)

oraz Laboratorium Centralne, Pracownia Mikrobiologii, Centralna Sterylizatornia, Pogotowie Ratunkowe, Izba Przyjęć Oddziału Obserwacyjno – Zakaźnego, Izba Przyjęć Ogólna oraz Apteka Szpitalna.

Przychodnia Specjalistyczna z poradniami: Okulistyczną, Dermatologiczną, Laryngologiczną, Chirurgiczną, Urazowo – Ortopedyczną, Rehabilitacyjną

Internistyczną, Pediatriczną, Ginekologiczno – Położniczą, Hepatologiczną i Chorób Zakaźnych, Nenatologiczną, Neurologiczną, Nefrologiczną, Reumatologiczną, Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień, Chorób Płuc i Gruźlicy dla Dorosłych, Chorób Płuc i Gruźlicy dla Dzieci i Młodzieży, Alergologiczną, Medycyny Pracy, Kardiologiczną, Endokrynologiczną, Diabetologiczną, Geriatryczną, Medycyny Szkolnej, Urologiczną oraz Leczenia Bólu.

Poradnia posiada również pracownie:

- Rehabilitacji i Fizykoterapii, RTG, EKG, USG i Endoskopii, Mammograficzną, Holterowską i Prób Wysiłkowych, Serologii w tym również i Bank Krwi.

Na terenie powiatu działa także Niepubliczny Zakład Opieki Stacjonarnej – Hospicjum św. Brata Alberta założony przez Caritas Diecezji Tarnowskiej o 15 miejscach.

Wg stanu na rok 2007 na terenie powiatu dąbrowskiego pracowało 96 lekarzy, 14 lekarzy stomatologów, 282 pielęgniarki i 56 położnych. W przeliczeniu na 10 tys. ludności otrzymujemy 16,3 lekarzy, 2,4 lekarzy stomatologów, 47,9 pielęgniarki, 9,5 położnych. Dla porównania w województwie jest średnio 22,3 lekarzy, 3,9 lekarzy stomatologów, 47,9 pielęgniarki oraz 9,5 położnych.

W powiecie dąbrowskim w 2007 roku działalność prowadziło 15 aptek, w tym 8 w Dąbrowie Tarnowskiej, 2 w Szczucinie i po jednej w Bolesławiu, Mędrzechowie i Oleśnie. Radgoszczy, Gręboszowie

W każdej gminie jest realizowany Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2.8.2. Pomoc społeczna

W chwili obecnej szereg osób i rodzin mieszkających w gminie Mędrzechów, znajduje się w trudnej sytuacji życiowej. Osoby te, wykorzystując własne środki oraz możliwości nie są w stanie tych trudności pokonać. Dlatego też pomoc społeczna jest organizowana przez administrację rządową, samorządową, która współpracuje z Kościołem, fundacjami, osobami fizycznymi i prawnymi. Pomocy takiej udziela się z powodu ubóstwa, bezdomności, sieroctwa, bezrobocia, niepełnosprawności, alkoholizmu, narkomanii czy klęsk żywiołowych.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie**. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką budżetową gminy Mędrzechów i wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej określone przepisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.), ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. (Dz. U. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.), ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej z dnia 22 kwietnia 2005r. (Dz. U. Nr 86 poz. 732 z późn. zm.).

Ośrodek prowadzi działalność w zakresie pomocy społecznej i rehabilitacji, a w szczególności odpowiada za:

- diagnozowanie i ocenę potrzeb jednostek, grup lub środowisk wymagających interwencji socjalnej,
- współpracę z samorządem mieszkańców w sprawach rozpoznania i organizowania zaspokajania potrzeb,
- organizowanie działalności w zakresie spraw opiekuńczo-wychowawczych oraz rehabilitacji zawodowej inwalidów,
- działalność w zakresie realizacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- kompletowanie dokumentów dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie został powołany Uchwałą Rady Gminy Nr XII/58/90 z dnia 27.04. 1990 roku. Zatrudnia obecnie kierownika, 2 pracowników socjalnych, 1 pracownika ds. świadczeń rodzinnych i księgowego.

Zakres pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w Mędrzechowie w latach 2007-2011

Rok	Rodzaj zadań	Liczba rodzin objętych pomocą	Kwota pomocy [PLN]
2007r.	Zadania własne	153	75 401,00
	Zadania zlecone	10	138 303,00
	Razem	163	2137 04,00
2008r.	Zadania własne	152	105 306,00

	Zadania zlecone	9	153 747,00
	Razem	161	296 053,00
2009r.	Zadania własne	149	157 512,00
	Zadania zlecone	11	36 610,00
	Razem	160	194 122,00
2010 r.	Zadania własne	186	652 551,49
	Zadania zlecone	21	1 120 106,00
	Razem	207	1 772 567,49
2011 r.	Zadania własne	188	168 185,00
	Zadania zlecone	24	1 226 491,00
	Razem	212	1 394 676,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie 2011 r.

Z powyższej tabeli wynika, że ogółem świadczeń w roku 2011, GOPS w Mędrzechowie udzielił 212 rodzinom, na kwotę 1 394 676,00 zł. W ramach zadań własnych udzielono pomocy 188 rodzinom na kwotę 168 185,00 zł. W ramach zadań zleconych gminom, GOPS w Mędrzechowie w 2011 roku, udzielił świadczeń na kwotę 1 226 491,00 zł dla 24 rodzin.

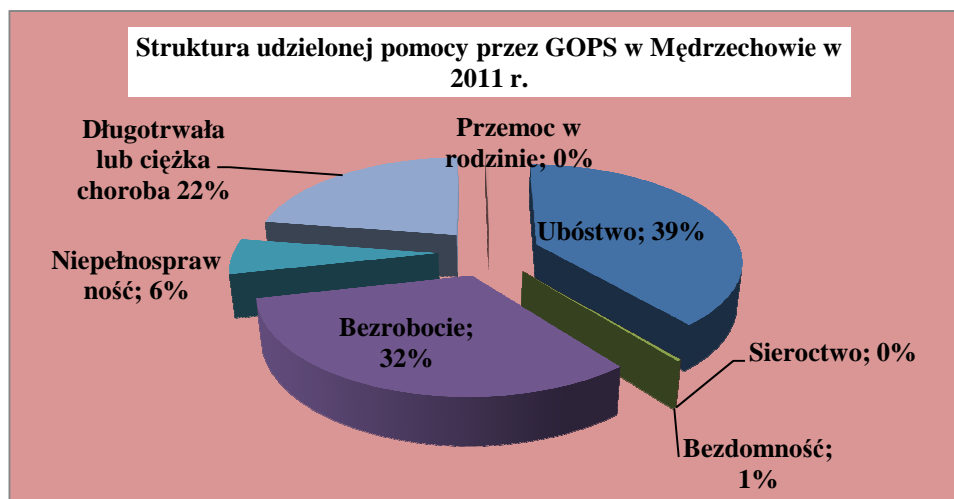
Wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej stanowiły w 2011 roku 16% wydatków z budżetu gminy. Udział zaś beneficjentów pomocy społecznej w procentach ogółu ludności gminy wynosił 8%.

Przyczyny udzielenia wsparcia przez pomoc społeczną (zgodnie z art. 7 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej)

Przyczyna udzielenia pomocy	Liczba rodzin				
	2007r.	2008r.	2009r.	2010 r.	2011 r.
Ubóstwo	138	142	139	147	133
Sieroctwo	-	-	-	-	-
Bezdomność	-	-	-	1	1
Bezrobocie	120	129	128	119	110
Niepełnosprawność	23	22	21	22	20

Długotrwała lub ciężka choroba	58	60	59	63	76
Przemoc w rodzinie	1	6	0	0	1

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie

Jak widać na powyższym wykresie w 2011 roku powodem udzielenia pomocy społecznej w 39% związane było z problemem ubóstwa, w 32% pomoc dotyczyła bezrobocia, w 6% niepełnosprawności, natomiast w 22% pomoc związana była z długotrwałą lub ciężką chorobą.

W wyniku ubożenia niektórych grup społecznych pojawiają się takie problemy jak: konflikty w rodzinie, przemoc, rozpad małżeństw, alkoholizm. Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym jedno z ważniejszych zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie.

Formy pomocy udzielanej przez GOPS w Mędrzechowie w latach 2007-2011

Forma pomocy	Ilość				
	2007r.	2008r.	2009r.	2010 r.	2011 r.
Zasiłek stały	10 osób	9 osób	11 osób	14 osób	16 osób
Zasiłek okresowy	30 rodzin	22 rodzin	34 rodzin	30 osób	45 osób
Zasiłek celowy i pomoc w naturze	70 rodzin	80 rodzin	61 rodzin	209 osób	58 osób

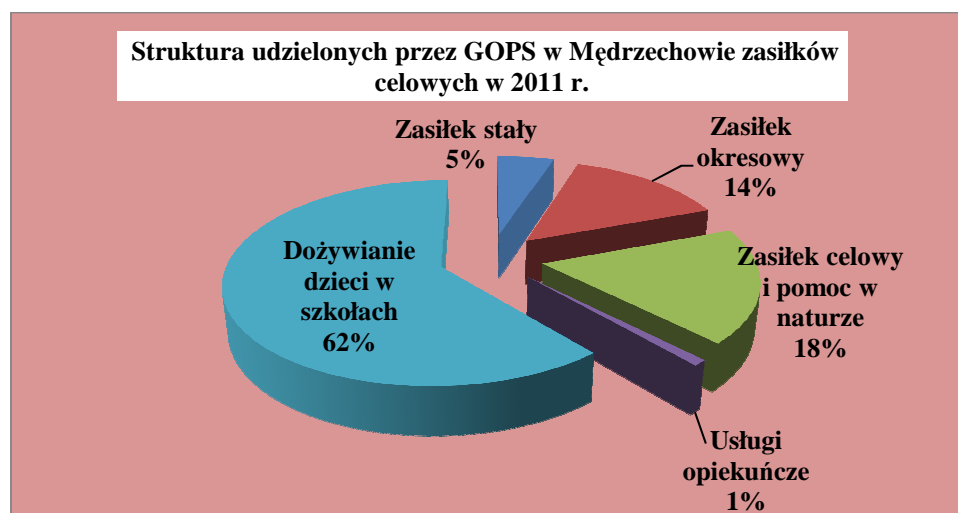
Usługi opiekuńcze	2 osoby	2 osoby	2 osoby	2 osób	3 osób
Dożywianie dzieci w szkołach	190 osób	185 osób	180 osób	202 osób	194 osób

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie

Wysokość wsparcia udzielonego przez GOPS w Mędrzechowie w zakresie określonych form pomocy w 2011 r. wynosiła:

Wyszczególnienie	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota [PLN]
Zasiłek stały	16	52 300,00
Zasiłek okresowy	45	53 396,00
Zasiłek celowy i pomoc w naturze	58	36 400,00
Usługi opiekuńcze	3	15 541,00
Dożywianie dzieci w szkołach	194	42,120,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie, stan na koniec 2011 r.

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mędrzechowie, stan na koniec 2011 r.

Zasiłki stałe wyrównawcze są obecnie zasiłkami stałymi (od 01.05.2004r.), a zasiłki z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym zostały zastąpione świadczeniami pielęgnacyjnymi finansowanymi w ramach świadczeń rodzinnych.

Zasiłki pielęgnacyjne od maja 2004r. finansowane są ze środków na świadczenia rodzinne (nie z budżetu na pomoc społeczną). Zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa zostały zastąpione dodatkiem do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka i również są finansowane w ramach świadczeń rodzinnych. Największy w 2011 roku odsetek udzielonych zasiłków stanowiło dożywianie dzieci w szkołach. Ten rodzaj zasiłku stanowił 62% z całości udzielonych zasiłków. Zasiłek celowy i pomoc w naturze stanowił 18%, zasiłek okresowy 14% . Najniższy udział w strukturze udzielonych zasiłków w 2011 roku miały; zasiłek stały 5% i zasiłek opiekuńczy 1%.

Główne powody zwracania się o pomoc społeczną w 2011 roku, to:

- Bezrobocie – 110 rodzin,
- Niepełnosprawność – 20 rodzin,
- Długotrwała choroba – 76 rodzin,
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 55 rodzin; w tym rodziny wielodzietne – 48, rodziny niepełne – 9,
- Alkoholizm – 34 rodzin,
- Klęska żywiołowa lub ekologiczna – 0 rodzin,
- Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 2 rodzin,.

Celem dalszego usprawniania pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mędrzechowie istnieje konieczność realizacji następujących potrzeb w najbliższym czasie:

- Utworzenie dziennej placówki opiekuńczo wychowawczej dla dzieci w latach 2010-2013,
- Opracowanie i wdrożenie programu zapobiegania przemocy w rodzinie w latach 2011-2013,
- Likwidacja barier architektonicznych w tym pilne wykonanie w podjazd dla niepełnosprawnych przy budynku Urzędu Gminy w Mędrzechowie.

2.8.3. Oświata

Gmina Mędzzechów posiada wystarczająco rozwiniętą sieć placówek oświaty i wychowania. Potencjał edukacyjny gminy tworzony jest przez 2 szkoły podstawowe, zlokalizowane w 2 miejscowościach: Mędzzechowie, Woli Mędzzechowskiej i gimnazjum w Mędzzechowie.

W szkołach podstawowych w roku szkolnym 2010/2011 naukę pobierało 229 dzieci, natomiast w gimnazjum w Mędzzechowie. w roku szkolnym 2010/2011 pobierało naukę 148 uczniów.

W samym Mędzzechowie działa tzw. Zespół Szkół, który tworzą Szkoła Podstawowa i Gimnazjum. W Zespole Szkół w Mędzzechowie ogółem, naukę pobiera 279 uczniów (154 – szkoła podstawowa, 119 – gimnazjum).

W gminie działają 3 przedszkola posiadające 104 miejsca a z których w roku szkolnym 2010/2011 korzystało łącznie 94 dzieci. W gminie brak jest przedszkoli niepublicznych.

Szkolnictwo podstawowe w gminie Mędzzechów na tle dąbrowskiego powiatu, przedstawia się następująco:

Szkoły podstawowe i gimnazja dla dzieci i młodzieży w gminie Mędzzechów w roku szkolnym 2010/2011 na tle gmin Powiatu dąbrowskiego

Szkoły	Liczba szkół	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Absolwenci
Podstawowe w mieście i gminie Dąbrowa Tarnowska	10	1240	75	249
Podstawowe w gminie Bolesław	2	145	12	28
Podstawowe w gminie Gręboszów	1	132	9	20
Podstawowe w gminie Mędzzechów	2	229	15	61
Podstawowe w gminie Olesno	6	421	42	89
Podstawowe w gminie Radgoszcz	5	528	35	112
Podstawowe w gminie Szczucin	8	800	51	159
Razem podstawowe	34	3495	239	718
Gimnazjalne w mieście i gminie Dąbrowa Tarnowska	3	767	30	286
Gimnazjalne w gminie Bolesław	1	92	5	31
Gimnazjalne w gminie Gręboszów	1	108	6	49
Gimnazjalne w gminie	1	148	6	37

Mędrzechów				
Gimnazjalne w gminie Olesno	1	292	12	101
Gimnazjalne w gminie Radgoszcz	2	336	17	124
Gimnazjalne w gminie Szczucin	3	471	21	181
Razem gimnazjalne	12	2214	97	809

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2011r.

Z punktu widzenia strategicznych kierunków rozwoju Powiatu dąbrowskiego, kluczowe znaczenie ma szkolnictwo średnie. Należy pamiętać, iż szkolnictwo ponadgimnazjalne leży w gestii Starostwa Powiatowego w Dąbrowie Tarnowskiej i możliwe jest do modelowania na poziomie strategii realizowanej przez władze powiatowe.

Tabela poniżej prezentuje dane porównawcze dotyczące szkół ponad gimnazjalnych (bez szkół specjalnych) funkcjonujących na terenie powiatu dąbrowskiego na podstawie danych z GUS (rok szkolny 2009/2010 i 2010/2011)

Dane porównawcze szkół ponad gimnazjalnych na terenie powiatu dąbrowskiego - rok szkolny 2009/2010 i 2010/2011

<i>Szkoły</i>	<i>Liczba szkół</i>	<i>Liczba uczniów</i>	<i>Liczba absolwentów</i>
<i>Rok szkolny 2010/2011</i>			
<i>Zasadnicze zawodowe</i>	2	573	186
<i>Licea ogólnokształcące</i>	3	936	357
<i>Średnie techniczne i zawodowe</i>	4	524	160
<i>Rok szkolny 2009/2010</i>			
<i>Zasadnicze zawodowe</i>	3	674	348
<i>Średnie techniczne i zawodowe</i>	7	1562	611
<i>Licea ogólnokształcące</i>	3	1160	222

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie 2009/2010i 2010/2011 r.

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli, najwięcej w 2011 roku było uczniów w szkołach ogólnokształcących przeciwieństwie do roku szkolnego 2009/2011 w którym to przewagę posiadała liczba uczniów szkół średnich technicznych. W konsekwencji stamtąd też pochodziło najwięcej absolwentów. Za szczególnie istotne należy uznać iż w roku

szkolnym 2010/2011 nastąpił znaczny spadek liczby uczniów w szkolnictwie średnim technicznym (o 298%) w stosunku do liczby uczniów w roku szkolnym 2009/2010.

Z danych wynika, że 50,1% absolwentów szkół ponad gimnazjalnych to absolwenci szkół średnich ogólnokształcących.

W szkolnictwie średnim technicznym i zawodowym, jak i zasadniczym zawodowym istotne są takie profile nauczania, które zwiększają szanse na znalezienie pracy, zwłaszcza że około 47% bezrobotnych w powiecie dąbrowskim stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Dane statystyczne mówią, że w stosunku do roku szkolnego 2009/2010 gdzie relatywnie mniejszy odsetek młodzieży (34%) wybierało licea ogólnokształcące, w roku szkolnym 2010/2011 wybór, jako miejsca nauki w liceach ogólnokształcących wzrósł do 46% - wzrost o 12% do poprzedniego roku szkolnego. Świadczy to o przyjęciu przez młodzież kierunku dalszego kształcenia. Szkolnictwo w gminie Mędrzechów nie odbiega od przeciętnej w powiecie.

Placówki oświatowe na terenie gminy Mędrzechów

Szkoła	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia dydaktyczna [m ²]	Liczba uczniów na rok szkolny 2009/10	Powierzchnia dydaktyczna na 1 ucznia	Liczba nauczycieli (Stan na 1.2009 w przeliczeniu na etat)	Liczba uczniów na 1 etat nauczyciela
Szkoła Podstawowa W Woli Mędrzechowskiej	6	218	68	3,3	9,5	7,2
Zespół Szkół w Mędrzechowie: Gimnazjum i szkoła podstawowa	13 (6 – gimnazjum, 7 szkoła pdst.)	410	125- gimnazjum 154 sz.podst. : razem zespół szkół 279	1,5 (dot. całego zespołu szkół)	23, dot. Zespołu Szkół w Mędrzechowie	12,0
Publiczne przedszkole w Mędrzechowie	2	140	51	3,2	4,1	12,5
Publiczne przedszkole w Woli Mędrzechowskiej	2	84	32	2,6	3,0	10,5
Publiczne przedszkole w Grądach	2	59	19	3,1	2,0	9,3

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów.

Jak widać z powyższych danych, najlepsze parametry w gminie prezentuje Zespół Szkół w Mędrzechowie.

Liczba uczniów i nauczycieli na terenie gminy Mędrzechów

Wyszczególnienie	Rok 2006/2007	Rok 2007/2008	Rok 2008/2009	Rok 2009/2010
Szkoły Podstawowe - ogółem				
Uczniowie	239	252	241	238
Liczba nauczycieli pełnoetatowych	17	15	16	30
Liczba oddziałów	16	16	16	16
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	15	16	15	15
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego				
Gimnazjum - ogółem				
Uczniowie	169	149	138	125
Liczba nauczycieli pełnoetatowych	9	8	9	9
Liczba oddziałów	6	6	6	6
Średnia liczba uczniów na jeden oddział	28	25	23	21
Liczba uczniów na 1 nauczyciela pełnozatrudnionego	19	19	15	
Oddziały przedszkolne przy Szkołach Podstawowych	brak			
Przedszkola Niepubliczne (liczba)	brak			
Przedszkola Publiczne				
dzieci				94

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów

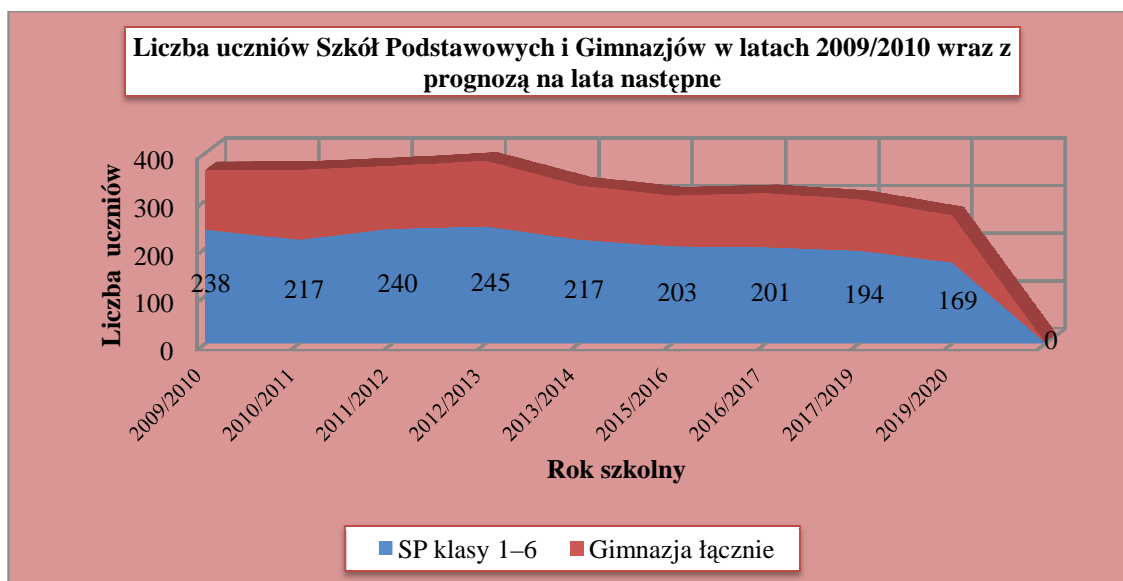
Prognoza ilości uczniów w Gminie Mędrzechów

Rodzaj placówki	Rok szkolny								
	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2015/2016	2016/2017	2017/2019	2019/2020
Przedszkola	95	99	78	95	79	+43 urodzenia z 2011	+11 urodzenia z 2011 i 2012		
SP „0”	41	36	32	31	27	36	32		
SP klasy 1–6	238	217	240	245	217	203	201	194	169
Gimnazja łącznie	125	147	132	138	114	107	114	108	99

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów

Przedstawiona w tabeli powyżej prognoza obsady uczniów, łącznie do roku 2020, uwidacznia zmniejszającą się liczbę uczniów na przestrzeni prognozowanego okresu. Prognoza wskazuje, że spadek liczby uczniów w roku szkolnym 2019/2020 w stosunku do roku wyjściowego 2009/2010 wyniesie ok. 21%. Tendencja malejąca odnosi się również do dzieci w wieku klas’’0’’ i wieku przedszkolnym.

Źródło: GUS Warszawa 2012.

Jak wynika z wykresu prognoza co do liczby uczniów w szkołach podstawowych oraz gimnazjach wskazuje tendencję malejącą. Również, tendencja malejąca-prognozowana, odnosi się do liczby dzieci w wieku przedszkolnym.

Stan techniczny i poziom wyposażenia poszczególnych szkół.

Zespół Szkół w Mędrzechowie - dobry stan techniczny w starej części szkoły, ale wymagane jest dodatkowe ocieplenie budynku oraz wymiana stolarki. W nowej części budynku stan techniczny i wyposażenie bardzo dobre. w szkole są 2 sale komputerowe.

Szkoła Podstawowa w Grądach – został zlikwidowana w 2011 roku z powodu zbyt małej liczby uczniów.

Przedszkole Państwowe w Woli Mędrzechowskiej

Stan techniczny dobry. Wyposażone przedszkole w telewizor, dvd, komputer, plac zabaw, pomoce dydaktyczne.

Baza placówek oświatowych w gminie Mędrzechów

Szkoła	Sala gimnastyczna	Boisko szkolne	Klub sportowy	Szatnia	Pokój nauczycieli wychowania fizycznego	Sala komputerowa	Stołówka	Kółka zainteresowań
S.P. w Woli Mędrzechowskiej	1	1	0	1	0	1	0	4
Przedszkole Publiczne w Mędrzechowie	0	0	0	1	0	0	1 – kuchnia	1
PP w Grądach	0	0	0	1	0	0	1- kuchnia	0
PP w Woli Mędrzechowskiej	0	0	0	1	0	0	1 - kuchnia	0
Zespół Szkół w Mędrzechowie	1	2	1- SKS	2	1	2	1	5

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów.

Stan techniczny i poziom wyposażenia szkół jest zróżnicowany. Ogólnie stan techniczny placówek oświatowych jest zadowalający, jednak szkoły budowane w latach 1960-1980 wymagają remontów, m. in. wymiany stolarki, wykonania ocieplenia i elewacji.

Wszystkie szkoły posiadają zaplecza sportowe w postaci boisk nie mniej brak jest pełnego zaplecza. Stan niektórych boisk szkolnych wymaga remontów i modernizacji oraz uzupełnienia o korty tenisowe. Jedyna szkoła tj. Zespół Szkół w Mędrzechowie posiada Szkolny Klub Sportowy (SKS).

Szkoły ogólnie są dość dobrze wyposażone w niezbędne pomoce naukowe. Konieczne jest jednak dokonanie szczegółowej analizy w tym zakresie w celu osiągnięcia równomiernego wyposażenia wszystkich szkół.

Każda ze szkół wyposażona jest w salkę komputerową. Pozwala to na zapoznanie się uczniów z funkcjonowaniem i obsługą komputera oraz pozwala rozwijać zainteresowania z dziedziny informatyki. W każdej ze szkół działają różnego rodzaju

kółka zainteresowań: zarówno przedmiotowe, jak i artystyczne, plastyczne, techniczne, a nawet taneczne. Planuje się także zwiększenie nakładów na rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów. Stołówkę szkolną, jako jedyną, posiada Zespół Szkół w Mędrzechowie.

Działalność oświatowa finansowana jest z budżetu gminy i subwencji oświatowej.

Wobec zmieniającej się liczby uczniów, a w konsekwencji niewystarczającej wysokości subwencji oświatowej budżet gminy jest nadmiernie obciążony dopłatami do oświaty.

W 2009 r. wydatki budżetu gminy Mędrzechów na oświatę i wychowanie stanowiły, 31,2% budżetu ogółem (razem z finansowaniem przedszkoli).

Potrzeby w dziedzinie oświaty na terenie gminy Mędrzechów:

- Stworzenie bardzo dobrej bazy sportowej w każdej ze szkół - budowa przyszkolnych sal gimnastycznych, budowa i modernizacja boisk sportowych.
- Podnoszenie standardu budynków i pomieszczeń szkolnych poprzez sukcesywne remonty: ocieplenie budynków, wymiana stolarki, modernizacja sanitariatów, pokryć dachowych, budowa parkingów, instalowanie monitoringu.
- Przejście z ogrzewania tradycyjnego na ogrzewanie z odnawialnych źródeł energii.

2.8.4. Sport

Na terenie Gminy Mędrzechów działa Stowarzyszenie Ludowych Zespołów Sportowych Gminy Mędrzechów. W skład Stowarzyszenia wchodzi poszczególne kluby : LZS Mędrzechów (drużyna piłkarska seniorów, trampkarzy i sekcja tenisa stołowego), LZS Grądy (drużyna piłkarska seniorów i trampkarzy), LZS Wójcina (drużyna piłkarska seniorów).

Stowarzyszenie organizuje zawody, imprezy sportowe i rekreacyjne, uczestniczy w rozgrywkach i zawodach sportowych rangi regionalnej, prowadzi działalność szkoleniową młodzieży sprawuje opiekę wychowawczą i szkoleniową nad członkami stowarzyszenia.

2.8.5. Kultura

Na terenie gminy Mędrzechów działa Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie i Filia Biblioteki w Grądach. Działalność GBP datuje się (wpis do księgi inwentarzowej) od dnia 12.X.1955 roku. Początkowo była ona „Gromadzką Biblioteką w Mędrzechowie”, następnie (1976 – 1984) Filią Biblioteki Publicznej w Szczucinie.

Od 1984 r., z powrotem, jest „Gminną Biblioteką Publiczną w Mędrzechowie”.

Od 1 września 2000 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie funkcjonuje jako samorządowa instytucja kultury. Uchwałą nr XIX/126/00 Rady Gminy Mędrzechów z dnia 2.X.2000 r. sprawuje ona również nadzór nad działalnością Orkiestry Dętej z Woli Mędrzechowskiej oraz podejmuje przedsięwzięcia w celu jej dalszego rozwoju.

Stan bazy lokalowej oraz zbiory biblioteczne ukazują poniższe zestawienia:

Baza lokalowa Gminnej Biblioteki Publicznej w Mędrzechowie

Biblioteka	Powierzchnia w [m ²]	Liczba izb
Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie	108,2	4
Filia Biblioteczna w Grądach	35,7	1

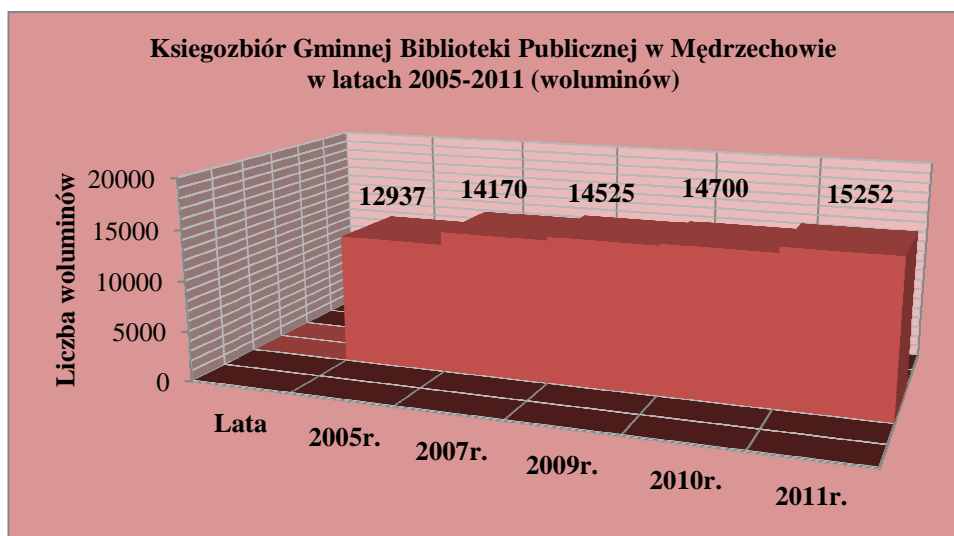
Źródło: GBP w Mędrzechowie 2011 r.

Biblioteka Gminna w Mędrzechowie wraz z filią w Grądach obejmuje swoim zasięgiem wszystkich mieszkańców gminy.

Zbiory biblioteczne Gminnej Biblioteki Publicznej w Mędrzechowie

Biblioteka	woluminów w 2005r.	woluminów w 2007r.	woluminów w 2009r.	woluminów w 2010r.	woluminów w 2011r.
Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie	12937	14170	14525	1470	15252

Źródło: GBP w Mędrzechowie 2012 r.

Źródło: GBP w Mędrzechowie 20012 r.

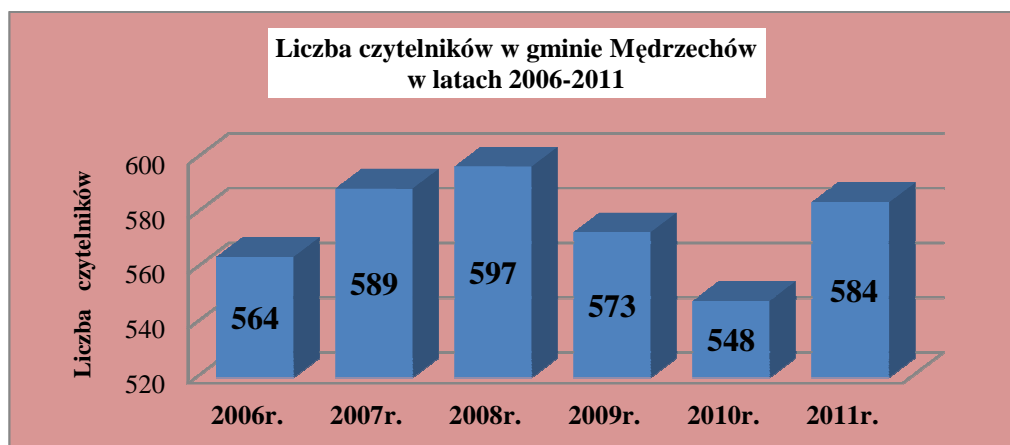
Poza zbiorami książkowymi biblioteka propaguje również czytelnictwo prasy, zwłaszcza dla dzieci prenumerując 4 tytuły czasopism: „Świerszczyk”, „Kumpel”, „Miś” oraz czasopismo fachowe dla bibliotekarzy „Poradnik Bibliotekarza.”

Stan czytelnictwa w latach 2006-2010 r. na terenie gminy Mędrzechów zaprezentowano w poniższej tabeli oraz na wykresach:

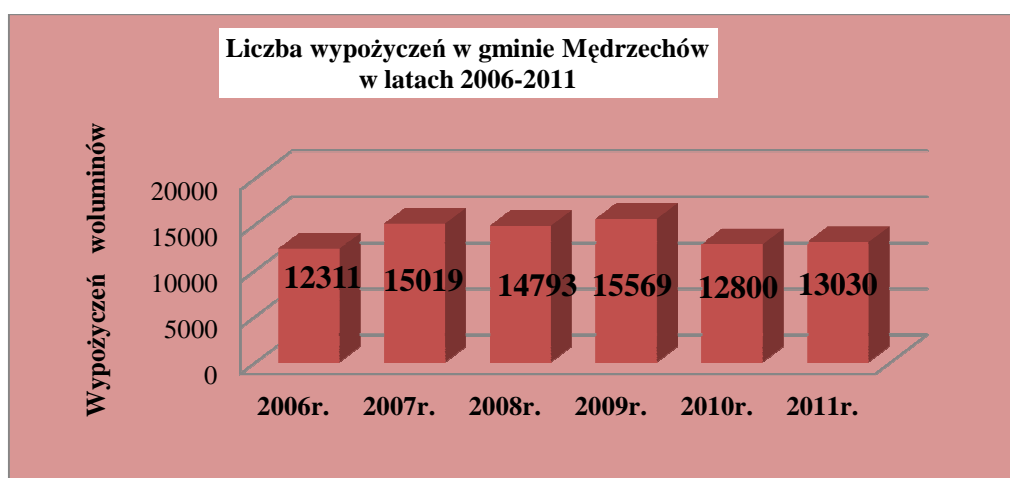
Stan czytelnictwa w gminie Mędrzechów w latach 2006 - 2011

Wyszczególnienie	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.	2010r.	2011r.
Liczba czytelników	564	589	597	573	548	584
Liczba wypożyczeń w woluminach	12311	15019	14793	15569	12800	13030
Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika	21,8	25,5	24,8	27,2	23,4	22,3

Źródło: WUS Kraków 2012 r.

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie

Analizując osiągnięcia czytelnicze w 2011 roku w gminie Mędrzechów i porównując je do roku 2009 (2009 r.= 100), widać iż nastąpił wzrost liczby czytelników ogółem o 1,9%. Widoczny jest również znaczny spadek wypożyczeń w 2011 roku o 16,3% w stosunku do roku 2009. Jednakowoż, rok 2011 przynosi wzrost liczby wypożyczeń książek w stosunku do roku 2010 (2010 r. = 100) o 1,8%.

W bibliotece gminnej i jej filii, można skorzystać z księgozbioru podręcznego na miejscu albo wypożyczyć książki na zewnątrz. W księgozborze można odnaleźć pozycje z zakresu literatury pięknej i niebeletrystycznej (filozofia, psychologia, religia, ekonomia, prawo, matematyka, medycyna, sztuka, językoznawstwo, geografia, historia. W Gminnej Bibliotece Publicznej działa Czytelnia Internetowa. Użytkownicy mają możliwość bezpłatnego korzystania z Internetu. Biblioteka organizuje cykliczne wystawy

m/in. rękodzieła artystycznego, malarstwa /promujące rodzimych Twórców/, a także konkurs na najaktywniejszego czytelnika. Przy GBP działa Kółko Szachowe.

Stan czytelnictwa na terenie gminy Mędrzechów w 2011 r.

Wyszczególnienie	Liczba wypożyczeń	Liczba zarejestrowanych czytelników
Ogółem	13 030	584
GBP w Mędrzechowie	7 935	424
Filia Biblioteczna w Grądach	5 095	160

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Mędrzechowie

Zadania i przedsięwzięcia realizowane w dziedzinie Kultury :

- gromadzenie i opracowywanie materiałów bibliotecznych, w tym dotyczących regionu,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych,
- zaspokajanie potrzeb czytelniczych, informacyjnych i komunikacyjnych,
- popularyzacja książek i czytelnictwa,
- organizowanie różnych form edukacji kulturalnej (wystawy, spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, spotkania okolicznościowe),
- organizowanie imprez kulturalnych (wystawy malarstwa, konkurs recytatorski)
- organizowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży (zajęcia podczas ferii zimowych i wakacji)
- prowadzenie czytelnictwa internetowego
- prowadzenie działań w celu upowszechniania amatorskiego ruchu artystycznego (Orkiestra Dęta z Woli Mędrzechowskiej

Plany rozwojowe Gminnej Biblioteki w Mędrzechowie:

- modernizacja lokali bibliotecznych i ich wyposażenia
- stworzenie elektronicznej bazy katalogowej księgozbiorów
- kontynuowanie tradycji organizowania imprez kulturalnych.

Poza gminną Biblioteką Publiczną w Mędrzechowie, bazę materialną placówek kulturowo-oświatowych w gminie Mędrzechów stanowią:

- wielofunkcyjny obiekt mieszczący świetlicę, remiza OSP i biblioteka w Grądach,
 - Domy Ludowe w Woli Mędrzechowskiej, Wójcinie, Kupieninie, Odmęcie, Wólce Grądzkiej i Mędrzechowie, remizy OSP w Mędrzechowie i Kupieninie,
 Wszystkie obiekty są murowane w dobrym stanie technicznym, za wyjątkiem drewnianego Domu Ludowego w Woli Mędrzechowskiej o złym stanie technicznym - aktualnie nieużytkowanym.

W Woli Mędrzechowskiej ma swoją siedzibę, orkiestra dęta pod batutą Antoniego Brzeziny, która uświetnia wszelkie gminne uroczystości państwowe i kościelne.

2.8.6. Zasoby dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego

Zasoby kulturowe są świadectwem historii i tradycji danego terenu. W gminie Mędrzechów obiektami stanowiącymi wartość kultury narodowej są:

1. Obiekty ujęte w ewidencji zabytków Państwowej Służby Ochrony Zabytków:

Lp.	Miejscowość	Nazwa obiektu	Materiał	Rok/wiek	Adres/nr
1.	2.	3.	4.	5.	6.
	Mędrzechów				
1.		kościół Parafialny pw NMP Królowej Polski	murowany	1844 remontowany w 1918 r.	
2.		plebania	murowana	3/4XIX w.	
3.		szkoła stara	murowana	4/4XIX w.	
4.		dworek oficjalisty	murowany	2/4XIX w.	naprzeciw kościoła
5.		dom	murowany	kon.XIX	za budynkiem sklepu
6.		budynek mieszkalny (sklep)	murowany	20-te XX w.	
7.		leśniczówka		XIX/XX w.	
8.		dom nr 5	murowany	XX w.	Nr 5
9.		Dom nr 10			Nr 10
10.		dom nr 29	drewniany	1937 r.	Edward Światłowski
11.		dom			
12.		słup drogowy	żelazny	1906-1910	Przy rozjeździe do Dąbrowy Tarnowskiej
13.		Figura św.	kamień	1766	na posesji nr 221 p.

		Tomasza			
14.		Figura poległych w latach 1914-1918	murowano-kamienna	20-te – XX w.	Na placu przed kościołem
15.		Cmentarz parafialny		1937	Plac p. Kościołem
Stanowiska archeologiczne – 33 kart ewidencyjnych					
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Grądy					
1.		obelisk poległych w czasie I wojny	murowany	1930 r.	
2.		chałupa	drewniana	1930 r.	nr 42
3.		chałupa	drewniana	XIX w.	nr 44
4.		stodoła	drewniana	1. 30 XX w.	nr 54
5.		chałupa	drewniana	1.30 XX w.	nr 54
6.		chałupa	drewniana	1.10 XX w.	nr 79
7.		chałupa	drewniana	1.30 XX w.	nr 81
8.		dom	murowana	1923	nr 88
Stanowisk archeologicznych - 40 kart ewidencyjnych					
Wójcina					
1.		dom		XIX w.	Nr 45
Stanowisk archeologicznych - 9 kart ewidencyjnych					
Wola Mędrzechowska					
1.		Cmentarz parafialny		1939	Dz.235
Wólka Grądzka					
Stanowisk archeologicznych - 22 kart ewidencyjnych					
Kupienin					
Stanowisk archeologicznych – 1 karta ewidencyjna					
1. Odmet					
Stanowisk archeologicznych – 1 karta ewidencyjna					

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Zabytków w Tarnowie, stan ewidencyjny na 31.XII.2011 r.

Wymienione obiekty, ujęte w ewidencji zabytków (nie ujęte w rejestrze zabytków) to głównie budynki mieszkalne, stanowiące przykład regionalnego stylowego budownictwa nadwiślańskiego. W stylu tym dominowała zazwyczaj chałupa nakryta

czterospadowym dachem z okapem wspartym na rysiach, niekiedy ozdobnie ciosanych. Stropy belkowe. Ściany konstrukcji zrębowej, bielone. W niektórych obiektach zachowały się piece z kapą, gzymsami, wymalowanymi wnękami i zapiekiem. Obiektów tego typu w gminie Mędrzechów przetrwało jednak niewiele.

Ochrona dziedzictwa krajobrazowego

Elementem charakterystycznym dla krajobrazu wsi polskiej są kapliczki i krzyże przydrożne, umieszczone zazwyczaj w otoczeniu zieleni. Są one wyrazem kultu, a zarazem dziełem lokalnych artystów. Decydują o tożsamości kulturowej krajobrazu.

W ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski w 2000 r. przeprowadzono badania powierzchniowe, całego obszaru gminy.

Waloryzacja krajobrazu kulturowego gminy Mędrzechów dokonana wg metody JARK-WARK J. Bogdanowskiego wyróżniła VI wartości potencjalnych: I-III zabytkowe, IV współczesne, V-VI mieszane. Krajobrazowe zasoby i walory wszystkich wsi gm. Mędrzechów zakwalifikowano do V wartości potencjalnej mieszanej. Obejmuje ona obiekty lub zespoły o dominującym wyrazie współczesnym, stosunkowo harmonizującym z dawnym, o czytelnym wyrazie na tle układu historycznego, dobrze lub dość dobrze zachowanej formie.

Według kategorii wartości określonych na bazie waloryzacji wszystkie miejscowości gm. Mędrzechów posiadają krajobraz kulturowy z zachowanymi elementami zabytkowymi.

Zachowanie, ubogacanie zasobów i walorów środowiska kulturowego wymaga:

- ochrony prawnej poprzez wpis do rejestru zabytków – kościoła p.w. NPM Królowej Polski w Mędrzechowie.
- remontowania oraz utrzymania licznych figurek, kapliczek, krzyży przydrożnych i innych obiektów małej architektury sakralnej, którymi nasycony jest pejzaż gminy,
- ograniczenie rozproszenia osadnictwa, powodującego zacieranie się zachowanych układów przestrzennych wsi oraz degradację krajobrazu,

- kreowanie nowych wartości z uwzględnieniem zasadniczych cech architektury stylowego budownictwa regionalnego przy realizacji nowej zabudowy w strefach chronionego krajobrazu kulturowego.

Miejscami szczególnej koncentracji pozostałości pradziejowego i średniowiecznego osadnictwa na terenie gminy Mędrzechów są rozległe wały piaszczyste, ułożone równoleżnikowo. Pas południowy w rejonie wsi Grądy i dalej ku wschodowi oraz północny, którego kulminacja leży na terenie msc. Mędrzechów. Formy te stanowią dominujące elementy rzeźby terenu, były miejscami szczególnie atrakcyjnymi dla osadnictwa w przeszłości.

Stanowiska archeologiczne to materialne ślady działalności ludzi. W obrębie stanowiska archeologicznego grupują się zazwyczaj pozostałości licznych powstających i zamierających kolejno osad czy cmentarzysk. Stanowią one podstawowe, a często wręcz jedyne źródło wiedzy o najdawniejszej przeszłości naszych ziem. Nawet dla późniejszych czasów, poczynając od średniowiecza, wyniki badań archeologicznych stanowią cenne uzupełnienie przekazów pisanych.

Łącznie z obszaru gminy pochodzi 117 stanowisk archeologicznych z tego we wsi; Grądy - 40, Mędrzechów - 33, Wólka Grądzka - 22, Wola Mędrzechowska - 17, Odmęt - 1, Kupienin - 1, Wójcina - 9. W wyniku analizy chronologiczno-kulturowej i funkcjonalnej wyróżniono na nich 190 punktów osadniczych. Pod względem funkcji wyróżniono 76 pozostałości osad oraz 115 śladów osadnictwa.

Gmina Mędrzechów posiada na swym terytorium obszary, które podlegają ochronie prawnej. Są to:

- 1. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły** – rozporządzenie Nr 23/96 Wojewody Tarnowskiego z dnia 28 sierpnia 1996 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu województwa tarnowskiego (Dziennik Urzędowy Województwa Tarnowskiego Nr 10 z 1996 r.).
- 2. Lasy ochronne w obrębie leśnym Dąbrowa Tarnowska** o powierzchni 298,9 ha w gm. Mędrzechów – zarządzenie Nr 234 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 listopada 1996 r. w sprawie uznania za ochronne

lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska.

Ułatwiony dostęp do zasobów przyrodniczych i kulturowych w powiecie i gminie stanowi jedna z trzech tras turystycznych, przebiegająca przez gminę Mędrzechów:

Trasa III: *Dąbrowa Tarnowska – Wola Mędrzechowska – Mędrzechów – Bolesław – Samocice – Kanna – Mędrzechów – Delastowice – Szczucin – Lubasz – Małec – Radgoszcz – Luszowice.*

Zwiedzanie Ziemi dąbrowskiej możliwe jest wybranymi, interesującymi trasami (proponowanymi na stronie Internetowej powiatu), które można pokonać własnym środkiem lokomocji.

2.8.7. Bezpieczeństwo publiczne

Gmina Mędrzechów jest objęta systemem zapewnienia bezpieczeństwa przez Komisariat Policji w Szczucinie podlegający Komendzie Powiatowej Policji w Dąbrowie Tarnowskiej.

Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej w swej strukturze organizacyjnej posiada: Komisariat Policji w Szczucinie oraz Punkt Przyjęć Interesantów, Zespół Dzielnicowych Sekcji Prewencji KPP w Dąbrowie Tarnowskiej.

Komenda Powiatowa Policji w Dąbrowie Tarnowskiej działaniem obejmuje tereny gminy Dąbrowa Tarnowska, Gręboszów, Olesno, Radgoszcz, gdzie pracuje 102 funkcjonariuszy oraz 9 osób cywilnych.

W Komisariacie Policji w Szczucinie, obejmującym swym zasięgiem teren trzech gmin: *Szczucin, Mędrzechów i Bolesław*, zatrudnionych jest 16 funkcjonariuszy, w tym: 1 komendant, 5 funkcjonariuszy zespołu dzielnicowego, 3 funkcjonariuszy dzielnicowych oraz 7 funkcjonariuszy z Drużyny Patrolowo - Interwencyjnej.

Prokuratura Rejonowa i Sąd Rejonowy z Wydziałami: cywilnym, karnym, rodzinnym, ksiąg wieczystych znajduje się w Dąbrowie Tarnowskiej.

Teren gminy Mędrzechów objęty jest również działaniem Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Dąbrowie Tarnowskiej.

W pięciu sołectwach Gminy istnieje Ochotnicza Straż Pożarna: OSP Mędrzechów,

Wola Mędrzechowska, OSP Kupienin, OSP Grądy, OSP Wójcina.

Ochotnicza Straż Pożarna w Mędrzechowie, jest najstarszą organizacją działającą w tej miejscowości. Została założona 1900 roku. Jej założycielem byli: Michał Fijał i Wawrzyniec Grądzki. Pierwszym Prezesem OSP Mędrzechów na zebraniu założycielskim został Michał Fijał, a pierwszym Naczelnikiem – Wawrzyniec Grądzki.

Jednostka OSP w Woli Mędrzechowskiej powstała w 1920 roku. Powstanie zaś jednostki OSP Wójcina datuje się na 1922 rok. Z tego też okresu pochodzi pompa strażacka. OSP Wójcina funkcjonowała do 1939 roku, kiedy to II wojna światowa przerwała jej działalność.

Na wyposażeniu jednostek OSP w gminie Mędrzechów, znajduje się 6 samochodów pożarniczych. Również na wyposażeniu jednostek OSP znajduje się sprzęt łączności radiowej w postaci nowoczesnych radiotelefonów których 6 zamontowanych jest na samochodach gaśniczych a 2 to radiotelefony przenośne.

Zgodnie z informacją PK SP w Dąbrowie Tarnowskiej w gminie Mędrzechów liczbowo istniało w 2007 roku 19 miejsc zagrożeń, a w roku 2008 tych miejsc identyfikowano już tylko 17. Pożarów, jakie wystąpiły w 2009 roku na terenie gminy Mędrzechów, było ogółem 10 w wymienionych poniżej w tabeli, miejscach ich powstania;

Ogółem	Budynki jednorodzinne	Budynki wielorodzinne	Budynki mieszkalne w rolnictwie	Budynki produkcyjne	Maszyny i urządzenia technologiczne.	Pomieszczenia administracyjne.	Drogowe - motocykle	Drogowe - autobusy	Drogowe - sam. osobowe	Place składowe	Młotniki	Inne powierzchnie
10	1	0	4	2	0	0	1	0	1	0	1	0

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów

Zagrożenia na terenie gminy na ogół związane są z użytkowaniem obiektów mieszkalnych i rolniczych. Nie występują obiekty mogące spowodować nadzwyczajne

zagrożenie dla środowiska. Występują natomiast obiekty zaliczane do kategorii-zagrożenia ludzi. Do najbardziej zagrożonych zaliczyć należy obiekty II kategorii zagrożenia ludzi (tj. obiekty, w których przebywają ludzie o ograniczonej zdolności poruszania się) do których należy zaliczyć Dom Radosnej Starości w Kupieninie oraz Przedszkola.

Na terenie gminy Mędrzechów istnieją również zagrożenia *komunikacyjne*. Przez gminę przebiegają drogi łączące Mędrzechów z Dąbrową Tarnowską oraz miejscowościami: Mędrzechów, Gręboszów, Olesno, Bolesław.

Od wielu lat występuje duża ilość wypadków drogowych w których muszą interweniować specjalistyczne służby ratownicze Państwowej Straży Pożarnej. Celem działań tych służb, jest głównie wydobywanie ofiar wypadków uwieczonych we wrakach pojazdów.

Zagrożenia komunikacyjne na terenie gminy wynikają głównie z:

- niedostosowania dróg do obecnych warunków ruchu,
- wzrostu ilości poruszających się pojazdów,
- zwiększonej dynamiki i prędkości pojazdów,
- braków w wyszkoleniu kierowców,
- stanu technicznego pojazdów,
- nieostrożności kierowców.

Ponieważ gminę Mędrzechów, pokrywają znaczne tereny leśne. W związku z tym pojawia się często zagrożenie pożarowe.

Obszary leśne i zagrożenia pożarami

Ogólna powierzchnia lasów w Gminie wynosi 545,66 ha w tym lasy państwowe 305,34 ha, lasy prywatne 240,32 ha. Nadleśnictwo Dąbrowa Tarnowska sprawuje merytoryczny nadzór nad lasami niepaństwowymi. Bezpośredni nadzór nad tymi lasami sprawują specjaliści leśni. Lasy niepaństwowe nie tworzą w zasadzie odrębnych kompleksów leśnych lecz przylegają do lasów państwowych, dlatego też sprawę ochrony ppoż. traktuje się łącznie.

Lasy w gminie zaliczono do II kategorii zagrożenia pożarowego. Nie stanowią one zwartej kompleksu, lecz są znacznie rozczłonkowane. Dostępność do lasów jest dobra ze względu na rozbudowaną sieć dróg publicznych, przebiegających przez lasy lub obok nich.

Zagrożenie pożarowe lasów powoduje między innymi wzajemne przenikanie terenów leśnych i pól uprawnych, szczególnie wzrasta w okresie prac polowych. Największe jednak zagrożenie stwarza „obyczaj” wypalania suchych traw na wiosnę oraz słomy po żniwach.

Zagrożenie wynika również z silnej penetracji terenów leśnych przez zbieraczy jagód, grzybów, itp. Zagrożenie stwarza niekiedy, duże rozrzucenie zagród wiejskich wśród lasów.

Baza sprzętu specjalistycznego do prac zabezpieczających i zwalczania pożarów zlokalizowana jest w powiecie tarnowskim w miejscowości Wierzchosławice.

Na terenie nadleśnictwa zlokalizowane są punkty czerpania wody do celów przeciwpożarowych:

- zbiornik w leśnictwie Szczucin - 500 m³,
- zbiornik w leśnictwie Smyków - 2500 m³,

Zagrożenie powodziowe gminy

Jednym z wielu zagrożeń na terenie Powiatu dąbrowskiego oraz w gminie Mędrzechów jest *zagrożenie powodziowe* a z tym związana ochrona przeciwpowodziowa.

Powiat dąbrowski położony jest na terenie nizinnym, częściowo depresyjnym, na którym znajduje się bogata sieć hydrograficzna. Chroniony jest od powodzi wałami przeciwpowodziowymi Wisły, Dunajca i Brnia oraz wałami na ich dopływach, a także dziewięcioma przepompowniami wody z odwadnianych terenów depresyjnych (dna kanałów rzeki Breń są poniżej dna tej rzeki). W okresach nadmiernych opadów atmosferycznych wezbrane wody rzek stanowią duże zagrożenie powodziowe dla licznych miejscowości i terenów rolnych położonych wzdłuż rzek.

Zagrożenie to stwarzają główne rzeki Wisła i Dunajec, nad którymi leżą gminy Gręboszów, Bolesław, **Mędrzechów**, Szczucin. Łącznie teren zagrożenie powodziowe istnieje dla powierzchni ponad 246 km², który zamieszkuje ponad 28 tys. ludności.

Doświadczenia ostatnich lat wskazują, iż z uwagi na słaby stan techniczny obwałowań lub ich brak występują również zagrożenia ze strony innych mniejszych rzek. Zagrożenia te mają zasięg lokalny i dotyczą w różnej skali praktycznie wszystkich gmin powiatu dąbrowskiego.

W latach 2006 – 2007 przeprowadzono remont najbardziej zagrożonych odcinków wałów poprzez wprowadzenie mieszanki nieprzepuszczalnej w wykop przecinający wał po jego długości i sięgający poniżej posadowienia wału.

Jak już wspomniano zagrożenie powodzią stwarzają także mniejsze rzeki. Powodują one niemal corocznie podtopienia, a co za tym idzie duże zniszczenia w rolnictwie.

Wały przeciwpowodziowe takich rzek jak: Breń, Upust, Nieczajka, Żabnica nie spełniają wymaganych parametrów.

Bezpośrednio na terenie powiatu dąbrowskiego, zagrożonych zalaniem jest ok. 3 728 gospodarstw rolnych oraz ok. 131 obiektów użyteczności publicznej. Powyższe zagrożenie powoduje konieczność ewakuacji ponad 11 tyś. mieszkańców tylko z tego obszaru, w tym cała gmina Gręboszów. Natomiast w samej gminie Mędrzechów zagrożonych jest 278 gospodarstw rolnych oraz 18 obiektów użyteczności publicznej oraz ewentualna konieczność ewakuacji 1474 osób. Teren zalewowy w gminie Mędrzechów szacuje się na 1670 ha.

Zagrożenie powodziowe na obszarze Powiatu dąbrowskiego (dane szacunkowe 2007 r.)

Gmina	Ilość zagrożonych obiektów		Ilość osób przewidziana do ewakuacji	tereny zalewowe (ha)
	użyteczności publicznej	w gospodarstwach rolnych		
Bolesław	13	421	1 580	1 750
Olesno	3	0	0	3 051
Mędrzechów	18	278	1 474	1 670
Szczucin	41	1 850	3 855	7 940
Dąbrowa Tarnowska	7	89	402	1 577
Radgoszcz	1	60	282	570
Gręboszów	48	1 030	3 760	4 847,48

Źródło: Starostwo Powiatowe w Dąbrowie Tarnowskiej

2.8.8 Bezrobocie

Bezrobocie jest dla wielu rodzin czynnikiem, który powoduje degradację ekonomiczną jednostki i rodziny, a tym samym potęguje biedę.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej stopa bezrobocia na terenie powiatu w 2011 r. (stan na 31.XII.) wynosiła 19,7% i była wyższa niż stopa bezrobocia dla województwa małopolskiego o 10,2% oraz dla kraju o 7,2%. Z analiz danych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej stopa bezrobocia na przestrzeni lat 2000- 2011 kształtowała jak pokazano w tabeli na stronie następniej.

Stopa bezrobocia [%] na terenie Powiatu Dąbrowa Tarnowska, latach 2000 – 2011 w porównaniu do województwa małopolskiego i Polski:

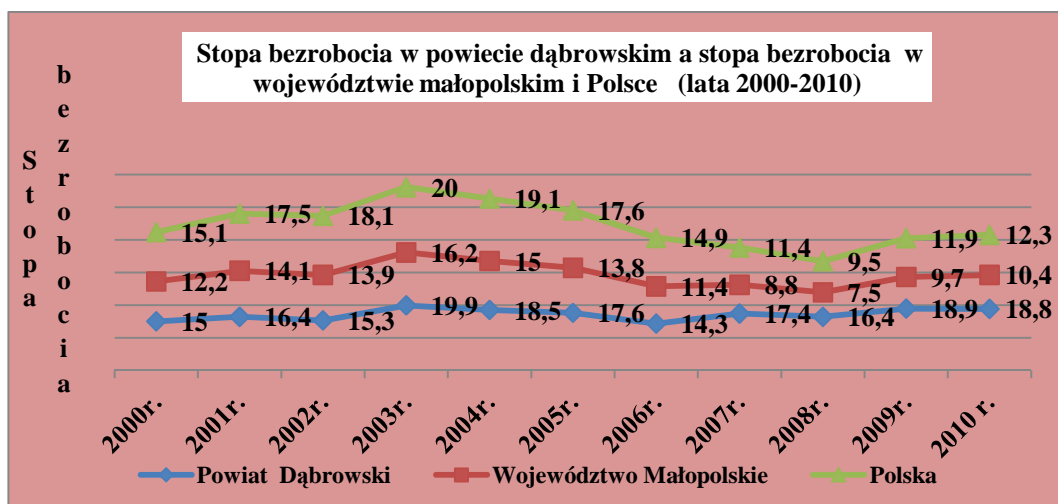
Rok	Powiat Dąbrowski	Województwo Małopolskie	Polska
2000r.	15,0	12,2	15,1
2001r.	16,4	14,1	17,5
2002r.	15,3	13,9	18,1
2003r.	19,9	16,2	20,0
2004r.	18,5	15,0	19,1
2005r.	17,6	13,8	17,6
2006r.	14,3	11,4	14,9
2007r.	17,4	8,8	11,4
2008r.	16,4	7,5	9,5
2009r.	18,9	9,7	11,9
2010 r.	18,8	10,4	12,3
2011 r.	19,7	10,5	12,5

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

Stopa bezrobocia w powiecie dąbrowskim, na przestrzeni ostatnich kilku lat, przejawia tendencję skokową. Największą wartość osiągnęła w 2004 r. – 19,9% by zmniejszyć się w 2006 roku do 14,3%, natomiast od roku 2007 następuje wzrost stopy bezrobocia do 17,4% by w roku 2009 osiągnąć wartość 18,9% a w roku 2011 wartość 19,7%.

Jak widać w tabeli str. 98, w województwie małopolskim stopa bezrobocia w 2011 r. również wzrosła do 10,5%, a w Polsce wzrosła do 12,5%.

Poziom zmian stopy bezrobocia w latach 2000-2010 w powiecie dąbrowskim na tle województwa i kraju obrazuje również, poniższy wykres.

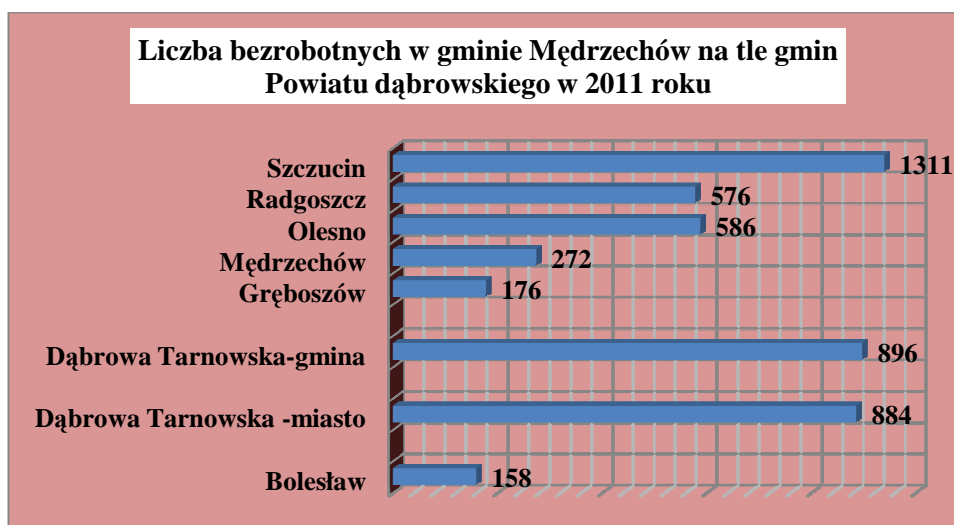
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

Bezrobotni zarejestrowani wg miejsca zamieszkania w latach 2000-2011 w Powiecie Dąbrowskim

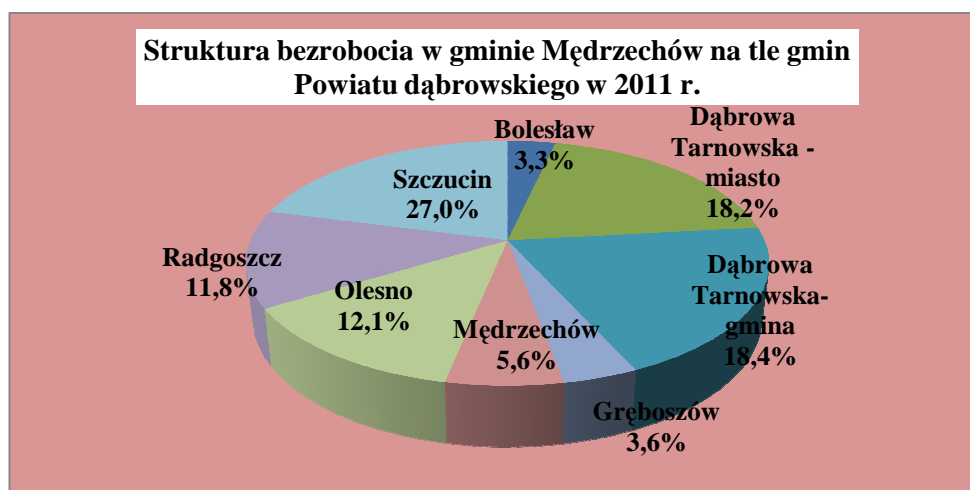
Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Bolesław	165	156	153	148	142	132	129	161	144	158
Dąbrowa Tarnowska - miasto	1144	1038	925	888	835	749	752	808	825	884
Dąbrowa Tarnowska-gmina	946	952	921	904	815	732	666	831	825	896
Gręboszów	174	178	159	164	134	136	127	130	154	176
Mędrzechów	362	333	305	291	282	256	222	277	288	272
Olesno	710	655	613	607	554	481	454	529	561	586
Radgoszcz	681	659	642	616	549	502	439	549	582	576
Szczucin miasto i gmina	1562	1502	1422	1300	1244	1116	1131	1369	1296	1311
Ogółem Powiat dąbrowski	5744	5473	5140	4918	4555	4104	3920	4654	4675	4859

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

Powyższa tabela zawiera zestawienie liczb zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2000-2011 w gminach powiatu dąbrowskiego. W gminie Mędrzechów najmniej bezrobotnych było w roku 2008 (222 osoby). Od 2009 roku bezrobocie w gminie znacznie wzrosło. Jak widać na poniższym wykresie liczba bezrobotnych w gminie Mędrzechów w 2011 roku wynosiła 272 osoby, co na tle gmin powiatu dąbrowskiego stawia gminę na 5 miejscu.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

Według stanu z dnia 31 grudnia 2011 r. największa liczba osób bezrobotnych – wykres powyżej- zamieszkiwała teren miasta i gminy Dąbrowa Tarnowska – 1780 (ok. 36,6%), miasto i gminę Szczucin – 1311 osób (27%). Najmniej zaś bezrobotnych miały gminy:

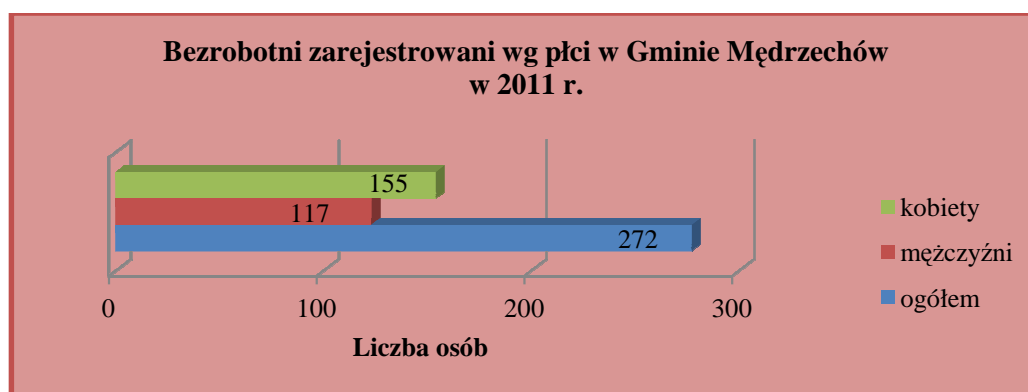
Gręboszów – 176 osób (ok.3,6%) oraz Bolesław – 158 osoby (ok. 3,3%), Mędrzechów – 277 osób (ok. 5,6%) ogółu bezrobotnych na tle powiatu dąbrowskiego. W powiecie dąbrowskim w roku 2011 zarejestrowanych było 4859 bezrobotnych (2011r. = 100%) liczbę tę przyjęto do obliczeń.

Bezrobotni z wg płci, zarejestrowani w gminie Mędrzechów w 2011 r.

	Jednostka miary	2011
BEZROBOCIE		
Bezrobotni zarejestrowani wg płci		
ogółem	osoba	272
mężczyźni	osoba	117
kobiety	osoba	155
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
ogółem	%	12,1
mężczyźni	%	5,4
kobiety	%	6,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

W gminie Mędrzechów w 2011 roku zarejestrowanych było 272 osób bezrobotnych w tym 123 mężczyzn i 154 kobiety. Właśnie kobiety stanowią tutaj ponad połowę (57,0 %) osób bezrobotnych zarejestrowanych. Jak wskazują dane, w gminie Mędrzechów udział bezrobotnych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 7,7%, w tym udział mężczyzn wynosi 3,3% a kobiet 4,4 %.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska

Wiek i wykształcenie są bardzo ważnymi czynnikami determinującymi sytuację, nie tylko ludzi bezrobotnych, na rynku pracy. Im wykształcenie wyższe, tym większe możliwości znalezienia pracy. Pracodawcy chętniej zatrudniają też osoby z doświadczeniem zawodowym, które w większym stopniu charakteryzuje ludzi w wieku średnim. Osobom młodym o niskim poziomie wykształcenia, bez doświadczenia zawodowego najtrudniej jest konkurować na rynku pracy.

Struktura bezrobotnych wg wieku i wykształcenia w latach 2007 – 2011
w gminie Mędrzechów

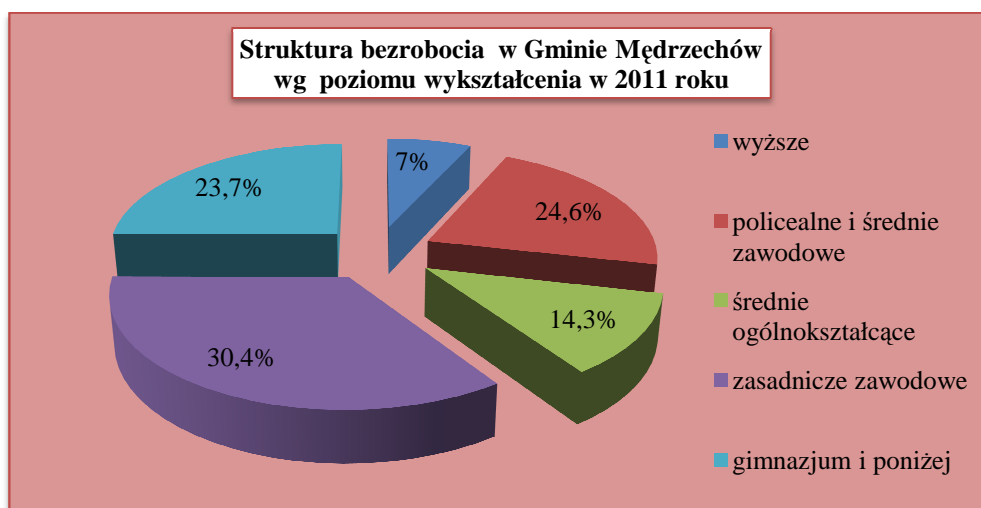
Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2011
15 - 17	0	0	0	0
18 - 24	79	67	89	99
25 - 34	78	71	93	66
35 - 44	49	48	50	63
45 - 54	42	31	33	32
55 - 59	8	5	11	9
60 - 64	0	0	1	3
Razem	256	222	277	272
wyższe	6	9	19	19
policealne i średnie zawodowe	65	57	60	67
średnie ogólnokształcące	18	21	33	39
zasadnicze zawodowe	95	84	96	82
gimnazjum i poniżej	72	51	69	65
Razem	256	222	277	272

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska 2011 r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku liczba bezrobotnych w gminie Mędrzechów wynosiła 272 osoby w stosunku do 288 bezrobotnych na koniec roku 2010 tj. – 16 osób. Analiza dynamiki bezrobocia w 2011 roku w gminie Mędrzechów w porównaniu do XII 2010 roku (2010=100, dynamika 94,4%) wskazuje na spadek bezrobocia o 5,6%.

Powyższe dane wskazują, że w 2011 roku wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,4%), gimnazjalnym i poniżej (23,7%) oraz policealnym i średnim zawodowym (24,6%). Najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem wyższym (7%) oraz średnim ogólnokształcącym (14,3%).

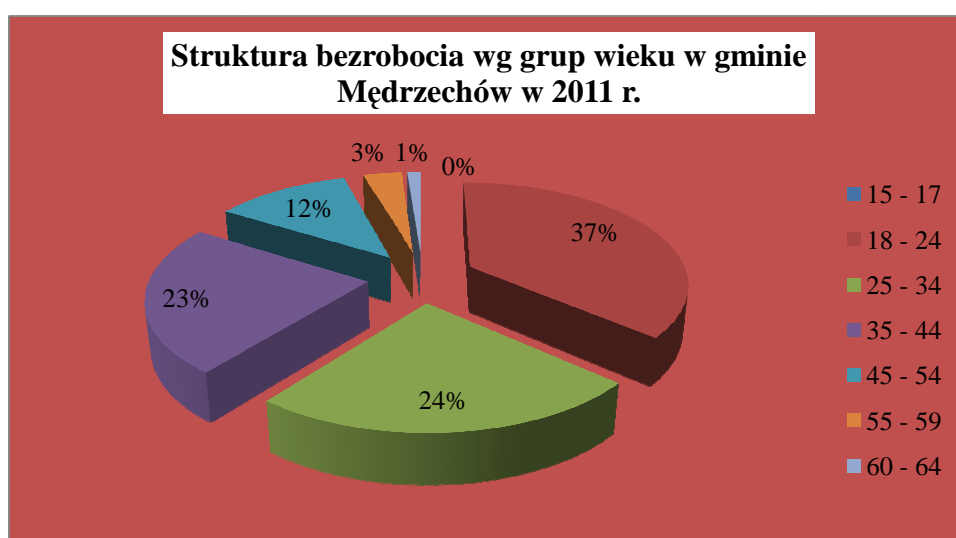
Celem lepszego zobrazowania struktury bezrobotnych wg wieku i wykształcenia w latach 2007 – 2011w gminie Mędrzechów zawarte w powyższej tabeli liczby przedstawiono w formie wykresu kołowego, poniżej:

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska 2011 r.

Analizując wiek bezrobotnych w gminie Mędrzechów, największą grupę stanowią tutaj ludzie młodzi tj. osoby w wieku 18-24 lata – 37% . Grupy wiekowe 25-34 lat oraz 35-44 lat mają odpowiednio 24% i 23% udział.

Najmniejszy udział z ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby między 55 - 59 rokiem życia- 3% oraz osoby, z grupy wiekowej 60 - 64 lat stanowiące - 1% w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Dąbrowa Tarnowska 2011r.

Zgodnie z zasadami, osoby mające problem ze znalezieniem pracy, mogą ubiegać się o skierowanie przez Powiatowy Urząd Pracy na bezpłatne szkolenia lub kursy w celu zmiany zawodu lub podwyższenia kwalifikacji zawodowych.

Urząd Gminy Mędrzechów, również podejmuje kroki zmierzające do zmniejszenia liczby bezrobotnych, poprzez organizowanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych i staży zawodowych.

Do głównych przyczyn bezrobocia w gminie zaliczyć należy:

- brak zakładów przemysłowych,
- brak większych jednostek mogących stanowić pewien potencjał miejsc pracy,
- kłopoty z dostępem do kredytów na rozwój małej przedsiębiorczości,
- spadek stopy życiowej w całym kraju.

Pomimo działań podejmowanych przez Urząd Gminy i Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Tarnowskiej bezrobocie utrzymuje się w dalszym ciągu na wysokim poziomie.

2.8.9. Gospodarka mieszkaniowa

Gmina Mędrzechów w swoim zasobie posiada 3 mieszkania komunalne. Z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe, gmina posiada 0,5 ha gruntów w pełni uzbrojonych.

Stan budownictwa w gminie Mędrzechów można rozpatrywać przede wszystkim w aspekcie budownictwa jednorodzinnego ale i komunalnego.

Stan budownictwa jednorodzinnego na terenie gminy Mędrzechów w 2011 r.

L.p.	Sołectwo (wieś)	Ilość budynków mieszkalnych
1.	Mędrzechów	417
2.	Wola mędrzechowska	145
3.	Kupienin	77
4.	Grądy	132
5.	Wólka Grądzka	54
6.	Odmęt	45
7.	Wójcina	53

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów 2011r.

Budynki mieszkalne będące własnością gminy Mędrzechów:

L.p	Sołectwo	Ilość budynków	Ilość mieszkań	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Wyposażenie (media)
1.	Mędrzechów	w budynku Ośrodka Zdrowia	2	128	woda, prąd, gaz
2.	Mędrzechów	Wodomistrzówka -współwłasność gminy	1	33	woda, prąd, gaz
3.	Grądy	budynek Szkoły Podstaw. w Grądach	1	58	woda, prąd, gaz
4.	Kupienin	w budynku dawnej Szkoły Podstawowej w Kupieninie	1	91	woda, prąd, gaz

Źródło: Urząd Gminy Mędrzechów

Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy charakteryzują się korzystnymi wielkościami w skali województwa. Odczuwalny jest jednak brak podaży nowych mieszkań komunalnych.

Ważnym czynnikiem wpływającym na standard życia mieszkańców są warunki mieszkaniowe. Przykładami wskaźników określających warunki mieszkaniowe są: przeciętna powierzchnia użytkowa (w m²) przypadająca na 1 osobę oraz liczba osób przypadająca na 1 izbę.

Porównanie zasobów mieszkaniowych w gminie Mędrzechów na tle powiatu dąbrowskiego i województwa małopolskiego w 2010 roku

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	Pow. użytkowa mieszkań [tys.m ²]	Przeciętna				
				Liczba izb w mieszkaniu	Liczba osób na		Powierzchnia użytkowa w[m ²]	
					1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkanie	Na 1 izbę
Województwo Małopolskie	1089643	4168083	82312,1	3,83	3,04	0,79	75,5	24,9
Powiat Dąbrowski	15544	63311	1374,2	4,02	3,72	0,93	87,3	23,4
Gmina Mędrzechów	967	3765	84,9	3,89	3,67	0,94	87,8	23,9

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, Zasoby mieszkaniowe w 2010r.

O standardzie mieszkaniowym świadczą następujące wielkości:

- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań na osobę
- przeciętna liczba osób na mieszkanie
- przeciętna liczba osób na izbę

Wymienione wielkości dla gminy Mędrzechów, mieszczą się w granicach średniej wojewódzkiej i krajowej i zostały pokazane w poniższej tabeli:

Mieszkania oddane do użytkowania w gminie Mędrzechów w 2010 r.

Ogółem				w tym w budynkach indywidualnych			
mieszkania	izby	pow. Użytkowa w m ²		Mieszkania	izby	pow. użytkowa w m ²	
		mieszkań	izb w mieszkaniu			mieszkań	Przeciętna 1 mieszkania
1	6	137	137,0	1	6	137	137,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, stan na 31.XII.2010r.

W 2010 r. na terenie gminy Mędrzechów oddano do użytku 1 mieszkanie, co stanowiło 1,1 % mieszkań oddanych do użytku na terenie Powiatu dąbrowskiego (88 mieszkań). Pośród gmin Powiatu dąbrowskiego najwięcej mieszkań oddano do użytku w gminie Dąbrowa Tarnowska – 35, Szczucin - 29 mieszkań, gminie Radgoszcz – 9, gminie Olesno - 9 mieszkań. W gminie Mędrzechów i gminie Gręboszów w 2010 roku oddano do użytkowania po 1 mieszkaniu. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową w gminie w 2010 roku stanowiły 5% ogółu wydatków budżetu gminy.

2.9. Budżet gminy

Budżet gminy Mędrzechów nie jest zadawalająco wysoki chociaż jego wielkość w latach stale rośnie. Następuje wzrost dochodów ale i wydatków. Jak wynika z danych statystycznych budżet nie jest zrównoważony a wydatki nieznacznie przekraczają dochody gminy. Jeżeli w roku 2003 (Tabela poniżej) budżet gminy był mniej więcej zrównoważony (dochody równe wydatkom) to w latach następnych daje się zauważyć tendencje wzrostu wydatków nad dochodami. Nie jest to jednak zjawisko jednostkowe, przypisane analizowanej gminie. Brak równowagi budżetu jest powszechnym zjawiskiem pośród gmin sąsiednich. Zjawisko to wynika ze wzrostu inwestycji w gminach, konieczności wzrostu nakładów na cele inwestycyjne.

Poniższa tabela pokazuje, jak kształtowały się dochody i wydatki budżetowe ogółem, gminy Mędrzechów w latach 2003 – 2010,

Budżet gminy Mędrzechów w latach 2003 – 2009 (w zł)

Wyszczególnienie	2003	2004	2006	2009	2010
Dochody ogółem	4 445 100	4 655 500	6 579 800	10 568 800	10 817 500
Wydatki ogółem	4 490 400	4 555 500	7 138 500	10 818 400	10 786 000
w tym:					
 inwestycyjne	319 700	206 100	1 313 500	3 354 400	2 011 100
Kwota wydatków:					
 - na 1 mieszkańca ogółem	1 226	1 251	1 979	3 032	3 041
w tym:					
 - inwestycyjne	87	57	364	940	567

Źródło: UG Gręboszów, WUS Kraków

Z tabeli powyżej. wynika, że w gminie Mędrzechów, następuje systematyczny wzrost dochodów ale i wydatków. Wzrasta też kwota ogółem, wydatków na 1 mieszkańca gminy. Porównując wydatki na 1 mieszkańca gminy roku 2010 : 2003 (2003=100), to dynamika wzrostu tych wydatków wynosi aż o 248 %.

Istotą informacją jest również, porównanie dochodów i wydatków ogółem, gminy Mędrzechów z pozostałymi gminami w powiecie. Dane zawarte w poniższej tabeli pokazują:

Porównanie dochodów i wydatków ogółem wg gmin w latach 2009 i 2010

Gmina	Rok 2009			Rok 2010		
	Dochody ogółem w tys. zł	Wydatki ogółem w tys. zł	Wydatki na 1 mieszkańca w zł	Dochody ogółem w tys. zł	Wydatki ogółem w tys. zł	Wydatki na 1 mieszkańca w zł
Dabrowa T.	46877,2	50271,3	2462	53883,4	55556,4	2712
Gręboszów	7851,5	7745,4	2195	11592,6	12710,1	3651
Bolesław	6777,2	7305,3	2539	8587,4	10957,0	3909
Mędrzechów	10568,8	10818,4	3032	10817,5	10786,0	3041
Olesno	18321,3	18087,5	2358	20705,3	23455,6	3056
Radgoszcz	21181,1	23023,9	3144	28474,1	30598,6	4183
Szczucin	49243,3	50830,7	3803	62240,8	61653,9	4628

Źródło: WUS Kraków 2011 r.

Jak wynika z powyższej tabeli, w gminie Mędrzechów, tak dochody jak i wydatki kształtowały się na poziomie wyższym niż w gminie: Gręboszów, Bolesław a znacznie niższym niż w takich gminach, jak: Olesno, Radgoszcz, Szczucin, Dąbrowa Tarnowska. Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w gminie Mędrzechów w roku 2003 były na poziomie średnim wśród gmin powiatu dąbrowskiego i wynosiły 1 226 zł/1 mieszkańca. Najniższe w 2003 roku wydatki na 1 mieszkańca były w gminie Bolesław a najwyższe w gminie Radgoszcz 1699 zł. W roku 2009, jak wynika z tabeli powyżej wydatki na 1 mieszkańca w gminie Mędrzechów wynosiły 3032 zł /1 mieszkańca i wzrosły do kwoty 3041 zł /1 mieszkańca w 2010 roku i była to wielkość, która usytuowała gminę na szóstym miejscu po gminie Olesno (3056 zł). Najniższe w 2010 roku wydatki na 1 mieszkańca, w Powiecie dąbrowskim były w gminie Dąbrowa Tarnowska (2712 zł). Dla porównania dochody ogółem w gminie Mędrzechów w 2010 r. wynosiły: 10817,54 tys. zł, w tym własne: 1523,2 tys. zł, natomiast dochody ogółem w 2009 r., wynosiły: 10568,8 tys. zł, w tym własne: 2361,6 tys. zł.

Porównanie udziału, działów budżetu gminy Mędrzechów w wydatkach ogółem rok 2009 i 2010 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2009 r.	%	2010 r.	%	Wzrost/spadek (w %)
Ogółem	10818,4	100,0	10786,0	100,0	- 0,3%
w tym:					
- gospodarka mieszkaniowa	137,6	1,27	585,5	5,42	+ 4,15
-administracja publiczna	1335,8	12,34	1425,5	13,21	+0,87
-oświata i wychowanie	3273,9	30,26	3686,7	34,18	+ 3,92
- ochrona zdrowia	23,3	0,21	19,5	0,18	- 0,03
- pomoc społeczna	1645,0	15,20	2075,7	19,24	+ 4,04
- gospodarka komunalna i ochrona środowiska	129,1	1,19	183,6	9,71	+ 8,52

- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	149,2	1,37	135,3	1,24	- 0,13
- kultura fizyczna i sport	1097,5	10,14	40,0	0,37	- 9,77

Źródło: WUS Kraków 2011 r.

Z powyższego zestawienia wynika, że w 2010 roku nastąpił wzrost udziału w stosunku do roku 2009, w takich działach jak gospodarka mieszkaniowa (wzrost o 4,15%), oświata i wychowanie (wzrost o 3,92%), pomoc społeczna(wzrost o 4,04%). Najwyższy wzrost, w wydatkach budżetu ogółem w 2010 roku miał miejsce w dziale gospodarka komunalna i ochrona środowiska (wzrost o 8,52%) a najniższy w dziale administracja publiczna (wzrost o 0,87%). Wzrosty wydatków, w wymienionych działach budżetu gminy należy ocenić jako prawidłowe, zwłaszcza w dziale; gospodarka komunalna i ochrona środowiska, oświata i wychowanie, gospodarka mieszkaniowa, są to bowiem działy rozwojowe gospodarki gminy. Bardzo mały wzrost udziału wydatków na administrację publiczną (wzrost 0,87% w wydatkach ogółem) świadczy o dostosowaniu się gminy do ogólnego trendu oszczędzania w administracji publicznej. Stopniowe zaspakajanie potrzeb w inwestycje z przeznaczeniem na cele sportowe i kultury fizycznej ma związek ze spadkiem wydatków w 2010 r. w tym dziale w stosunku do roku 2009 (spadek o 9,77%)

3. Zidentyfikowane problemy gminy

Na podstawie przeprowadzonej analizy o stanie gminy Mędrzechów, zidentyfikowano główne problemy hamujące jej rozwój gospodarczy i społeczny a wpływające na pogorszenie warunków życia na wsi. Na warunki życia mieszkańców gminy wpływają czynniki ekonomiczne, sytuacja na rynku pracy, poziom wyposażenia poszczególnych sołectw w infrastrukturę techniczną oraz poziom zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych i obsługi ludności. Sytuację bytową ludności, pogarsza wzrost bezrobocia w powiecie a z tym związany, spadek zatrudnienia.

3.1.1. Główne problemy zidentyfikowane w obszarze: Rolnictwo

Gmina Mędrzechów to obszar typowo rolniczy. Posiada gleby o zróżnicowanej wartości rolniczej, największy udział gleb bardzo dobrych leży w północnym pasie Gminy i stanowią je gleby klasy I i II. Centralna część gminy, posiada gleby klas III, IV, V.

W związku z dobrymi warunkami do prowadzenia rolnictwa 89% gospodarstw zajmuje się rolnictwem z tego 32 % gospodarstw prowadzi produkcje rolnicza wyłącznie skierowana na rynek. Kształująca się na nie wysokim poziomie dochodowość gospodarstw i słabsza efektywność produkcji rolnej wiąże się przede wszystkim z brakiem specjalizacji gospodarstw w jednym kierunku produkcji. Stosunkowo niski poziom inwestycji w infrastrukturę produkcji rolnej, rozdrobnienie struktury obszarowej, o czym świadczy fakt, że 56% z ogólnej liczby gospodarstw powyżej 1 ha mieści się w przedziale obszarowym do 5 ha.

Produkcja gospodarstw, głównie na potrzeby własne skutkuje niechęcią do łączenia się w grupy. Na terenie gminy brak grup producenckich, czy stowarzyszeń, co w połączeniu z brakiem rynków zbytu rzutuje na słabą skuteczność zbytu towarów. Brakuje także zakładów świadczących usługi na rzecz rolnictwa. Najczęściej pomoc świadczą rolnicy posiadający sprzęt i wolne moce przerobowe.

Na słaby rozwój sektora rolniczego ma również wpływ stopień przygotowania rolniczego właścicieli gospodarstw, a właściwie, jego brak. Jedynie 1% rolników w Gminie Mędrzechów posiada wyższe wykształcenie rolnicze, a brak wykształcenia

rolniczego zanotowano wśród aż 61% gospodarzy. Zaledwie 24% prowadzących gospodarstwo posiada ukończony kurs rolniczy. Niski stopień edukacji jest podstawowym hamulcem do wprowadzania reform we własnym gospodarstwie, inwestycji w infrastrukturę, stosowanie nowoczesnych metod upraw i hodowli, a także poszukiwanie środków zewnętrznych na rozwój gospodarstwa. Jest skutkiem niskiego stopnia aspiracji i aktywizacji środowiska rolniczego.

Umocnienie rolnictwa uzależnione jest od uwolnienia go od nadwyżek siły roboczej szacowanej na około 300 osób, a także stworzenia warunków do poprawy struktury agrarnej, ta zaś wymaga rozwoju działów pozarolniczych - rozwoju przedsiębiorczości zwłaszcza lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego, szeroko rozumianych usług obsługi rolnictwa (napraw sprzętu, przechowywania, punktów skupu) względnie alternatywnych do rolnictwa źródeł dochodu. Nadmiar zatrudnienia w rolnictwie oszacowano następująco:

- pracujący w rolnictwie gminy w indywidualnych gospodarstwach rolnych według PSP 1996 r. - 1.250 osób. Wskaźnik pracujących na 100 ha UR – 42 osób,
- dla efektywnego wykorzystania zasobów pracy, przyjmując pożądany wskaźnik zatrudnienia w ilości 20 osób/100 ha UR, nadwyżka zasobów pracy w rolnictwie w indywidualnych gospodarstwach rolnych wynosi 655 osób, co stanowi 52 % pracujących w rolnictwie,
- obliczona nadwyżka zasobów pracy wymaga korekty o ludność pracującą w wieku poprodukcyjnym w ilości szacunkowo 335 osób, co daje faktyczną nadwyżkę w liczbie ~320 osób.

Rozwój gminy uwarunkowany jest m.in.:

- racjonalizacją gospodarki, a więc jej restrukturyzacją poprzez rozbudowę działów pozarolniczych przy jednoczesnej poprawie efektywności rolnictwa,
- wyposażeniem obszaru w infrastrukturę techniczną zwłaszcza kanalizacyjną, dla poprawy warunków życia mieszkańców jak i zapewnienia podstaw rozwoju gospodarczego.

Zmieniające się na rynkach trendy w uprawie i chowie zwierząt gospodarskich, rosnące wymagania konsumentów oraz silna konkurencja stanowią motywację do podnoszenia własnych kwalifikacji. Stąd władze gminy muszą kłaść nacisk na poprawę systemów

kształcenia ustawicznego, zwiększenie dostępu do ciekawej oferty kursów i szkoleń oraz ułatwienie dostępu do usług doradczych i informacji.

Rolnicy rzadko wykorzystują programy i fundusze unijne z powodu skomplikowanych procedur przygotowawczych. Jeżeli korzystają z dofinansowań, to w dużej mierze są to dopłaty bezpośrednie, które przeznaczają na pokrycie bieżących potrzeb gospodarstwa. Dlatego zadaniem gminy jest podejmować działania skierowane na poprawę przepływu informacji w zakresie wykorzystania dotacji unijnych. Wpłynie to niewątpliwie na większy stopień inwestowania w gospodarstwach.

Na terenie gminy brak jest przemysłu przetwórczego. Ta gałąź przemysłu, pomogła by rozwinąć rynek pracy i rynek zbytu i przyczynić się do rozwoju gospodarczego. Gmina Mędrzechów posiada predyspozycje by mogło na jej terenie, rozwinąć się przetwórstwo owoców miękkich takich jak; truskawek, malin, porzeczek oraz przetwórstwo warzyw.

Na terenie gminy brakuje gospodarstw ekologicznych. Kreowanie mody na zdrowy tryb życia i zdrowe odżywianie w połączeniu z wysokimi walorami środowiskowo - przyrodniczymi sprzyja tej gałęzi rozwoju rolnictwa. Zastosowanie przez część rolników tej gminy, naturalnych metod upraw i hodowli jakie stosowane są w produkcji „zdrowej żywności” przyczynią się dodatkowo do ochrony środowiska naturalnego gminy.

3.1.2. Problemy zidentyfikowane w obszarze: Przedsiębiorczość

Na terenie gminy Mędrzechów brak zakładów przetwórczych, brak też zakładów produkcyjnych, które zapewniły by miejsca pracy miejscowej ludności. Przedsiębiorczość w dużej mierze skupia się na prowadzeniu małych zakładów handlowych i usługowych oraz niewielkich firm. Ponad 90% firm w gminie należy do sektora prywatnego. Najwięcej firm działa w sektorze „handel i naprawy”, „budownictwo” oraz „przetwórstwo przemysłowe”.

Zastój zaś w zakresie przedsiębiorczości przenosi się bezpośrednio na stagnację w procesach inwestycyjnych w gminie. Brakuje wytyczonych terenów przeznaczonych pod lokowanie szeroko rozumianego biznesu. Takie tereny powinny być wydzielone oraz uzbrojone w podstawową infrastrukturę techniczną. Jest to podstawowy atut, który przyciąga inwestorów.

Na terenie gminy brakuje także informacji dla przedsiębiorców w zakresie podstawowej ich działalności, zwłaszcza dla rozpoczynających działalność gospodarczą oraz dla chcących się rozwijać poprzez poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania inwestycji. Potrzebny jest punkt informacyjno-doradczy oraz organizowanie szkoleń dla przedsiębiorców, dzięki czemu zdobędą niezbędną wiedzę będą mogli podnosić konkurencyjność własnego biznesu.

Dużym problem na terenie gminy jest bezrobocie utrzymujące się wciąż na stosunkowo wysokim poziomie. Problem ten w większym stopniu uderza w kobiety niż mężczyzn. Ponad połowa bezrobotnych to kobiety. Dodatkowo zjawisko to jest potęgowane ukrytym bezrobociem agrarnym. Bezrobocie to zjawisko skomplikowane, wielowymiarowy problem społeczny. Często dotyka całe rodziny, jest czynnikiem potęgującym ubóstwo i przyczyniającym się do rozwoju patologii społecznych. Efektem bezrobocia są także masowe wyjazdy ludzi młodych za granicę lub do miast w poszukiwaniu pracy. Odpływ młodej kadry skutkuje starzeniem się społeczeństwa gminy. Przykrą konsekwencją bezrobocia jest także bierność zawodowa osób długotrwale bezrobotnych. Ważne są zatem działania podejmowane zarówno w obszarze tworzenia miejsc pracy, poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, jak i tworzenia warunków dla rozwoju umiejętności (programy nauczania dostosowane do potrzeb rynku, szkolenia kursy).

Władze lokalne powinny brać aktywny udział w tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości – wzrostu inwestycji na terenie gminy, zróżnicowania gospodarki lokalnej, wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, wzrostu zatrudnienia i w rezultacie wzrostu zamożności i stopy życia mieszkańców.

3.1.3. Problemy zidentyfikowane w obszarze: Rozwój mieszkańców, spójność społeczna

Czynnikiem, który bez wątpienia wywiera wpływ na rozwój danego obszaru stanowi potencjał ludzki. Aktywne społeczeństwo, wyposażone w niezbędną wiedzę i umiejętności adekwatne do rynku pracy chętnie podejmuje działania na rzecz rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturalnego.

Kształtowanie postaw otwartości, przedsiębiorczości, aktywności i tożsamości społecznej odbywa się już w momencie wczesnych lat edukacji. Stąd duża odpowiedzialność spoczywa na organach oświatowych w gminie. Muszą one zapewnić możliwie wysoki poziom kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, przygotowując dzieci i młodzież do konkurowania na trudnym rynku pracy oraz do podjęcia obowiązków dorosłego obywatela.

Każda osoba powinna mieć możliwość podejmowania kształcenia w dowolnym momencie swojego życia. Wzrost wykształcenia, zdobywanie nowych umiejętności, czy wręcz przekwalifikowanie podnoszą konkurencyjność na rynku pracy. Z kolei dostęp do kultur i możliwość czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym wpływa na budowanie osobowości, wrażliwości, kreatywności twórczej oraz wpływa na umocnienie poczucia tożsamości lokalnej, poszanowania tradycji, miejscowego folkloru i historii. Wpływa także na wewnętrzną integrację miejscowej ludności.

Problemy dotyczące szkolnictwa:

Sieć szkolna na terenie gminy Mędrzechów jest wystarczająco rozwinięta. Dwie szkoły podstawowe i 1 gimnazjum (z tego 1 Zespół Szkół w Mędrzechowie) zapewniają obecnie potrzeby edukacyjne młodych mieszkańców gminy. Problemy pojawiają się w sferze bazy technicznej i wyposażenia. Niektóre budynki wymagają remontu, czy rozbudowy. Tereny przyszkolne wymagają zagospodarowania (parkingi, ławki, place zabaw) i ogrodzenia terenu. Nie wszystkie szkoły posiadają boiska i sale gimnastyczne, konieczna jest więc ich dobudowa. Wszystkie szkoły posiadają wachlarz zajęć pozalekcyjnych. Ważne jest ich dopasowanie do potrzeb uczniów. Również program nauczania wymaga dopasowania do zaistniałych warunków społecznych i gospodarczych. W młodzieży trzeba rozwijać postawy przedsiębiorczości i społecznej aktywności. Władze gminy obecnie stoją przed poważnymi trudnościami, których głównym źródłem jest niż demograficzny i wzrost kosztów utrzymania szkół i placówek oświatowych. Sieć szkół staje się coraz bardziej kosztowna, a tym samym trudna do utrzymania w tym kształcie w najbliższej przyszłości.

Problemy związane ze sferą kulturalną:

Mieszkańcy gminy odczuwają spore braki w dostępie do usług kulturalnych. Ważnym elementem życia kulturalnego w gminie Mędrzechów jest Samorządowa Instytucja Kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna, która pełni rolę animatora życia kulturalnego na jej obszarze. W Gminnej Bibliotece Publicznej działa Czytelnia Internetowa. Użytkownicy mają możliwość bezpłatnego korzystania z Internetu. Biblioteka wraz z filią, gromadzą i udostępniają informację lokalną, dokumentują życie społeczne, gospodarcze i kulturalne gminy. Biblioteka organizuje cykliczne wystawy np. rękodzieła artystycznego, malarstwa promujące rodzimych twórców, a także prowadzi konkurs na najaktywniejszego czytelnika. Przy GBP działa Kółko Szachowe oraz Orkiestra Dęta. Duże braki można zaobserwować w bazie infrastruktury kultury. Sieć placówek kultury na terenie gminy jest słabo rozwinięta. Biblioteka wymaga dalszej informatyzacji i komputeryzacji, brakuje wygodnej czytelni.

3.1.4 Problemy zidentyfikowane w obszarze: infrastruktura społeczna.

Infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich, w tym również na obszarze gminy Mędrzechów, wykazuje cechy niedoinwestowania i niedostosowania do istniejących potrzeb. Niedostateczny rozwój dotyczy szczególnie placówek służby zdrowia, instytucji pomocy społecznej, placówek kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych, administracyjnych. Wszystkie wyżej wymienione instytucje nieodzwrotnie wpływają na jakość życia mieszkańców, zaspokojenie potrzeb społecznych oraz bezpieczeństwa społecznego.

Funkcjonujące jednostki usługowe zarówno publiczne jak i komercyjne świadczą usługi wyłącznie dla ludności gminy. Jediną placówką o zasięgu ponadlokalnym jest Dom Radosnej Starości w Kupieninie, który obsługuje pensjonariuszy pochodzących z różnych stron Polski.

Wyposażenie gminy w urządzenia infrastruktury społecznej nie w pełni zabezpiecza potrzeby ludności, nie tylko w racji wielkości ale głównie z ich przestrzennego usytuowania. Tak np. dzieci ze wsi Wójcina, Odmęt, Wólki Grądzkiej (małych wsi, zaliczonych do przysiółków) korzystają z placówek szkolnictwa podstawowego w pobliskich wsiach gminy Szczucin. Kościoły świadczą usługi sakralne w obszarze parafii

ustalonych przez władze kościelne, nie pokrywających się z podziałem administracyjnym.

Ośrodkiem usługowym wyposażonym w pełny zestaw usług publicznych z zakresu administracji służby zdrowia, kultury, sportu jest miejscowość gminna Mędrzechów. Jednostkami dysponującymi niepełnym wyposażeniem są Kupienin i Wola Mędrzechowska. Pozostałe wsie, są słabo wyposażone i korzystają z obiektów usługowych zlokalizowanych w wymienionych już sołectwach, bądź z racji bliskości i dogodnej komunikacji, z placówek wsi sąsiednich gmin.

Poziom wyposażenia poszczególnych wsi w usługi komercyjne reguluje rynek, stąd oprócz obiektów handlowo-usługowych wolnostojących, funkcjonują sklepy i zakłady usługowe w budynkach mieszkalnych. (Liczba sklepów przypadająca na 1000 mieszkańców dla gminy wynosi – 6,3, dla powiatu – 9,3, a terenów wiejskich województwa – 6,3).

Podstawowa opieka zdrowotna na terenie Gminy Mędrzechów jest w miarę dobrze rozwinięta. W gminie funkcjonuje ośrodek zdrowia. Większy problem stanowi specjalistyczna opieka medyczna, diagnostyczna, szpitalna, z której mieszkańcy gminy zmuszeni są korzystać w pobliskiej Dąbrowie Tarnowskiej. Jest to szczególnie uciążliwe, zwłaszcza dla starszych mieszkańców, którzy częściej korzystają z usług specjalistów, równocześnie mając większe problemy z dojazdem do miasta.

Ważne są także działania prowadzenia profilaktyki prozdrowotnej w gminie poprzez organizowanie bezpłatnych, czy dofinansowanie badań diagnostycznych i profilaktycznych, spotkanie ze specjalistami w szkołach.

Problemy związane z infrastrukturą sportową:

Na terenie gminy działa Ludowy Zespół Sportowy Mędrzechów. Klub LZS złożony został w 1976 roku. Barwy Klubu to kolor Niebiesko – żółty.

Klub dysponuje stadionem gminnym o pojemności 2500 miejsc w tym miejsc siedzących 200 i 2300 miejsc stojących. Stadion posiada nagłośnienie.

Boisko stadionu posiada wymiary: 108 m x 69 m.

Brak jest na terenie stadionu bufetu. Stadion nie posiada oświetlenia.

Klub LZS Mędrzechów posiada drużyny piłki nożnej seniorów i juniorów.

W ramach klubu działa sekcja tenisa stołowego.

Klub wymaga jednak doinwestowania w obszarze infrastruktury i organizacji co może przyczynić się do poszerzenia i utworzenia nowych sekcji sportowych a to z kolei pomogło by rozwiązywać problemy finansowe klubu.

Doinwestowania wymaga natomiast mniejsza infrastruktura, zwłaszcza przyszkolna: boiska, bieżnie, sale gimnastyczne szczególnie w sołectwach poza Mędrzechowem. Brakuje też obiektów, które mogłyby rozszerzyć i uatrakcyjnić ofertę sportową gminy, tak jak wybudowany, nowy, obiekt sportowy „Orlik” w Mędrzechowie. Ale brak jest również takich obiektów jak np. basen kąpielowy.

Ważnym z punktu widzenia szerzenia kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy jest odpowiednie przygotowanie bogatej oferty sportowej dla mieszkańców, np. w postaci organizowanych ciekawych imprez sportowo-rekreacyjnych o zasięgu gminnym i międzygminnym.

Problemy związane z administracją publiczną:

Urzędy administracji publicznej mają służyć każdemu obywatelowi w zakresie jego potrzeb. Dużym minusem jest brak informatyzacji urzędu gminy, co wpływa na dłuższy czas załatwiania poszczególnych spraw. Procedury są skomplikowane, często niejasne i niezrozumiałe dla przeciętnego obywatela, który jest zniechęcony koniecznością częstego stawiania się w urzędzie. Obecnie nie ma możliwości składania formularzy, czy podań drogą elektroniczną, klienci muszą stawiać się osobiście. Stąd działania urzędu gminy zostały skierowane na wzmocnienie sektora administracji i wprowadzenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów, wprowadzenia przejrzystych procedur i przyjaznej atmosfery współpracy. Ważne jest także, by kadra urzędnicza była kompetentna i przygotowana do świadczenia usług na wysokim poziomie. Budynek urzędu gminy zostanie przygotowany pod potrzeby osób niepełnosprawnych.

Problemy związane z bezpieczeństwem publicznym:

Mieszkańcy gminy Mędrzechów czują się na swym terenie bezpiecznie, jednak w związku z szerzeniem się zjawisk patologii, ważne jest poznanie rodzajów zagrożeń i umiejętność walki z nimi. Dlatego należy podejmować działania na rzecz wzmocnienia współpracy między społecznością i policją. Prewencja i edukacja społeczeństwa w dziedzinie zagrożeń wymaga edukacji i informacji społeczności o zagrożeniach. W poszczególnych jednostkach Ochotniczej Straży Pożarnej występują braki w środkach technicznych, wielkości bazy lokalowej oraz ilościowym wyposażeniu w sprzęt ratowniczy i gaśniczy.

3.1.4. Główne problemy zidentyfikowane w obszarze: Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska naturalnego

Nie w pełni jeszcze rozwinięta infrastruktura techniczna wsi jest jedną z głównych i najpoważniejszych barier rozwojowych. Braki te w widoczny sposób rzutują na rozwój gospodarczy regionu, atrakcyjność inwestycyjną obszaru oraz stan środowiska naturalnego, zostawiając obszary wiejskie daleko w tyle za miejskimi. Wpływają również na pogorszenie warunków życia mieszkańców. Stąd konieczny jest stała poprawa jakości sieci drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej, elektryfikacyjnej, informatycznej.

Infrastruktura techniczna w wielu jej dziedzinach sytuuje gminę Mędrzechów się na dostatecznym poziomie. Zaopatrzenie w wodę z wodociągów zbiorczych jest wystarczające i pokrywa zapotrzebowanie odbiorców. Część gospodarstw w gminie, zwłaszcza w zabudowie rozproszonej korzysta z własnych studni, nie tylko domowych. Rezerwy na ujęciu wody i SUW w Mędrzechowie, stwarzają możliwość zabezpieczenia dostaw wody dla nowych odbiorców. Dysponowanie rezerwami wody odpowiedniej jakości, to ważny atut dla rozwoju drobnej wytwórczości, zwłaszcza przetwórstwa płodów rolnych.

Istotnym problemem to nieuporządkowana jeszcze gospodarka ściekowa. Stanowi to ważny czynnik ograniczający rozwój gminy i degradujący środowisko naturalne, a zwłaszcza zasoby wodne. Wywołuje to pilną konieczność jej porządkowania.

Aktualnie gmina posiada opracowanie pn. „Gmina Mędrzechów – kanalizacja”, w którym zaproponowano rozwiązanie gospodarki ściekowej w V wariantach. Przyjęty przez Urząd Gminy wariant I, zakłada budowę kanalizacji grawitacyjnej dla całego obszaru gminy wraz z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w Kupieninie.

Programem budowy kanalizacji grawitacyjnej objęto obszar wsi i przysiółków o zwartej lub półzwartej zabudowie. Dla zabudowy rozproszonej, gdzie występuje niewielkie zgrupowanie gospodarstw zalecono indywidualne systemy oczyszczania ścieków. Liczbę gospodarstw kwalifikujących się do indywidualnego rozwiązania gospodarki ściekowej określono na 185. Ogólna długość sieci grawitacyjnej wyniesie 28.650 mb w obszarach wsi. Pomędzy poszczególnymi wsiami występują odcinki kanalizacji na których zrealizowany będzie przerzut ścieków poprzez ich przepompowanie. Całość ścieków odprowadzona zostanie z systemu kanalizacji do oczyszczalni w Kupieninie o wstępnej wydajności 200 m³/d z docelową przepustowością określoną na 600 m³/d.

Z uwagi na zakres przedsięwzięcia i jego koszty, niezbędne jest etapowanie prac oraz czynienie starań o finansowe środki pomocowe - na rzecz budowy kanalizacji dla wsi.

Przecinające gminę linie energetyczne wysokich napięć 110 kV stanowią niekorzystne dominanty w krajobrazie. Utrudniają również zagospodarowanie otoczenia, z uwagi na konieczność zachowania stref ochronnych. Standardy jakościowe dostarczanej energii elektrycznej dla odbiorców gminy Mędrzechów są prawidłowe.

Gmina jest w pełni zgazyfikowana, a sieć rozdzielcza obejmuje swym zasięgiem wszystkie tereny zainwestowane. Zgazyfikowanie stanowi ważny element dla ochrony środowiska, a zwłaszcza powietrza atmosferycznego. Gaz jako ekologiczny nośnik energii, ograniczył stosowanie węgla, a tym samym emisję dwutlenku siarki i węgla do atmosfery.

Brak wysypiska komunalnego oraz wywóz niewielkiej części powstających odpadów, powoduje zaśmiecanie terenów i funkcjonowanie dzikich wysypisk. Największe dzikie wysypisko znajduje się w Mędrzechowie (na terenie przewidzianym w planie pod zorganizowane wysypisko), mniejsze funkcjonują w naturalnych zagłębieniach, terenach

zakrzaczonych. Rozwiązanie gospodarki odpadami wymaga budowy wysypiska gminnego bądź wspólnie z sąsiednimi gminami.

Układ drogowy gminy Mędrzechów zabezpiecza wewnętrzną obsługę jej obszaru, skomunikowanie poszczególnych wsi z ośrodkiem gminnym, a także połączenia z sąsiednimi gminami i powiatowym miastem Dąbrową Tarnowską. Gmina Mędrzechów posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć dróg. Nadal istnieje jednak wiele problemów związanych ze stanem technicznym układu komunikacyjnego. Mimo, że ponad 70 % dróg gminnych to drogi o nawierzchni twardej. Stan dróg w zależności od odcinków można ocenić jako – dobry, średni i zły. Lokalnie z powodu niesprzyjających warunków atmosferycznych (powodzie, nawałne deszcze, ekstremalne temperatury) następują zniszczenia. W ostatnich latach w gminie z tytułu klęsk żywiołowych, w ramach dotacji rządowych, wyremontowano lub odbudowano szereg dróg gminnych oraz mostów. Inwestycje te znacznie poprawiły stan dróg gminnych.

Nie bez znaczenia pozostaje stan bezpieczeństwa drogowego. Brak pełnego nasycenia oświetleniem ulicznych wystarczającej ilości chodników i poboczy zabezpieczających poruszanie się pieszych drogami gminnymi to elementy, które wymagają nakładów.

Sieć drogowa odgrywa dużą rolę w rozwoju gospodarczym Gminy. Z jednej strony służy ona do zaspokojenia potrzeb transportowych, a z drugiej stymuluje rozwój obszaru. Dogodny i szybki dostęp do dróg głównych – krajowych i wojewódzkich intensyfikuje tendencje rozwojowe, przy czym dostęp do dróg wyższej sieci ma większy wpływ na gospodarkę. Brak dróg wojewódzkich w obszarze gminy, pozostawia ją poza układem drogowym województwa i powoduje stagnację gospodarczą obszaru.

Na terenie Gminy rozwinięta jest sieć telekomunikacyjna – zlokalizowane są 2 centrale telefoniczne TP S.A. Teren Gminy objęty jest także zasięgiem telefonii komórkowej Era i PLUS Gsm.

Dostęp do Internetu w dużej mierze zapewniony jest drogą radiową. Stosunkowo niewiele gospodarstw posiada domowy dostęp do Internetu.

Stąd koniecznością wydaje się podjęcie działań zmierzających do rozbudowy systemu telekomunikacji oraz budowa sieci Internetowej i światłowodowej w gminie i zapewnienie dostępu do Internetu wszystkim wyrażającym taką potrzebę mieszkańcom. Ogromne zapotrzebowanie na tego typu usługi istnieje wśród młodzieży. Rozwój sieci i

usług internetowych jest także bodźcem dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego, opartego na wiedzy, rozwoju przedsiębiorczości i nowych technologii. Utworzenie kawiarenek internetowych to działania wychodzące na przeciw potrzebom młodego pokolenia, które musi umieć korzystać z nowoczesnych narzędzi informatycznych w poszukiwaniu odpowiedzi na pytania, by uniknąć wykluczenia cyfrowego.

Problemy związane z ochroną środowiska naturalnego:

Na terenie gminy Mędrzechów istnieje szereg zagrożeń związanych z ochroną środowiska. Do tych zidentyfikowanych a niepokojących w kontekście ochrony jakości wód zarówno podziemnych jak i powierzchniowych, jest sytuacja jaka powstała wskutek zwodociągowania gminy, bez jednoczesnej budowy kanalizacji. Powoduje to iż cały strumień ścieków trafia do rzek, potoków, ziemi, a w konsekwencji do wód podziemnych. Uporządkowanie więc gospodarki ściekowej poprzez budowę sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków - to podstawowy warunek dalszego rozwoju gospodarczego gminy, poprawy jej stanu sanitarnego i środowiska naturalnego (zwłaszcza wód).

Następnym problemem jest ochrona zasobów wód podziemnych (stanowiących główne źródło zaopatrzenia ludności) – zarówno przed zubożeniem jak i degradacją, to jedno z priorytetowych uwarunkowań. Wody podziemne w obszarze gminy narażone są na zanieczyszczenia, wobec płytkiego ich zalegania i braku warstwy izolacyjnej, chroniącej je przed przenikaniem wszelkiego rodzaju zanieczyszczeń antropogenicznych. Wywołuje to konieczność odpowiedniego gospodarowania, a w szczególności porządkowania gospodarki ściekowej, odpadami, prawidłowego stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

Konieczność funkcjonowania strefy ochronnej ujęcia wody w Mędrzechowie, wywołuje ograniczenia oraz zakazy w jej użytkowaniu i zagospodarowaniu. Podstawowym ograniczeniem jest zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i ziemi. W obszarze tzw. strefy ochrony pośredniej wewnętrznej zakaz dotyczy między innymi:

- stosowania intensywnych dawek nawożenia naturalnego i sztucznego,
- grzebania zwierząt,

- lokalizacji zbiorników gromadzenia olejów i substancji szkodliwych,
- lokalizacji wysypisk i wylewisk, cmentarzy,
- mycia pojazdów mechanicznych, urządzania parkingów i obozowisk,
- budowy osiedli mieszkaniowych,
- wydobywania kopalin,
- zakładów przemysłowych i ferm chowu zwierząt.

W strefie ochrony pośredniej zewnętrznej zakazuje się lokalizacji większych ujęć wody z warstw czwartorzędowych, bez zgody organu właściwego d/s. gospodarki wodnej.

Również co istotne to konieczność wyłączenia spod zabudowy ze względów środowiskowych obszarów, którymi winny być:

- doliny rzek i cieków o niekorzystnych warunkach klimatycznych i hydrograficznych,
- tereny zagrożone podtopieniami, które kwalifikowane są jako obszary utrudnień w zagospodarowaniu przestrzennym,

Wyłączone też ze względów środowiskowych a podlegające ochronie przed zainwestowanie winny być tereny podmokłe a zwłaszcza starorzecza obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, tereny przylegające bezpośrednio do wałów przeciwpowodziowych (odstęp od wału 50 mb).

Gmina Mędrzechów położona nad Wisłą pozostaje w zasięgu katastrofalnych powodzi. Sprawia to iż istotnym elementem warunkującym bezpieczeństwo obszaru i jego rozwój jest:

- utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym wałów przeciwpowodziowych poprzez unowocześnienie ich (zabezpieczenie przed infiltracją wód podziemnych przeciekami i przebiciami),
- uporządkowanie zagospodarowania i użytkowania terenu w rejonie wałów, zapewniających do nich dostęp w okresach zagrożenia powodziowego oraz zabezpieczenie odpowiedniej drożności tj. dróg dojazdowych wzdłuż wałów i po koronie wraz z połączeniami ich z drogami publicznymi,

- przestrzeganie zachowania 50 m pasa ochrony od stopy wałów bez zabudowy i wszelkiej infrastruktury technicznej, dla utrzymania odporności wałów na działanie wód powodziowych,
- utrzymanie sprawności urządzeń melioracji podstawowej i szczegółowej,
- uporządkowanie międzywala dla zabezpieczenia swobodnego przepływu wód w okresie wezbrań. Zakres działań porządkujących winien uwzględnić ochronę ekosystemów międzywala.

W świetle ustawy o ochronie gruntów rolnych, uwarunkowania glebowe nabierają istotnego znaczenia jako element ograniczający rozwój osadnictwa. Korzystne warunki glebowe szczególnie w północnej części gminy, zachowane otwarte kompleksy rolne wśród których dominują grunty orne – to ważny atut dla rozwoju rolnictwa. Ochronie przed wprowadzeniem zabudowy winny podlegać grunty o wysokiej wartości rolniczej, a także otwarte kompleksy rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Udokumentowane złoża surowców mineralnych w myśl przepisów szczególnych (prawa geologicznego i górniczego) stanowią przedmiot ochrony przed zainwestowaniem, jednocześnie stwarzają potencjalne szanse dla uruchomienia ich eksploatacji i produkcji przetwórczej, rozwoju hodowli ryb na bazie zbiorników poeksploatacyjnych bądź rekreacji i wypoczynku. Eksploatacja złóż stanowi ważne źródło dochodów budżetu gminy, ale także zagrożenie dla środowiska poprzez m.in. przekształcenie morfologii terenu – wprowadzania nowych elementów głównie akwenów wodnych, zakłócenia stosunków wodnych w rejonie eksploatacji. Wobec powyższego uwarunkowaniem eksploatacji winna być ochrona środowiska poprzez: prowadzenie eksploatacji złóż z uwzględnieniem kompleksowego i racjonalnego ich wykorzystania, Oszczędne i racjonalne gospodarowanie surowcem, stosowanie technologii zapewniające ograniczenie ujemnych jej wpływów na środowisko, przeciwdziałanie degradacji powierzchni ziemi poprzez sukcesywne prowadzenie rekultywacji i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych. Gminę Mędrzechów obejmuje określony w sieci EKONET - POLSKA korytarz ekologiczny Wisły o międzynarodowym znaczeniu. Tego typu korytarze łączą obszary węzłowe o znaczeniu europejskim oraz stanowią trasy migracji różnych organizmów. Korytarze tej rangi charakteryzuje bogactwo siedlisk i nisz

ekologicznych. Istotą ich jest przebieg i kierunek strumienia panmiksji genów w przestrzeni. Istotną cechą korytarzy, jest ich szerokość, która dla rangi europejskiej powinna wynosić kilka kilometrów.

Objęcie wymienionym korytarzem obszaru gminy, wymaga uwzględnienia funkcji jaką pełnią te struktury, przy formułowaniu polityki przestrzennej. Włączenie gminy w system ekologiczny kraju, kierunkuje jej rozwój na zachowanie, ochronę i wzbogacenie w krajobrazie elementów tworzących naturalne ciągi ekologiczne (migracji gatunków) jakimi są: lasy, zakrzewienia, starorzecza wykorzystywane jako zbiorniki wodne i użytki zielone, zadrzewienia wzdłuż cieków i dróg.

Oś korytarza ekologicznego Wisły (w większości teren międzywala) objęty został ochroną poprzez utworzenie **Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły**. W systemie wielkoobszarowej ochrony przyrody i krajobrazu, zakładającym stopniowanie form ochrony stosownie do walorów i zasobów przyrody – Obszary Chronionego Krajobrazu stanowią największy powierzchniowo element systemu i równocześnie krańcowe jego ogniwo. Obszary Chronionego Krajobrazu, to ważne drogi wymiany genetycznej, niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów. „Obszar” obejmuje dolinę Wisły na pograniczu województw małopolskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego.

Objęcie ochroną prawną jako użytku ekologicznego proponuje się „*starorzecze Wisły w Mędrzechowie*” o powierzchni około 5 ha. Jest to niewielki zbiornik wody położony wśród zarośli wiklinowych, częściowo zarośnięty roślinnością szuwarową i inną.

Decydującym o zagospodarowaniu przestrzennym uwarunkowaniem są tereny leśne, które podlegają ochronie. Część z nich objęto szczególną ochroną poprzez uznanie ich przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa za ochronne. Kategorie ochronności lasów:

- *lasy wodochronne* – usytuowane w obrębie Dąbrowa Tarnowska
- *lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej* – usytuowane w obrębie Dąbrowa Tarnowska .

Objęcie kategorią ochronności 60 % powierzchni leśnej, wzmacnia pozaprodukcyjne funkcje lasów.

Istotne znaczenie w ochronie środowiska ma w gminie Mędrzechów znaczny udział gleb niskich klas (V i VI) w południowej części gminy, stwarza to jednak dogodne warunki dla zwiększenia powierzchni leśnej gminy.

3.1.5. Główne problemy zidentyfikowane w obszarze: rekreacja, kultura, sport oraz promocja gminy

Problemy związane z rozwojem rekreacji:

Gmina Mędrzechów posiada charakterystyczne dla Powiśla dąbrowskiego walory turystyczne i krajobrazowe, które w połączeniu z odpowiednią infrastrukturą mogłyby zagościć na stałe w ofercie turystycznej gminy. Brak jednak tutaj obiektów noclegowych i gastronomicznych. Brakuje również tras pieszych i rowerowych obejmujących ciekawe miejsca, punkty widokowe i inne wartościowe obiekty przyrodnicze. Nie istnieją również kompleksowe obiekty rekreacyjne, które mogłyby przyciągnąć turystów na sobotnio-niedzielny wypoczynek. Istotne będzie więc podjęcie długofalowych działań organizacyjnych ukierunkowanych na stworzenie bazy wypoczynku sobotnio - niedzielnego na terenie gminy przez wykorzystanie istniejących zasobów; Jezioro Odmet, rzeka Wisła, obszary leśne, Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Wisły.

Problemy związane z rozwojem agroturystyki:

Braki w infrastrukturze technicznej mają wpływ na rozwój agroturystyki, czy turystyki, rekreacyjnej mimo, iż gmina posiada spore możliwości jej rozwoju. Gmina posiada walory przyrodniczo-krajobrazowe, które stwarzają możliwości rozwoju w kierunku agroturystyki i turystyki weekendowej. Na terenie gminy Mędrzechów brak jest gospodarstw agroturystycznych, jest to przecież dodatkowe źródło dochodu. Opracowanie ciekawej oferty dla turystów (wędkowanie, spacer, wypożyczenie sprzętu, np. rowerów, wspólne grillowanie itp.) może być sposobem na dodatkowy dochód.

W działalności okołorolniczej, jaką jest min. agroturystyka, można upatrywać dodatkowych miejsc pracy. Miejsca pracy, mogą być również tworzone w dziedzinach związanych z wytwarzaniem i promocją produktów lokalnych, np. rzemiosło, czy rękodzielnictwo.

Problemy związane z promocją gminy:

- brak jest skutecznej promocji gminy i jej walorów, takich jak: walory przyrodnicze, krajobrazowe, dziedzictwa kulturowego,
- brak jest ciekawej oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej,
- niepełna współpraca z gminami ościennymi, brak wspólnych przedsięwzięć międzygminnych i ich promocji zmniejsza szanse rozwojowe gminy.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron gminy oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed gminą.

Nazwa **SWOT** to skrót angielskich słów: **S**trengths (mocne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse w otoczeniu), **T**hreats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona oparta na schemacie klasyfikacji czynników mających wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję gminy.

I tak czynniki:

- zewnętrzne w stosunku do organizacji i mające charakter uwarunkowań wewnętrznych,
- wywierające negatywny wpływ na organizację i mające wpływ pozytywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników.

Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które gdy odpowiednio wykorzystamy staną się impulsem rozwoju oraz osłabią zagrożenia.

Zagrożenia to wszystkie czynniki zewnętrzne, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój gminy lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

Mocne strony-atuty, to walory gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją pośród konkurencji.

Słabe strony, to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji. Sporządzenie listy czynników i określenie trendów w otoczeniu i wewnątrz gminy pozwala w kolejnym etapie ocenić siłę ich wpływ na gminę i priorytetowe działania, które muszą zostać podjęte. Informacje uzyskane w trakcie analizy SWOT są podstawą podejmowania kolejnych, strategicznych decyzji.

Analizę SWOT na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono w sześciu obszarach strategicznych:

Obszar I: Rolnictwa i Przetwórstwo rolne

Słabe strony

- brak miejscowych przetwórci owoców i warzyw
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych i zubożenie ludności rolniczej
- nisko poziom przygotowania zawodowego rolników
- niski stopień specjalizacji gospodarstw rolnych oraz brak wspólnych działań rolników (grupy producenckie, stowarzyszenia, spółdzielnie)
- rozdrobnienie gospodarstw rolnych
- brak gospodarstw ekologicznych

Zagrożenia

- niska opłacalność produkcji rolnej i brak perspektyw dotyczących zmiany tej sytuacji
- niewielkie dotacje dla rolnictwa
- wysokie koszty bezpośrednie produkcji rolniczej (wysokie wzrosty cen)
- duży napływ towarów rolnych z zagranicy
- skomplikowane procedury przy składaniu wniosków o dotacje unijne,

Mocne strony, czyli atuty

- tradycje rolnicze wśród mieszkańców gminy
- tradycje uprawy warzyw gruntowych, buraka cukrowego, chowu trzody chlewnej oraz bydła opasowego
- czyste i nieskażone środowisko, dające możliwość produkcji zdrowej żywności
- sprzyjający rolnictwu mikroklimat

Szanse

- zalesienie terenów zdegradowanych oraz gruntów stanowiących nieużytki
- pomoc dla rolników w formie wyjazdów studyjnych, szkoleń w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych
- rozwój pszczelarstwa i warzywnictwa
- tworzenie grup producenckich
- możliwość korzystania z różnych form pomocy Unijnej
- inwestowanie i rozwój produkcji ekologicznej

Obszar II: Przedsiębiorczość

Słabe strony

- słabo rozwinięta sieć handlowo- usługowa
- brak wytyczonych terenów pod działalność gospodarczą i produkcyjną
- słaby dostęp do źródła informacji , doradztwa oraz źródeł finansowania na terenach wiejskich
- brak inwestorów na terenie gminy
- brak szybkiego połączenia komunikacyjnego z Krakowem
- bariera kapitałowa

Zagrożenia

- odpływ przedsiębiorczych i wykształconych ludzi z gminy
- niewielkie perspektywy zatrudnienia
- stosunkowo wysokie bezrobocie na terenie gminy, szczególnie wśród długotrwale bezrobotnych

Mocne strony, czyli atuty

- korzystne położenie geograficzne w niewielkiej odległości od siedziby powiatu oraz Tarnowa
- możliwość wykorzystania potencjału ludzkiego w rozwoju
- otwarcie ze strony władz gminy na rozwój przedsiębiorczości
- dobra znajomość władz gminy problemów lokalnej społeczności i związane z tym łatwiejsze ich rozwiązywanie
- duży potencjał rąk do pracy, kreatywność mieszkańców
- możliwości eksploatacji kruszyw.

Szanse

- wytyczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów pod działalność gospodarczą
- chęć podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- stworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców
- umożliwienie zmiany kwalifikacji zawodowych, zwłaszcza dla osób chcących odejść lub odchodzących z rolnictwa

Obszar III: Zasoby ludzkie, spójność społeczna

Słabe strony

- wysoka stopa bezrobocia na terenie gminy
- niezadawalający stan wyposażenia i techniczny placówek oświatowych

- niewielka oferta zajęć pozalekcyjnych
- brak oferty szkoleniowej dla zmiany kwalifikacji zawodowych
- utrudniony dostęp młodzieży do szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego z uwagi na wysokie koszty kształcenia

Zagrożenia

- eskalacja migracji młodych wykształconych ludzi do większych miast
- brak perspektyw zadawalającej i dobrze płatnej pracy w gminie

Mocne strony, czyli atuty

- pozytywny klimat ze strony władz samorządowych dla rozwoju
- dobrze rozwinięta sieć szkół
- nowoczesna pełnowymiarowa hala sportowa przy szkole w

Szanse

- zwiększenie perspektyw życiowych dla młodych ludzi
- ułatwienie dostępu do kształcenia ponadgimnazjalnego
- opracowanie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych i kursów pomagających przekwalifikowanie.

Obszar IV: Infrastruktura społeczna

Słabe strony

- brak mieszkań chronionych – dla osób starszych i niepełnosprawnych
- brak fachowej opieki nad ciężko chorym w domu (opieka paliatywna)
- brak świetlic terapeutycznych dla dzieci i młodzieży
- niedostateczna baza lokalowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
- brak elektronicznego systemu obiegu dokumentów w administracji gminnej
- brak nowoczesnego sprzętu ratowniczego gminnych jednostek OSP
- niepełna podaż usług medycznych

Zagrożenia

- trudności z pozyskaniem środków finansowych oraz inwestorów na realizację i rozwój infrastruktury społecznej
- pojawiające się przypadki wykluczenia społecznego osób dotkniętych alkoholizmem oraz innymi uzależnieniami

Mocne strony, czyli atuty

- dobrze zorganizowana podstawowa opieka medyczna
- zaangażowanie władz gminy w sprawy społeczności lokalnej

Szanse

- prowadzenie profilaktyki prozdrowotnej - organizowanie bezpłatnych bądź dofinansowanych badań
- zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki lekarskiej w gminie
- efektywne pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej
- sprawne i efektywne zarządzanie instytucjami publicznymi
- zwiększenie dostępu do Internetu na terenie gminy

Obszar V: Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska

Słabe strony

- brak kanalizacji sanitarnej i burzowej w gminie
- zniszczone drogi, z koleinami i wybojami
- pokrycia dachowe zawierające azbest
- brak publicznych punktów internetowych w sołectwach
- nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa w gminie
- zagrożenie powodziowe
- dzikie składowiska odpadów

Zagrożenia

- wysoki koszt remontów dróg
- wysokie koszty związane z kanalizacją gminy
- trudności z pozyskaniem środków z dotacji unijnych na przeprowadzenie kosztownych inwestycji związanych z modernizacją dróg, budową sieci kanalizacji sanitarnej i burzowej.

Mocne strony, czyli atuty

- stosunkowo dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna – autobusy PKS , BUS, samochody prywatne
- ciekawe obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy
- systematyczny wzrost utwardzonej sieci dróg gminnych
- działająca sieć wodociągowa w gminie
- sieć gazu przewodowego w gminie

Szanse

- rozbudowa sieci teleinformatycznej
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii (biomasa, kolektory słoneczne, elektrownie wiatrowe, pompy ciepłe)
- edukacja ekologiczna społeczeństwa gminy
- pozyskanie dostępu do Internetu szerokopasmowego
- poprawa bezpieczeństwa pieszych przez budowę chodników i oświetlenia dróg i ich oznakowania.

Obszar VI: Rekreacja, kultura, sport oraz promocja gminy

Słabe strony

- brak bazy noclegowej
- brak na terenie gminy kompleksu rekreacyjno - sportowego
- brak sieci gastronomicznej na terenie gminy
- brak tablic informacyjnych, tablic opisujących zabytki oraz tablic kierujących do ciekawych miejsc na terenie gminy
- brak szkoleń dla osób pragnących zajmować się agroturystyką i organizacją wypoczynku weekendowego
- niewykorzystanie posiadanych walorów krajobrazowych i przyrodniczych

Zagrożenia

- niewielkie zainteresowanie mieszkańców agroturystyką
- nieponoszenie nakładów na wypromowanie walorów miejsca, walorów gminy

Mocne strony, czyli atuty

- możliwości wytyczenia ciekawych szlaków pieszych i rowerowych przebiegających przez gminę
- położenie obszaru krajobrazu chronionego na terenie gminy
- interesujące zabytki i miejsca pamięci
- przepływająca przez gminę Wisła

Szanse

- zachowanie ciągłości kulturowej przez pielęgnowanie regionalnych obrzędów i zwyczajów
- stworzenie zespołu folklorystycznego
- wykorzystanie walorów rzeki Wisły w celach rekreacyjnych

Wyznaczone wyżej problemy nie mogą zostać rozwiązane jednocześnie. Tak więc w ramach strategicznego rozwoju, muszą zostać określone priorytety rozwoju a kluczem do utworzenia ich hierarchii, jest waga poszczególnych problemów i logika rozwoju lokalnego.

Do problemów wymagających najszybszego rozwiązania lub mogących spowodować przyspieszenie lokalnego rozwoju zaliczono:

- poprawa jakości dróg gminnych,
- tworzenie nowoczesnej i przyjaznej administracji.
- zmniejszenie bezrobocia
- wykorzystanie potencjału położenia geograficznego – bazy wypoczynku sobotnio-niedzielnego,

5. Zgodność ze strategicznymi dokumentami wyższego rzędu dotyczącymi rozwoju gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

5.1. Zgodność z Narodowym Planem Rozwoju

Misją Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007-2013 jest podjęcie i uruchomienie przedsięwzięć, które zapewniają utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu zatrudnienia, w następstwie umocnienia konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw oraz zatrudnienia, przy zapewnieniu większego poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Cele strategiczne Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013 sformułowano następująco:

- Utrzymanie gospodarki na ścieżce wysokiego wzrostu gospodarczego.
- Wzmocnienie konkurencyjności regionów i przedsiębiorstw i wzrost zatrudnienia.
- Podniesienie poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
- Zwiększenie w strukturze gospodarki udziału sektorów o wysokiej wartości dodanej.

W NPR wytyczono 10 priorytetów strategicznych. Do realizacji celów i priorytetów *Narodowego Planu* rozwoju zaproponowano 30 kierunków działań. Każdy z tych kierunków nawiązuje do kilku priorytetów. Priorytety i kierunki działań usystematyzowano w następujący sposób:

Priorytet: INWESTYCJE

Kierunek działań **1.** *Wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.*

Kierunek działań **2.** *Przebudowa otoczenia działania przedsiębiorstw.*

Kierunek działań **3.** *Poprawa stanu środowiska przyrodniczego.*

Kierunek działań **4.** *Usprawnienie infrastruktury energetycznej – zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego.*

Kierunek działań **5.** *Tworzenie nowoczesnej sieci transportowej.*

Kierunek działań **6.** *Rozwój infrastruktury miast i obszarów wiejskich.*

Priorytet: ZATRUDNIENIE

Kierunek działań **1.** *Zwiększanie zatrudnienia.*

Kierunek działań **2.** *Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.*

Kierunek działań **3.** *Modernizacja organizacji i funkcjonowania rynku pracy.*

Priorytet: EKSPORT

Kierunek działań **1.** *Poprawa oferty i warunków eksportu.*

Kierunek działań **2.** *Promocja eksportu.*

Priorytet: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Kierunek działań **1.** *Poprawa efektywności przedsiębiorstw.*

Kierunek działań **2.** *Współpraca i integracja przedsiębiorstw.*

Priorytet: INNOWACYJNOŚĆ

Kierunek działania **1.** *Komercjalizacja badań naukowych i prac rozwojowych.*

Kierunek działań **2.** *Postęp organizacyjno-techniczny.*

Kierunek działań **3.** *Innowacyjność w regionach.*

Priorytet: OCHRONA RYNKU

Kierunek działań **1.** *Ochrona reguł konkurencji.*

Kierunek działań **2.** *Wzmacnianie mechanizmów rynkowych w gospodarce.*

Kierunek działań **3.** *Pomoc publiczna.*

Priorytet: INTEGRACJA SPOŁECZNA

Kierunek działań **1.** *Ograniczenie wykluczenia społecznego.*

Kierunek działań **2.** *Budowanie kapitału społecznego.*

Kierunek działań **3.** *Wsparcie rodzin.*

Priorytet: WIEDZA I KOMPETENCJE

Kierunek działań **1.** *Zwiększenie dostępu do edukacji.*

Kierunek działań **2.** *Wspieranie otwartości systemu edukacji.*

Kierunek działań **3.** *Wyższa jakość kształcenia.*

Priorytet: AKTYWIZACJA I MOBILNOŚĆ

Kierunek działań **1.** *Poprawa warunków bezpiecznego życia i pracy.*

Kierunek działań **2.** *Poprawa dostępności mieszkań dla obywateli oraz poprawa jakości zasobu mieszkaniowego.*

Kierunek działań **3.** *Integracja systemów transportowych.*

Priorytet: GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ

Kierunek działań **1.** *Racjonalne gospodarowanie przestrzenią.*

Kierunek działań **2.** *Sprawiedliwy dostęp do zasobów naturalnych.*

Kierunek działań **3.** *Zabezpieczenie bezpieczeństwa ekologicznego kraju.*

Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów, jako dokument realizuje założenia Narodowego

Planu Rozwoju na poziomie lokalnym i przyczynia się do osiągnięcia jego celów w poszczególnych aspektach funkcjonowania swej społeczności.

Źródło: Wstępny projekt Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013, dokument przyjęty przez Radę Ministrów 11 stycznia 2005r., Warszawa 2005r., publikacja współfinansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

5.2. Zgodność z Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego

Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów jest instrumentem realizacji misji i priorytetów NSRR na szczeblu lokalnym. Dzięki temu możliwy jest zrównoważony rozwój regionów, który musi być zainicjowany już na poziomie podstawowych struktur administracyjnych Państwa, jakimi są gminy.

Misją NSRR na lata 2007–2013 jest zapewnienie wzrostu jakości życia przy zachowaniu zasad rozwoju konkurencyjności kraju i regionów, przy jednoczesnej koncentracji na stymulowaniu i utrwalaniu pozytywnych tendencji rozwojowych w województwach z wykorzystaniem ich endogenicznych zasobów.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007–2013 formułuje następujące strategiczne cele kierunkowe rozwoju regionalnego Polski:

1. *Większa konkurencyjność województw.*
2. *Większa spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna.*
3. *Szybszy wzrost – wyrównywanie szans rozwojowych.*

Przyjęcie wymienionych wyżej celów strategicznych jest zgodne z zasadą rozwoju wszystkich polskich województw. W praktyce oznacza dążenie jednocześnie do poprawienia konkurencyjności gospodarczej polskich regionów i całego kraju, jak również wyrównywania szans rozwojowych tych obszarów, które bez pomocy państwa skazane są na marginalizację lub długotrwałe problemy rozwojowe.

Źródło: Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013, Warszawa, wrzesień 2005r., Ministerstwo Gospodarki i Pracy Departament Polityki Regionalnej, zaakceptowany przez Radę Ministrów dn. 06.09.2005r.

5.3. Zgodność z Narodową Strategią Spójności (Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia 2007-2013 wspierającymi wzrost gospodarczy i zatrudnienie)

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i kraju. Na prowadzenie efektywnej polityki gospodarczej największy wpływ mają dwa czynniki: zatrudnienie oraz wzrost wydajności gospodarki, które wzajemnie na siebie oddziałują. Promowanie ścieżki zrównoważonego rozwoju oraz wzmocnienie konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy wymaga znacznych nakładów, zarówno pracy jak i środków.

Cel strategiczny osiągany będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizują je jednocześnie, aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są:

1. *Tworzenie warunków dla utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego.*
2. *Wzrost zatrudnienia poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz społecznego.*
3. *Podniesienie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw w tym szczególnie sektora usług.*
4. *Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej, mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów.*
5. *Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.*
6. *Rozwój obszarów wiejskich.*

Źródło: Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie), wstępny projekt, dokument zaakceptowany przez Radę Ministrów 14 lutego 2006 r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, 14 lutego 2006r.

5.4. Zgodność z Projektem Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013

Turystyka daje możliwość dynamicznego rozwoju gospodarczego i społecznego kraju, przyczyniając się do generowania nowych miejsc pracy, podnoszenia poziomu życia społeczeństwa i zwiększania konkurencyjności regionów przy zachowaniu tradycyjnych wartości polskiego społeczeństwa i w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Misją określoną w Projekcie *Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013* jest:

„Wykorzystanie dziedzictwa kultury, tradycyjnej gościnności i bogactwa przyrody do wzrostu znaczenia turystyki w tworzeniu dochodu narodowego oraz budowania pozytywnego obrazu Polski w kraju i na świecie”, a celem nadrzędnym: „Tworzenie warunków prawnych, instytucjonalnych, finansowych i kadrowych rozwoju turystyki, sprzyjających rozwojowi społeczno - gospodarczemu Polski oraz podniesieniu konkurencyjności regionów i kraju, przy jednoczesnym zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych”.

Obszar priorytetowy **I. Rozwój produktów turystycznych.**

Cel pośredni obszaru: *Budowa oraz rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej.*

Cel operacyjny **I.1. Kreowanie i wdrażanie produktów turystycznych.**

- Cel operacyjny **I.2. Rozwój infrastruktury turystycznej.**
Cel operacyjny **I.3. Podnoszenie poziomu jakości produktów turystycznych.**
Obszar priorytetowy **II. Rozwój zasobów ludzkich.**
Cel pośredni obszaru: *Przygotowanie wysoko wykwalifikowanych kadr dla turystyki.*
Cel operacyjny **II.1. Kształtowanie kadr dla obsługi ruchu turystycznego.**
Cel operacyjny **II.2. Kształtowanie turystyki społecznej.**
Obszar priorytetowy **III. Wsparcie marketingowe.**
Cel pośredni obszaru: *Stworzenie spójnego i skutecznego systemu marketingu w turystyce.*
Cel operacyjny **III.1. Usprawnienie systemu informacji turystycznej.**
Cel operacyjny **III.2. Zwiększenie efektywności działań marketingowych w turystyce.**
Obszar priorytetowy **IV. Kształtowanie przestrzeni turystycznej.**
Cel pośredni obszaru: *Tworzenie kompleksowych rozwiązań sprzyjających kształtowaniu przestrzeni turystycznej.*
Cel operacyjny **IV.1. Kształtowanie środowiska w kontekście rozwoju przestrzeni turystycznej.**
Cel operacyjny **IV.2. Zwiększenie dostępności turystycznej regionów poprzez rozwój transportu.**
Obszar priorytetowy **V. Wsparcie instytucjonalne.**
Cel pośredni obszaru: *Wspomaganie systemów rozwijających turystykę.*
Cel operacyjny **V.1. Wsparcie instytucji i organizacji turystycznych.**
Cel operacyjny **V.2. Tworzenie sprzyjających warunków dla zatrudnienia w przedsiębiorstwach turystycznych.**
Cel operacyjny **V.3. Wsparcie przedsiębiorstw turystycznych.**
Cel operacyjny **V.4. Wspieranie innowacyjności w turystyce.**
Cel operacyjny **V.5. Rozwój badań w obszarze turystyki.**

Gmina Mędrzechów posiada potencjał krajobrazowy i kulturowy, stąd w *Strategii Rozwoju Gminy* pojawia się obszar priorytetowy związany z agroturystyką i promocją Gminy” zawierający zadania z zakresu agroturystyki wypoczynku sobotnio-niedzielnego oraz tworzenia nowego wizerunku Gminy.

Źródło: Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa, czerwiec, 2005r., dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 21.06.2005r.

5.5. Zgodność ze Strategią Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016

Głównym celem strategicznym Strategii Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016 jest „Aktywne i sprawne społeczeństwo”.

Sport to szerokie pojęcie ujmujące wychowanie fizyczne, sport dzieci i młodzieży, sport dla wszystkich, sport osób niepełnosprawnych, sport kwalifikowany.

W rozwiniętych społeczeństwach sport stał się dobrem powszechnym, dostępnym w różnych formach – stosownie do możliwości i zainteresowań obywateli. Dzięki swej specyfice jest czynnikiem kształtującym zdrowie, rozwija nawyki i zachowania prozdrowotne, a także jest wartościową formą spędzania wolnego czasu i integracji. W Projekcie *Strategii Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016* zawarto 3 priorytety rozwoju:

Priorytet **1.** *Popularyzacja sportu dla wszystkich.*

Obszar działania **1.1.** *Sprawność fizyczna dzieci i młodzieży.*

Obszar działania **1.2.** *Aktywność fizyczna społeczeństwa.*

Priorytet **2.** *Wzrost poziomu wyników sportowych.*

Obszar działania **2.1.** *Sport kwalifikowany.*

Obszar działania **2.2.** *Kształcenie i doskonalenie zawodowe.*

Obszar działania **2.3.** *Nauka i medycyna w sporcie.*

Priorytet **3.** *Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.*

Obszar działania **3.1.** *Sport w gospodarce narodowej.*

Obszar działania **3.2.** *Infrastruktura sportu.*

Zadaniem Gminy jest odpowiednie zachęcanie do uczestnictwa w różnych formach aktywności. Aktywność ruchowa, rywalizacja sportowa pozytywnie wpływa na budowanie prawidłowych więzi i zachowań społecznych. Dlatego też wśród zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów* znajdują się zadania z zakresu sportu i rekreacji.

Źródło: Strategia Rozwoju Sportu w Polsce do roku 2016, Projekt, Ministerstwo Sportu, Warszawa, grudzień 2006 r.

5.6. Zgodność z Krajowym Programem Rozwoju Wsi

Krajowy Program Rozwoju Wsi 2007-2015 jest podstawowym dokumentem strategicznym opisującym kierunki polityki państwa wobec obszarów wiejskich i ich mieszkańców. Dokument ten wskaże drogę prowadzącą do wyrównywania poziomu i jakości życia mieszkańców wsi z poziomem życia mieszkańców miast.

Celem ogólnym polityki państwa, zorganizowanej w ramach *Krajowego Programu Rozwoju Wsi*, jest poprawa poziomu życia rodzin rolniczych oraz innych mieszkańców obszarów wiejskich, z wykorzystaniem społecznego, środowiskowego i ekonomicznego potencjału regionów. Musi to doprowadzić do wyrównania poziomu życia i wskaźników

cywilizacyjnych pomiędzy wsią i miastem. Służyć do tego będą zarówno środki krajowe jak i sposoby wykorzystania instrumentów Wspólnej Polityki Rolnej jak i polityki spójności.

Cele *Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów* są zgodne z priorytetami istotnymi dla rozwoju obszarów wiejskich oraz poprawy życia mieszkańców wsi ujętymi w *założeniach do Krajowego Programu Rozwoju Wsi*:

1. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich,

2. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych,

3. Rozwój i poprawa lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej,

4. Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacji zawodowej,

oraz kierunkami wsparcia istotnymi dla rozwoju obszarów wiejskich, ujęte w następujących kategoriach:

1. Rozwój i poprawa lokalnej infrastruktury, w tym:

gospodarki wodno-ściekowej, dróg gminnych lub powiatowych, składowisk lub miejsc utylizacji odpadów komunalnych i gospodarki odpadami, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym biopaliw), elektryfikacji i reelektryfikacji wsi.

2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów wiejskich.

3. Inwestowanie w kapitał ludzki i wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców wsi.

4. Poprawa jakości i zwiększenie dostępności usług publicznych na obszarach wiejskich.

5. Poprawa wahadłowej mobilności przestrzennej mieszkańców obszarów wiejskich poprzez rozszerzenie zasięgu pozytywnego oddziaływania największych centrów rozwoju gospodarczego i korytarzy transportowych na obszary wiejskie.

Źródło: Założenia do Krajowego Programu Rozwoju Wsi przyjęte przez Kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 28 lutego 2006r.

5.7. Zgodność z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Program będzie realizowany w latach 2007-2013 na terenie całego kraju. Podstawą realizacji założeń strategicznych Programu, opisanych w *Krajowym Planie Strategicznym Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*, będą działania na rzecz rozwoju

obszarów wiejskich w ramach czterech osi priorytetowych. Wszystkie te działania będą współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz ze środków krajowych przeznaczonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Do każdej z osi priorytetowej przypisano działania:

Oś 1: *Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego.*

Działania:

- *Szkolenie zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie.*
- *Ułatwienie startu młodym rolnikom.*
- *Renty strukturalne.*
- *Modernizacja gospodarstw rolnych.*
- *Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej.*
- *Poprawienie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa.*
- *Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności.*
- *Działania informacyjne i promocyjne.*
- *Grupy producentów rolnych.*
- *Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów.*

Oś 2: *Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.*

Działania:

- *Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW).*
- *Płatności dla obszarów NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej.*
- *Program rolnośrodowiskowy*
- *Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne.*
- *Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych.*

Oś 3: *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.*

Działania:

- *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej.*
- *Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.*
- *Odnowa i rozwój wsi.*
- *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw.*

Oś 4: *Leader*

Działania:

- *Lokalne Strategie Rozwoju – poprawa jakości życia oraz różnicowanie działalności na obszarach wiejskich.*
- *Współpraca międzyregionalna i międzynarodowa.*
- *Nabywanie umiejętności, aktywizacja i koszty bieżące lokalnych grup działania.*

Źródło: Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, PROJEKT, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Warszawa, lipiec 2006r.

5.8. Zgodność z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki na lata 2007-2013

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) stanowi jeden z programów realizujących cele Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013 (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007 – 2013), których celem strategicznym jest: przyspieszenie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, wzrost zatrudnienia oraz zwiększenie spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej z krajami Unii Europejskiej. *PO Kapitał Ludzki* realizuje ten cel za pośrednictwem celu głównego, który został sformułowany jako: „*Wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej*”.

Cele PO KL ujęto w następujący sposób:

Umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, a także podniesienie wykształcenia społeczeństwa poprzez wyposażenie odbiorców wsparcia w kompetencje zwiększające konkurencyjność na rynku pracy, w tym osób niepełnosprawnych.

Wzmacnianie zdolności polskiej administracji do wypełniania misji publicznej w nowoczesny i partnerski sposób i tworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w sprawy publiczne.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 priorytetów, z których 5 będzie realizowanych na poziomie centralnym, a pozostałe 5 na poziomie regionalnym:

Priorytety realizowane na poziomie centralnym:

1. *Zatrudnienie i integracja społeczna.*
2. *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw.*
3. *Wysoka jakość edukacji odpowiadająca wymogom rynku pracy.*
4. *Dobre państwo.*
5. *Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa.*

Priorytety realizowane na poziomie regionalnym:

6. *Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej.*
7. *Regionalne kadry gospodarki.*
8. *Rozwój kompetencji i wykształcenia w regionach.*
9. *Aktywizacja obszarów wiejskich.*
10. *Pomoc techniczna.*

Źródło: Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Projekt, Narodowa Strategia Spójności 2007-2013, Warszawa, maj 2006r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, projekt przyjęty przez Radę Ministrów w dn. 31.05.2006r.

5.9. Zgodność z Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko

Głównym celem PO Infrastruktura i środowisko jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Wzrost atrakcyjności Polski i regionów będzie osiągnięty poprzez inwestycje w pięciu obszarach mających największe znaczenie dla konkurencyjności Polski i jej regionów – w sektorach: transportu, środowiska, energetyki, kultury i ochrony zdrowia – poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. *Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.*
2. *Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu.*
3. *Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii.*

4. Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności polski.
5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia siły roboczej

W ramach Programu realizowanych będzie 15 Priorytetów:

1. Gospodarka wodno-ściekowa.
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.
3. Bezpieczeństwo ekologiczne.
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska.
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych.
6. Transeuropejskie sieci transportowe TEN-T.
7. Transport przyjazny środowisku.
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe.
9. Infrastruktura drogowa w Polsce wschodniej.
10. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku.
11. Bezpieczeństwo energetyczne.
12. Kultura i dziedzictwo kulturowe.
13. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia.
14. Pomoc techniczna dla wsparcia procesu zarządzania Programem oraz upowszechnienia wiedzy na temat wsparcia ze środków Unii Europejskiej.
15. Pomoc techniczna dla wsparcia zdolności instytucjonalnych w instytucjach uczestniczących we wdrażaniu priorytetów współfinansowanych z Funduszu Spójności.

Źródło: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, PROJEKT, Warszawa, 1 sierpień 2006r., Ministerstwo rozwoju Regionalnego, Projekt zaakceptowany przez Radę Ministrów w dn. 1 sierpnia 2006r.

5.10. Zgodność z Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka

Cel główny Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG) zidentyfikowano jako *rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa*. Cel ten będzie realizowany przez cele szczegółowe, przyjęte na podstawie założeń ujętych w krajowych dokumentach strategicznych:

1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw.
2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki.
3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym.

4. *Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym.*
5. *Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy.*

Priorytety realizowane w ramach Programu:

1. *Badania i rozwój nowoczesnej technologii.*
2. *Infrastruktura strefy biznesu i rolnictwa.*
3. *Kapitał dla innowacji.*
4. *Inwestycje w innowacyjne przedsiębiorstwa.*
5. *Dyfuzja innowacji.*
6. *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym.*
7. *Informatyzacja administracji na rzecz przedsiębiorstw,*
8. *Pomoc techniczna.*

Wzrost konkurencyjności gospodarki jest ściśle związany z innowacyjnością przedsiębiorstw mogących sprostać konkurencji na rynku krajowym i europejskich.

Źródło: Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, PROJEKT, Narodowe Ramy Odniesienia 2007-2013, Warszawa, 28 lipca 2006r., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

5.11. Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013

Celem głównym *Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013* jest *tworzenie warunków dla wzrostu gospodarczego i zatrudnienia*. Cel ten będzie osiąganym w szczególności poprzez inwestycje infrastrukturalne, rozwijanie innowacyjności i społeczeństwa informacyjnego oraz poprawę stanu środowiska naturalnego i kulturowego. Cel główny będzie osiągnięty za pośrednictwem celów szczegółowych oraz celów poszczególnych osi priorytetowych Programu.

Określony powyżej cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- a) *podnoszenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Małopolski* – cechy te określą atrakcyjność i pozycję regionu jako miejsca aktywności gospodarczej, co jest fundamentem ekonomicznym pomyślności i standardu życia mieszkańców województwa;

- b) *spójność wewnętrzna regionu osiągnana w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju* – realizacja tego celu zorientowana będzie na stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia – co decyduje o atrakcyjności i spójności regionu jako bezpiecznego i przyjaznego miejsca zamieszkania i pobytu, a w konsekwencji o jego konkurencyjności jako uniwersalnego środowiska życia;
- c) *wzmacnianie potencjału instytucjonalnego podmiotów z terenu Małopolski* – co jest niezbędnym narzędziem osiągnięcia pozytywnych zmian w regionie.

Priorytety i działania realizowane w ramach MRPO:

Oś priorytetowa **1. Warunki dla rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy.**

Cel operacyjny: *Poprawa dostępu do edukacji oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego.*

Oś priorytetowa **2. Gospodarka regionalnej szansy.**

Cel operacyjny: *Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw.*

Oś priorytetowa **3. Turystyka i przemysł kulturowy.**

Cel operacyjny: *Podniesienie konkurencyjności turystycznej regionu.*

Oś priorytetowa **4. Infrastruktura dla rozwoju gospodarczego.**

Cel operacyjny: *Rozwój infrastruktury sprzyjającej wzrostowi społeczno-gospodarczemu.*

Oś priorytetowa **5. Krakowski Obszar Metropolitalny (KOM).**

Cel operacyjny: *Wzmocnienie pozycji Krakowskiego obszaru Metropolitalnego (KOM) jako znaczącego ośrodka metropolitalnego w Europie.*

Oś priorytetowa **6. Spójność wewnątrzregionalna.**

Cel operacyjny: *Zmniejszenie infrastruktury barier w dostępie do usług społecznych.*

Oś priorytetowa **7. Infrastruktura ochrony środowiska.**

Cel operacyjny: *Likwidowanie zaniedbań w ochronę środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami.*

Oś priorytetowa **8. Współpraca międzyregionalna.**

Cel operacyjny: *Stworzenie szerokiej i stabilnej platformy współpracy międzyregionalnej.*

Oś priorytetowa **9. Pomoc techniczna.**

Cel operacyjny: *Zapewnienie efektywnej realizacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013.*

Źródło: Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013, , Kraków, luty 2007r., Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Zał. do Uchwały Nr 56/07 Zarządu Województwa Małopolskiego z dn. 5 lutego 2007r.

5.12. Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013

Cel generalny „Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego”, to „*Małopolska – region szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki; silnym aktywnością swoich mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie*”, zaś jako misję przyjmuje się poprawę warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców.

W dzisiejszej szybko zmieniającej się rzeczywistości oznacza to budowanie w regionie gotowości do zmian oraz umiejętności ich wykorzystywania do rozwoju regionalnego Małopolski.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 koncentruje się na trzech polach aktywności:

- I** – *Konkurencyjność gospodarcza,*
- II** – *Rozwój społeczny i jakość życia,*
- III** – *Potencjał instytucjonalny,*

dla których wytyczone są odpowiednio trzy cele strategiczne strategii „Małopolska 2015”:

Cel strategiczny **I**: *Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej Województwa* – która określi atrakcyjność i pozycję regionu jako miejsca aktywności gospodarczej, co jest fundamentem ekonomicznym pomyślności i standardu życia mieszkańców województwa.

Cel strategiczny **II**: *Stworzenie warunków dla wszechstronnego rozwoju społecznego i wysokiej jakości życia* – co decyduje o atrakcyjności i spójności regionu jako bezpiecznego i przyjaznego miejsca zamieszkania oraz pobytu, a w konsekwencji o jego konkurencyjności jako wszechstronnego środowiska życia.

Cel strategiczny **III**: *Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa* - co jest niezbędnym narzędziem realizacji pozostałych zmian.

Cele strategiczne są rozumiane jako ogólny opis pożądanego kierunku zmian rzeczywistości regionalnej i pozycji regionu w przyszłości – w długoterminowym horyzoncie czasowym.

Obszary strategiczne, cele strategiczne i priorytety ujęte w *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013*, do których powinny zmierzać cele strategiczne Gminy Mędrzechów:

Pole A – KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Obszar I. Społeczeństwo wiedzy i aktywności.

Cel pośredni: *Lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.*

Kierunki polityki:

I.1. *Poprawa jakości i poziomu wykształcenia mieszkańców.*

I.2. *Rozwój społeczeństwa informacyjnego.*

I.3. *Wsparcie indywidualnej przedsiębiorczości.*

I.4. *Rozwój rynku pracy.*

I.5. *Wsparcie i promocja talentów.*

Obszar II. Gospodarka regionalnej szansy.

Cel pośredni: *Konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka.*

Kierunki polityki:

II.1. *Wsparcie międzynarodowej konkurencyjności małopolskich przedsiębiorstw i instytucji.*

II.2. *Rozwój innowacji oraz nowoczesnych technologii.*

II.3. *Zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne.*

II.4. *Przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu.*

II.5. *Rozwój przemysłów czasu wolnego.*

II.6. *Rozwój przemysłów własności intelektualnej.*

Obszar III. Infrastruktura dla rozwoju regionalnego.

Cel pośredni: *Nowoczesna i sprawna, sprzyjająca rozwojowi społeczno-gospodarczemu infrastruktura.*

Kierunki polityki:

III.1. *Rozwój międzynarodowych i wewnątrzregionalnych powiązań drogowych.*

III.2. *Rozwój infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego.*

III.3. *Zwiększenie roli transportu zbiorowego w obsłudze regionu.*

III.4. *Kompleksowe zagospodarowanie stref aktywności gospodarczej.*

Obszar IV. Krakowski obszar Metropolitalny (KOM).

Cel pośredni: *Rozwój Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM) jako europolii.*

Kierunki polityki:

IV.1. *Umocnienie europejskiej pozycji Krakowskiego obszaru Metropolitalnego i rozwój funkcji metropolitalnych.*

IV.2. *Równoważenie struktury wewnętrznej Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.*

Pole B – ROZWÓJ SPOŁECZNY I JAKOŚĆ ŻYCIA

Obszar V. Spójność wewnątrzregionalna.

Cel pośredni: *Spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwój regionu.*

Kierunki polityki:

V.1. *Rozwój profilaktyki i ochrony zdrowia.*

V.2. *Integrująca polityka społeczna.*

V.3. *Poprawa kondycji rodziny małopolskiej.*

V.4. *Poprawa bezpieczeństwa obywateli.*

V.5. *Wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej.*

V.6. *Rozwój sieci ośrodków publicznych.*

Obszar VI. Ochrona środowiska.

Cel pośredni: *Wysoka jakość życia w czystym i bezpiecznym środowisku przyrodniczym.*

Kierunki polityki:

VI.1. *Ochrona zasobów wodnych.*

VI.2. *Ochrona powietrza i zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii.*

VI.3. *Gospodarka odpadami.*

VI.4. *Bezpieczeństwo ekologiczne i ochrona przed skutkami klęsk ekologicznych.*

Obszar VII. Dziedzictwo i przestrzeń regionalna.

Cel pośredni: *Wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej.*

Kierunki polityki:

VII.1. *Ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego.*

VII.2. *Ochrona bio- i georóżnorodności.*

VII.3. *Opieka nad regionalnym dziedzictwem kulturowym.*

VII.4. *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.*

Pole C – POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY

Obszar VIII. Współpraca terytorialna.

Cel pośredni: *Silna pozycja Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej.*

Kierunki polityki:

VIII.1. *Promocja i wzmocnienie pozycji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej.*

VIII.2. *Rozwój współpracy międzyregionalnej.*

VIII.3. *Promocja wewnątrzregionalna i wzmocnianie potencjału partnerów z Małopolski do uczestnictwa we współpracy terytorialnej.*

Obszar IX. Nowoczesne zarządzanie publiczne.

Cel pośredni: *Inspirująca, przejrzysta i wspierająca rozwój administracja publiczna.*

Kierunki polityki:

IX.1. *Podniesienie sprawności działania urzędów administracji publicznej i benchmarking administracyjny.*

IX.2. *Systemowe doskonalenie kwalifikacji pracowników małopolskiej administracji publicznej.*

IX.3. *„e-administracja” – doskonalenie urzędów w załatwianiu spraw oraz dostępie do informacji publicznej.*

IX.4. *„Przejrzysta Małopolska” – promowanie wartości etycznych wśród pracowników administracji publicznej i społeczeństwa.*

IX.5. *Badania i analizy regionalne – stworzenie zaplecza merytorycznego dla prowadzonej polityki województwa.*

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013, Załącznik Nr 1/I do Uchwały Nr XLI/527/2006 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dn. 30.01.2006r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013.

5.13. Zgodność z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego jest podstawowym narzędziem prowadzenia przez władze samorządowe województwa polityki regionalnej, w tym kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego. Jest to dokument, który sugeruje, w jaki sposób ustalenia. Plan określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa, w tym podstawowe elementy sieci osadniczej, rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej i innej, wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury, ochrony przeciwpowodziowej, obszary strategiczne dla zagospodarowania przestrzennego, w tym pasma koncentracji rozwoju. Cel generalny zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego formułuje się następująco: *Harmonijne gospodarowanie przestrzenią jako podstawa dynamicznego i zrównoważonego rozwoju województwa*. Cele strategiczne stawiane poszczególnym komponentom polityki przestrzennej:

- *Ochrona i gospodarowanie kopalinami.*
- *Zasoby wód podziemnych i powierzchniowych.*
- *Ochrona przed powodzią.*
- *Zasoby glebowe.*
- *Zasoby leśne.*
- *Ochrona przyrody i bioróżnorodności.*
- *Gospodarka odpadami.*
- *Ochrona powietrza atmosferycznego, ochrona przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem magnetycznym.*
- *Dziedzictwo kulturowe.*
- *Administracja publiczna.*
- *Szkolnictwo wyższe i nauka.*
- *Kultura.*
- *Lecznictwo szpitalne, uzdrowiskowe i opieka społeczna.*
- *Sport i rekreacja.*
- *Turystyka i agroturystyka.*
- *Integracja przestrzenna.*

- *Gospodarka.*
- *Transport.*
- *Zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków.*
- *Infrastruktura elektroenergetyczna.*
- *Infrastruktura telekomunikacyjna i teleinformatyczna.*
- *Transgraniczna integracja przestrzenna.*

Podstawowym instrumentem wszechstronnego rozwoju Gminy Mędrzechów to inwestycje w różnych dziedzinach działalności, m.in. proekologicznej, gospodarczej, społecznej, infrastruktury technicznej, zgodne z *Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego*.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego Departament Środowiska i rozwoju Wsi, Kraków, 2003r., dokument przyjęty Uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego.

5.14. Zgodność z Programem Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2005-2012

Program Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego jest narzędziem realizacji polityki ekologicznej Państwa na terenie województwa. Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów, jako dokument planistyczny na szczeblu lokalnym, realizuje przyjęte w Wojewódzkim Programie Ochrony Środowiska cele założone w dziedzinie ochrony środowiska. Przyjęte w Strategii Gminy cele w obszarze środowiskowym wpisują się w cel nadrzędny polityki ekologicznej województwa małopolskiego: poprawa jakości życia mieszkańców województwa małopolskiego poprzez działania zmierzające do likwidacji zaniedbań w ochronie środowiska i racjonalnego gospodarowania jego zasobami.

Cele i kierunki działań w długoterminowej polityce ochrony środowiska do roku 2012 określono dla poszczególnych elementów środowiska:

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE – Cel długoterminowy: *Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego poprzez sukcesywną redukcję zanieczyszczeń do powietrza.*

HAŁAS – Cel długoterminowy: *Podniesienie komfortu akustycznego dla mieszkańców województwa.*

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE – Cel długoterminowy: *Minimalizacja oddziaływania promieniowania niejonizującego.*

OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH – Cel długoterminowy: *Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez zapewnienie poprawy jakości wód oraz ochronę zasobów wodnych.*

GOSPODAROWANIE ODPADAMI – Cel długoterminowy: *Minimalizacja ilości wytworzonych odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami systemu ich odzysku i unieszkodliwiania.*

GLEBY – Cel długoterminowy: *Ochrona gleb przed degradacją, rekultywacja terenów zdegradowanych i przemysłowych.*

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – Cel długoterminowy: *Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem bio- i georóżnorodności.*

LASY – Cel długoterminowy: *Ochrona ekosystemów leśnych.*

ZASOBY SUROWCÓW MINERALNYCH – Cel długoterminowy: *Ochrona zasobów złóż przez oszczędne i zrównoważone gospodarowanie.*

ZAGROŻENIA NATURALNE – Cel długoterminowy: *Minimalizacja skutków występowania niekorzystnych zjawisk atmosferycznych i geodynamicznych.*

POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE – Cel długoterminowy: *Ograniczenie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.*

Źródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2005-2012, Kraków 2005r., przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/443/05 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 29 sierpnia 2005r. w sprawie „Programu Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego na lata 2005-2012.

5.15. Zgodność z Małopolskim Programem Ochrony Zdrowia na lata 2006-2013

Cel strategiczny Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia na lata 2006-2013 sformułowany został następująco: *„Poprawa stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców województwa małopolskiego poprzez oddziaływanie na czynniki kształtujące zdrowie, zmniejszanie różnic w zdrowiu i dostępie do świadczeń zdrowotnych oraz podnoszenie jakości i efektywności regionalnego systemu ochrony zdrowia”.*

Cele operacyjne:

- 1.** *Poprawa stanu zdrowia i jakości życia mieszkańców poprzez opracowywanie i realizację wieloletnich specjalistycznych programów zdrowotnych.*
- 2.** *Rozwój oraz integracja regionalnego systemu ratownictwa medycznego.*
- 3.** *Upowszechnianie zasad zdrowego stylu życia.*
- 4.** *Poprawa jakości, dostępności, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych oraz poziomu satysfakcji pacjentów.*
- 5.** *Optymalizacja wykorzystania zasobów regionalnego systemu ochrony zdrowia i globalnych kosztów opieki stacjonarnej.*

Źródło: Małopolski Program Ochrony Zdrowia na lata 2006-2013, Departament Polityki Społecznej Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków, lipiec 2006r., dokument przyjęty Uchwałą Nr LI/651/06 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dn. 27.10.2006r.

5.16. Zgodność z Małopolskim Programem Polityki Prorodzinnej na lata 2004-2007

Przyjęte przez cele przez Program, koncentrują się na ważnych obszarach funkcjonowania rodziny. Program zawiera szereg zadań podejmowanych i inicjowanych bezpośrednio przez samorząd województwa oraz zakłada inspirowanie działań w odniesieniu do samorządów lokalnych, rozmaitych instytucji oraz organizacji pozarządowych.

Kierunki działań i priorytety Programu zostały wskazane w trzech celach nadrzędnych:

- A.** *Promocja i kreowanie pozytywnego obrazu rodziny.*
- B.** *Zdrowa, silna i aktywna rodzina.*
- C.** *Efektywny system profilaktyki społecznej i pomocy rodzinom dysfunkcyjnym.*

Źródło: Małopolski Program Polityki Prorodzinnej na lata 2004-2007, Program Wojewódzki, Departament Polityki Społecznej Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków, maj 2006r., dokument przyjęty Uchwałą Sejmiku Nr XX/208/04 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dn. 31.05.2004r.

5.17. Zgodność z Małopolską Strategią Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013

Strategia Rozwoju Turystyki w Małopolsce jest elementem planowania rozwoju województwa, a realizacja jej założeń bezpośrednio wpływa na wypełnianie strategicznych kierunków rozwoju województwa.

Cel nadrzędny tej strategii brzmi: *„Rozwój turystyki jako ważnego sektora gospodarki województwa, poprzez rozwijanie konkurencyjnych, strategicznych, markowych produktów turystycznych bazujących na walorach kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych Małopolski, w szczególności w zakresie turystyki w miastach i kulturowej*

oraz turystyki rekreacyjnej, aktywnej i specjalistycznej”. Strategia Rozwoju Turystyki w Małopolsce wytycza następujące priorytety:

Priorytet 1. *Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury czasu wolnego.*

Priorytet 2. *Rozwój strategicznych, markowych produktów turystycznych oraz działania uzupełniające na rzecz podniesienia atrakcyjności turystycznej województwa.*

Priorytet 3. *Rozwój uzupełniających, lokalnych produktów turystycznych oraz działania uzupełniające na rzecz podniesienia atrakcyjności turystycznej województwa.*

Priorytet 4. *Zapewnienie turystom zintegrowanej, łatwodostępnej informacji turystycznej i jednolita promocja województwa.*

Priorytet 5. *Wzmocnienie przedsiębiorstw, instytucji i kadr dla regionalnej turystyki.*

Priorytet 6. *Wypracowanie koncepcji systemu transportu publicznego nastawionego na zrównoważoną obsługę ruchu turystycznego na terenie województwa.*

Źródło: Małopolska Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013, Małopolska Organizacja Turystyczna, Kraków 2006r.

5.18. Zgodność ze Strategią Rozwoju Powiatu Dąbrowskiego na lata 2007-2013

Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów w większości kwestii dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego odpowiada celom przyjętym przez powiat, a zwłaszcza z jego misją, która brzmi: ” Liczący się w Małopolsce ośrodek przetwórstwa rolno-spożywczego opartego na wysokotowarowej produkcji rolnej, z dodatkowymi miejscami pracy i źródłami dochodów w sferze przemysłu, usług i turystyki, atrakcyjny dla zamieszkania i inwestorów (czysty ekologicznie, dobrze skomunikowany, o rozwiniętej infrastrukturze technicznej i społecznej)”

Rozwój powiatu jest postrzegany jako trwały, harmonijny rozwój gospodarczy i społeczny. Jego charakter strategiczny wyraża się również w trosce o wszechstronny duchowy i materialny rozwój mieszkańców. Wzrost gospodarczy powiatu uwarunkowany jest inwestycjami zwiększającymi podaż miejsc pracy, a te z kolei rozwojem szeroko rozumianej infrastruktury technicznej i podnoszeniem poziomu wykształcenia i kwalifikacji oraz przedsiębiorczości mieszkańców. Warunkiem koniecznym realizacji znaczących dla społeczności miasta przedsięwzięć rozwojowych jest partnerskie i solidarne współdziałanie. Potrzebna jest więc dobra polityka informacyjna, której celem będzie integracja społeczności lokalnej wokół *Strategii Powiatu Dąbrowskiego*.

Cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów nawiązują do obszarów kluczowych i celów strategicznych sformułowanych na poziomie powiatu:

Obszary kluczowe:

- Podniesienie efektywności ekonomicznej rolnictwa i lepsze wykorzystanie jego potencjału produkcyjnego
- Ochrona środowiska naturalnego - inwestycje i podnoszenie świadomości ekologicznej
- Rozwój infrastruktury technicznej na terenie powiatu
- Rozwój zasobów ludzkich i wykorzystanie już istniejących

- Doskonalenie systemu bezpieczeństwa publicznego

Cele strategiczne:

1. Zwiększenie opłacalności i konkurencyjności produkcji rolniczej, w tym tworzenie grup producenckich i zwiększenie dostępu do nowych technologii; restrukturyzacja rolnictwa.
2. Wyzwalanie postaw aktywności gospodarczej i stwarzanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz pozyskiwanie inwestorów z kapitałem zewnętrznym, szczególnie w branży przetwórstwa owocowo-warzywnego.
3. Ochrona środowiska naturalnego - inwestycje i podnoszenie świadomości ekologicznej.
4. Budowa i doskonalenie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej (drogi, mosty).
5. Doskonalenie usług socjalno-bytowych oraz aktywizacja społeczno- kulturalna mieszkańców; rozwój budownictwa mieszkaniowego.
6. Wspieranie bazy i doskonalenie kadr oświaty oraz dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy.
7. Rozwój agroturystyki, w tym bazy turystycznej i sportowo-rekreacyjnej z zachowaniem wymogów ekologicznych i tradycji regionalnych; kultywowanie tradycji regionalnej.
8. Doskonalenie systemu bezpieczeństwa publicznego; stworzenie skutecznego programu zabezpieczenia przeciwpożarowego i uregulowania stosunków wodnych.

Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Dąbrowskiego, Załącznik Nr 1 uchwały Nr VIII/76/07 Rady Powiatu w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 3 lipca 2007

5.19. Zgodność z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Dąbrowskiego na lata 2004-2013

W Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Dąbrowskiego na lata 2004-2006 i 2007 – 2013 wytycza cele strategiczne służące wszechstronnemu rozwojowi Powiatu Dąbrowskiego. Zarówno cele jak i poszczególne zadania zostały umieszczone w programie w oparciu o zapisy *Strategii Rozwoju Powiatu Dąbrowskiego*.

Rolnictwo i turystyka są dwoma dominującymi branżami gospodarczymi, z którymi gminy Powiatu wiążą rozwój w okresie następnych 10-12 lat. Turystyka dotyczy usług w zakresie rekreacji i wypoczynku, w tym wypoczynku weekendowego. Sprzyjające warunki dla rozwoju przedsiębiorczości.

Obszary strategiczne i cele wytyczone w *Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów* nawiązują do celów i zadań zawartych w *Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Dąbrowskiego*:

Cel główny 1. Klimat dla rozwoju przedsiębiorczości w sferze małych i średnich firm. Pozyskiwanie kapitału zewnętrznego (krajowego i zagranicznego).

Cel główny 2. Wzrost efektywności ekonomicznej rolnictwa poprzez nowe działania organizacyjne i inwestycje, zwłaszcza w branży przetwórstwa rolno-spożywczego.

Cel główny 3. Wzrost dochodów z agroturystyki jako alternatywnego źródła utrzymania dla gospodarstw rolniczych – wykorzystanie naturalnych/ przyrodniczych walorów regionu.

<i>Źródło: Program Rozwoju Lokalnego Powiatu Dąbrowskiego, Załącznik do uchwały nr XIX/157/04 Powiatu w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 29 grudnia 2004 roku.</i>

5.20. Zgodność z Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Dąbrowskiego

Program Ochrony Środowiska Powiatu Dąbrowskiego zakłada iż celu osiągnięcia celów określono kierunki działań ekologicznych, a mianowicie:

1. Działania w zakresie: *Poprawa jakości powietrza poprzez sukcesywną redukcję emisji substancji zanieczyszczających, zwłaszcza niskiej emisji pyłów i gazów cieplarnianych, oraz sanitację azbestu.*

- ❖ Sanitacja azbestu na terenie powiatu,
- ❖ Ograniczenie wzrostu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,

- ❖ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza z palenisk domowych i lokalnych kotłowni węglowych (niska emisja),
  - ❖ Ograniczenie emisji z procesów przemysłowych i procesów energetycznego spalania paliw.
  - ❖ Eliminacja czynności powodujących hałas,
  - ❖ Stosowanie środków zmniejszających hałas oraz zapobiegających jego przenikaniu do środowiska.
2. Działania w zakresie: *Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych, ochrona jakości wód podziemnych oraz nacjonalizacja ich wykorzystania, stworzenie systemu stref ochronnych ujęć wodnych.*
- ❖ problemy rekultywacji poeksploatacyjnej. ochrona wód powierzchniowych,
  - ❖ ochrona wód podziemnych,
  - ❖ zlewniowy system zarządzania gospodarką wodną,
  - ❖ ochrona przeciwpowodziowa i mała retencja.
3. Działania w zakresie: *Ochrona zasobów złóż przez ich racjonalne wykorzystanie.*
- ❖ ochrona złóż,
  - ❖ ochrona obszarów perspektywicznych,
  - ❖ ochrona wód mineralnych,
4. Działania w zakresie: *Minimalizacja ilości powstających odpadów oraz wprowadzenie zgodnego z normami europejskimi systemu ich odzysku i unieszkodliwiania.*
- ❖ właściwa rejestracja odpadów u źródła ich powstawania, w miejscach zagospodarowania i unieszkodliwiania,
  - ❖ stworzenie efektywnego systemu recyklingu,
  - ❖ minimalizacja powstawania – maksymalizacja wykorzystania.
5. Działania w zakresie: *Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych, z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, w tym wzrost lesistości powiatu.*
- ❖ Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych,
  - ❖ Integracja aspektów ekologicznych z planowaniem przestrzennym,
  - ❖ Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt,
  - ❖ Ochrona lasów,
  - ❖ Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dąbrowskiego na lata 2004 -2015

5.21. Zgodność z Powiatowym Programem Budowania Lokalnego Systemu Opieki nad dzieckiem i Rodziną na lata 2006 - 2013

Organizacja systemu pomocy społecznej w powiecie dąbrowskim jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokojenia są kontynuacją istniejącego już systemu wsparcia lub tworzą możliwości jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Formułowane cele strategiczne i operacyjne tworzone są w oparciu o szczegółowe analizy dotyczące pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia oraz sytuacji na rynku pracy. Opracowanie lokalnego programu pomocy dziecku i rodzinie jest jednym z głównych zadań samorządu powiatowego wynikającym z ustawy o pomocy społecznej, a waga tego dokumentu wynika ze znaczenia celów, któremu on służy.

Cele tworzenia programu są następujące:

- 1) planowanie działań samorządu powiatowego w zakresie wspierania osób i rodzin oraz rozwiązywania problemów społecznych,
- 2) koordynacja działań instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie w środowisku lokalnym,
- 3) łączenie działań samorządu powiatowego z jednostkami samorządu terytorialnego innych szczebli, jednostkami administracji rządowej oraz ze wszystkimi osobami i organizacjami uczestniczącymi w procesie wspierania rodziny,
- 4) pozyskiwanie środków rządowych, pozarządowych oraz środków pochodzących z Unii Europejskiej.

Głównym celem strategicznym *Programu* jest:

„Budowanie Lokalnych Systemów Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną”, który to cel zawiera następujące obszary strategiczne:

Obszar strategiczny **1.** Wspieranie rodziny naturalnej

Obszar strategiczny **2.** Rodzicielstwo zastępcze

Obszar strategiczny **3.** Formy instytucjonalne zapewniające pomoc, opiekę, diagnostykę oraz terapię i wsparcie środowiskowe.

Obszar strategiczny **4.** Doskonalenie zawodowe kadr jednostek pomocy społecznej i innych podmiotów w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Źródło: Powiatowy Program Budowania Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2006-2013, Załącznik do uchwały Nr XXXII/272/ 06 Rady Powiatu w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 16 czerwca 2006r.

5.22. Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Mędrzechów

Niniejszy dokument strategiczny nawiązuje do *Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów* opracowanej w 1998 r. Przede wszystkim do zapisanych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1. *Poprawa opłacalności produkcji rolnej.*

Cel strategiczny 2. *Stworzenie warunków przestrzennych i własnościowych dla inwestycji, przyciąganie inwestorów (promocja gminy), szczególnie w branży przetwórstwa rolno-spożywczego i usługach*

Cel strategiczny 3. *Kreowanie postaw przedsiębiorczych oraz utworzenie i rozwijanie systemu wspierania przedsiębiorczości.*

Cel strategiczny 4. *Podjęcie działań integracyjnych mieszkańców i rozwijających współpracę partnerską z różnymi instytucjami.*

Cel strategiczny 5. *Budowa i doskonalenie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.*

Cel strategiczny 6. *Doskonalenie usług socjalno-bytowych oraz aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców, szczególnie młodzieży.*

Cel strategiczny 7. *Wszechstronny rozwój zasobów ludzkich i zwiększenie spójności społecznej.*

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów na lata 1999-2010, marzec 1999r., S. Moskal, A. Kotala Zakład Socjologii i Rozwoju Wsi Akademii Rolniczej w Krakowie.

5.23. Uwzględnienie polityki równych szans

Cele i zadania ujęte w Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów mają wpływ na społeczne sfery życia. Uwzględniają zasady równości szans kobiet i mężczyzn, umożliwiające pogodzenie życia rodzinnego z pracą zawodową, pomoc w zwalczaniu patologii społecznych oraz walkę z wykluczeniem społecznym. Działania wspierają także rozwój przedsiębiorstw. Uwzględniają kwestie dotyczące pomocy osobom niepełnosprawnym (lepszy dostęp do obiektów i infrastruktury, pomoc w aktywnym

prosperowaniu w społeczności gminy). W tych kwestiach cele strategii gminy nawiązują do celów strategicznych programów realizowanych na terenie województwa małopolskiego:

- *Małopolskiego Programu Polityki Prorodzinnej,*
- *Małopolskiego Programu Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2002 – 2006,*
- *Wojewódzkiego Programu Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób,*
- *Wojewódzkiego Programu Polityki i Pomocy Społecznej wobec Starości na lata 2004 – 2006,*
- *Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2004-2007.*

6. Założenia Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów

6.1. Cel Strategii

Planowanie strategiczne to zespół działań zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, środowiskowego, ożywienia gospodarczego i społecznego, zwiększenia potencjału kulturalnego obszaru gminy oraz poprawy jej wizerunku na tle gmin ościennych. Działania te dotyczą nie tylko poprawy życia w sferze technicznej, infrastrukturalnej czy gospodarczej, ale także stymulują podjęcie kroków na rzecz rozwiązywania problemów społecznych – walka z bezrobociem, ubóstwem, patologiami czy wykluczeniem społecznym.

Aby proces budowania *Strategii Rozwoju Gminy* przebiegał pomyślnie, należy szczegółowo zaplanować zadania objęte *Strategią*, przeanalizować możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania poszczególnych zadań priorytetowych, nakreślić plan finansowania, a także zapewnić monitoring i możliwość aktualizacji *Strategii* w momencie zaistnienia takiej konieczności.

6.2. Misja Gminy

Misja to opis wizji i głównego pola działań w przyszłości. Wskazuje nadrzędny kierunek rozwoju gminy, dostosowuje kierunki działań do długoterminowych celów, równocześnie pełni funkcje motywacyjne i promocyjne.

Misja gminy to przesłanie, wokół którego skupiają się działania społeczności gminy, zmierzające do jej zrównoważonego rozwoju, wzrostu społeczno-gospodarczego.

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja powinna określić ton przyszłych celów strategicznych, przedstawić gminę naszych marzeń.

Misją Gminy Mędrzechów jest dążenie do osiągania coraz lepszych warunków życia przez zaplanowany dynamiczny rozwój gminy, nacechowany przedsiębiorczością swoich mieszkańców. Rozwijająca się gmina, atrakcyjna dla inwestorów, liczący się w regionie obszar rolniczy i przetwórczy.

Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i wpływać na realizację celów oraz działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych gminy, takich jak *Plan Rozwoju Lokalnego*, *Program Ochrony Środowiska* i in., wpływając na jej ożywienie gospodarcze, ekonomiczne oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystycznej.

Obszary rozwojowe gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania zrealizowane w zakresie infrastruktury technicznej pomogą zrealizować zadania w sferze rolniczej, czy gospodarczej, pozytywnie wpłyną na ochronę środowiska i rozwój turystyki. Cele osiągnięte w ramach strefy społecznej i kapitału ludzkiego wpłyną na realizację celów w obszarach infrastrukturalnych, gospodarczych.

Wytyczono obszary strategiczne, do których następnie zostały przypisane cele strategiczne, cele operacyjne i zadania.

Obrane obszary strategiczne:

6.3. Cele Strategiczne

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w gminie na podstawie analizy stanu społeczno-gospodarczego gminy oraz analizy SWOT. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej misji. Wytaczają ścieżki, którymi trzeba podążać, by osiągnąć założony w niej stan. Niniejsza *Strategia* postawiła przed sobą 6 celów strategicznych charakteryzujących każdy z sześciu obszarów: *Rozwój rolnictwa, Rozwój przedsiębiorczości, Wszechstronny rozwój mieszkańców, Rozwój infrastruktury społecznej, infrastruktura techniczna i ochrona środowiska, rozwój turystyki, agroturystyki oraz promocja gminy.* Z uwagi na fakt, iż rozwój infrastruktury technicznej wpływa na mniejsze obciążenie środowiska naturalnego zanieczyszczeniami, połączono w jeden obszar strategiczny infrastrukturę techniczną i środowisko przyrodnicze. Obszary: *Wszechstronny rozwój mieszkańców i rozwój infrastruktury społecznej* są wynikiem pełnowymiarowej realizacji potrzeb mieszkańców na płaszczyźnie społecznej, edukacyjnej, kulturalnej, rozwoju intelektualnego, ochrony zdrowia. Obszar turystyka, agroturystyka i promocja gminy wynika z potrzeby wykorzystania walorów gminy i stworzenia jej wizerunku typu turystycznego i wypoczynku weekendowego.

Powyższe cele będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych przypisanych do każdego z celów strategicznych. Celom operacyjnym zostały przyporządkowane zadania. Zadania do realizacji są najbardziej szczegółowym elementem *Strategii*. Są to konkretne przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym, organizacyjnym, restrukturyzacyjnym, za pomocą których realizowane będą cele *Strategii*.

6.1. Obszar I. ROLNICTWO I PRZETWÓRSTWO ROLNE

Cel strategiczny: *Modernizacja struktury, doskonalenie organizacji rolnictwa, zwiększenie efektywności produkcji rolnej.*

Cel operacyjny: **I.1. Poprawa efektywności gospodarstw rolnych**

Uzasadnienie:

Warunki gospodarki rynkowej i konkurencja na rynkach rolnych wymusza podniesienie konkurencyjności polskiego rolnictwa. Dostosowanie gospodarstw aby funkcjonować na Jednolitym Rynku Unii Europejskiej wymaga podjęcia szeregu działań. Przede wszystkim należy dążyć do poprawy struktury agrarnej i specjalizacji gospodarstw rolnych na terenie gminy. Większe bowiem gospodarstwa, o ekonomicznym rozłogu pól, mogą sobie pozwolić na zwiększenie skali produkcji, obniżenie kosztów jednostkowych, w tym na zwiększenie dochodowości. Większe i dobrze prosperujące gospodarstwa widzą potrzebę inwestowania w nowoczesny sprzęt, nowoczesne metody upraw i hodowli. Gospodarstwa te podejmują również trud ubiegania się o środki unijne, z przeznaczeniem na swój rozwój.

Obecna struktura agrarna gospodarstw w gminie Mędrzechów przedstawia się niekorzystnie. Dominują małe gospodarstwa o powierzchni obszarowej do 2 ha, które stanowią pow. 40 % oraz w przedziale 2-5 ha, które stanowią 39 %. Gospodarstwa 10-15 ha stanowią 4,3% a 15-20 ha stanowią 1,2%. Co trzecie gospodarstwo jest „karłowate” posiada powierzchnie poniżej 2 ha. Dlatego gmina powinna wspierać działania zmierzające do scalania gruntów oraz dostosowania profilu, skali i jakości produkcji do potrzeb rynku.

W gminie Mędrzechów najwięcej, bo aż 38% gospodarstw utrzymuje się z rent i emerytur. 27% gospodarstw utrzymuje się z pracy najemnej. Gospodarstw utrzymujących się z samego rolnictwa jest około 17%.

Z pracy najemnej i działalności rolniczej utrzymuje się 5% gospodarstw domowych. Pozostałe gospodarstwa domowe utrzymują się:
- z niezarobkowych źródeł – 3%,

- z działalności pozarolniczej – 2%,
- z działalności rolniczej i pracy najemnej – 1%,
- gospodarstwa domowe pozostałe – 7%

Taka struktura procentowa powoduje brak inicjatyw inwestycyjnych w sektorze rolnym. Gospodarstwa nastawione są głównie na bieżące zaspokajanie potrzeb związanych z działalnością rolniczą.

Jednym z podstawowych działań związanych z podniesieniem opłacalności rolnej jest wykorzystywanie w produkcji roślinnej i zwierzęcej nowoczesnych metod upraw i hodowli, optymalne wykorzystanie gleb (opracowanie programu ich wapnowania), wykorzystanie nowoczesnych maszyn i narzędzi rolniczych.

Alternatywą w kierunku podniesienia dochodowości gospodarstw jest stworzenie oraz wspieranie funkcjonowania gospodarstw ekologicznych. Obecnie panująca moda na zdrowy tryb życia, powoduje wzrost zapotrzebowania na zdrową żywność o wysokiej jakości. Powstawaniu tego typu gospodarstw sprzyjają tutejsze walory środowiska naturalnego gminy.

Gmina Mędrzechów posiada również duże predyspozycje dla rozwoju na swym terenie pszczelarstwa.

Projekty:

- I.1.1. Poprawa struktury agrarnej na terenie gminy – scalanie gruntów.
- I.1.2. Opracowanie długofalowego programu wapnowania gleb na terenie gminy.
- I.1.3. Wspieranie nowoczesnych metod upraw i hodowli.
- I.1.4. Wspieranie specjalizacji gospodarstw w produkcji w produkcji warzyw i owoców.
- I.1.5. Wsparcie i rozwój rolnictwa ekologicznego, produkcja zdrowej żywności.
- I.1.6. Wspieranie rozwoju pszczelarstwa.
- I.1.7. Wyłączenie zdegradowanych gruntów rolnych spod melioracji.

Cel operacyjny: **I.2. Rozwój przetwórstwa i wspieranie inicjatyw wspólnego gospodarowania.**

Uzasadnienie:

Duże rozdrobnienie gospodarstw, różnorodność produkcji oraz w dużym stopniu mentalność rolników nie sprzyjają zawieraniu związków, czy grup producentów rolnych. Bardzo słabo rozwinięte, w środowisku rolniczym, są inicjatywy wspólnego

gospodarowania. Dlatego zmiany w obszarze rolnictwa powinny przebiegać na rzecz współpracy w kierunku grupowej produkcji dostosowanej do potrzeb rynku na wszystkich jej etapach (uprawa, magazynowanie, handel, promocja towarów, transport) wspólnego poszukiwania i organizowania rynków zbytu, w tym organizacja sprzedaży produktów ekologicznych. Grupy producentów powinny się także zawiązywać w obszarach bezpośrednio związanych ze środowiskiem naturalnym: biopaliwa, biomasa. Ponieważ produkcja w dużej mierze skupia się na uprawie owoców (zwłaszcza miękkich), takich jak truskawki, maliny, jagody, porzeczki. Warto podejmować działania zmierzające do rozwoju przetwórstwa na terenie gminy. Rozwiązałyby to problem z rynkami zbytu dla tego rodzaju upraw oraz stworzyły miejsca pracy. Inwestycje w tej dziedzinie niewątpliwie wpłynęłyby na rozwój gospodarczy obszaru gminy. Tworzenie Stowarzyszeń to również sposób na integrację i prężny rozwój sfery rolnictwa.

Projekty:

- I.2.1. Wspieranie rozwoju lokalnego rynku zbytu produktów rolnych.
- I.2.2. Wydzielenie terenów pod przemysł przetwórczy.
- I.2.3. Organizacja przetwórci owoców miękkich (porzeczka, truskawka, malina, jagoda) i warzyw.
- I.2.4. Wspieranie tworzenia na terenie gminy grup producenckich (również w obszarze produkcji biopaliw, biomasy wraz z wytwarzaniem taniej energii).
- I.2.5. Pomoc w tworzeniu stowarzyszeń, fundacji obsługujących obszar rolniczy.

Cel operacyjny: **I.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników.**

Uzasadnienie:

W wielofunkcyjnym rozwoju obszarów wiejskich ogromną rolę odgrywa kapitał ludzki – przygotowanie rolnicze i doświadczenie Właścicieli gospodarstw, świadomość ekologiczna, aktywność społeczna, chęć integracji i dążenie do poprawy bytu.

Poziom wykształcenia ludności wiejskiej w gminie jest niski. Około 72,8% kierujących gospodarstwami nie posiada wykształcenia rolniczego. Jedynie 4,3% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe rolnicze. Brakuje właścicieli z wyższym wykształceniem rolniczym.

Dlatego bardzo ważne jest „dostarczanie” rolnikom niezbędnej wiedzy w zakresie nowoczesnych metod upraw i hodowli, jakości i bezpieczeństwa produkcji rolnej, sposobu nawożenia gleb, innowacyjnych technologii, ekologii, prawa rolnego, elementów rachunkowości poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów oraz stworzenie możliwości wymiany doświadczeń dzięki udziałowi np. w panelach dyskusyjnych.

Wielu rolników nie posiada informacji w zakresie możliwości pozyskiwania i wykorzystywania dotacji unijnych na rozwój gospodarstwa. Stąd gmina powinna podejmować działania zmierzające do zapewnienia dostępu do rzetelnej informacji i profesjonalnych usług doradczych poprzez stworzenie punktu konsultacyjno-informacyjnego, czy ośrodka doradczego.

Projekty:

I.3.1. Tworzenie punktów konsultacyjnych i ośrodków doradczych dla rolników.

I.3.2. Pomoc dla rolników – warsztaty, szkolenia, w tym z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych.

I.3.3. Współdziałanie z ODR w zakresie szkoleń i kursów przystosowujących rolników do nowych zawodów.

Cel operacyjny: **I.4. Zagospodarowanie przestrzeni rolniczej gminy.**

Uzasadnienie:

Zagospodarowanie przestrzenne obszarów wiejskich odgrywa dużą rolę w wielofunkcyjnym rozwoju Gminy. Dlatego w planowaniu przestrzennym powinny być uwzględniane aspekty rolnicze i ekologiczne. Ważną kwestią pozostaje także zwiększenie lesistości gminy – objęcie gruntów słabych rolniczo i nieużytków procesem zalesiania. Takie działania sprzyjają poprawie aspektów przyrodniczo krajobrazowych oraz podniesieniu estetyki i spójności przestrzennej obszaru.

Projekty:

I.4.1. Zalesianie terenów zdegradowanych oraz gruntów stanowiących nieużytki a zarazem terenów przyległych i śródleśnych.

I.4.2. Zintegrowanie w planie zagospodarowania przestrzennego gminy aspektów rolniczych i ekologicznych.

6.2. Obszar II: PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Cel strategiczny: *Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.*

Cel operacyjny II.1. Wzrost konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.

Uzasadnienie:

Rozwój przedsiębiorczości w dużej mierze determinuje wzrost gospodarczy gminy. Dlatego niezmiernie ważne jest zapewnienie warunków dla powstawania, rozwoju i

poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw. Wzrost konkurencyjności firmy bezsprzecznie zależy od jej innowacyjności, możliwości inwestycyjnych oraz ustawicznego poszerzania kwalifikacji jej pracowników i kadry zarządczej. Kluczowym problemem, jaki się pojawia w tej kwestii jest słaby dostęp do informacji, doradztwa i źródeł finansowania na obszarach wiejskich. Dlatego należy przedsiębiorcom umożliwić korzystanie z usług doradczych i informacji poprzez tworzenie centrum doradztwa, czy punktów doradczych i konsultacyjnych. Duże wyzwanie stoi przed instytucjami wspierającymi przedsiębiorców, którzy powinni świadczyć wysokiej jakości usługi. Wsparcie merytoryczne w formie doradztwa i szkoleń potrzebne jest zwłaszcza w zakresie konsultingu, projektowania, marketingu, czy promocji i zatrudnienia, a także w zakresie możliwości pozyskiwania i wykorzystania środków unijnych w procesie rozwoju firmy. Pomoc potrzebna jest także przedsiębiorcom rozpoczynającym własną działalność nie tylko w formie doradztwa, ale także w formie ułatwienia skomplikowanych i czasochłonnych procedur administracyjnych związanych z założeniem firmy. Stąd, aby procedury te maksymalnie skracać należy tworzyć możliwości załatwiania formalności w tzw. „jednym okienku”.

Tworzenie mikroprzedsiębiorstw, czy małych firm rodzinnych jest sposobem na zwiększenie zatrudnienia oraz poprawę życia na wsi. Pomysłem na różnicowanie gospodarki wiejskiej może być podejmowanie dodatkowej działalności pozarolniczej w zakresie produkcji i usług, drobnej wytwórczości, rzemiosła, rękodzielnictwa. Dużą szansę rozwoju może dawać uprawianie zawodów zanikających. Lokalne wyroby rzemieślnicze mogą przyciągać turystów.

Brak odpowiednio rozwiniętej infrastruktury technicznej jest często barierą rozwoju przedsiębiorstw, czy planowania, a następnie realizacji inwestycji. W procesie rozwoju gospodarczego ważny jest dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej, sieci komunikacyjnej, dostępu do Internetu, zwłaszcza szerokopasmowego, czy zabezpieczenie odpowiedniej bazy lokalowej.

Gmina planuje zaadoptować na potrzeby przedsiębiorczości nieużytkowane, czy opuszczone budynki oraz wyznaczyć i utworzyć park przemysłowy.

Projekty:

- II.1.1. Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy i aktywna promocja walorów gospodarczych gminy.
- II.1.2. Poprawa infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej oraz instytucjonalnej otoczenia przedsiębiorstw.
- II.1.3. Wsparcie tworzenia mikroprzedsiębiorstw – utworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców.
- II.1.4. Tworzenie warunków dla podejmowania form działalności pozarolniczej: drobna wytwórczość, rękodzielnictwo, rzemiosło.
- II.1.5. Poprawa dostępu do informacji na rzecz przedsiębiorstw – stworzenie centrum informacji dla przedsiębiorców i pracodawców, dla osób rozpoczynających działalność biznesową.
- II.1.6. Zagospodarowanie budynków nieużytkowanych, opuszczonych na cele przedsiębiorczości, czy działalności biznesowej.
- II.1.7. Pomoc dla przedsiębiorców – współdziałanie z instytucjami w zakresie organizacji szkoleń nt. wykorzystania i sposobu pozyskiwania środków UE.

II.2. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

Uzasadnienie:

O atrakcyjności inwestycyjnej obszaru w głównej mierze decyduje jego dostępność komunikacyjna, a więc połączenie z siecią dróg lokalnych, wojewódzkich i krajowych oraz uzbrojenie terenów inwestycyjnych w niezbędne media: sieć elektryczną, gazową, wodociągową i kanalizacyjną, teleinformatyczną. Konieczne jest więc wytyczenie terenów pod inwestycje i działalność gospodarczą w *Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego*, a następnie ich uzbrojenie. Gmina zamierza także wykupić tereny pod inwestycje celem przyciągnięcia inwestorów i pobudzenia przedsiębiorczości. Ofertę inwestycyjną gminy wzmacniać będzie systemem ulg i zachęt dla potencjalnych inwestorów.

Projekty:

II.2.1. Wytyczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów pod zakłady produkcyjne oraz działalność gospodarczą (park przemysłowy).

II.2.2. Wykup terenów pod inwestycje oraz uzbrojenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną w celu przyciągnięcia inwestorów.

II.3. Łagodzenie skutków bezrobocia.

Uzasadnienie:

Bezrobocie jest czynnikiem potęgującym wzrost ubóstwa i degradację ekonomiczną. W gminie Mędrzechów w 2011 roku zarejestrowanych było 272 osób bezrobotnych w tym 123 mężczyzn i 154 kobiety. Właśnie kobiety stanowią tutaj ponad połowę (57,0 %) osób bezrobotnych zarejestrowanych. Jak wskazują dane, w gminie Mędrzechów udział bezrobotnych ogółem w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 7,7%, w tym udział mężczyzn wynosi 3,3% a kobiet 4,4 %.

Dane wskazują, że w 2011 roku wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,4%), gimnazjalnym i poniżej (23,7%) oraz policealnym i średnim zawodowym (24,6%). Najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z wykształceniem wyższym (7%) oraz średnim ogólnokształcącym (14,3%).

Analizując wiek bezrobotnych w gminie Mędrzechów, największą grupę stanowią tutaj ludzie młodzi tj. osoby w wieku 18-24 lata – 37% . Grupy wiekowe 25-34 lat oraz 35-44 lat mają odpowiednio 24% i 23% udział.

Najmniejszy udział z ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby między 55 - 59 rokiem życia- 3% oraz osoby, z grupy wiekowej 60 - 64 lat stanowiące - 1% w ogólnej liczbie bezrobotnych w gminie.

Te dane uświadamiają, jak trudne wyzwania stoją przed władzami gminy w walce z bezrobociem. Należy podejmować wszelkie działania zmierzające do organizowania szkoleń dopasowanych do potrzeb tego rynku, organizowanie szkoleń w zakresie podejmowania własnej działalności gospodarczej. Ciekawą inicjatywą może być pomaganie absolwentom, jednej z najliczniejszych grup bezrobotnych, nauki zawodu poprzez umożliwienie odbywania praktyk zawodowych i staży np. w urzędzie gminy, czy jednostkach jej podległych, lokalnych przedsiębiorstwach.

Praca jest warunkiem bezpieczeństwa finansowego i społecznego, umacnia poczucie własnej wartości, akceptacji w społeczeństwie, solidarności, daje możliwość podnoszenia

umiejętności i samorealizacji. Stąd walka z bezrobociem jest jednym z głównych zadań Władz Gminy.

Likwidacja bezrobocia powinna odbywać się wielotorowo. W sposób pośredni - poprzez stworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji, przekwalifikowania, czy dostosowania kwalifikacji zawodowych do rynku pracy oraz w sposób bezpośredni – poprzez tworzenie miejsc pracy poza rolnictwem, realizację programów stażowych.

Projekty:

- II.3.1. Rozwój rynku informacji w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń.
- II.3.2. Dostosowanie oferty edukacyjnej i szkoleniowej do potrzeb rynku pracy, wzbogacenie programów nauczania o tematy z zakresu przedsiębiorczości.
- II.3.3. Wdrożenie programu stażowego umożliwiającego absolwentom odbywanie praktyk w jednostkach administracyjnych i firmach działających na terenie gminy.
- II.3.4. Umożliwienie zmiany kwalifikacji zawodowych, zwłaszcza osobom odchodzącym z rolnictwa.

6.3. Obszar III : ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

Cel strategiczny: Zapewnienie wszechstronnego rozwoju mieszkańców kreowanie postaw, aktywności i zaangażowania społecznego.

III.1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji.

Uzasadnienie:

Kapitał ludzki odgrywa bardzo dużą rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym obszaru. Doskonalenie zasobów ludzkich odbywa się przede wszystkim poprzez dostęp do edukacji, stąd ważne jest zapewnienie jak najlepszych warunków kształcenia na wszystkich poziomach edukacji. Zagadnienie *wysokiej jakości kształcenia* niesie za sobą całe spektrum wytycznych, które muszą być spełnione, by system oświaty był skuteczny, począwszy od zagwarantowania dobrej jakości bazy szkolno-sportowej, poziom nauczania, wysokie kwalifikacje kadry pedagogicznej, oferowanie możliwości poszerzania zainteresowań poprzez uczestnictwo w kółkach zainteresowań, klubach sportowych itd.

Ważnym celem jest zatem dostępności i powszechności edukacji dla wszystkich grup wiekowych. Promowanie idei kształcenia ustawicznego jest szczególnie ważne w przypadku osób dorosłych, które nie mają dość wiary w siebie, by wrócić do przerwanej nauki, podnieść stopień wykształcenia, czy wręcz zdobyć nowy zawód.

Warunkiem dynamicznego rozwoju gospodarczego jest dostosowanie programów kształcenia do potrzeb rynku pracy, budowania postaw przedsiębiorczości i aktywności społecznej już na poziomie szkoły podstawowej, czy gimnazjum. Rozwój kapitału ludzkiego nie może zaistnieć bez wykształconej, aktywnej i kreatywnej kadry pedagogicznej, stąd pojawia się konieczność w nieustannej jej doskonalenie. Niezmiernie ważną kwestią wpływającą na wyrównywanie szans edukacyjnych jest także tworzenie systemów stypendialnych dla utalentowanych uczniów, zagraniczna wymiana młodzieży .

Projekty:

- III.1.1. Poprawa stanu technicznego budynków szkół oraz terenów przyszkolnych (parkingi, place zabaw, meble).
- III.1.2. Remonty i rozbudowa budynków szkół w (sale gimnastyczne).
- III.1.3. Zaopatrzenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt.
- III.1.4. Rozwój przyszkolnej infrastruktury sportowej.
- III.1.5. Opracowanie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych (koła przedmiotowe i artystyczne, sekcje sportowe, warsztaty) pozwalającej rozwijać zainteresowania uczniów.
- III.1.6. Utworzenie programu stypendialnego dla uczniów wybitnie uzdolnionych.
- III.1.7. Współpraca międzynarodowa – wymiana młodzieży.
- III.1.8. Wsparcie działań związanych z doskonaleniem zawodowym nauczycieli.
- III.1.9. Ułatwienie dostępu do kształcenia ponadgimnazjalnego.
- III.1.10. Propagowanie idei kształcenia ustawicznego: kursy i szkolenia dokształcające dorosłych (kursy językowe, komputerowe i inne).

III.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców gminy.

Uzasadnienie:

Poszerzanie zasobów wiedzy, doskonalenie umiejętności, rozwijanie zainteresowań i talentów nierozdzielnie wiąże się z zaspokajaniem potrzeb kulturalnych, budowaniem aktywności społecznej i pewnego rodzaju uwrażliwienia na piękno otaczającego świata. Życie kulturalne na terenie gminy animuje Biblioteka i Szkoła w Mędrzechowie. Biblioteka Gminna, dla swego rozwoju, potrzebuje dalszej informatyzacji i komputeryzacji oraz wygospodarowania przestrzeni na stworzenie czytelnicy. Bardzo ważna jest międzypokoleniowa integracja społeczeństwa gminy i zaspokajanie potrzeb kulturalnych wszystkich mieszkańców. Najmłodszych poprzez ciekawą organizację czasu wolnego dzięki organizacji miejsc spotkań (świetlice, kluby, sale gier). Jednym z ciekawszych pomysłów na zagospodarowanie czasu, zwłaszcza młodzieży jest tworzenie kawiarenek internetowych. Ambicją Władz gminy jest utworzenie takiego lokalu w każdym sołectwie. Wreszcie konieczne jest stworzenie możliwości zaangażowania w życie kulturalne gminy dorosłym mieszkańcom poprzez uczestnictwo w różnych klubach i kołach, np. Koło Gospodyń Wiejskich itp. Wielopokoleniowa integracja mieszkańców najłatwiej odbywa się poprzez wspólne spędzanie czasu, dlatego działania gminy powinny skupiać się na opracowaniu kalendarza i organizowaniu imprez kulturalnych, rodzinnych imprez plenerowych, festynów, festiwali, konkursów, wystaw. Przyczyni się to do budowania postaw wspólnoty i solidarności społeczności gminnej.

Projekty:

- III.2.1. Komputeryzacja i informatyzacja biblioteki.
- III.2.2. Opracowania kalendarza i organizacja kulturalnych imprez cyklicznych o charakterze gminnym i międzygminnym (przeeglady piosenki, festiwale, festyny wystawy, konkursy itp.)
- III.2.3. Utworzenie Klubu Inteligencji Gminnej.
- III.2.4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i mlodziezy poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty zajec oraz organizacje miejsc spotkan: swietlice, kluby, sale gier i zabaw, place zabaw, warsztaty.
- III.2.5. Tworzenie warunkow dla angazowania sie mieszkancow w zycie kulturalne i spoleczne gmin poprzez uczestnictwo w roznych grupach i formacjach.
- III.2.6. Remonty Domow Ludowych, swietlic wiejskich wraz z wyposazeniem celem wspierania rownomiernego rozwoju kulturalnego mieszkancow poszczegolnych solectw.
- III.2.7. Organizacja pozalekcyjnych klubow dla dzieci i mlodziezy w oparciu o rozwijajaca sie baze szkolna i swietlic wiejskich.

6.4. Obszar IV : INFRASTRUKTURA SPOLECZNA

Cel strategiczny: Sprawnie funkcjonujaca infrastruktura spoleczna, swiadczaca wysokiej jakosci uslug mieszkancom oraz zapewniajaca im poczucie bezpieczenstwa.

IV.1. System pomocy spolecznej chroniacy potrzebujacych mieszkancow gminy.

Uzasadnienie:

W kazdej spolecznosci pojawiaja sie osoby, ktore zmuszone sa do korzystania z roznych form pomocy. Tam, gdzie chodzi o najwazniejsza wartosc, jaka jest zdolnosc przetrwania, standard swiadczonych uslug spolecznych powinien byc na jak najwyzszym poziomie.

Jednym z najwiekszych problemow spolecznych z jakimi boryka sie gmina jest bostwo, budace wynikiem w duzej mierze bezrobocia. Wedlug danych Gminnego Osrodka Pomocy Spolecznej w Mędrzechowie w 2011 r., najwiecej, bo az 39% pomocy zwiazane bylo z problemem ubostwa, 32 % dotyczylo bezrobocia. Wyjatkowo przykra konsekwencja tego zjawiska jest dziedziczenie ubostwa przez kolejne pokolenia. Z kolei konsekwencja bezrobocia i spoleczenstwa jest pojawianie sie roznego rodzaju patologii. Dlatego wazne jest, by system opieki spolecznej obejmowal wszystkie grupy, ktorym grozi wykluczenie spoleczne: rodziny wielodzietne i wieloproblemowe, osoby bezrobotne, niepełnosprawne, cięzko chore, starsze, samotne, dotknięte różnego rodzaju

uzależnieniami. Ważne jest, by wszyscy mieszkańcy gminy czuli się w niej bezpiecznie i mieli świadomość, że nie zostaną pozostawieni sami sobie w trudnej sytuacji.

Dlatego Władze gminy postanowiły zapewnić opiekę różnym grupom społecznym poprzez powołanie odpowiednich ośrodków:

- Dom Pomocy Społecznej dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi,
- Mieszkania Chronione – system opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi,
- Opieka paliatywna nad chorym w domu,
- Świetlice Terapeutyczne – system opieki nad dzieckiem.

Na poziom świadczonych usług wpływa dostosowanie do potrzeb i odpowiedni stan infrastruktury technicznej i wyposażenia Ośrodka Pomocy Społecznej.

Projekty:

IV.1.1. Poprawa bazy lokalowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

IV.1.2. Utworzenie w gminie Świetlice środowiskowej.

IV.1.3. Utworzenie systemu opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi – mieszkania chronione.

IV.1.4. Zorganizowanie systemu opieki nad ciężko chorym w domu.

IV.1.5. Stworzenie systemu opieki nad dzieckiem – świetlice terapeutyczne.

IV.1.6. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji osób dotkniętych trwałym bezrobociem, ubóstwem, niepełnosprawnością, alkoholizmem.

IV.2. Wysokiej jakości usługi w zakresie ochrony zdrowia.

Uzasadnienie:

Na jakość i komfort życia mieszkańców duży wpływ ma dostęp i poziom oferowanych usług medycznych. Podstawowa opieka zdrowotna na terenie gminy jest bardzo dobrze zorganizowana – na jej terenie funkcjonują 4 wiejskie ośrodki zdrowia. Konieczne jest zagwarantowanie dobrej bazy lokalowej ośrodków oraz ich doposażenie w aparaturę medyczną. Braki występują natomiast w dostępie do specjalistycznych usług medycznych, diagnostyki. Na terenie gminy brakuje ośrodka rehabilitacyjnego.

Za utworzeniem takiej jednostki przemawia fakt starzenia się społeczeństwa, a co za tym idzie wzrost zapotrzebowania na tego typu usługi medyczne. Ważne jest także podjęcie działań na rzecz zwiększenia profilaktyki ochrony zdrowia, z włączeniem profilaktyki uzależnień w szkołach i wśród mieszkańców.

Projekty:

IV.2.1. Zwiększenie dostępności w gminie do podstawowej opieki medycznej, lekarzy specjalistów i diagnostyki medycznej.

IV.2.2. Prowadzenie profilaktyki prozdrowotnej wraz z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień w gminie (np. organizowanie i dofinansowanie badań diagnostycznych, organizacja spotkań ze specjalistami).

IV.2.3. Modernizacja Ośrodka Zdrowia w Mędrzechowie.

IV.3. Powszechny dostęp do sportu i rekreacji na terenie gminy.

Uzasadnienie:

Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju sportu i rekreacji na terenie gminy wiąże się z maksymalnym urozmaiceniem i uatrakcyjnieniem oferty zajęć sportowych oraz rozbudową infrastruktury, poprzez rozbudowę bazy sportowej, głównie szkolnej: boisk sportowych, infrastruktury towarzyszącej, sal gimnastycznych. Ważne jest promowanie aktywnego spędzania czasu wśród osób we wszystkich przedziałach wiekowych. Dostęp do sportu, udział w sportowych imprezach cyklicznych, wpłynie na poprawę kondycji fizycznej mieszkańców, da możliwość czynnego i ciekawego spędzania czasu, a dzięki organizowaniu rozmaitych imprez sportowych integracji społecznej w duchu zdrowej rywalizacji. Zagospodarowanie czasu wolnego, zwłaszcza młodym ludziom, promowanie utalentowanej sportowo młodzieży, jest sposobem na zwalczanie patologii społecznej. Dobra baza sportowo-rekreacyjna dodatkowo wzmocni atrakcyjność turystyczną gminy.

Projekty:

- IV.3.1. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy: budowa boisk i obiektów infrastruktury towarzyszącej.
- IV.3.2. Promowanie i wspieranie rozwoju utalentowanej sportowo młodzieży.
- IV.3.3. Propagowanie aktywnego spędzania czasu – organizowanie imprez sportowych, zawodów, turniejów, meczów o charakterze rodzinnym na poziomie gminnym i międzygminnym.
- IV.3.4. Organizowanie na terenie gminy cyklicznych imprez sportowych,
- IV.3.5. Połączenie działających na terenie gminy klubów sportowych w celu stworzenia jednego silnego i prężnie działającego Gminnego Klubu Sportowego.
- IV.3.6. Budowa miejsc do rekreacji wraz konieczną infrastrukturą.
- IV.3.7. Budowa hali sportowej.
- IV.3.8. Budowa krytej pływalni.
- IV.3.9. Budowa przystani kajakowej na Wiśle.
- IV.3.10. Wspieranie organizacji bezpiecznych kąpielisk.
w starorzeczach i wyrobiskach poźwirowych na terenie gminy.
- IV.3.11. Poprawa zaplecza socjalnego działających Ludowych Zespołów Sportowych, stworzenie warunków do powstania nowych ogniw LZS.

IV.4. Nowoczesna, przyjazna administracja.

Uzasadnienie:

Wpływ na życie mieszkańców często wywiera jakość obsługi administracyjnej. Każdy mieszkaniec gminy przynajmniej raz w życiu musi odwiedzić jednostkę administracji publicznej. W niektórych przypadkach, konieczne są częstsze wizyty w urzędzie. Procedury urzędowe powinny być jasne, przejrzyste i jak najmniej skomplikowane, czas obsługi jak najkrótszy, a kadra administracyjna kompetentna i dobrze przygotowana do pełnienia swoich obowiązków.

By sprostać tym wytyczne gmina postanowiła przeprowadzić informatyzację urzędu

gminy, wprowadzić elektroniczny system obiegu dokumentów, uzyskać podpis cyfrowy oraz udostępnić mieszkańcom opcję elektronicznego wypełniania i przesyłania dokumentów. Pomoże to uprościć procedury, znacznie skróci czas obsługi klientów oraz ułatwi pracę urzędnikom.

Ustawiczne szkolenie kadry administracyjnej wpłynie na wysoką jakość usług administracyjnych.

Projekty:

- IV.4.1. „e-Urząd” informatyzacja Urzędu Gminy, wprowadzenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów, elektroniczna skrzynka podawcza.
- IV.4.2. Doskonalenie kadry urzędniczej i administracyjnej.
- IV.6.5. Upowszechnienie stosowania technik informatycznych w pracy instytucji publicznych.
- IV.6.6. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy dla potrzeb niepełnosprawnych.

IV.5. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Uzasadnienie:

Jednym z ważniejszych czynników wpływających na komfort życia jest poczucie bezpieczeństwa. Mieszkańcy powinni umieć zdefiniować zagrożenia, a następnie wiedzieć, jak ich unikać i jak z nimi walczyć. Ważne jest także objęcie opieką i monitoringiem środowisk zagrożonych patologiami. Działania gminy powinny skupić się także na współpracy z policją w zakresie prewencji i edukacji społeczeństwa oraz modernizacji, rozbudowie bazy lokalowej jednostek OSP oraz doposażeniu ich w niezbędny sprzęt ratowniczy.

Projekty:

- IV.5.1. Programy profilaktyki w środowiskach zagrożonych patologiami.
- IV.5.2. Działania edukacyjne związane z rozpoznawaniem i unikaniem zagrożeń oraz udzielaniem pierwszej pomocy.
- IV.5.3. Rozbudowa i remonty budynków OSP w sołectwach z przeznaczeniem części pomieszczeń na Koło Gospodyń Wiejskich i Kluby Młodzieżowe.
- IV.5.4. Modernizacja oraz doposażenie w sprzęt ratowniczy gminnych jednostek OSP.

6.5. Obszar V : INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel strategiczny: Pełny zakres infrastruktury technicznej poprawiający bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców, stymulujący rozwój gospodarczy i wpływający na ochronę walorów środowiska naturalnego.

V.1. Wysoka jakość wody oraz , zabezpieczenie przeciwpowodziowe

Uzasadnienie:

Gmina Mędrzechów jest zwodociągowana. Sieć wodociągowa wymaga modernizacji na niektórych odcinkach, gdzie jest ona przestarzała i zdekapitalizowana. Konieczne jest wykonanie projektów oraz działania inwestycyjne. Zaopatrzenie gminy w wodę powinno zmierzać do zapewnienia odpowiedniej ilości i jakościowo dobrej wody na potrzeby mieszkańców, rolnictwa i przemysłu. Racjonalna gospodarka wodna wiąże się także z ochroną przed klęskami powodziowymi, retencją wodną, regulacją lokalnych cieków. Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe zapewnić jednak

Projekty:

- V.1.1. Remonty i modernizacja sieci wodociągowej oraz budowa nowej celem dostarczenia wody pitnej wysokiej jakości do gospodarstw domowych.
- V.1.2. Inwestycje zwiększające wydajność ujęć wody na terenie gminy.
- V.1.3. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego w gminie – współdziałanie władz gminy z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych (powodzie, pożary),
- V.1.5. Umacnianie, modernizacja wałów przeciwpowodziowych Wisły, Żabnicy i Brnia – zmniejszanie zagrożenia powodzią.
- V.1.6. Odbudowa, udroźnienie, konserwacja rowów melioracyjnych - zwiększenie bezpieczeństwa przed powodzią.
- V.1.7. Budowa przepompowni w Odmęcie oraz zakup pompowni mobilnej.
- V.1.8. Stworzenie systemu monitoringu i ostrzegania zagrożenia powodzią.

V.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy.

Uzasadnienie:

Jak w przypadku większości obszarów wiejskich, Gmina Mędrzechów charakteryzuje się brakiem skanalizowania. Brak systemu oczyszczania ścieków jest przyczyną skażenia wód powierzchniowych, które są często źródłem wody pitnej. Wpływa to na zagrożenie zdrowia mieszkańców. Ten element infrastruktury komunalnej jest jednym z

najważniejszych czynników stymulujących rozwój. Brak bowiem uporządkowanej gospodarki ściekowej wpływa na stan środowiska, obniża atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną obszaru. Działania gminy będą się skupiać na pozyskiwaniu środków finansowych, wykonaniu dokumentacji technicznej i realizacji inwestycji. Rozwój gospodarki ściekowej na terenie gminy będzie miał wpływ na zmniejszenie zewnętrznych kosztów środowiska dla gospodarki, dostosowanie się do wymogów UE oraz wpłynie na pobudzenie gospodarcze i inwestycyjne na obszarze gminy.

Projekty:

V.2.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków.

V.2.2. Budowa sieci kanalizacji burzowej.

V.3. Rozwiązywanie problemów gospodarki odpadami komunalnymi.

Uzasadnienie:

Na terenie Gminy Mędrzechów system unieszkodliwiania odpadów polega na ich wywożeniu poza Gminę przez wyspecjalizowaną firmę. Prowadzona przez gminę selektywną zbiórka odpadów, nie jest jednak upowszechniona na dużą skalę. Zaledwie 30% indywidualnych gospodarstw domowych posiada podpisane umowy na wywóz odpadów komunalnych. Konieczne jest więc na terenie gminy wdrożenie nowoczesnych i ekologicznych systemów gospodarki odpadami, segregację, recykling w połączeniu z działaniami edukacyjnymi w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców i uświadomienia im ich odpowiedzialności za środowisko. Władze gminy muszą się także uporać z problemem niekontrolowanego wprowadzania odpadów do środowiska takimi jak dzikie wysypiska śmieci, czy spalanie odpadów w kotłach grzewczych. Gmina musi także podjąć działania związane z usuwaniem ze środowiska odpadów zawierających azbest.

Projekty:

V.3.1. Rozwój i wdrażanie nowoczesnych i ekologicznych systemów gospodarki odpadami w gminie – rozbudowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów wielkogabarytowych..

V.3.2. Likwidacja i rekultywacja miejsc niebezpiecznych zawierających azbest.

V.3.3. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.

V.4. Racjonalna gospodarka energetyczna.

Uzasadnienie:

Racjonalna gospodarka energetyczna w dużej mierze wiąże się z inwestycjami w infrastrukturę: wymianą starych systemów ogrzewania na nowe, bardziej przyjazne dla środowiska, termomodernizacją budynków (zwłaszcza gminnych obiektów użytku publicznego). Ważne jest także zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budownictwie indywidualnym i publicznym, a w szczególności wykorzystanie kolektorów słonecznych, pomp ciepła, źródeł geotermalnych, energii słonecznej, wiatrowej, wodnej, biopaliwa i biomasy. Oszczędne gospodarowanie energią wpłynie na zmniejszenie kosztów ponoszonych na ogrzewanie, a także wpłynie na mniejszy stopień zanieczyszczenia powietrza dzięki obniżeniu niskiej emisji.

Projekty:

- V.4.1. Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budownictwie indywidualnym i budynkach użyteczności publicznej, w szczególności wykorzystanie kolektorów słonecznych, pomp ciepła oraz stworzenie możliwości wykorzystywania źródeł geotermalnych, energii wiatrowej i wodnej.
- V.4.2. Modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych i likwidacja źródeł niskiej emisji w gminie.
- V.4.3. Termomodernizacja gminnych obiektów publicznych.

V.5. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy.

Uzasadnienie:

Jednym z głównych czynników rozwoju gospodarczego jest dostępność komunikacyjna obszaru mająca wpływ na jego spójność w strukturach wojewódzkich i regionalnych. Układ komunikacyjny decyduje o możliwościach inwestycyjnych, powstawaniu stref aktywności gospodarczej oraz mobilności mieszkańców. Gmina Mędrzechów posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną, jednak wiele dróg wymaga remontów i modernizacji. Konieczna jest także budowa oświetlenia ulicznego, chodników, ciągów pieszo-rowerowych, parkingów. Wprowadzenie oznakowania dróg zapewni bezpieczeństwo pieszym i kierowcom. Istotnym również to

Projekty:

- V.5.1. Poprawa jakości dróg, wewnętrznych w poszczególnych sołectwach gminy.
- V.5.2. Budowa parkingów na terenie gminy w tym parkingu przy Kościele w Mędrzechowie,
- V.5.3. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, zwłaszcza pieszych, poprzez budowę oświetlenia ulicznego, właściwe oznakowanie dróg oraz budowę chodników w miejscowościach: Grądy, Kupienin (Podkalenie, Osiedle Kopacz), Mędrzechów, Wola Mędrzechowska.
- V.5.4. budowa ciągów pieszo-rowerowych.

V.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Uzasadnienie:

Jeżeli chodzi o infrastrukturę techniczną, szczególnie ważną kwestią jest niwelowanie zapóźnień informatycznych. Obszary wiejskie są najslabiej wyposażone w infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego oraz dostęp do usług internetowych. W celu budowy społeczeństwa informacyjnego i przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu istnieje konieczność budowy sieci informatycznej i światłowodowej zapewniającej powszechny dostęp do usług teleinformatycznych.

Zbudowanie sieci teleinformatycznej to jeszcze nie wszystko. Wielu mieszkańców nie posiada swoim gospodarstwie domowym komputera lub w ogóle nie potrafi się nim posługiwać. Internet jest bogatym źródłem informacji. Może być wykorzystywany w procesie poszukiwania pracy, źródeł finansowania inwestycji, wiedzy o tematyce rolniczej. Jest to sposób aktywizacji mieszkańców. Z kolei młodzież może wykorzystać narzędzia informatyczne, by przygotować się do lekcji, wykorzystać aplikacje do

tworzenia prezentacji, referatów, a tym samym wzmocnić własną kreatywność. Gmina zamierza realizować ideę przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu i zamierza utworzyć przynajmniej jedną kawiarenkę internetową w każdym sołectwie.

Tworzenie i rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej podnosi atrakcyjność inwestycyjną, turystyczną obszaru, sprzyja także powstawaniu przedsiębiorstw i podmiotów gospodarczych.

Projekty:

V.6.1. Budowa sieci światłowodowej internetowej na terenie gminy,

V.6.2. Budowa i rozbudowa lokalnych sieci teleinformatycznych,

V.6.3. Tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu jako przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców gminy.

V.7. Ochrona przyrody oraz edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.

Uzasadnienie:

Priorytetem działania władz gminnych powinna być pamięć o ochronie i zachowaniu elementów przyrody, krajobrazu oraz różnorodności biologicznej, nadających obszarowi niepowtarzalność. Dziedzictwo przyrodnicze jest czynnikiem wzmacniającym poczucie tożsamości.

Jednym z ważniejszych zagadnień związanych z zachowaniem więzi ze środowiskiem i miejscem zamieszkania jest świadomość ekologiczna. Ważne są zatem akcje edukacyjne, kampanie ekologiczne skierowane do wszystkich mieszkańców, dotyczące metod ochrony środowiska, racjonalnej gospodarki zasobami przyrody. Tematyka szkoleń oprócz podstawowych zagadnień dbałości o stan środowiska, jak ochrona wód, powietrza, segregacja odpadów i zbiórka surowców wtórnych, ochrona gleb, powinna także dotyczyć wykorzystania przyjaznych dla środowiska technologii rolniczych i produkcyjnych, dobrych praktyk ekologicznych.

Projekty:

V.7.1. Ochrona przyrody, krajobrazu oraz różnorodności biologicznej.

V.7.2. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwych postaw korzystania ze środowiska (segregowanie odpadów i recykling, racjonalne zużycie wody, energii elektrycznej i ciepłej, ochrona czystości wód, wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii etc.).

6.6. Obszar VI: REKREACJA, KULTURA, SPORT ORAZ PROMOCJA GMINY

Cel strategiczny: Kształtowanie nowego wizerunku gminy poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego, budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz skuteczną promocję.

VI.1. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i odnowa wsi.

Uzasadnienie:

Dziedzictwo kulturowe jest elementem, który wpływa na stworzenie więzi z miejscem zamieszkania, wzmacnia poczucie tożsamości i historycznej przynależności do danego obszaru, umacnia odrębność i wyjątkowość danej społeczności. Specyfika obszaru powinna być podkreślana i zachowana dla przyszłych pokoleń. Dotyczy to zarówno materialnych, jak i niematerialnych dóbr kultury. Zabytki, cenne pamiątki historyczne powinny być odnowione i odpowiednio wyeksponowane. Obiekty zabytkowe są częścią dziedzictwa historycznego, które powinno zostać przekazane nie tylko kolejnym pokoleniom, ale również osobom spoza regionu w celu zrozumienia życia i mentalności danej społeczności. Młodzież powinna czerpać z bogactwa tradycji, obrzędowości lokalnej, sztuki rzemieślniczej i kulinarnej, pielęgnować w sobie miłość do muzyki ludowej i okolicznej przyrody. Od ich zaangażowania i hierarchii wartości zależy przetrwanie kultury i historii gminy. Mając to na uwadze, gmina postanowiła utworzyć Zespół Folklorystyczny. Będzie to niejako wkład w podtrzymywaniu i chronieniu miejscowej kultury oraz pielęgnowanie lokalnego folkloru. Działanie to pozwoli na integrację społeczności gminy i pozwoli zachować własną tożsamość.

Uczestnictwo w imprezach związanych z folklorem i miejscową tradycją, nie tylko uatrakcyjnią pobyt przyjezdnym, ale także pomaga poznać daną społeczność, jej kulturę, i historię.

Sposobem na rozpowszechnienie wartości kulturalnych jest zachowanie lokalnego rzemiosła, sztuki.

Należy zadbać o walory estetyczne i zagospodarowanie przestrzeni wsi tj. dokonać odnowy centrów poszczególnych sołectw, poprzez: wykonanie parkingów, placów zabaw, chodników, zakup małej architektury i jej renowację, urządzenie małej zieleni. Działania te, to poprawa jakości życia i walorów estetycznych, zmiana wizerunku wsi i gminy.

Projekty:

- VI.1.1. Renowacja i odnowa obiektów zabytkowych, zlokalizowanych na terenie gminy.
- VI.1.2. Odnowa i kształtowanie centrów sołectw: wykonanie parkingów, placów zabaw, urządzenie zieleni.
- VI.1.3. Zachowanie ciągłości kulturowej poprzez pielęgnowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego: tradycji, obrzędów, lokalnego folkloru.

- VI.1.4. Promocja lokalnej twórczości w dziedzinie kultury i sztuki –
wydawanie materiałów wystawowych, druk wydawnictw promocyjnych,
organizacja wystaw, pikniki kulturalne,
- VI.1.5. Zachowanie lokalnego rzemiosła, sztuki.
- VI.1.6. Stworzenie Gminnego Zespołu Folklorystycznego.
- VI.1.7. Rozwój i promocja Gminnej Orkiestry Dętej w Woli Mędrzechowskiej.

VI.2. Budowa i rozwój infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej.

Uzasadnienie:

Gmina Mędrzechów posiada potencjał turystyczny, pomimo niewiary swych mieszkańców. Malownicze położenie, bogactwo flory i fauny, obecność Obszaru Chronionego Doliny Wisły to po przygotowaniu miejsc i szlaków turystycznych może przyciągać chcących odpoczywać turystów. Problemem natomiast jest kompletny brak infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy. Brakuje obiektów noclegowych, punktów gastronomicznych, miejsc przeznaczonych do wypoczynku i rekreacji. Stąd konieczność przeprowadzenia szeregu inwestycji w tym kierunku. Do poprawy bazy noclegowej przyczyniłoby się utworzenie bazy hotelowej z wykorzystaniem do tego celu szkoły, a także zorganizowanie pola namiotowego nad Wisłą. Ważne jest maksymalne urozmaicenie pobytu przybyszom, oznakowanie i opracowanie szlaków turystycznych, tras rowerowych, biegowych itp. Pomysłem na rozwój w dziedzinie turystyki i wypoczynku będzie budowa przystani kajakowej nad Wisłą oraz pomoc inwestorom w przystosowaniu i zagospodarowaniu wyrobisk poźwirowych jako kąpielisk, miejsc do piknikowania i wędkowania. Stworzenie możliwości wypoczynku i rekreacji w gminie powinno stać się czynnikiem wspomagającym rozwój społeczny i ekonomiczny gminy. Generowanie dochodów z tego tytułu przez mieszkańców i gminę wpłynie dodatnio na podniesienie poziomu jakości życia mieszkańców, tworzenie nowych miejsc pracy, rozwój przedsiębiorczości.

Projekty:

- VI.2.1. Utworzenie wakacyjnej bazy noclegowej w szkole w Mędrzechowie
- VI.2.2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków spacerowych, tras rowerowych, konnych, itp.
- VI.2.3. Wykorzystanie piękna terenu Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły przez wytyczanie ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych.
- VI.2.4. Zagospodarowanie brzegu Wisły przez utworzenie miejsca biwakowego i przystani kajakowej.

VI.3. Rozwój gospodarstw agroturystycznych jako alternatywnego źródła dochodu rolników i wsparcie rozwoju turystyki weekendowej.

Uzasadnienie:

Gmina Mędrzechów posiada również predyspozycje do rozwoju agroturystyki, jako jednej dodatkowych form działalności na wsi.. Tego typu formy wypoczynku cieszą się ogromnym zainteresowaniem gości, zwłaszcza z dużych aglomeracji miejskich. Wśród malowniczych widoków mogą wypoczywać na świeżym powietrzu, w przyjaznej atmosferze tworzonej przez gospodarzy. Dodatkowym atutem jest degustacja wiejskich potraw, czy możliwość zakupu świeżych, zdrowych produktów bezpośrednio od rolników. Atutem gminy jest bliskie położenie większego ośrodka miejskiego jakim jest Dąbrowa Tarnowska i Tarnów. Przy zapewnieniu dostępu do atrakcji rekreacyjnych i wypoczynkowych (np. wędkowanie, basen, szlaki turystyczne i rowerowe, obiekty sportowe) oraz ciekawego programu spędzania czasu, gmina ma szansę rozwoju w kierunku turystyki weekendowej. Ważne są także działania szkoleniowo-doradcze przez ODR wspierające zamierzających podjąć lub organizatorów sobotnio-niedzielnego wypoczynku.

Projekty:

- VI.3.1. Wsparcie merytoryczne oraz pomoc w organizowaniu szkoleń dla osób zajmujących się lub chcących zajmować się agroturystyką.
- VI.3.2. Pomoc doradcza w tworzeniu przez gospodarstwa agroturystyczne atrakcyjnej oferty sobotnio-niedzielnego wypoczynku.

VI.4. Promocja gminy

Uzasadnienie:

Rozwój gospodarki, a zwłaszcza turystyki uzależniony jest w dużym stopniu od jakości i skuteczności systemu promocji. Należy w tym względzie podjąć szereg działań pośrednich i bezpośrednich prezentujących gminę od jak najlepszej strony. Samorząd Gminy powinien podejmować działania w kierunku wszechstronnej promocji walorów Gminy poprzez opracowanie szczegółowych informatorów, budowę profesjonalnej witryny internetowej, utworzenie kalendarza stałych imprez kulturalnych i sportowych. Utworzenie Punktu Informacji Turystycznej pomoże przebywającym na terenie gminy ciekawie spożytkować czas.

Sposobem na podkreślenie indywidualności, a zarazem zachowanie odrębności i niepowtarzalności jest wykreowanie markowych produktów lokalnych np. w sektorze żywienia (regionalne potrawy, produkty).

Ważne jest również nawiązanie współpracy z gminami partnerskimi w kraju i za granicą. Wspólne pochylenie się nad problemami i wymiana doświadczeń. Możliwość wyjazdów mieszkańców za granicę i przyjmowanie gości u siebie wpłynie na wymianę wartości kulturalnych, czerpanie z dobrych wzorców i wzajemną pomoc.

Projekty:

- VI.4.1. Publikacja informatora obejmującego kompleksowo wszystkie walory gminy: krajobrazowe, historyczne, kulturowe, inwestycyjne, turystyczne, kalendarz imprez kulturalnych, punkty usługowe, miejsca noclegowe itp.
- VI.4.2. Utworzenie stanowiska ds. Informacji Turystycznej i Promocji gminy,
- VI.4.3. Ustawienie na terenie gminy tablic informacyjnych, mapy gminy, opisy ciekawych miejsc, itp.
- VI.4.4. Opracowanie i wydanie monografii gminy.
- VI.4.5. Nawiązanie współpracy z sąsiednimi samorządami i gminami partnerskimi w celu wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń.
- VI.4.6. Kreowanie marki i promocja produktów lokalnych.

7. Zestawienie planowanych działań strategicznych i operacyjnych na obszarze gminy Mędrzechów w latach 2012-2025

Obszar priorytetowy I. ROLNICTWO I PRZETWÓRSTWO ROLNE	
Cel strategiczny I. – <i>Modernizacja struktury, doskonalenie organizacji rolnictwa, zwiększenie efektywności produkcji rolnej.</i>	
Cele operacyjne	Projekty
I.1. Prawdopodobnie efektywności gospodarstw rolnych	I.1.1. Poprawa struktury agrarnej na terenie gminy – scalanie gruntów. I.1.2. Opracowanie długofalowego programu wapnowania gleb na terenie gminy. I.1.3. Wspieranie wprowadzania nowoczesnych metod upraw i hodowli. I.1.4. Wspieranie specjalizacji gospodarstw w produkcji w produkcji warzyw i owoców. I.1.5. Wsparcie i rozwój rolnictwa ekologicznego, produkcja zdrowej żywności. I.1.6. Wspieranie rozwoju pszczelarstwa. I.1.7. Wyłączanie zdegradowanych gruntów rolnych spod melioracji
I.2. Rozwój przetwórstwa i wspieranie inicjatyw wspólnego gospodarowania	I.2.1. Wspieranie rozwoju lokalnego rynku zbytu produktów rolnych. I.2.2. Wydzielenie terenów pod przemysł przetwórczy. I.2.3. Organizacja przetwórci owoców miękkich (porzeczka, truskawka, malina, jagoda) i warzyw. I.2.4. Wspieranie tworzenia na terenie gminy grup producenckich (również w obszarze produkcji biopaliw, biomasy wraz z wytwarzaniem taniej energii). I.2.5. Pomoc w tworzeniu stowarzyszeń, fundacji obsługujących obszar rolniczy.

I.3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych rolników.	I.3.1. Tworzenie punktów konsultacyjnych i ośrodków doradczych dla rolników. I.3.2. Pomoc dla rolników – warsztaty, szkolenia, w tym z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych. I.3.3. Organizacja szkoleń i kursów przystosowujących rolników do nowych zawodów.
I.4 Zagospodarowanie przestrzeni rolniczej Gminy.	I.4.1. Zalesianie terenów zdegradowanych oraz gruntów stanowiących nieużytki a zarazem terenów przyległych i śródlęsnych. I.4.2. Zintegrowanie w planie zagospodarowania przestrzennego gminy aspektów rolniczych i ekologicznych.

Obszar priorytetowy II. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Cel strategiczny: Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

Cele operacyjne	Projekty
II.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.	II.1.1. Opracowanie oferty inwestycyjnej gminy i aktywna promocja walorów gospodarczych gminy. II.1.2. Poprawa infrastruktury technicznej, w tym teleinformatycznej oraz instytucjonalnej otoczenia przedsiębiorstw. II.1.3. Wsparcie tworzenia mikroprzedsiębiorstw – utworzenie systemu ulg i zachęt dla przedsiębiorców.

II.1. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości	II.1.4. Tworzenie warunków dla podejmowania form działalności pozarolniczej: drobna wytwórczość, rękodzielnictwo, rzemiosło. II.1.5. Poprawa dostępu do informacji na rzecz przedsiębiorstw – stworzenie centrum informacji dla przedsiębiorców i pracodawców, dla osób rozpoczynających działalność biznesową. II.1.6. Zagospodarowanie budynków nieużytkowanych, opuszczonych na cele przedsiębiorczości, czy działalności biznesowej. II.1.7. Pomoc dla przedsiębiorców - organizowanie szkoleń w zakresie możliwości wykorzystania i sposobu pozyskiwania środków UE.
II.2. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	II.2.1. Wytyczenie w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego terenów pod zakłady produkcyjne oraz działalność gospodarczą (park przemysłowy). II.2.2. Wykup terenów pod inwestycje celem przyciągnięcia inwestorów i pobudzenia oraz uzbrojenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną. II.2.3. Zagospodarowanie na cele działalności gospodarczej budynku po szkole w Grądach
II.3. Łagodzenie skutków bezrobocia	II.3.1. Rozwój rynku informacji w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń. II.3.2. Dostosowanie oferty edukacyjnej i szkoleniowej do potrzeb rynku pracy, wzbogacenie programów nauczania o tematy z zakresu przedsiębiorczości. II.3.3. Wdrożenie programu stażowego umożliwiającego absolwentom i firmom działającym na terenie gminy. II.3.4. Umożliwienie zmiany kwalifikacji zawodowych, zwłaszcza osobom odchodzącym z rolnictwa. II.3.5. Wykorzystanie zasobów i potencjału turystycznego gminy do tworzenia miejsc pracy w usługach, turystyce weekendowej i agroturystyce.

Obszar priorytetowy III. ZASOBY LUDZKIE, SFERA SPOŁECZNA:

Cel strategiczny: *Zapewnienie wszechstronnego rozwoju mieszkańców dzięki wysokiej jakości kształcenia, doskonaleniu umiejętności oraz kreowaniu postaw, aktywności i zaangażowania społecznego. : Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost dostępności usług i rozwój infrastruktury społecznej.*

Cele operacyjne	Projekty
III.1. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji.	III.1.1. Poprawa stanu technicznego budynków szkół i przedszkoli oraz ich terenów w Mędrzechowie, Woli Mędrzechowskiej, Grądach. III.1.2. Remonty i rozbudowa budynków szkół gminnych. III.1.3. Zaopatrzenie szkół w nowoczesne pomoce dydaktyczne, sprzęt. III.1.4. Rozwój przyszkolnej infrastruktury sportowej (sale gimnastyczne, boiska sportowe). III.1.5. Opracowanie bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych (koła przedmiotowe i artystyczne, sekcje sportowe, warsztaty) pozwalającej rozwijać zainteresowania uczniów. III.1.6. Utworzenie programu stypendialnego dla uczniów wybitnie uzdolnionych. III.1.7. Współpraca międzynarodowa – wymiana młodzieży. III.1.8. Wsparcie działań związanych z doskonaleniem zawodowym nauczycieli. III.1.9. Ułatwienie dostępu do kształcenia ponadgimnazjalnego. III.1.10. Propagowanie idei kształcenia ustawicznego: kursy i szkolenia dokształcające dorosłych, zwłaszcza językowe, komputerowe.
III.2. Zaspokajanie potrzeb kulturalnych i intelektualnych mieszkańców gminy.	III.2.1. Budowa budynku Gminnego Centrum Kultury III.2.2. Komputeryzacja i informatyzacja biblioteki. III.2.3. Utworzenie Klubu Inteligencji Gminnej. III.2.4. Opracowanie ciekawej oferty wakacyjnej dla mieszkańców i przyjezdnych. III.2.5. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty zajęć oraz organizację miejsc spotkań: świetlice, kluby, sale gier i zabaw, warsztaty. III.2.6. Tworzenie warunków dla angażowania się mieszkańców w życie kulturalne i społeczne gminy poprzez uczestnictwo w różnych grupach i formacjach. III.2.7. Remonty i budowa Domów Ludowych, świetlic wiejskich wraz z wyposażeniem

	celem wspierania równomiernego rozwoju kulturalnego mieszkańców poszczególnych sołectw gminy. III.2.8. Organizacja pozalekcyjnych klubów dla dzieci i młodzieży w oparciu o bazę szkolną i świetlic wiejskich.

Obszar priorytetowy IV. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Cel strategiczny: *Sprawnie funkcjonująca infrastruktura społeczna, świadcząca wysokiej jakości usługi mieszkańcom oraz zapewniająca im poczucie bezpieczeństwa.*

Cele operacyjne	Projekty
IV.1. System pomocy społecznej chroniący potrzebujących mieszkańców gminy.	IV.1.1. Poprawa bazy lokalowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. IV.1.2. Utworzenie Gminnej Świetlicy Środowiskowej IV.1.3. Utworzenie systemu opieki nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi – mieszkania chronione. IV.1.4. Zorganizowanie systemu opieki nad ciężko chorym w domu. IV.1.5. Stworzenie systemu opieki nad dzieckiem – świetlice terapeutyczne. IV.1.6. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji osób dotkniętych trwałym bezrobociem, ubóstwem, niepełnosprawnością, alkoholizmem
IV.2. Wysokiej jakości usługi w zakresie ochrony zdrowia.	IV.2.1. Zwiększenie dostępności do podstawowej opieki medycznej, lekarzy specjalistów i diagnostyki medycznej. IV.2.2. Prowadzenie profilaktyki prozdrowotnej wraz z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień w gminie (np. organizowanie, czy dofinansowanie badań diagnostycznych, spotkań ze specjalistami). IV.2.3. Modernizacja Ośrodka Zdrowia w Mędrzechowie.

IV.3. Powszechny dostęp do sportu i rekreacji na terenie gminy.	IV.3.1. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy: budowa boisk i obiektów infrastruktury towarzyszącej. IV.3.2. Promowanie i wspieranie rozwoju utalentowanej sportowo młodzieży. IV.3.3. Propagowanie aktywnego spędzania czasu – organizowanie imprez sportowych, zawodów, turniejów, meczów o charakterze rodzinnym na poziomie gminnym i międzygminnym. IV.3.4. Organizowanie na terenie gminy cyklicznych imprez sportowych, IV.3.5. Połączenie działających na terenie gminy klubów sportowych w celu stworzenia jednego silnego i prężnie działającego Gminnego Klubu Sportowego. IV.3.6. Budowa miejsc do rekreacji wraz konieczną infrastrukturą. IV.3.7. Budowa hali sportowej. IV.3.8. Budowa krytej pływalni. IV.3.9. Budowa przystani kajakowej na Wiśle. IV.3.10. Wspieranie organizacji bezpiecznych kąpielisk. w starorzeczach i wyrobiskach pożwirowych na terenie gminy. IV.3.11. Poprawa zaplecza socjalnego działających Ludowych Zespołów Sportowych, stworzenie warunków do powstania nowych ogniw LZS.
IV.4. Nowoczesna, przyjazna administracja.	IV.4.1. „e-Urząd” informatyzacja Urzędu Gminy, wprowadzenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów, elektronicznej skrzynki podawczej. IV.4.2. Doskonalenie kadry urzędniczej i administracyjnej. IV.4.3. Upowszechnienie stosowania technik informatycznych w pracy. instytucji publicznych. IV.4.4. Dostosowanie budynku Urzędu Gminy dla potrzeb niepełnosprawnych.

IV.5. Wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.	IV.5.1. Opracowanie programów profilaktyki w środowiskach zagrożonych patologiami. IV.5.2. Działania edukacyjne związane z rozpoznawaniem i unikaniem zagrożeń oraz udzielaniem pierwszej pomocy. IV.5.3. Rozbudowa budynków OSP z przeznaczeniem części pomieszczeń na Koło Gospodyń Wiejskich, Klub Młodzieżowy. IV.5.4. Modernizacja oraz doposażenie w sprzęt ratowniczy gminnych jednostek OSP

Obszar priorytetowy V. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I OCHRONA ŚRODOWISKA.	
Cel strategiczny: Pełny zakres infrastruktury technicznej poprawiający bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców, stymulujący rozwój gospodarczy i wpływający na ochronę walorów środowiska naturalnego.	
Cele operacyjne	Projekty
V.1. Wysoka jakość wody oraz , zabezpieczenie przeciwpowodziowe	V.1.1. Remonty i modernizacja sieci wodociągowej oraz budowa nowej celem dostarczenia wody pitnej wysokiej jakości do gospodarstw domowych V.1.2. Inwestycje zwiększające wydajność ujęć wody na terenie Gminy. V.1.3. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego w gminie – współdziałanie władz gminy z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych (pożary, powodzie), V.1.4. Koordynacja działań służących modernizacji i budowie infrastruktury przeciwpowodziowej w gminie. V.1.5. Umacnianie, modernizacja wałów przeciwpowodziowych Wisły, Żabnicy i Brnia – zmniejszanie zagrożenia powodzią. V.1.6. Odbudowa, udrożnienie, konserwacja rowów melioracyjnych - zwiększenie bezpieczeństwa przed powodzią. V.1.7. Budowa przepompowni w Odmęcie V.1.8. Stworzenie systemu monitoringu i ostrzegania przed zagrożeniem powodzią.

V.2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie gminy.	V.2.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej.. V.2.2. Budowa sieci kanalizacji burzowej.
V.3. Rozwiązywanie problemów gospodarki odpadami komunalnymi.	V.3.1. Dalszy rozwój i wdrażanie nowoczesnych i ekologicznych systemów gospodarki odpadami – rozbudowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów wielkogabarytowych.. V.3.2. Likwidacja i rekultywacja miejsc niebezpiecznych zawierających azbest. V.3.3. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.
V.4. Racjonalna gospodarka energetyczna.	V.4.1 Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w budownictwie indywidualnym i budynkach użyteczności publicznej, w szczególności wykorzystanie kolektorów słonecznych, pomp ciepła oraz stworzenie możliwości wykorzystywania źródeł geotermalnych, energii wiatrowej i wodnej. V.4.2. Modernizacja kotłowni w obiektach komunalnych i likwidacja źródeł niskiej emisji. V.4.3. Termomodernizacja gminnych obiektów publicznych.

V.5. Wysoka dostępność komunikacyjna gminy.	V.5.1. Poprawa bezpieczeństwa i jakości dróg gminnych, V.5.2. Budowa parkingów na terenie gminy w tym parkingu przy Kościele w Mędrzechowie, V.5.3. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego i pieszego poprzez budowę oświetlenia ulicznego, właściwe oznakowanie oraz budowę chodników w szczególności w miejscowościach Mędrzechów, Grądy, Kupienin, Wola Mędrzechowska, przy drogach powiatowych (umowa partnerska) V.5.4. Budowa ciągów pieszo-rowerowych.
V.6. Rozwój społeczeństwa informacyjnego	V.6.1. Budowa sieci światłowodowej internetowej na terenie gminy, V.6.2. Budowa i rozbudowa lokalnych sieci teleinformatycznych V.6.3. Tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu jako przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców gminy.
V.7. Ochrona przyrody oraz edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.	V.7.1. Ochrona przyrody, krajobrazu oraz różnorodności biologicznej. V.7.2. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie właściwych postaw korzystania ze środowiska (segregowanie odpadów i recykling, racjonalne zużycie wody, energii elektrycznej i ciepłej, ochrona czystości wód, wykorzystanie niekonwencjonalnych źródeł energii etc.).

Obszar priorytetowy VI. REKREACJA, KULTURA, SPORT ORAZ PROMOCJA GMINY

Cel strategiczny: *Kształtowanie nowego wizerunku gminy poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, budowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz skuteczną promocję.*

Cele operacyjne	Projekty
VI.1. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i odnowa wsi.	VI.1.1. Renowacja i odnowa zabytków zlokalizowanych na terenie gminy. VI.1.2. Odnowa i kształtowanie centrów sołectw: wykonanie parkingów, placów zabaw, urządzenie zieleni. VI.1.3. Zachowanie ciągłości kulturowej poprzez pielęgnowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego: tradycji, obrzędów, lokalnego folkloru. VI.1.4. Promocja lokalnej twórczości w dziedzinie kultury i sztuki – wydawanie materiałów wystawowych, druk wydawnictw promocyjnych, organizacja wystaw, pikniki kulturalne, VI.1.5. Zachowanie lokalnego rzemiosła, sztuki. VI.1.6. Stworzenie Zespołu Folklorystycznego. VI.1.7. Rozwój i promocja Gminnej Orkiestry Dętej w Woli Mędrzechowskiej.
VI.2. Rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej.	VI.2.1. Utworzenie wakacyjnej bazy noclegowej w szkole w Mędrzechowie. VI.2.2. Wytyczenie i oznakowanie szlaków spacerowych, tras rowerowych, konnych, itp. VI.2.3. Wykorzystanie piękna terenu Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Wisły przez wytyczenie ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych. VI.2.4. Zagospodarowanie brzegu Wisły przez utworzenie miejsca biwakowego i przystani kajakowej.

VI.3. Rozwój alternatywnych źródeł dochodu rolników – wsparcie procesów organizacji gospodarstw agroturystycznych i turystyki weekendowej.	VI.3.1. Wsparcie merytoryczne i szkoleniowe dla osób zajmujących się lub chcących zajmować się agroturystyką. VI.3.2. Stworzenie atrakcyjnej oferty (pikniki, imprezy rodzinne) dla turystyki weekendowej, przyciągającej turystów na teren gminy.
VI.4. Tworzenie systemu promocji gminy	VI.4.1. Publikacja informatora obejmującego kompleksowo wszystkie walory gminy: krajobrazowe, historyczne, kulturowe, inwestycyjne, turystyczne, kalendarz imprez kulturalnych, punkty usługowe, miejsca noclegowe itp. VI.4.2. Utworzenie stanowiska ds. Informacji i Promocji gminy, VI.4.3. Ustawienie na terenie gminy tablic informacyjnych. VI.4.4. Opracowanie i wydanie monografii gminy. VI.4.5. Nawiązanie współpracy z sąsiednimi samorządami i gminami partnerskimi w celu wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń. VI.4.6. Kreowanie marki i promocja produktów lokalnych.

8. Plan finansowy realizacji najważniejszych projektów(zadań) na lata 2012-2025

L.p.	Nazwa projektu	Nakłady ogółem [tys. zł]	Planowany okres realizacji	Źródła finansowania w okresie realizacji projektu [tys. zł]				Uwagi
				Gmina	Unia Europejska	Budżet państwa	Inne	
1.	V.2.1. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków.	10 000	2013-2018	2 500	7 500	-	-	
2.	V.5.3. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, zwłaszcza pieszych, poprzez budowę oświetlenia ulicznego, właściwe oznakowanie dróg oraz budowę chodników w miejscowościach: Grądy, Kupienin (Podkalenie, Osiedle Kopacz), Mędrzechów, Wola Mędrzechowska.	510	2014-2018	260	-	-	250	
3.	V.5.1. Poprawa jakości dróg w poszczególnych sołectwach gminy.	4 500	2013-2018	1050	2450	600	400	
4.	Budowa ciągów pieszo-rowerowych	380	2016-2025	56	300	-	24	
5.	V.5.2. Budowa parkingów przy Kościele w Mędrzechowie.	600	2016-2025	275	225	-	100	

6.	Budowa szkieletowych sieci szerokopasmowych (powszechny dostęp do Internetu w ramach MSS)	420	2015-2018	70	315	-	35	
7.	V.3.1. Rozwój i wdrażanie nowoczesnych systemów gospodarki odpadami w gminie - rozbudowa selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów wielkogabarytowych.	120	2013-2025	25	95	-	-	
8.	V.3.2. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	25	2013-2025	25	-	-	-	
9.	V.3.2. Likwidacja i rekultywacja miejsc niebezpiecznych zawierających azbest.	150	2014-2020	15	85	50	-	
10.	V.4.1.Instalacja kolektorów słonecznych na budynkach publicznych- propagowanie odnawialnych źródeł energii.	200	2014-2025	25	125	-	50	
11.	III.1.1. Poprawa stanu technicznego budynków szkół i przedszkoli oraz terenów przyszkolnych w Mędrzechowie, Woli Mędrzechowskiej, Grądach.	800	2013-2020	175	525	-	100	
12.	III.2.2. Komputeryzacja i informatyzacja biblioteki gminnej.	300	2014-2015	60	240	-	-	
13.	III.2.3. Utworzenie Klubu Inteligencji Gminnej.	200	2014-2015	100	-	-	100	
14.	IV.1.2. Utworzenie Gminnej Świetlicy Środowiskowej	350	2015-2016	50	200	100	-	
15.	IV.6.6.Przystosowanie budynku Urzędu Gminy dla potrzeb niepełnosprawnych.	300	2015-2016	50	150	100		

16.	IV.5.3. Rozbudowa i remonty budynków OSP w sołectwach z przeznaczeniem części pomieszczeń dla Kół Gospodyń Wiejskich, Kluby Młodzieżowe.	500	2014-2020	125	375	-	-	
17.	IV.5.4. Modernizacja oraz doposażenie w sprzęt ratowniczy gminnych jednostek OSP.	500	2015-2018	75	275	150	-	
18.	V.1.1. Remonty i modernizacja sieci wodociągowej oraz budowa nowej celem dostarczenia wody pitnej wysokiej jakości do gospodarstw domowych	450	2016-2017	100	350	-	-	
19.	V.1.2. Inwestycje zwiększające wydajność ujęć wody na terenie gminy.	500	2015-2016	50	450	-	-	
20.	V.1.3. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego w gminie - współdziałanie władz gminy z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych (powódzie, pożary)	150	2013-2016	50	100	-	-	
21.	VI.1.2. Odnowa i kształtowanie centrów sołectw: budowa parkingów, placów zabaw, urządzenie zieleni i inn.	1500	2014-2021	350	1150	-	-	
22.	VI.1.7. Rozwój i promocja Gminnej Orkiestry Dętej w Woli Mędrzechowskiej.	250	2013-2020	150	-	100		
Ogółem		22 705	x	5 636	14 910	1 100	1059	

8.1. Źródła finansowania zadań priorytetowych Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów w latach 2012-2025

Zestawienie finansowe dla Gminy Mędrzechów z podziałem na lata i źródła finansowania

Źródła finansowania zadań priorytetowych	Nakłady w latach 2010-2025		
	[tys. PLN]	w tym	
		2012 r.	2013-2025 r.
Środki własne Gminy	5 636	220	5416
Budżet państwa	1 100	300	800
Środki UE	14 910	0	14910
Inne	1059	0	0
Ogółem	22 705	520	21 126

9. System wdrażania, monitoring , ocena wdrażania, *public relations* Strategii Gminy Mędrzechów

9.1. Wyznaczenie zespołu do realizacji zadań

Zespół ds. realizacji zadań Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów zostanie wyznaczony po jej zatwierdzeniu przez Radę Gminy.

9.2 System wdrażania Strategii

System wdrażania *Strategii* powiązany będzie ściśle ze strukturą organizacyjną Urzędu Gminy Mędrzechów. Realizacja *Strategii* odbywać się będzie przez przyporządkowanie zadań, merytorycznym działom.

Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań oraz stałe monitorowanie wykonywanych przedsięwzięć są Kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy.

Realizacji Strategii służyć będą następujące instrumenty:

- organizacyjne, związane ze wskazaniem podmiotów realizujących *Strategię*,
- finansowe, związane z wprowadzeniem zadań do programów, planów inwestycyjnych i budżetu Gminy,
- prawno - administracyjne, uwzględniające odpowie przepisy przy realizacji zadań,
- informacyjno-edukacyjne, związane z monitorowaniem i promocją.

9.3. Sposoby monitorowania i oceny Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów niezbędne jest ciągłe monitorowanie realizacji projektów wchodzących w zakres Strategii. Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych zadań realizacyjnych jak i sposobie oraz prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej. Monitorowanie dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji projektów inwestycyjnych oraz osiągania planowanych wskaźników realizowanych inwestycji. Opracowywane będą raporty monitoringowe z wdrażania poszczególnych projektów oraz *Strategii* (Złącznik 1 i 2 do Strategii).

Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem Strategii odpowiedzialny będzie Sekretarz Gminy wraz z odpowiednimi referatami. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie również przyjęte wskaźniki produktu, oddziaływania, rezultatu.

Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie Gminy przy okazji analizowania kolejnych projektów budżetu gminy raport monitoringowy z wdrażania Planu. Oprócz raportów okresowych, Wójt

Gminy przedkładać będzie Radzie Gminy propozycje dotyczącą ewentualnych modyfikacji projektów oraz *Strategii*.

Monitoring obrazujący efekty rzeczowe prowadzony będzie przy pomocy następujących wskaźników:

1. Wskaźniki produktu - odnoszą się do działań. Liczone są w jednostkach (km, mb, szt. m², m³ itp.). Charakteryzują osiągnięte parametry realizowanych przedsięwzięć:

- Długość zmodernizowanych dróg gminnych
- Powierzchnia przebudowanych i zmodernizowanych budynków
- Powierzchnia ścian budynków ocieplonych
- Liczba wybudowanych sal gimnastycznych
- Liczba miejsc postojowych na wybudowanych placach
  - długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy;
  - przepustowość oczyszczalni na terenie gminy;
  - liczbę ścieków oczyszczanych na terenie gminy;
  - liczbę przyłączy do sieci kanalizacyjnej;
  - liczbę gospodarstw podłączonych do systemu zbiorczego zaopatrzenia w wodę;
  - liczba stacji uzdatniania wody;
  - liczba obiektów wykorzystujących alternatywne źródła energii,
  - liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury społecznej.

2. Wskaźniki rezultatu - określają bezpośrednie korzyści wynikające z efektów uzyskanych po zrealizowaniu projektu (ilość ścieków, które mogą być oczyszczone, skrócenie czasu przejazdu, zmniejszenie liczby wypadków):

- Skrócenie czasu przejazdu pomiędzy sołectwami
- Wzrost natężenia ruchu kołowego
- Możliwość korzystania z chodników w poszczególnych miejscowościach gminy
- Liczba uczniów uczęszczających do szkół

- Liczba zawodników uczestniczących w ponad gminnych imprezach sportowych
  - Osiągnięcie pełnych parametrów oczyszczonych ścieków
- 3. Wskaźniki oddziaływania** - określają efekty, które pojawiają się po pewnym okresie czasu i są wynikiem bezpośrednio związanym z danym projektem:
- Wzrost poziomu życia mieszkańców
  - Poprawa warunków bytowych mieszkańców
  - Zwiększenie stopnia wykorzystania lokalnego potencjału gospodarczego poprzez wzrost zainteresowania inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych
  - Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę
  - Utworzenie nowych podmiotów gospodarczych
  - Liczba nowych utworzonych miejsc pracy
  - Liczba mieszkańców korzystających z infrastruktury rekreacyjnej
  - Liczba mieszkańców, sołectw korzystających z hal sportowych
  - Liczbę młodzieży, uczestników klubów sportowych

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów będących podstawą do oceny wydatkowania planowanych i wydatkowanych środków finansowych przeznaczonych na realizowane zadanie.

Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów jest dokumentem określającym cele i programy działań na kilkanaście lat, Strategia nie jest dokumentem „zamkniętym” Strategia winna być aktualizowana w miarę zmieniających się potrzeb i warunków zewnętrznych. Wynika to, iż planowanie strategiczne jest procesem ciągłym, odbywającym się w długim okresie czasu. Proces wymaga więc stałego śledzenia wszelkich zmian i uwzględniania tych zmian w przyjętym dokumencie w horyzoncie kolejnych lat.

9.4. Public Relations Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów

Główną jednostką odpowiedzialną za promocję *Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów*, za promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych ujętych w Strategii, będzie Urząd Gminy.

Materiały promocyjne powinny określać m.in. cele realizacji poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych w ramach *Strategii*, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania tych projektów.

Celem działań związanych z promocją *Strategii* jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów projektów podejmowanych w ramach *Strategii*, a także instytucji mogących stać się partnerami w realizacji niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych. Grupami tymi są:

- mieszkańcy gminy Mędrzechów,
- przedsiębiorcy,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni.

W ramach promocji *Strategii Rozwoju Gminy Mędrzechów* podejmowane powinny być w szczególności takie działania jak:

- na bieżąco aktualizowana strona Internetowa Urzędu Gminy Mędrzechów,
- ulotki informacyjne dla mieszkańców (poświęcone konkretnym projektom),
- spotkania z potencjalnymi partnerami gospodarczymi, społecznymi,
- publikacje w prasie lokalnej (w przypadku wybranych projektów).

10. Bibliografia

- Dąbrowa Tarnowska Zarys Dziejów Miasta i Powiatu pod redakcją F. Kiryka, Z. Ruty, PWN Warszawa-Kraków 1974,
- Informacja o stanie bezpieczeństwa powiatu dąbrowskiego w zakresie ochrony przeciwpożarowej – 2008 r.
- Informacje źródłowe, Urząd Gminy Mędrzechów.
- Lokalna Strategia Rozwoju Powiatu Dąbrowskiego – 2008 r.
- Małopolska Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007-2013, Małopolska Organizacja Turystyczna, Kraków 2006 r.
- Małopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013,
- Materiały i dane statystyczne PUP Dąbrowa Tarnowska.
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006 r.
- Narodowy Plan Rozwoju 2007-2013, Warszawa 2005r.,
- Obszary Chronionego Krajobrazu Województwa Tarnowskiego, Tom I 1994 r.
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Dąbrowskiego – 2004 r.
- Podstawowe informacje ze spisów powszechnych gmina Mędrzechów, WUS Kraków 2005r.
- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2004-2008.
- Powszechny Spis Rolny – 1996 r.
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Dąbrowskiego na lata 2004-2015,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki, 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2006 r.
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Warszawa, 2006 r.
- Strategia Rozwoju Powiatu Dąbrowskiego, na lata 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013,

- Strategia Rozwoju Gminy Mędrzechów, Zakład Socjologii i Rozwoju Wsi Akademii Rolniczej Kraków 1998 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mędrzechów, 2002 r.
- Uproszczone plany urządzeniowe lasu własności osób prywatnych na okres 1997-2006 r. - Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Krameko” Sp. z o.o. Kraków 1996 r. - Urząd Wojewódzki w Tarnowie, 1994 r.
- Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Puławy 1994 r.
- Wojewódzki Urząd Statystyczny w Krakowie – Wybrane dane o powiatach i gminach województwa małopolskiego z lat 2000 – 2005 r.
- www.GUS.gov.pl/stat/
- www.medrzechow.pl

Załącznik nr 1. Raport monitoringowy z realizacji priorytetu w okresie objętym raportem - przykład

Realizacja priorytetu

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Analiza realizacji priorytetu

S (silne strony)	W (słabe strony)
O (szanse)	T (zagrożenia)

Co?

a).....

b).....

c).....

d).....

e).....

Kto?

a).....

b).....

c).....

d).....

e).....

f).....

g).....

Kiedy?

a).....

b).....

c).....

d).....

e).....

f).....

g).....

Zasoby?

a).....

b).....

c).....

d).....

e).....

f).....

g).....

1.1. Mierniki działań

a).....

.....

b).....

.....

c).....

.....

Załącznik nr 2 Raport monitoringowy z realizacji projektu

Raport monitoringowy z realizacji projektu – przykład

1. Tytuł projektu

2. Kolejny numer raportu i okres objęty raportem

3. Nazwa instytucji przygotowującej raport

4. Dane teleadresowe osoby przygotowującej raport

5. Opis działań zrealizowanych w okresie objętym raportem

6. Planowy i rzeczywisty harmonogram realizacji projektu

Etapy realizacji projektu	Rok 20.....				Rok 20.....				Rok 20.....				Rok 20.....			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

7. Działania jakie zostaną zrealizowane w najbliższym okresie

8. Informacje o kontrolach realizacji projektu przeprowadzonych przez uprawnione podmioty

9. Finansowa realizacja projektu

Etapy realizacji projektu	Źródło 1		Źródło 2		Źródło 3		RAZEM	
	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki	Planowane wydatki	Faktyczne wydatki
I								
II								
III								
Razem								

Notatki:

